Årsmelding og årsrekneskap 2022 Kvam herad

Innhold

Føreord 5
Føresetnader og premissar 6
Vedlegg og rettleiing til årsmeldinga 8
Årsrekneskap 11
Balanse 17
Økonomisk oversikt drift etter § 5-6 21
Konsolidert rekneskap 26
Noter 31
Økonomiske hovudlinjer 45
Driftsinntekter 46
Driftsutgifter 48
Finansresultat 51
Disposisjonsfond 51
Eigedomsskatt 52
Korona 53
Samfunnsutvikling 57
Mål og tiltak 57
Demografi og folketalsutviking. 64
FN sine berekraftmål 68
Klimarekneskap 73
Klimatiltak 73
Klimarekneskap for Kvam herad som organisasjon 75
Organisasjon og internkontroll 79
Internkontroll 79
Arbeidsgjevarpolitikk 81
Innovasjon, gevinstrealisering og omstilling 84
Arbeid for likestilling og tilgjenge, og mot diskriminering 86

Kraft 91
Kraftforvaltning 91
Straumutgifter 94
Finans 95
Finansielle måltal for 2022 95
Finans- og gjeldsforvaltning 96
Forvaltning av midlar (obligasjonsportefølje) 97
Forvaltning av gjeldsportefølje og finansieringsavtaler 98
Prosjekt 105
Driftsprosjekt i Kvam herad 105
Investeringsprosjekt i Kvam herad 105
Status investeringar 107
Kvammabadet KF 110
Tenesteområda i kommunen 119
Finans og fellespostar 119
Status økonomi per teneste 119
Status investeringar 121
Status politiske vedtak 121
Styring og kontrollverksemd 122
Status økonomi per teneste 122
Status politiske vedtak 122
Administrasjon 124
Utvikling og utfordringer 124
Status økonomi per teneste 126
Status investeringar 127
Status politiske vedtak 128
Barnehagar 129
Utvikling og utfordringer 129
Status økonomi per teneste 131
Kommentar til status økonomi 131
Status investeringar 132
Status politiske vedtak 132
Grunnskuleopplæring 134
Utvikling og utfordringer 134
Status økonomi per teneste 135

Status investeringar ... 137
Status politiske vedtak ... 137
Kommunehelse ... 139
Utvikling og utfordringer ... 139
Status økonomi per teneste ... 144
Status investeringar ... 145
Status politiske vedtak ... 145
Pleie og omsorg ... 145
Utvikling og utfordringer ... 146
Status økonomi per teneste ... 150
Status investeringar ... 151
Status politiske vedtak ... 152
Sosialteneste ... 153
Beskriving av tenesteområde ... 153
Utvikling og utfordringer ... 153
Status økonomi per teneste ... 153
Status investeringar ... 155
Status politiske vedtak ... 155
Barnevern ... 156
Utvikling og utfordringer ... 156
Status økonomi per teneste ... 157
Vatn og avlaup, avfall og renovasjon ... 158
Utvikling og utfordringer ... 158
Status økonomi per teneste ... 158
Status investeringar ... 160
Plan og byggesak ... 161
Utvikling og utfordringer ... 161
Status økonomi per teneste ... 162
Status investeringar ... 164
Status politiske vedtak ... 164
Samfunn og utvikling ... 169
Utvikling og utfordringer ... 169
Status økonomi per teneste ... 170
Status investeringar ... 170
Status politiske vedtak ... 171

Kultur 174
Utvikling og utfordringer 174
Status økonomi per teneste 179
Status investeringar 181
Status politiske vedtak 181
Kyrkja 182
Utvikling og utfordringer 182
Status økonomi per teneste 182
Status politiske vedtak 182
Samferdsel 184
Utvikling og utfordringer 184
Status økonomi per teneste 184
Status investeringar 185
Status politiske vedtak 186
Bustad 187
Utvikling og utfordringer 187
Status økonomi per teneste 187
Status investeringar 188
Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft 189
Utvikling og utfordringer 189
Status økonomi per teneste 192
Status investeringar 192
Status politiske vedtak 193
Brann- og ulykkesvern 195
Utvikling og utfordringer 195
Status økonomi per teneste 195
Status investeringar 197
Status politiske vedtak 197
Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde 198
Status økonomi per teneste 198

Føreord

Rådmannen si innleiing og takk for samarbeid og innsats i 2022

Rysta, men står støtt

Når me har vore gjennom eit traume, er det ofte viktig å snakka om det. Heile verda har vore gjennom traume dei siste åra, fyrst med pandemi og deretter Russland sitt angrep på Ukraina. Og mykje både kan og bør seiast, og er sagt, om det verda har stått i, og det me står ovanfor no. I tillegg til krig og energikrisa, merkar me stadig meir av klimaendringane. Samla er det nok til at det er naturleg å kjenna seg rysta og ha oppleving av å gå mot ei mørkare framtid. Likevel er det med optimisme og stoltheit rådmannen legg fram årsmeldinga for 2022. Om utviklinga i verda er rystande, er det ikkje ein passiv organisasjon som går i møte med framtida. Særleg oppløftande er det å sjå den omfattande satsinga på den oppveksande generasjonen, og responsen på den. Den årelange satsinga på tidleg innsats og førebygging, planarbeid, gjennomføring av tiltak og vidare utviklinga av fritidstilbod som arena for meistring og inkludering, viser att. Etter åra med pandemi er det endå viktigare å leggja til rette for gode møteplassar for barn og unge i kommunen vår. Og for nokre flotte ressursar me har i den oppveksande slekta. Rådmannen er så heldig å få møta ein del av dei gjennom m.a. ungdomsråd, vinterfestar, Ungt entreprenørskap, kulturskulearrangement og Juniorforskarprosjekt. Kvart treffpunkt er ei kjelda for framtidshåp og motivasjon til å satsa vidare for å leggja til rette for at dei skal få ei oppsiktsvekkjande framtid i kommunen vår.

Rådmannen er også glad for at arbeidet med klimatilpassingar og reduksjon av utslepp har fått meir fart i 2022. Me har langt att for å nå måla våre, men har mellom anna fått gjennomført ein del ENØK-tiltak, og har fleire som er nært føreståande.

Å få tak i tilstrekkeleg bemanning med kompetanse, har vorte stadig vanskelegare i løpet av året. Det påverkar heile organisasjonen, og det er på sin plass å retta ein stor takk til alle som har stått på for at me skal ha bemanning nok til å utføra tenester, og ikkje minst - alle medarbeidarane våre som har strekt seg langt for brukarane våre når me ikkje har lukkast å få tak i nok tilsette. Det er ein imponerande innsats, engasjement og fleksibilitet som er lagt ned i ei særs vanskeleg tid. Tusen takk for alt de har stått i, og nivået de har levert på i 2022! Det er også på sin plass å takka for at de utover dette, har halde fram med kompetanseutvikling og arbeidd vidare med digitalisering av tenestene våre, slik at me vert betre rusta til å handtera noverande og komande utfordringar.

Om me er rysta av omgjevnadane våre, opplever rådmannen likevel at me står ganske støtt i møte med dei. Dette klarar me med godt samarbeid på tvers internt i organisasjonen, og med mykje eksternt samarbeid med andre kommunar, næringsliv, frivillige lag og organisasjonar, pårørande, brukarar, innbyggjarar og besøkjande. Rådmannen set òg stor pris på å ha eit godt samarbeid med politikarane i Kvam, og vil takka for engasjement og innsats som vert lagt ned i møte med breie og komplekse fagfelt. Oppi alt, er me i den privilegerte situasjonen at me har nok eit rekordstort driftsresultat på heile 88,6 mnok, disposisjonsfond på 252, 3 mnok og vekst i folketalet. No er det din tur til å få innsikt i tenestene, utfordringane, utviklinga og innsatsen som vart lagt ned i 2022. Det er mange som skal takkast for arbeidet med å gjera årsmeldinga lesarverdig, samstundes som at dokumentet skal dekka mange formalkrav. Riktig god lesing!

Anita Hesthamar

Rådmann

Føresetnader og premissar

Det føl av kommunelova § 14-4 andre ledd at årsbudsjettet skal visa dei mål og premissar som budsjettet byggjer på. Av forarbeida føl at dette og omfattar premissane for bruken av bevilgningane (Prop 46 L (2017-2018) i kommentarane til §14-4.

Premissar for bruken av bevilgningar - Heradsstyret sine premissar for bruken av dei talmessige bevilgningane i årsbudsjettet

Når det gjeld premissar for bruken av bevilgningar, er det ein kombinasjon av omtale av kva tenesta inneheld, forslag til tiltak i budsjettåret og innhald i politiske vedtak. Det meste av dette er i tekstformat, og det kan vera vanskeleg å måla i kor stor grad budsjettpremissane er oppfylt. På grunn av det store omfanget av roller, tenester og mål, og at politikarar prioriterer ulikt når det gjeld kva dei synest er viktigast, er det vanskeleg å trekkja fram enkelte deler av budsjettdokumentet som vesentleg.

I verbalvedtaket til budsjettvedtaket har politikarane tatt inn det dei ser på som nokon av dei viktigaste premissane. Desse vedtaka vert på lik linje med alle andre politiske vedtak svara ut i tertialrapportane og denne årsrapporten under "politiske vedtak" i dei einskilde tenesteområda. Det vert svara ut kor vidt oppdraget er utført eller ikkje utført, der «ikkje utført» utgjer eit avvik. Størst risiko for avvik på dei fleste, samla sett, er mangel på personalressursar til å gjennomføra vedtaka.

Alle politiske vedtak vert lagt inn i Framsikt, inkludert budsjettvedtaka. Dei vert følgt opp og meldt tilbake på i tertialrapportar og årsmelding. Status politiske vedtak vert kommentert under kvart tenesteområde.

Store avvik i høve føresetnader for 2022

Etter to år med pandemi, vart verda rysta av Russland sitt angrep på Ukraina i februar 2022. Verken energikrise, “dyrtid” eller flyktningstraum frå Ukraina var tema i risikovurderinga eller føresetnadane, då budsjettet vart utarbeidd hausten 2021. Som følgje av dette, har det vore store endringar i dei økonomiske føresetnadane i løpet av året. Kvam herad og Noreg har likevel vore i ein unik situasjon som energileverandør i ein marknad med svært høge energiprisar. Store deler at dei ekstra inntektene til kommunen er inndrege av staten, men me står likevel att med rekordresultat på kraftsal. Kraft er omtala i eige kapittel i årsmeldinga.

På grunn av dei store endringane i føresetnadane, har det vore relativt store endringar i budsjettrammene i løpet av året gjennom tertialane. I perioden frå 2. tertial og ut året, har det likevel vore ytterlegare endringar som har ført til nye avvik i høve føresetnadane i tertialen. Avvika er kommentert gjennom heile årsmeldinga.

Forutanom endring i energiprisar og høgare prisvekst, har mottak av 75 flyktningar (mot “normalt” 25-30), påverka drifta i 2022. Pandemien medverka til høgt sjukefråvær, og til den samla situasjonen med bemanningsutfordringar.

Mål og tiltak

Kvam herad har ei rekkje mål og tiltak som presentert i budsjettet og svara ut i årsmeldinga ut frå dei ulike rollene til kommunen, som samfunnsutviklar, arbeidsgjevar, tenesteytar og ressursforvaltar. Tiltaka er svært omfattande, og gjerne ambisiøse, og lar seg ikkje alltid gjennomføra. Det vert i så fall kommentert i årsmeldinga. I tillegg er mål og tiltak for rolla som tenesteytar fordelt på KOSTRA-tema som barnehage, grunnskule, kommunehelse m.m. Mål er ofte henta ut frå planarbeid, og tiltak frå handlingsplanar knytt til desse.

Tenesteomtale

Budsjettet og årsmelding har òg ei skildring av kvart tenesteområde. Det som er omtala er også ein del av premissane for budsjettet. Her er også alle politiske vedtak svara ut.

Vedlegg og rettleiing til årsmeldinga

Vedlegg til årsmelding 2022:

Finansrapport per 31.12.22

Gjeldsrapport per 31.12.22

Etterkalkyle sjølvkost note

Fondsoversikt

Lenkje til driftsprosjekt

Tilskotsliste

Rettleiing til årsmeldinga - korleis finne fram

Kva er årsmelding og årsrekneskap og korleis finn du fram? Her er ei enkel rettleiing om både innhaldet og nettsida.

Kva er årsmelding og årsrekneskap?

Jmf. Kommunelova §14-3, 2.ledd skal heradsstyret vedta årsrekneskap og årsmelding seinast seks måneder etter rekneskapsåret sin slutt.

Årsrekneskap skal innehalda driftsrekneskap og investeringsrekneskap. Driftsrekneskap og investeringsrekneskap skal delast inn og stillast opp på same måte som årsbudsjettet. Årsrekneskap skal også innehalda balanserekneskap og noteopplysningar.

Korleis finn du fram i den digitale utgåva av årsmelding og årsrekneskap?

Meny
Alle kapittel ligg tilgjengeleg på framsida. Nederst på framsida ligg det også lenkja til grafikk og nøkkeltal og til alle tenesteområda. I menyen øvst til venstre finn du alle delane av dokumentet i listeform.

Søkefelt
Her kan du søkje etter ting du vil lese meir om i dokumentet.

Kva inneheld dei ulike kapittela?

INTRODUKSJON

Føreord. Rådmann si innleiing til årsmeldinga.
Føresetnader og utfordringar. Det føl av kommunelova § 14-4 andre ledd at årsbudsjettet skal visa dei mål og premissar som budsjettet byggjer på.

Vedlegg og rettleiing til årsmeldinga: Kapittelet som me står i inneheld vedlegg til årsmeldinga og denne rettleiinga.

ÅRSMELDING

Årsreknskap Inneheld alle obligatoriske økonomiske oversiktar og notar til rekneskapen. Avvik i drift er kommentert ut i §5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3). Avvik i investering er kommentert ut i §5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A).

Økonomiske hovudlinjer Grafisk framstilling og kommentarar til ulike deler av rekneskapen.

Samfunnsutvikling Kvam herad som samfunnsutviklar, visjon, mål og tiltak, folketalsutvikling og FN sine berekraftsmål.

Klimarekneskap Klimatiltak i 2022 og klimarekneskap for Kvam herad som organisasjon

Organisasjon og internkontroll. Kapittelet omhandlar internkontroll og Kvam herad som arbeidsgjevar.

Kraft Kvam herad som kraftforvaltar og eigne straumutgifter

Finans Finansielle tal for 2022.

Prosjekt Oversikt over alle investeringsprosjekt og driftsprosjekt. Du kan klikke på prosjektnamnet for å få meir informasjon om kva investeringsprosjektet gjeld.

Kvammabadet KF Rekneskap og årsmelding frå det kommunale foretaket, Kvammabadet KF.

TENESTEOMRÅDA

Kvam herad har ein tenesteorientert rapporteringsstruktur. Heradet er delt opp i 19 ulike tenesteområde. Frå dei store til dei heilt små. På kvart område finn du informasjon om tenesta, utvikling og utfordring i 2022, økonomiske tabellar på drift og investering, KOSTRA og status på politiske vedtak tilknytt det aktuelle tenesteområdet.

Når det gjeld KOSTRA-tala er det viktig å vera merksam på at 2022 er basert på ikkje reviderte tal og at 2021 tala er justerte for prisstiging (deflator) for å letta samanlikninga med 2022 tala.

Samanheng mellom planstrategi, kommuneplanar, budsjett og økonomiplan

Kommuneplanen sin samfunnsdel er det viktigaste dokumentet for kommunen si utvikling og styring fram mot 2030. Planen viser korleis kommunen kan realisera sine moglegheiter for å skapa ei positiv utvikling i kommunen. Langsiktigheit i vedtak som gjeld budsjett og føringer for økonomiplanperioden krev tette koplingar til både kommuneplanar og fagplanar.

Planstrategien er eit verktøy for å styrke den strategiske planlegginga i kommunen, der ein set strategisk retning for planarbeidet i kommunen. Planstrategien skildrar kva planar det er behov for, i lys av

utfordringane kommunen har og i lys av dei nasjonale og regionale føringane.

Planstrategien er eit viktig verktøy for å vurdera planressursar, og den samla trongen til kommunedelplanar, tema- og sektor (fag)planar, samt viktige offentlege reguleringsplanar.

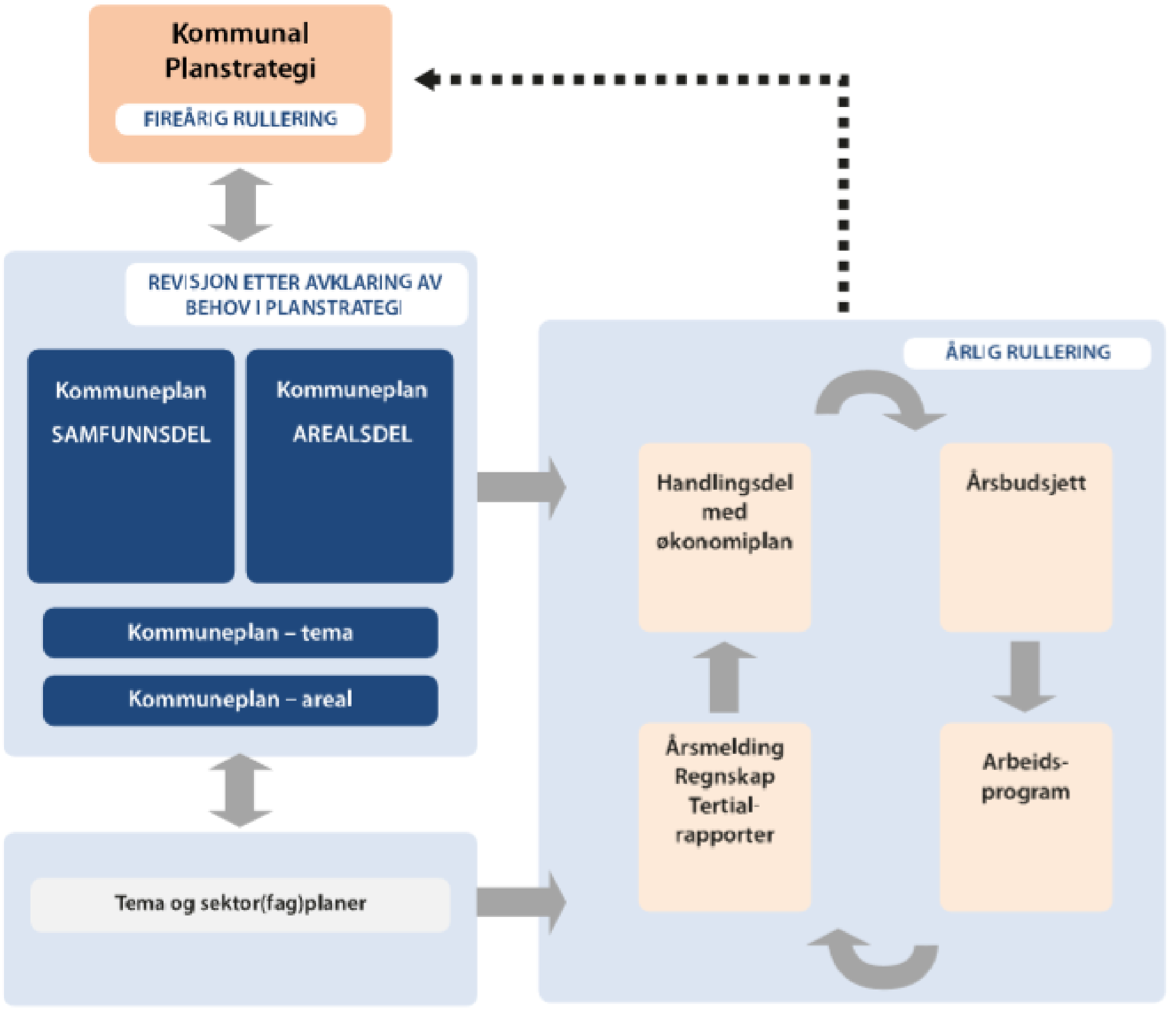

Årsrekneskap

I dette kapittelet vert rekneskapstal 2022 for Kvam herad presentert. Her viser dei obligatoriske oversiktane i årsrekneskapen og "Noter", jmf. kap.5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett og årsberetning for kommunar og fylkeskommunar.

Kommunerekneskapen er delt opp i to rekneskapsdeler: drift og investering. I budsjett- og årsmeldingssamanheng er det offentlege Noreg oppteken av to hovudelement for den kommunale drifta:

1. Kva teneste kommunen brukar pengar på. På drift går det fram av skjema 1B. Når det gjeld investeringar er midlane fordelt på ulike investeringsprosjekt. Dette går fram av skjema 2B.
2. Kva ressursar kommunen brukar for å produsera tenestene, viser i 1A og 2A og er svara på i hovudoversikt drift og investering.

Kvam herad forvaltar store økonomiske ressursar, både i drifts- og investeringsmidlar og i eigedelar. I 2022 var driftsinntektene på 1 192 mnok og det vart investert for 265 mnok. Per 31.12.2022 forvalta kommunen eigedelar verdsett for 3,9 milliardar kroner.

Løyvingsoversikt drift etter 5-4 første ledd (1A)
Viser kommunen si finansiering av tenesteproduksjon. Her viser frie disponible inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt sentrale avsetjingar og bruk av sentrale avsetjingar. Korleis inntektene er fordelt på dei ulike tenesteområda/rammeområda viser i løyvingsoversikt drift 5-4 andre ledd.

Løyvingsoversikt drift etter 5-4 andre ledd (1B)
Viser korleis midlane til disp. frå løyvingsoversikt drift 5-4 første ledd er fordelt på dei ulike tenesteområda.

Løyvingsoversikt investering etter 5-5 første ledd (2A)
Viser det samla finansieringsbehovet til kommunen og korleis investeringane er finansiert.

Løyvingsoversikt investering etter 5-5 andre ledd (2B)
Syner investeringer i anleggsmidler fordelt pr. eining og per prosjekt.

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Rammetilskot		-324 897	-312 682	-311 361	-318 808	7 447	2,4 %
Inntekt- og formuesskatt		-267 315	-260 406	-277 803	-297 376	19 573	7,0 %
Eigedomsskatt		-45 798	-40 000	-34 500	-39 386	4 886	14,2 %
Andre generelle driftsinntekter		-120 580	-93 581	-269 231	-255 520	-13 711	-5,1 %
Sum generelle driftsinntekter		**-758 590**	**-706 669**	**-892 895**	**-911 089**	**18 194**	**2,0 %**
Korrigert sum løyvingar drift, netto		**644 332**	**659 027**	**784 450**	**779 268**	**5 182**	**0,7 %**
Avskrivingar	4	50 234	47 533	47 533	51 964	-4 431	-9,3 %
Sum netto driftsutgifter		**694 566**	**706 559**	**831 983**	**831 232**	**751**	**0,1 %**

	Note	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Brutto driftsresultat		**-64 024**	**-110**	**-60 912**	**-79 857**	**18 945**	**31,1 %**
Renteinntekter		-4 250	-5 193	-6 505	-11 599	5 094	78,3 %
Utbytte		-14 981	-14 100	-17 300	-17 607	307	1,8 %
Gevinstar og tap på finansielle omløpsmiddel		-251	-200	-200	479	-679	0,0 %
Renteutgifter		20 232	25 210	27 110	28 708	-1 598	-5,9 %
Avdrag på lån	10	40 000	43 200	43 200	43 200	0	
Netto finansutgifter		**40 751**	**48 918**	**46 305**	**43 181**	**3 124**	**6,7 %**
Motpost avskrivingar	4	-50 234	-47 533	-47 533	-51 964	4 431	9,3 %
Netto driftsresultat		**-73 507**	**1 275**	**-62 140**	**-88 640**	**26 500**	**42,6 %**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering		3 714	0	947	3 261	-2 315	-244,5 %
Avsettingar til bundne driftsfond	13	17 074	20 761	22 438	12 526	9 912	44,2 %
Bruk av bundne driftsfond	13	-15 478	-24 774	-27 388	-20 757	-6 631	-24,2 %
Avsettingar til disposisjonsfond	13	73 268	25 570	124 808	124 808	0	
Bruk av disposisjonsfond	13	-5 070	-22 832	-58 664	-31 198	-27 466	-46,8 %
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat		**73 507**	**-1 275**	**62 140**	**88 640**	**-26 500**	**-42,6 %**
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Note	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Manglende oppsett		0	0	0	0	0	
Finans og fellespostar		-30 452	-3 495	-11 440	-26 205	14 765	129,1 %
Styring og kontrollverksemd		5 015	5 276	5 427	4 252	1 175	21,7 %
Administrasjon		41 179	44 704	52 645	48 357	4 288	8,1 %
Barnehagar		88 998	92 833	99 993	97 218	2 775	2,8 %
Grunnskuleopplæring		160 456	164 205	173 500	167 677	5 823	3,4 %
Kommunehelse		43 148	36 788	40 891	46 591	-5 700	-13,9 %
Pleie og omsorg		234 822	224 500	237 878	257 630	-19 752	-8,3 %
Sosialteneste		24 155	28 300	33 689	31 450	2 239	6,6 %
Barnevern		18 265	23 407	26 237	24 338	1 898	7,2 %
Vatn og avlaup, avfall og renovasjon		-5 786	-7 336	-7 336	-8 075	738	10,1 %
Plan og byggesak		6 462	6 906	7 268	6 359	909	12,5 %
Samfunn og utvikling		3 396	3 430	4 482	3 627	855	19,1 %
Kultur		24 569	24 795	25 224	28 256	-3 032	-12,0 %
Kulturbygg		0	1	0	0	0	
Kyrkja		5 750	6 395	6 395	6 395	0	
Samferdsel		13 456	12 745	14 159	17 569	-3 410	-24,1 %
Bustad		701	-3 729	-54	1 477	-1 531	0,0 %
Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft		42 505	27 239	101 020	96 308	4 712	4,7 %
Brann- og ulykkesvern		12 857	11 388	11 738	13 211	-1 473	-12,5 %
Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde		731	2 073	799	1 296	-497	-62,3 %
Sum løyvingar drift, netto		**690 227**	**700 424**	**822 515**	**817 733**	**4 782**	**0,6 %**

Av dette:

	Note	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Avskrivinger	4	50 234	47 533	47 533	51 964	-4 431	-9,3 %
Netto renteutgifter og -inntekter		-6	318	355	292	63	0,0 %
Overføring til investering		3 714	0	0	0	0	
Avsetninger til bundne driftsfond	13	9 712	15 861	17 538	6 315	11 223	64,0 %
Bruk av bundne driftsfond	13	-15 478	-22 274	-27 388	-20 106	-7 282	-26,6 %
Avsetninger til disposisjonsfond		32	0	0	0	0	
Bruk av disposisjonsfond		-2 312	-40	27	0	27	0,0 %
Korrigert sum løyvingar drift, netto		**644 332**	**659 027**	**784 450**	**779 268**	**5 182**	**0,7 %**

Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Investeringar i varige driftsmidlar	4	92 201	266 347	326 109	226 807	99 302	30,5 %
Tilskot til andre sine investeringar		27	0	100	201	-101	0,0 %
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	15	5 293	2 500	2 059	2 059	0	0,0 %
Utlån av eigne midlar		7 558	15 000	56 100	31 512	24 588	43,8 %
Avdrag på lån	10	2 914	2 500	3 000	4 006	-1 006	-33,5 %
Sum investeringsutgifter		**107 994**	**286 347**	**387 368**	**264 584**	**122 784**	**31,7 %**
Kompensasjon for meirverdiavgift		-13 252	-46 144	-52 566	-35 930	-16 636	-31,6 %
Tilskot frå andre		-19 426	-36 765	-52 750	-11 597	-41 153	-78,0 %
Sal av varige driftmiddel	4	-1 041	4 427	-3 475	-11 896	8 421	242,3 %
Sal av finansielle anleggsmiddel		0	0	0	0	0	
Mottatte avdrag på utlån av eigne middel		-6 837	-2 200	-5 000	-4 945	-55	-1,1 %
Bruk av lån	2	-62 169	-159 598	-217 511	-165 353	-52 158	-24,0 %
Sum investeringsinntekter		**-102 727**	**-240 281**	**-331 302**	**-229 721**	**-101 581**	**-30,7 %**
Overføring frå drift		-3 714	0	-932	-3 261	2 329	249,8 %
Avsettingar til bundne investeringsfond	13	4 443	0	3 100	5 950	-2 850	-91,9 %
Bruk av bundne investeringsfond	13	-385	-19 725	-35 455	-31 930	-3 525	-9,9 %
Avsetningar til ubunde investeringsfond		6 594	-19 961	200	9 371	-9 171	0,0 %
Bruk av ubunde investeringsfond		-12 205	-6 380	-22 979	-14 993	-7 986	-34,8 %
Sum overføring frå drift og netto avsettingar		**-5 267**	**-46 066**	**-56 066**	**-34 863**	**-21 203**	**-37,8 %**
Framført til inndekning i seinare år (udekt)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Kommentar til løyvingsoversikt investering etter §5-5 første ledd (2A)

Antal og størrelse på investeringsprosjekta varierer frå år til år. Kvart enkelt prosjekt er kommentert i tabellen Status investeringer i kapittelet Prosjekt. Mange prosjekt vert forskyve i tid, noko som medfører store avvik mellom rekneskap og budsjett.

Investeringsutgiftene i 2022 var på 265 mnok. 122,8 mnok lågare enn revidert budsjett. Årsaka til avviket er at det er fleire prosjekt som ikkje vart starta eller gjennomført så lang som planlagt. Det vart også kjøpt færre bustader enn budsjettert og lånt ut mindre formidlingslån.

Investeringsinntektene enda på 229,7 mnok, noko som er 101,6 mnok lågare enn budsjett i 2022. På grunn av lågare investeringar vart det brukt 52,2 mnok mindre i lån. Lågare investeringsnivå fører til lågare momskompensasjon og tilskot frå andre.

Bruk av lån i % av årets investeringar er 62%

Løyvingsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringar i varige driftsmidlar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Gatelys i Tørvikbygd	0	0	100	0	100	0,0 %
0* Ny inngangsdør Ingebrigt Vik museum	0	0	0	112	-112	
Sum	**0**	**0**	**100**	**112**	**-12**	**0,0 %**
Finans og fellespostar						
Andre investeringar	219	0	0	221	-221	
Sum Finans og fellespostar	**219**	**0**	**0**	**221**	**-221**	
Administrasjon						
IT-investeringar 2021	1 645	0	0	0	0	
IT-investeringar - årlege	0	1 800	1 800	753	1 047	58,1 %
Skjermar HST	0	0	313	0	313	0,0 %
Tilfluktsrom/arkivrom	396	0	727	84	642	88,4 %
Deponering av elektronisk arkiv	0	313	188	70	117	0,0 %
Forprosjekt ventilasjon og varmeanlegg Kvam rådhus	0	350	350	0	350	0,0 %
Oppgradering arkivsystem	445	0	0	0	0	
Digitalisering eigedomsarkiv	1 169	0	706	393	313	44,3 %
Sum Administrasjon	**3 655**	**2 463**	**4 082**	**1 301**	**2 781**	**68,1 %**
Barnehagar						
Nye PCar Barnehage	0	188	188	217	-30	0,0 %
Deling av Øystese barnehage, del 3, vegomlegging	0	3 875	3 875	3 779	96	2,5 %
Deling av Øystese barnehage, del 4	0	1 875	1 875	3 191	-1 316	-70,2 %
Deling av Øystese barnehage, del 1, innveding oppgradering	2 733	0	300	100	200	0,0 %
Deling av Øystese barnehage, del 2, tilbygg	1 453	8 500	9 547	5 087	4 460	46,7 %
Sum Barnehagar	**4 185**	**14 438**	**15 785**	**12 374**	**3 410**	**21,6 %**
Grunnskuleopplæring						
IKT prosjekt i skule og barnehage - årleg	2 444	1 688	1 538	1 656	-119	-7,7 %
Kommunale funksjonar i Kvam VGS	405	25 875	14 049	187	13 863	98,7 %
ENØK tiltak kommunale bygg	0	2 500	2 500	1 070	1 430	57,2 %
Oppgradering vamepumpe ved kvam ungdomsskule	0	0	0	878	-878	
Skulekjøken Øystese skule	5 877	0	0	617	-617	
Heissjakt Øystese barneskule	0	1 250	150	14	136	0,0 %
Ventilasjonsanlegg Ålvik Skule	0	1 875	1 875	0	1 875	100,0 %
Forprosjekt Øystese barneskule	0	199	0	0	0	
Varmepumpe Kvam Ungdomsskule	0	625	2 625	251	2 374	90,4 %
Tak på idrettsbygget Ålvik skule	0	0	1 500	1 354	146	9,8 %
0*Mellombels lokaler Vaksenopplæringa	0	0	100	33	67	0,0 %
Norheimsund skule - uteområde	0	482	482	24	458	0,0 %
Ombygging Øystese barneskule	0	0	687	656	31	4,5 %
Sum Grunnskuleopplæring	**8 727**	**34 494**	**25 506**	**6 739**	**18 767**	**73,6 %**
Kommunehelse						
Oppgradering fagsystem Gerica	0	150	150	0	150	0,0 %

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sum Kommunehelse	**0**	**150**	**150**	**0**	**150**	**0,0 %**
Pleie og omsorg						
Velferdteknologi - årleg	121	1 250	4 166	1 775	2 391	57,4 %
Nye PCar pleie og omsorg	0	300	300	318	-18	0,0 %
Dagsenter Strandebarm	0	750	750	0	750	100,0 %
Dagsenter Øystese	16	0	-3	72	-75	0,0 %
0*Sansehage Toloheimen	0	1 950	450	16	434	0,0 %
Skifte av SD - anlegg i kommunale bygg 2020-2024	1 035	1 000	1 412	714	698	49,4 %
Utbygging av Strandebarm Omsorg	13 513	114 931	117 418	89 436	27 982	23,8 %
Tolomarka bufellesskap	13 728	0	2 000	1 556	444	22,2 %
Legionellastyring institusjonar	0	500	500	247	253	0,0 %
Oppgradering trygdebustader Ålvik	0	5 156	5 156	0	5 156	100,0 %
Garderobeanlegg Helse	0	125	1 750	1 396	354	20,2 %
Sum Pleie og omsorg	**28 413**	**125 962**	**133 899**	**95 530**	**38 369**	**28,7 %**
Sosialteneste						
Kjøp av varebil NAV SV68267	0	0	0	255	-255	
NAV lokaler	0	0	9 950	8 017	1 933	19,4 %
Sum Sosialteneste	**0**	**0**	**9 950**	**8 272**	**1 678**	**16,9 %**
Vatn og avlaup, avfall og renovasjon						
Ny vassleidning, Fosse	6	2 200	394	32	362	0,0 %
Oppgradering av VA-leidningskart	538	1 000	1 000	485	515	51,5 %
Utskifting av hovudvassleidning Skålheim - Mo i Øystese	24	2 000	1 360	682	678	49,8 %
Fornying teknisk utstyr VAR 2021	131	0	0	0	0	
Oppgradering membran Strandebarm vassverk	1 020	0	0	0	0	
Fornying teknisk utstyr VAR - årleg prosjekt	0	500	869	0	869	100,0 %
Ny pumpestasjon P5, Tolo	14	1 368	300	263	37	0,0 %
Reinseanlegg/overføring Vikøy	54	1 400	0	26	-26	
Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	339	0	827	1 235	-408	-49,3 %
Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	347	1 300	1 091	658	433	39,7 %
Reserveforsyning vatn	516	880	422	404	18	0,0 %
VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret	17	370	2 724	3 535	-811	-29,8 %
Kloakksanering Ålvik	173	0	2 000	1 482	517	25,9 %
Opning av dam på Solhaug	193	0	0	0	0	
Oppgradering av pumpestasjonar i Steinsdalen	3 804	0	472	360	112	0,0 %
Oppgradering av kummar i heradet - årleg avlaup	526	600	711	606	105	14,8 %
Oppgradering av kummar i heradet - årleg vatn	625	1 500	1 984	1 171	813	41,0 %
Oppgradering av reduksjonskummar - årleg	357	800	2 448	650	1 798	73,5 %
VA-sanering ved rådhuset/Norheimsund skule	1 199	700	501	309	191	38,2 %
VA-sanering i Skårdalsvegen i Øystese	43	900	1 182	943	239	20,2 %
VA-sanering norheim del III	1 450	10 220	13 200	10 393	2 807	21,3 %
Pumpestasjon og overføring frå Laupsa til Notanes	1 820	2 000	3 680	64	3 616	98,3 %
Høgdebasseng Torpe	5 855	2 000	1 853	1 921	-68	-3,7 %
Movatnet pumpeledning	6	2 500	3 694	4 179	-485	-13,1 %
Tolo reinseanlegg - byte av sil	37	340	252	0	252	0,0 %
Ny vassleidning Børve	567	0	286	250	36	0,0 %
Prosjektering av reinseanlegg på Tangerås	0	100	200	0	200	0,0 %
Ny avløpsbil med lasteplan og ein liten kran.	0	750	0	645	-645	
Sanering Børveneset , prosjektering	0	200	200	0	200	0,0 %
Vannkiosk Øystese	0	0	650	569	81	12,5 %
IKKJE BRUK 0* Prosjektering overvatn Norheim/Mjølstølvegen	0	0	0	1	-1	
Sum Vatn og avlaup, avfall og renovasjon	**19 662**	**33 628**	**42 299**	**30 864**	**11 435**	**27,0 %**
Plan og byggesak						
0/1*Prosjekt Kvamsøy	0	0	99	101	-2	0,0 %
Utomhus Norheimsund skule, rådhus og KFL	0	625	625	341	284	45,5 %
0* Oppdaterte kart	0	0	725	399	326	44,9 %
Sum Plan og byggesak	**0**	**625**	**1 449**	**841**	**608**	**42,0 %**
Samfunn og utvikling						
Utfylling i sjø - Øystese sentrum	5 623	0	0	0	0	

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Dagsturhytte	392	0	0	1	-1	
Sum Samfunn og utvikling	**6 015**	**0**	**0**	**1**	**-1**	
Kultur						
Vaskerobot Øystese Idrettshall	0	938	938	892	46	4,9 %
Ny varmepumpe Norheimsund idrettshall	0	1 125	1 125	626	499	44,4 %
Sjølvbeteningsløysing Ålvik bibliotek	0	0	1	0	1	
Sum Kultur	**0**	**2 063**	**2 063**	**1 518**	**545**	**26,4 %**
Samferdsel						
Asfaltering 2021	1 929	0	0	0	0	
Fornying teknisk utstyr 2021	1 157	0	0	0	0	
Asfaltering - årleg prosjekt	0	1 875	2 625	2 738	-113	-4,3 %
Fornying teknisk utstyr - årleg	0	625	831	734	97	11,6 %
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	0	638	638	7	631	98,9 %
Veg Sandvenhagen/Sæland	817	7 988	12 932	10 713	2 219	17,2 %
Trafikksikringsplan - årleg	124	375	626	877	-251	-40,2 %
Kryss Tolo - Buspareklubben	6	0	0	0	0	
Utskifting til LED i veglys	331	0	0	0	0	
Kommunale bruer - årleg	122	313	313	164	149	0,0 %
Rassikringstiltak - årleg	479	1 875	4 346	1 282	3 063	70,5 %
Oppgradering av kommunale kaiar	4 800	0	3 722	1 085	2 637	70,8 %
0/1*Rekkverk kommunale vegar - årleg	710	625	72	0	72	0,0 %
Uteområde Sandven drenering /asfaltering	177	625	198	75	123	0,0 %
Overvassleidning Norheimshagen	0	1 100	1 100	19	1 081	98,3 %
0* Varmepumpe Sandven	321	0	29	63	-34	0,0 %
Sum Samferdsel	**10 973**	**16 038**	**27 429**	**17 757**	**9 672**	**35,3 %**
Bustad						
Bustader tom 2022	0	2 125	16 125	11 072	5 053	31,3 %
Oppgradering av brannvarslingsanlegg i kommunale bygg	239	1 850	500	440	60	0,0 %
Modulbustader til ROP	0	1 875	0	0	0	
Oppgradering bygg 2021	889	0	361	369	-8	0,0 %
Brannsikring trygdebustad Hatlevegen	0	450	500	86	414	0,0 %
Oppgradering bygg -årleg prosjekt	0	1 250	1 250	634	616	49,3 %
Sum Bustad	**1 128**	**7 550**	**18 736**	**12 601**	**6 135**	**32,7 %**
Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft						
Hardangerbadet	46	0	0	0	0	
Komp.midlar veg skjering Bakka	5 212	0	0	10	-10	
Infrastruktur ind.område Sandvenhagen del II	6	0	0	126	-126	
Sum Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	**5 264**	**0**	**0**	**136**	**-136**	
Brann- og ulykkesvern						
Forprosjekt KVBR	181	0	0	0	0	
Brannstasjon KVBR	3 672	23 100	38 203	32 024	6 179	16,2 %
Vasstankbil KBR	105	5 525	5 520	5 687	-167	-3,0 %
Redningsutstyr Oma Brannstasjon	0	313	313	309	4	0,0 %
Utviklingskostnadar Naudsentral	0	0	625	520	105	16,8 %
Sum Brann- og ulykkesvern	**3 959**	**28 938**	**44 660**	**38 539**	**6 121**	**13,7 %**
Investeringar i varige driftsmidlar	**92 201**	**266 347**	**326 109**	**226 807**	**99 302**	**30,5 %**

2. Tilskot til andre sine investeringar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	0	0	0	201	-201	0,0 %
0* Ny inngangsdør Ingebrigt Vik museum	0	0	100	0	100	100,0 %
Dagsturhytte	27	0	0	0	0	0,0 %
Tilskot til andre sine investeringar	**27**	**0**	**100**	**201**	**-101**	**-100,7 %**

3. Investeringar i aksjar og andelar

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Eigenkapital KLP 2022	1 893	2 500	2 059	2 059	0	0,0 %
Andre investeringar	3 400	0	0	0	0	0,0 %
Investeringar i aksjar og andelar i selskap	**5 293**	**2 500**	**2 059**	**2 059**	**0**	**0,0 %**

4. Utlån

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Husbanklån	7 558	15 000	56 100	31 512	24 588	43,8 %
Utlån av eigne midlar	**7 558**	**15 000**	**56 100**	**31 512**	**24 588**	**43,8 %**
Sum del 1-4	**105 080**	**283 847**	**384 368**	**260 578**	**123 790**	**32,2 %**

Balanse

EIENDELER	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Endring	Note
A. Anleggsmidler	**3 211 328 478**	**2 917 968 770**	**293 359 709**	
I. Varige driftsmidler	1 810 705 473	1 629 311 772	181 393 701	
1. Faste eiendommer og anlegg	1 555 476 039	1 401 669 901	153 806 138	4
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	255 229 435	227 641 871	27 587 563	4
II. Finansielle anleggsmidler	201 034 856	172 409 503	28 625 352	
1. Aksjer og andeler	97 247 469	95 188 666	2 058 803	5
2. Obligasjoner	-	-	-	
3. Utlån	103 787 387	77 220 837	26 566 549	9
III. Immaterielle eiendeler	-	-	-	
IV. Pensjonsmidler	1 199 588 149	1 116 247 494	83 340 655	11
B. Omløpsmidler	**675 731 132**	**643 081 058**	**32 650 074**	

I. Bankinnskudd og kontanter	208 467 562	233 383 286	- 24 915 724	
II. Finansielle omløpsmidler	218 525 936	205 621 554	12 904 382	
1. Aksjer og andeler	-	-	-	
2. Obligasjoner	218 525 936	205 621 554	12 904 382	
3. Sertifikater	-	-	-	
4. Derivater	-	-	-	
III. Kortsiktige fordringer	248 737 634	204 076 218	44 661 416	
1. Kundefordringer	11 728 290	5 987 745	5 740 545	
2. Andre kortsiktige fordringer	123 794 244	96 502 201	27 292 043	1
3. Premieavvik	113 215 100	101 586 273	11 628 827	11
Sum eiendeler	**3 887 059 610**	**3 561 049 828**	**326 009 782**	
EGENKAPITAL OG GJELD			**-**	
C. Egenkapital	**1 076 851 531**	**939 962 054**	**136 889 477**	
I. Egenkapital drift	324 444 720	239 066 331	85 378 389	
1. Disposisjonsfond	252 308 593	158 699 315	93 609 278	13
2. Bundne driftsfond	72 136 127	80 367 016	- 8 230 889	13
3. Merforbruk i driftsregnskapet	-	-	-	
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	-	-	
II. Egenkapital investering	40 515 181	72 116 798	- 31 601 617	
1. Ubundet investeringsfond	25 905 128	31 526 706	- 5 621 577	13
2. Bundne investeringsfond	14 610 053	40 590 092	- 25 980 040	13
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-	-	
III. Annen egenkapital	711 891 630	628 778 925	83 112 705	
1. Kapitalkonto	717 267 025	634 154 320	83 112 705	2
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	- 5 375 395	- 5 375 395	-	

3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-	-	-	
D. Langsiktig gjeld	**2 513 243 518**	**2 419 349 377**	**93 894 141**	
I. Lån	1 356 636 249	1 354 841 924	1 794 325	9
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	128 036 249	122 041 924	5 994 325	
2. Obligasjonslån	1 128 600 000	1 112 800 000	15 800 000	
3. Sertifikatlån	100 000 000	120 000 000	- 20 000 000	
II. Pensjonsforpliktelse	1 156 607 269	1 064 507 453	92 099 816	11
E. Kortsiktig gjeld	**296 964 561**	**201 738 397**	**95 226 164**	
I. Kortsiktig gjeld	296 964 561	201 738 397	95 226 164	
1. Leverandørgjeld	36 638 383	4 441 504	32 196 879	
2. Likviditetslån	-	-	-	
3. Derivater	-	-	-	
4. Annen kortsiktig gjeld	254 141 019	191 312 244	62 828 775	1
5. Premieavvik	6 185 159	5 984 649	200 510	11
Sum egenkapital og gjeld	**3 887 059 610**	**3 561 049 828**	**326 009 782**	
F. Memoriakonti	**-**	**-**	**-**	
I. Ubrukte lånemidler	19 969 071	136 321 912	- 116 352 841	1
II. Andre memoriakonti	23 817 485	36 215 426	- 12 397 941	
III. Motkonto for memoriakontiene	- 43 786 556	- 172 537 338	128 750 782	
IB kapitalkonto	634 154 320	590 391 138	43 763 182	

Kommentarar til Balansen (tal i tusen kr i tabell)

Eigendelar:

Kvam herad har per 31.12.22 eigendeler på i alt 3,9 mrd. kr. 326 mnok meir enn i 2021.

(A) Anleggsmidlar

Anleggsmiddel har auka med 293 mnok kr frå 2021, til 3,2 mrd. kr i 2022. Av dette er auken i pensjonsmidlane på 83 mnok.

(B) Omløpsmidlar

Sum omløpsmidlar er auka med 33 mnok til 676 mnok.

Eigenkapital og gjeld

(C) Eigenkapital

Eigenkapitalen er auka med 137 mnok til 1,08 mrd.. Eigenkapitalprosenten er auka med 1,3% til 27,7%.

Det er ein auke i disposisjonsfond i balansen er på 93,6 mnok.

(D) Gjeld

Langsiktig gjeld

"Pensjonsforpliktelsar" er auka med 92 mnok til 1,16 mrd. (sjå eigen pensjonsnote).

Anna langsiktig gjeld auka med 1,8 mnok i 2022 til 1,36 mrd., og den kortsiktige gjelda er auka med 95,2 mnok til 297 mnok i 2022.

(E) Memoriakonti

"Memoriakonti" er hjelpekontoar utanfor sjølve balansen. Den viktigaste er «Ubrukte lånemidlar» som viser kor mykje som førebels ikkje er brukt av lån som kommunen har teke opp. Ubrukte lånemidlar er redusert med 116 mnok til 20 mnok, der 24 mnok er ubrukte midlar på andre lån og husbanklån har ein negativ rest på 4 mnok.

Dei to andre elementa er framført underskot på sjølvkosttenester med ein auke på 2,2 mnok og mellombels lån av fondsmidlar til finansiering av prosjekt med ein reduksjon på 14,6 mnok.

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Note	Rekneskap 2021	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Rammetilskot		-324 897	-312 682	-311 361	-318 808	7 447	2,4 %
Skatt på inntekt og formue		-267 315	-260 406	-277 803	-297 376	19 573	7,0 %
Eigedomsskatt		-45 798	-40 000	-34 500	-39 386	4 886	14,2 %
Andre skatteinntekter		-4 774	-4 400	-4 400	-4 778	378	8,6 %
Andre overføringar og tilskot frå staten		-116 080	-89 569	-265 219	-251 168	-14 051	-5,3 %
Overføringar og tilskot frå andre		-139 129	-102 281	-109 322	-129 262	19 940	18,2 %
Brukarbetalingar		-29 446	-29 945	-30 185	-29 702	-483	-1,6 %
Sals- og leigeinntekter		-99 285	-102 371	-121 734	-121 119	-615	-0,5 %
Sum driftsinntekter		**-1 026 724**	**-941 654**	**-1 154 524**	**-1 191 599**	**37 074**	**3,2 %**
Utgifter til løn		486 754	490 656	513 767	521 407	-7 640	-1,5 %
Sosiale utgifter	11	125 710	131 262	136 290	133 758	2 532	1,9 %
Kjøp av varer og tenester		175 404	175 067	207 597	206 539	1 058	0,5 %
Overføringar og tilskot til andre		124 598	97 028	188 425	198 074	-9 649	-5,1 %
Avskrivingar	4	50 234	47 533	47 533	51 964	-4 431	-9,3 %
Sum driftsutgifter		**962 699**	**941 545**	**1 093 612**	**1 111 741**	**-18 130**	**-1,7 %**
Brutto driftsresultat		**-64 024**	**-110**	**-60 912**	**-79 857**	**18 945**	**31,1 %**
Renteinntekter		-4 250	-5 193	-6 505	-11 599	5 094	78,3 %
Utbytte		-14 981	-14 100	-17 300	-17 607	307	1,8 %
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidlar		-251	-200	-200	479	-679	0,0 %
Renteutgifter		20 232	25 210	27 110	28 708	-1 598	-5,9 %
Avdrag på lån	10	40 000	43 200	43 200	43 200	0	0,0 %
Netto finansutgifter		**40 751**	**48 918**	**46 305**	**43 181**	**3 124**	**6,7 %**
Motpost avskrivingar	4	-50 234	-47 533	-47 533	-51 964	4 431	9,3 %
Netto driftsresultat		**-73 507**	**1 275**	**-62 140**	**-88 640**	**26 500**	**42,6 %**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering		3 714	0	947	3 261	-2 315	-244,5 %
Avsettingar til bundne driftsfond	13	17 074	20 761	22 438	12 526	9 912	44,2 %
Bruk av bundne driftsfond	13	-15 478	-24 774	-27 388	-20 757	-6 631	-24,2 %
Avsettingar til disposisjonsfond	13	73 268	25 570	124 808	124 808	0	0,0 %
Bruk av disposisjonsfond	13	-5 070	-22 832	-58 664	-31 198	-27 466	-46,8 %
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat		**73 507**	**-1 275**	**62 140**	**88 640**	**-26 500**	**-42,6 %**
Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

Forklaring til avvik mellom driftsrekneskap 2022 og revidert budsjett 2022

Netto driftsresultat vart i 2022 eit positivt resultat på 88,6 mnok. Dette er 26,5 mnok betre enn justert budsjett etter 2.tertial. Hovudårsaka til det store positivet avviket mellom rekneskap og justert budsjett er betydelege inntektspostar der storleiken først vart kjend etter 2.tertial. Inntektene på rammetilskot, skatt og kraft vart på 2.tertial justert etter det som på tidspunktet var siste kjende inntektsprognose.

Prognosane er gitt av KS og kraftforvaltar. Kraftinntektene var justert etter gjeldande prognose frå kraftforvaltar.

Det tekniske berekningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) si anbefaling er at netto driftsresultat skal vere 1,75% av driftsinntektene. I 2022 utgjer det for Kvam 7%. I 2022, som i 2021, så er det dei høge kraftinntektene som er årsaka til det høge netto driftsresultatet.

Sum driftsinntekter vart 37 mnok betre enn revidert budsjett

Dei historisk høge kraftprisane gjer at driftsinntektene er spesielt høge i 2022, heile 165 mnok høgare enn i 2021 og 310 mnok høgare enn i 2020. Kommunen mottok 27 mnok meir i rammetilskot og skatt enn forventa i revidert budsjett. Eigedomsskatt på næring vart 4,8 mnok høgare enn revidert budsjett.

På andre overføringar frå staten vart inntektene 14 mnok lågare enn justert budsjett. Det er sal av heimfallskraft som utgjer den største andelen av andre overføringar frå staten. Inntekta på heimfall vert 17,5 mnok lågare enn budsjett. Generelt tilskot til flyktningar vart høgare enn budsjett.

Kommunen mottok 20 mnok meir i overføringar og tilskot frå andre enn budsjettert. 16,6 mnok av auken er auke i sjuklønnsrefusjon og momskompensasjon. Dette er inntekter som er direkte knytt mot ein tilsvarande auke i kostnader. Høge inntekter på sjukerefusjon betyr at kommunen minst har like høge utgifter på sjukevikar. Momskompesasjon går alltid i null på inntekter og utgifter totalt. I tillegg er det motteke meir tilskot frå staten enn det som var budsjettert. Det er også inntektsført eit tilskot til helse som låg i balansen. Øyremerka tilskot som ikkje vart bruk i 2021 er avsett til bundne fond.

Brukarbetalingar vart 0,5 mnok lågare enn budsjett. På helse er avviket mellom rekneskap og budsjett på 0,26 mnok. Også i barnehage og SFO fekk også lågare inntekter på brukarbetalingar med eit avvik på 0,16 mnok.

På sals- og leigeinntekter enda rekneskap 2022, 0,6 mnok under budsjett. På sal av konsesjonskraft (4 mnok) og sal av tenester (1,5 mnok) fekk kommunen meir inntekter enn budsjettert. På gebyrinntekter (-0,9) , sal av mat (-0,8) og husleigeinntekter (-2) og tilknytningsgebyr (-2,2) vart inntektene lågare enn budsjett.

Sum driftsutgifter vart 18,1 mnok høgare enn revidert budsjett i 2022

Lønnsutgiftene vart 7,6 mnok høgare enn budsjett. Sidan koronakompensasjonen frå staten kom så seint i 2022 vart ikkje budsjetta til dei ulike avdelingane justert deretter. Det er derfor eit meirforbruk på lønn på totalt 7,8 mnok som er direkte tilknytt korona.

Det er eit mindreforbruk på 1,8 mnok på lønn knytt til driftsprosjekt som ikkje er gjennomført etter plan.

På eining for helse er det eit overforbruk på 11,9 mnok på lønnsutgifter. Helse har eit innsparingskrav på 5 mnok som ikkje er realisert. Det er overforbruk på overtid på 4,1 mnok, ferievikar på 4,2 mnok, sjukevikar i arbeidsgjevarperioden på 2,3 mnok og ulike andre postar på 0,7 mnok. På introduksjon- og kvalifiseringsstønad var det eit mindreforbruk i 2022 på 2,4 mnok. På ekstrahjelp og diverse andre postar er det til saman eit mindreforbruk på 1,5 mnok.

Einingane Plan, Økonomi/Rådmann/politisk og SNK (Samfunn, næring og kultur) har totalt eit mindreforbruk på 7,2 mnok. Mykje er knytt til vakante stillingar. Politisk vedteken pott på 3 mnok til overlappande stillingar vart ikkje brukt i 2022. Teknisk har eit meirforbruk på 0,5 mnok fordelt på ulike lønnskontoar.

Oppvekst har i 2022 eit mindreforbruk på 4,1 mnok på fastlønn og ekstrahjelp. Det meste er knytt til skule.

Sosiale utgifter hadde eit mindrforbruk på 2,5 mnok. Av dette er 2,7 mnok mindreforbruk på pensjon og premieavvik på pensjon. På arbeidsgjevaravgift er det eit lite meirforbruk på 0,2 mnok.

Kjøp av varer og tenester er ein stor samlepott og har dermed mange store og mindre avvik mot budsjett, som totalt sett utgjer 1 mnok i mindreforbruk. På driftsprosjekt er det eit mindreforbruk på 4 mnok fordi prosjekta ikkje har vorte gjennomført som budsjettert. Dei postane som har størst overforbruk er konsulenthonorar (3,4), medisinsk forbruksmateriell (1,4), IKT lisensar og kommunikasjonsutgifter (1,7), Kjøp av varer og tenester til bygg (1,3) og kjøp frå andre (1,3). Mykje av overforbruket er knytt til prisauke.

Budsjett på elektrisitet er justert kraftig opp dei siste åra, men forbruk i 2022 vart 3,2 mnok lågare enn i budsjettet. Andre postar med større mindreforbruk er drift og reparasjon av teknisk anlegg (1,5), Driftsavtale med andre kommunar (1,5) og transportutgifter (1,5).

Overføringar og tilskot til andre vart 9,7 mnok over budsjett. På utgifter og skatt på kraft vart det eit meirforbruk på totalt 1,9 mnok i forhold til justert budsjett. Momskompensasjonsutgift vart 5,6 mnok over budsjett, men posten har tilsvarande inntektsauke. Overføringar til andre vart 2,9 mnok over budsjett. På sosialhjelp var det eit mindreforuk på 0,9 mnok.

Avskrivingane i 2022 vart på 52 mnok, 4,4 mnok over budsjett. I den kommunale rekneskapen vert avskrivingane tilbakeført lengre nede i oversikten. Avskriving har dermed ingen innverknad på netto driftsresultat.

Netto finansutgifter i 2022 vart på 4,2 mnok, 3,1 lågare enn budsjett. Renteinntektene vart 5 mnok høgare enn budsjett og renteutgiftene vart 1,6 høgare enn budsjett.

Avsetningar til og bruk av fond

Netto avsetjing til eller bruk av bundne fond var -8,2 på mnok i 2022. Netto avsetjing til eller bruk av disposisjonsfond er på 93,6 mnok. Overføring frå drift til investering var på 3,2 mnok. Jamfør vedtak er inntekt frå Havbruksfondet på 16,5 mnok og kraftoverskot over 15 mnok avsett til disposisjons-fond i 2022 (91,2 mnok).

§5-9 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

	§ 5-9.Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, drift			
		A	**B**	**C**
		Vedteke av HST sjølv	**Vedteke av underordna organ**	**Sum**
1	Netto driftsresultat			- 88 639 822
2	Avsetjing til bundnde fond			12 525 816
3	Bruk av bundne driftsfond			- 20 756 705
4	Overføring til investering i henhold til årsbudsjett og fullmakter	946 631	0	946 631
5	Avsetjingar til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	124 807 522	0	124 807 522
6	Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	- 58 663 996	0	- 58 663 996
7	Budsjettert dekning av tidlegare års meirforbruk	0		-
8	**Årets budsjettavvik (meir- eller mindreforbruk før strykningar)**			**- 29 780 553**
9	Strykning av overføring til investering			2 314 802
10	Strykning av avsetninger til disposisjonsfond			-
11	Strykning av dekning av tidligere års merforbruk			-
12	Strykning av bruk av disposisjonsfond			27 465 751
13	**Mer- eller mindreforbruk etter strykninger**			**- 0**

14	Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger			-
15	Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk			-
16	Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk			-
17	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond			-
18	**Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).**			**- 0**

	§ 5-9.Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, investering			
		A	**B**	**C**
		Vedteke av HST sjølv	**Vedteke av underordna organ**	**Sum**
1	Sum utgifter og inntekter eksklusiv bruk av lån			200 215 891
2	Avsetjing til bundne investeringsfond			5 950 247
3	Bruk av bundne investeringsfond			- 31 930 286
4	Budsjettert bruk av lån	- 217 510 853		- 217 510 853
5	Overføring frå drift i henhold til årbudsjett og fullmakter	- 932 331		- 932 331
6	Avsetjing til ubundne investeringsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	200 000		200 000
7	Bruk av ubunde investeringsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	- 22 978 803		- 22 978 803

8	Dekning av tidlegare års udekka beløp			-
9	**Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)**			**- 66 986 136**
10	Strykning av avsetning til ubundne investeringsfond			
11	Strykning av bruk av lån			52 158 012
12	Strykning av overføring fra drift			- 2 329 102
13	Strykning av bruk av ubundet investeringsfond			7 985 873
14	Udekka eller udisponert beløp etter strykning			-
15	Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond			9 171 353
16	**Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).**			**0**

Konsolidert rekneskap

Konsolidert regnskap
Frå og med 2020 skal kommunar utarbeide konsolidert årsrekneskap i tillegg til årsrekneskap for dei enkelte rekneskapseiningane. Den konsoliderte rekneskapen for Kvam herad består av fylgjande rekneskapseiningar:
- Kvam herad
- Kvammabadet KF

§5-5 Bevilgningsoversikter investering - konsolidert
Oversikten er identisk med §5-5 for Kvam herad, og er derfor utelatt frå dette kapittelet.

§5-6 Økonomisk oversikt etter art drift - konsolidert

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Regnskap i fjor
Driftsinntekter		
1 Rammetilskudd	318 808 180	324 897 132
2 Inntekts- og formuesskatt	297 375 643	267 315 300
3 Eiendomsskatt	39 385 597	45 797 672
4 Andre skatteinntekter	4 778 373	4 774 197
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	251 168 101	116 079 705
6 Overføringer og tilskudd frå andre	130 895 753	142 081 661
7 Brukerbetalinger	29 701 915	29 445 523
8 Salgs- og leieinntekter	124 212 030	102 506 087
9 Sum driftsinntekter	**1 196 325 593**	**1 032 897 277**
Driftsutgifter		
10 Lønnsutgifter	521 570 319	486 754 498
11 Sosiale utgifter	133 780 545	125 709 806
12 Kjøp av varer og tjenester	211 330 648	180 195 050
13 Overføringer og tilskudd til andre	197 823 486	126 979 908
14 Avskrivninger	51 963 679	50 233 678
15 Sum driftsutgifter	**1 116 468 677**	**969 872 939**
16 Brutto driftsresultat	**79 856 916**	**63 024 337**
Finansinntekter		
17 Renteinntekter	11 599 409	4 249 695
18 Utbytter	17 607 424	14 981 342
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	479 390	250 819
20 Renteutgifter	28 708 216	20 232 441
21 Avdrag på lån	43 200 000	40 000 000

22 Netto finansutgifter	**- 43 180 774**	**- 40 750 586**
23 Motpost avskrivninger	51 963 679	50 233 678
24 Netto driftsresultat	**88 639 822**	**72 507 429**
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:		
25 Overføring til investering	3 261 433	3 714 450
26 Avsetninger til bundne driftsfond	12 525 816	17 073 555
27 Bruk av bundne driftsfond	- 20 756 705	- 15 478 173
28 Avsetninger til disposisjonsfond	124 807 522	73 267 775
29 Bruk av disposisjonsfond	- 31 198 245	- 5 070 178
30 Dekning av tidligere års merforbruk	1 000 000	-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	**89 639 822**	**73 507 429**
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**1 000 000**	**1 000 000**

Balanse

Oversikt - balanse	**Regnskap**	**Regnskap i fjor**	**Endring**
EIENDELER			
A. Anleggsmidler	**3 211 328 478**	**2 917 968 770**	**293 359 709**
I. Varige driftsmidler	1 810 705 473	1 629 311 772	181 393 701
1. Faste eiendommer og anlegg	1 555 476 039	1 401 669 901	153 806 138
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	255 229 435	227 641 871	27 587 563
II. Finansielle anleggsmidler	201 034 856	172 409 503	28 625 352
1. Aksjer og andeler	97 247 469	95 188 666	2 058 803
2. Obligasjoner	-	-	-
3. Utlån	103 787 387	77 220 837	26 566 549
III. Immaterielle eiendeler	-	-	-

IV. Pensjonsmidler	1 199 588 149	1 116 247 494	83 340 655
B. Omløpsmidler	**676 576 176**	**614 681 334**	**61 894 842**
I. Bankinnskudd og kontanter	208 861 297	233 483 518	- 24 622 221
II. Finansielle omløpsmidler	218 525 936	205 621 554	12 904 382
1. Aksjer og andeler	-	-	-
2. Obligasjoner	218 525 936	205 621 554	12 904 382
3. Sertifikater	-	-	-
4. Derivater	-	-	-
III. Kortsiktige fordringer	249 188 943	175 576 263	73 612 680
1. Kundefordringer	12 179 598	6 935 731	5 243 867
2. Andre kortsiktige fordringer	123 794 244	67 054 259	56 739 985
3. Premieavvik	113 215 100	101 586 273	11 628 827
Sum eiendeler	**3 887 904 654**	**3 532 650 104**	**355 254 550**
EGENKAPITAL OG GJELD			**-**
C. Egenkapital	**1 075 851 531**	**938 962 054**	**136 889 477**
I. Egenkapital drift	323 444 720	238 066 331	85 378 389
1. Disposisjonsfond	252 308 593	158 699 315	93 609 278
2. Bundne driftsfond	72 136 127	80 367 016	- 8 230 889
3. Merforbruk i driftsregnskapet	- 1 000 000	- 1 000 000	-
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	-	-
II. Egenkapital investering	40 515 181	72 116 798	- 31 601 617
1. Ubundet investeringsfond	25 905 128	31 526 706	- 5 621 577
2. Bundne investeringsfond	14 610 053	40 590 092	- 25 980 040
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-	-
III. Annen egenkapital	711 891 630	628 778 925	83 112 705

1. Kapitalkonto	717 267 025	634 154 320	83 112 705
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	- 5 375 395	- 5 375 395	-
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-	-	-
D. Langsiktig gjeld	**2 513 243 518**	**2 419 349 377**	**93 894 142**
I. Lån	1 356 636 249	1 354 841 924	1 794 325
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	128 036 249	122 041 924	5 994 325
2. Obligasjonslån	1 128 600 000	1 112 800 000	15 800 000
3. Sertifikatlån	100 000 000	120 000 000	- 20 000 000
II. Pensjonsforpliktelse	1 156 607 269	1 064 507 453	92 099 817
E. Kortsiktig gjeld	**298 809 605**	**174 338 673**	**124 470 932**
I. Kortsiktig gjeld	298 809 605	174 338 673	124 470 932
1. Leverandørgjeld	36 638 383	5 116 893	31 521 490
2. Likviditetslån	-	-	-
3. Derivater	-	-	-
4. Annen kortsiktig gjeld	255 986 063	163 237 131	92 748 932
5. Premieavvik	6 185 159	5 984 649	200 510
Sum egenkapital og gjeld	**3 887 904 654**	**3 532 650 104**	**355 254 550**
F. Memoriakonti	**-**	**-**	**-**
I. Ubrukte lånemidler	19 969 071	136 321 912	- 116 352 841
II. Andre memoriakonti	23 817 485	36 215 426	- 12 397 941
III. Motkonto for memoriakontiene	- 43 786 556	- 172 537 338	128 750 782

I konsolidert rekneskap inngår Kvam herad og Kvammabadet KF	

Andel av kommunalt foretak sine inntekter som kjem frå kommunen	19 %
Ande av kommunalt foretak sin e inntekter som kjem frå andre	81 %
Overføring frå kommunen for å dekke meirforbruk i foretaket	**0**

Noter

Rekneskapen til Kvam herad er sett opp iht kommuneloven (KL) av 22.juni 2018, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner 7. juni 2019, og god kommunal regnskapsskikk. Alle kjente utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar i året er rekneskapsført brutto, det vil seia at det ikkje er gjort frådrag for tilhøyrande inntekter til utgiftene – og omvendt. Vidare er dei tatt med i årsrekneskapen for vedkomande år, enten dei er betalt eller ikkje. Regnskapen skal avsluttast innan 22. februar. For utgifter og inntekter som enkeltvis ikkje kan fastsetjast eksakt for tidspunktet for rekneskapsavlegginga, vert det registrert eit estimert beløp. Justering ut frå eksakt beløp vert gjort påfølgjande år. For lån er det den delen av lånet som faktisk er brukt, som vert ført i investeringsrekneskapen. Ubrukte lånemidlar er registrert som memoriapost.

Årsrekneskapen for Kvammabadet KF inngår i konsolidert rekneskap for Kvam herad som ei juridisk eining.

Klassifiserings- og vurderingsreglar for anleggsmidlar, omløpsmidlar og gjeld I tråd med forskrift om årsrekneskap og årsmelding for kommunar er anleggsmidlar eigedelar bestemt til varig eige eller bruk for kommunen i balanserekneskapen. Eigedelar som ikkje oppfyller kravet til varig eige eller bruk, vert klassifisert som omløpsmidlar. Anleggsmidlar vert vurdert til anskaffelseskost og omløpsmidlar til det lågaste av anskaffelsekost og verkeleg verdi (lågaste verdi sitt prinsipp). Lågaste verdi sitt prinsipp vert fråvike i tilfelle der det er i tråd med god kommunal rekneskapsskikk for rekneskapsføring av sikring. Anleggsmidlar med avgrensa levetid, vert avskrive med like store årlege beløp over levetida til anleggsmiddelet. Avskrivingsperioden er i tråd med forskrift om årsrekneskap og årsmelding for kommunar, § 3-4. Avskriving startar seinast året etter at anleggsmiddelet er skaffa eller tatt i bruk. Ved verdifall som ikkje er forbigåande vert anleggsmiddelet nedskrive til verkeleg verdi. Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar vert vurdert til verkeleg verdi. Gjeld som er tatt opp med føremål i tråd med kommunelova § 14-14 vert klassifisert som langsiktig. Anna gjeld er kortsiktig. Langsiktig gjeld vert vurdert til opptakskost, og vert oppskriven ved varig auking i forpliktinga. Kortsiktig gjeld vert vurdert til høgaste av opptakskost og verkeleg verdi. Dette vert fråvike i tilfelle der det er i tråd med god kommunal rekneskapsskikk for rekneskapsføring av sikring. Der kortsiktig gjeld vert vurdert likt som marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar, vert den vurdert til verkeleg verdi.

Tap på krav: Kundekrav vert vurdert til pålydande verdi med frådrag for moglege tap. Det vert årleg gjort ein gjennomgang av kundemassen og konstaterte tap skal utgiftsførast. I tillegg vert det gjort ein konkret gjennomgang av kundemassen for å kunna utføra ei avsetjing på kundar der det risiko for tap.

Meirverdiavgift: For dei relevante tenesteområda vert det nytta reglar i tråd med meirverdiavgiftslova. Dette gjeld sjølvkostområde som VAR, kino, kantine og sal av konsesjons- og heimfallskraft. For dei andre tenesteområde vert det kravd meirverdiavgiftskompensasjon.

Sjølvkostutrekningar: Kvam herad har utarbeida etterkalkyle for betalingstenester i høve til

Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14,Kommunal-og moderniseringsdepartementet,februar2014). Kommunen nyttar konsulenfirmaet Momentum Solutions for å utarbeide kalkylen.

Pensjonar: Pensjonar vert ført i tråd med reknekapsforskrifta § 3-5 om rekneskapsføring av pensjon

Note 1 Arbeidskapital

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, a)

BALANSEN	**31.12.2022**	**01.01.2022**	**Endring**
Omløpsmidler	675 731 132	643 081 058	32 650 074
Kortsiktig gjeld	296 964 561	201 738 397	95 226 164
Arbeidskapital	**378 766 571**	**441 342 661**	**-62 576 090**
DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)			**2 022**
Netto driftsresultat			88 639 822
Netto utgifter/inntekter i investering			34 863 050
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)			-116 352 841
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet			**-62 576 069**
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering			**-21**

Note 2 Kapitalkonto

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, b)

Kapitalkontoen skildrar kor mykje kommunen har brukt av sin eigenkapital til å finansiera anleggsmidlar. Dette framkjem som differansen mellom balanseført verdi av anleggsmidlar og langsiktig gjeld justert for ubrukte lånemidlar.

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, b)

BALANSEN	**31.12.2022**	**01.01.2022**	**Endring**
Anleggsmidler	3 211 328 478	2 917 968 770	293 359 709
Langsiktig gjeld	2 513 243 518	2 419 349 377	93 894 142
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)	19 969 071	136 321 912	-116 352 841
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker anleggsmidler			
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker langsiktig gjeld			
Netto endring	**718 054 031**	**634 941 305**	**83 112 726**

Note 3 Endring i rekneskapsprinsipp

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, c)

Ikkje aktuell

Note 4 Anleggsmiddel

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, a)

1. Bokført verdi pr. 31.12.2022								
	05ÅR	**10ÅR**	**15ÅR**	**20ÅR**	**40ÅR**	**50ÅR**	**TOMT**	**Sum**
Bokført verdi 01.01.22	23 281 241	16 785 351	-	187 575 291	1 126 378 842	197 758 525	77 510 409	1 629 289 659
Tilgang i året	5 703 189	9 853 060	399 315	24 681 186	48 256 376	140 181 606	6 458 305	235 533 037
Avgang i året	-	-	-	-	-	- 2 175 678	-	- 2 175 678
Delsalg i året	-	-	-	-	-	-	-	-

Årets ordinære avskrivingar	- 4 961 895	- 2 316 043	-	- 5 771 259	- 33 212 863	- 5 701 618	-	- 51 963 679
Årets nedskrivingar	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivingar	-	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.22	**24 022 535**	**24 322 367**	**399 315**	**206 485 218**	**1 141 422 354**	**330 062 835**	**83 968 715**	**1 810 683 339**

05ÅR = Edb-utstyr, kontormaskiner o.l.
10ÅR = Anleggsmaskiner, maskiner, inventar,utstyr, verktøy og trans
15ÅR= Programvare 15 år (ny 2022)
20ÅR = Brannbilar, parkeringplassar, tekniske anlegg
40ÅR = Bustader, skular, bhg, idrettshallar, vegar, ledningsnett
50ÅR = Lagerbygg, adm.bygg, sjukeheimar, kulturbygg, brannstasjon
TOMT = Tomt/grunn

Note 5 Aksjar og partar

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, b)

Konto	Konto (T)	Eigarandel	2022	2021	Endring
22163001	Biblioteksentralen SA	Samvirkelag	2 100	2 100	-
22163003	LL Det Norske Teatret	0,00 %	1	1	-
22165003	Bir AS	0,33 %	996 000	996 000	-
22165004	Sandvenhagen Næringsbygg AS (Norheimsund Industrie	Konkurs i 2015	1	1	-
22165008	Hardanger AKS AS (Storeholmen)	45,50 %	3 875 000	3 875 000	-

22165011	Kommunekraft AS	0,31 %	1 000	1 000	-
22165012	Reisemål Destination Hardanger Fjord AS	6,89 %	34 000	34 000	-
22165013	Hardangervegen AS	13,69 %	50 000	50 000	-
22165014	Kvam kraftverk AS	100 %	10 000 000	10 000 000	-
22165015	BKK aksjeoppskriving	0,90 %	50 576 543	50 576 543	-
22165016	Eigenkap.tilskot KLP	KLP	31 524 787	29 466 075	2 058 712
22165019	Stiftinga Hardanger og Voss Museum	Stifting	56 944	56 944	-
22165021	Øystese Kraft AS	24,40 %	-	-	-
22165022	Norheimsund Industriservice AS	Konkurs i 2016	1	1	-
22165023	E134 Haukelivegen AS	2,20 %	10 000	10 000	-
22170008	Vikøy vasslag SA	Samvirkelag	6 000	6 000	-
22170010	Tørvikbygd vasslag SA	Samvirkelag	50 000	50 000	-
22170013	Stiftinga Hardanger Fartøyvernsenter	Stifting	10 000	10 000	-
22170015	Stiftinga Hardanger kunstskule	Stifting	1	1	-
22170017	Næringshagen i Hardanger	9,52 %	50 000	50 000	-
22170018	Vann Vest AS	0,00 %	5 000	5 000	-
Sum aksjar og andelar per 31.12.2022			**97 247 378**	**95 188 666**	**2 058 712**

Note 6 Utlån Finansielle anleggsmiddel

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)

Låntaker	Utlån (beløp)	Finansiert med egne midler	Finansiert med lån	Vesentlig tap
Vann Vest AS	42 205	42 205		
Sum utlån	**42 205**	**42 205**	**-**	**-**

Note 7 Finansielle omløpsmidlar/ obligasjonar

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, d)

Konto	Utgjevar	Pålydande/ anskaffelseskost	Markedsverdi/ likningsverdi frå BCM 01012022	Verdiendring	Markedsverdi/ likningsverdi frå BCM 31122022
21120129	Surnadal Sparebank 18/23	18 000 000	18 167 145	-114 710	18 052 435
21120134	Sparebanken Narvik 18/23	20 000 000	20 209 583	-91 361	20 118 222
21120135	Jæren Sparebank 19/24	8 000 000	8 119 200	-42 673	8 076 527
21120138	BN Bank ASA 18/23	8 000 000	8 068 527	-25 787	8 042 740
21120139	Østre Agder Sparebank 18/23	5 000 000	5 074 256	-29 179	5 045 077
21120142	Ørskog Sparebank 19/24	2 000 000	2 025 756	-10 376	2 015 380
21120143	Soknedal Sparebank 19/23	1 000 000	1 016 099	-4 780	1 011 319
21120146	Nidaros Sparebank 19/24	10 000 000	10 120 244	-64 266	10 055 978
21120147	Åfjord Sparebank 20/23	12 000 000	12 086 507	6 461	12 092 968
21120148	Ørland Sparebank 19/23	4 000 000	4 031 103	-7 663	4 023 440
21120150	Søgne og Greipstad Sparebank 21/25	4 000 000	4 014 181	-49 061	3 965 120
21120151	Kvinesdal Sparebank 22/25	4 000 000	3 999 600	-59 030	3 940 570
21120152	Orkla Sparebank 22/26	4 000 000	3 998 320	-42 670	3 955 650
21120153	Skue Sparebank 22/25	12 000 000	12 000 000	-57 993	11 942 007

21120154	Søgne & Greipstad Sparebank 22/24	5 000 000	5 000 000	-11 900	4 988 100
21120155	Lillesands Sparebank 20/25	4 000 000	4 027 960	-31 009	3 996 951
21120156	Sparebank 1 Nordmøre 22/27	2 000 000	2 000 000	2 817	2 002 817
21120157	Sparebank 1 Modum 21/26	21 000 000	20 844 390	-9 450	20 834 940
21120158	Skudenes & Aakra Sparebank 21/26	8 000 000	7 860 800	-1 467	7 859 333
21120159	Larvikbanken Sparebank 21/26	7 000 000	6 884 500	42 210	6 926 710
21120160	Flekkefjord Sparebank 22/26	4 000 000	4 000 000	16 020	4 016 020
21120161	Sparebank 1 SR-bank ASA 20/26	18 000 000	17 672 940	262 250	17 935 190
21120162	Sparebanken Vest 22/26	12 000 000	11 723 880	174 640	11 898 520
21120163	Sparebank 1 Nordmøre 22/25	4 000 000	3 982 640	37 120	4 019 760
21120164	Aasen Sparebank 21/26	5 000 000	4 852 500	47 306	4 899 806
21120165	Landkreditt Bank AS 21/26	17 000 000	16 675 300	135 056	16 810 356
	Likviditetsbeholdning - Obligasjoner	3 823 312	3 823 312	0	3 823 312
Sum		**222 823 312**	**222 278 743**	**70 505**	**222 349 248**

Note 8 Sikring av finansielle eiendeler og forpliktelsar

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, e)

Ikkje aktuell

Note 9 Låneportefølgje

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, a)

Lånenr.	Långjevar	Lånetype	Lånegjeld per 31.12.2021	Innløysing	Rentefot per 31.12.2021	Bindingsdato renteregulering
13560979.20	Husbanken	START	3 602 917		1,732%	Flytande
13560084	Husbanken	START	6 896 548	01.10.2042	1,732%	Flytande
13551919	Husbanken	START	1 500 000	01.06.2030	1,729%	Flytande
13550234	Husbanken	START	2 854 068	01.07.2034	1,729%	Flytande
13547281	Husbanken	START	1 697 549	01.07.2028	1,729%	Flytande
13561691.10	Husbanken	START	5 000 000	01.02.2045	1,732%	Flytande
13555026.B	Husbanken	START	2 954 536	01.05.2029	1,729%	Flytande
13559304.10.B	Husbanken	START	5 871 069	01.03.2036	1,729%	Flytande
13584073	Husbanken	START	4 738 265	01.04.2069	1,732%	Flytande
13584530	Husbanken	START	4 838 375	01.11.2069	1,732%	Flytande
13560979. 10 (2 like lånenr)	Husbanken	START	14 396 514	01.10.2043	1,732%	Flytande
13563069.10.B	Husbanken	START	17 200 000	01.06.2045	1,732%	Flytande
135674079.10.B	Husbanken	START	8 144 363	02.05.2046	1,732%	Flytande
13584807	Husbanken	START	15 000 000	01.06.2050	1,732%	Flytande
13585990	Husbanken	START	10 000 000	01.07.2047	1,732%	Flytande
13585003	Husbanken	START	9 320 743	01.08.2050	1,726%	Flytande
13585320	Husbanken	START	14 368 058	01.06.2051	1,729%	Flytande
Sum Husbanken			**128 383 005**			
8317.53.46069	KLP lån	Fastrentelån	69 000 000	02.09.2024	3,050%	02.09.2024
Sum KLP			**69 000 000**			
20190124	KBN	Fastrentelån	175 500 000	11.03.2024	2,183%	11.03.2024
20200084	KBN	Fastrentelån	112 600 000	03.03.2025	2,002%	03.03.2025

20210350	KBN	Flytande	195 000 000	13.10.2025	3,305%	12.01.2023
20160504	KBN	Flytande	120 000 000	02.09.2024	2,080%	02.09.2024
20220035	KBN	Flytande	139 000 000	15.02.2027	3,750%	14.02.2023
20220329	KBN	Flytande	113 800 000	31.10.2062	4,100%	Flytande
Sum Kommunalbanken			**855 900 000**			
NO0010876725	Danske Bank	Fastrentelån	111 000 000	11.03.2025	1,690%	11.03.2025
Sum Danske Bank			**111 000 000**			
NO0012639543	Sparebank 1 Markets	Flytande	100 000 000	25.01.2023	3,035%	Flytande
Sum SB1M			**100 000 000**			
NO0010903115	Swedbank	Flytande	92 700 000	28.04.2023	3,530%	Flytande
Sum Swedbank FS			**92 700 000**			
Sum andre lån			**1 228 600 000**			
Sum lån pr. 31.12.2021			**1 356 983 005**			

Note 10 Minimumsavdrag

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, b)

Minimumsavdrag	**Beløp**
Beregnet minimumsavdrag etter kommuneloven §14-18, 1. ledd	41 284 594
Korrigering for mottatte avdrag vidareutlån til avdrag andre lån	

Betalte avdrag	**43 200 000**
Differanse mellom beregnet, korrigerte og betalte avdrag	(1 915 406)
Avskrivninger	
Bokført verdi avskrivbare anleggsmidler 31.12	1 551 779 228
Bokført verdi lånegjeld 31.12	1 232 800 000
Avskrivninger	51 966 723

Note 11 Pensjon

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, c)

	KLP18	**KLP13**	**SPK**	**Sum**
Premieinnbetaling ekskl. administrasjonskostnader	56 530 167	10 714 542	8 007 811	75 252 520
Netto pensjonskostnad eks adm.	-30 671 044	-5 990 103	-8 269 952	-44 931 099
Årets premieavvik	25 859 123	4 724 439	-262 141	30 321 421
Pensjonsforpliktelse 31.12.2021 = IB	-835 177 334	-144 106 151	-91 617 785	-1 070 901 270
Noverdi av årets pensjonsopptjening	-36 600 178	-6 973 032	-7 218 610	-50 791 820
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-26 891 816	-4 647 543	-2 386 321	-33 925 680
Administrasjonskostnader				-
Utbetalingar pensjonar for året	35 955 023	5 916 667	-	41 871 690
Amortisert estimatavvik	-42 593 873	-6 797 247	12 073 750	-37 317 370
Pensjonsforpliktelse 31.12.2022 = UB	**-905 308 178**	**-156 607 306**	**-89 148 965**	**-1 151 064 449**

Pensjonsmidler 31.12.2021 = IB	904 611 578	154 076 074	57 559 842	1 116 247 494
Forventa avkastning av pensjonsmidlane	32 820 950	5 630 472	1 334 979	39 786 401
Innbetaling pensjonsmidlar	58 500 340	11 044 710	8 262 264	77 807 314
Administrasjonskostnader	-1 970 173	-330 168	-254 453	-2 554 794
Utbetalingar pensjonar for året	-35 955 023	-5 916 667	-	-41 871 690
Amortisert estimatavvik	22 842 258	4 395 605	-17 064 439	10 173 424
Pensjonsmidler 31.12.2022 = UB	**980 849 930**	**168 900 026**	**49 838 192**	**1 199 588 148**
Netto pensjonsforpliktelse	**75 541 752**	**12 292 720**	**-39 310 773**	**48 523 699**
Arbeidsgjevaravgift av netto pensjonsforpliktelse 31.12.2022	-	-	-5 542 819	-5 542 819
Endring arb.gj.avg netto p.forpliktelse i 2022	**-9 790 228**	**-1 405 759**	**-740 649**	**-11 936 637**
Akkumulert og amortisert premieavvik 2021 §3-5				
Antall år premiavvik skal dekkes inn på (1 eller 7)	7	7	7	7
Akkumulert premiavvik 31.12.2021	74 390 180	9 002 307	377 808	83 770 295
Sum amortisert premieavvik	18 654 699	1 737 077	-86 409	20 305 367
Arbeidsgiveravgift av sum amor. Premieavvik	2 630 313	244 928	-12 184	2 863 057
Akkumulert premieavvik 31.12.2022	**81 594 604**	**11 989 669**	**202 077**	**93 786 350**
Arb.gj.avg på akkumulert premieavvik 31.12.2022	11 504 839	1 690 543	28 493	13 223 875

Akkumulert og amortisert premieavvik 2022 §3-5

Antall år premiavvik skal dekkes inn på (1 eller 7)	7	7	7	7
Akkumulert premiavvik 31.12.2021	74 390 180	9 002 307	377 808	83 770 295
Sum amortisert premieavvik	18 654 699	1 737 077	-86 409	20 305 367
Arbeidsgiveravgift av sum amor. Premieavvik	2 630 313	244 928	-12 184	2 863 057
Akkumulert premieavvik 31.12.2022	**81 594 604**	**11 989 669**	**202 077**	**93 786 350**
Arb.gj.avg på akkumulert premieavvik 31.12.2022	11 504 839	1 690 543	28 493	13 223 875

Føresetnader for berekningane:	**KLP18**	**KLP13**	**SPK**
Avkastning på pensjonsmidlane	3,50 %	3,50 %	3,00 %
Diskonteringsrente	3,00 %	3,00 %	3,00 %
Årleg lønsvekst	1,98 %	1,98 %	1,98 %
Årleg auke i G	1,98 %	1,98 %	1,98 %
Årleg regulering av pensjonar	1,22 %	1,22 %	
Amortiseringsperioden er ulik ut i frå kva år premieavviket har oppstått:			
2002 - 2010: 15 år			
2011 - 2013: 10 år			
2014 - dd: 7år			

Note 12 Garantiar

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, d)

Garantien er stilt for	**Garantiansvar pr 31.12.2022 (i kr)**	**Opprinneleg garanti**	**Garantien utløper (år)**
BIR AS (del av ansvar)	631 325	825 000	2033

BIR AS Kausjonsansvar KLP lån 8317.53.03726	1 907 894	2 500 000	2051
Kommunalbanken (Ferde) Jondalstunnelen	2 870 000	6 740 000	2025
Heradet sitt garantiansvar pr 202112	**5 409 219**	**10 065 000**	

Note 13 Bundne fond

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, a)

Fondsoversikt ligg i kapittelet "Vedlegg og rettleiing til årsmeldinga"

Bunde fond - formål	Bokført verdi 01.01.	Avsetning	Bruk	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	13 036 872	(702 003)	3 167 461	10 571 414
Øremerket statstilskudd	28 110 607	(5 836 921)	10 484 945	23 438 487
Næringsfond/Kraftfond	36 823 688	(6 089 488)	8 720 008	35 883 169
Gavefond	1 927 472	(111 683)	281 054	1 758 102
Husbankfond	468 376	(16 581)	-	484 956
Sum	**80 367 015**	**(12 756 676)**	**22 653 468**	**72 136 127**
Bundne investeringsfond				
Øremerket statstilskudd	3 205 236	(4 985 235)	1 978 409	6 242 169
Gavefond	507 129	(17 952)	517 700	7 382
Husbankfond	6 192 678			6 192 678
Innbetalt Husbanklån	30 664 811	939 718	29 456 942	2 147 586
Sjølvkostfond	20 237	(30 106)	-	20 237
Sum	**9 925 280**	**(4 093 576)**	**31 953 051**	**14 610 053**

Note 14 Sjølvkost

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, b)

Sjølvkostnoten ligg i kapittelet "Vedlegg og rettleiing til årsmeldinga"

Note 15 Sal av aksjar (finansiell anleggsmiddel)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, c)

Det er ikkje seld finansielle anleggsmiddel i 2022

Note 16 Ytingar til leiande personar

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, d)

Ytingar til leiande personar kjem fram i tabellen under. Med leiande personar meiner ein rådmann og ordførar.

	2022	2021	2020
Løn og anna godtgjering til rådmann	1 488 557	1 340 108	1 359 076
Løn og anna godtgjering til rådmann for verv i kommunal samanheng			
Løn og anna godtgjering til ordførar	989 381	952 158	987 750
Løn og anna godtgjering til ordførar for verv i kommunal samanheng			
Sum leiande personar	**2 477 938**	**2 292 266**	**2 346 826**

Note 17 Ytingar til revisor

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, e)

Honorar for revisjonstenester kjem fram i tabellen under. Revisjon inkluderer både rekneskapsrevisjon og forvaltingsrevisjon.

	2022	2021	2020
Revisjonshonorar - forvaltning	547 075	376 075	193 806

Revisjonshonorar - rekneskapsrevisjon	254 745	230 850	239 380
Selskapskontroll - Kontrollutvalget	123 830	137 200	200 519
Sum revisjon	**925 650**	**744 125**	**633 705**

Note 18 Konsolidert rekneskap

I konsolidert rekneskap inngår Kvam herad og Kvammabadet KF

Andel av kommunalt foretak sine inntekter som kjem frå kommunen	19 %
Ande av kommunalt foretak sin e inntekter som kjem frå andre	81 %
Overføring frå kommunen for å dekke meirforbruk i foretaket	**0**

Økonomiske hovudlinjer

Dette kapittelet beskriv kva dei ulike inntekts- og utgiftspostane driftsrekneskapen inneheld. Ulike tal er presentert i diagram-form.

Driftsinntekter

Staten påverkar i stor grad inntektspostane til kommunen i form av skatt og rammetilskot. I tillegg styrer staten inntekter gjennom enten direkte fastsetjing som pris på barnehageplass og satsar for pleie- og omsorgstenester, eller gjennom lovverk som husleigelova og eigedomsskattelova og regelverk for sjølvkostområde. Diagrammet under viser %-vis fordeling av driftsinntektene. Talet i parantesen viser millionar kroner.

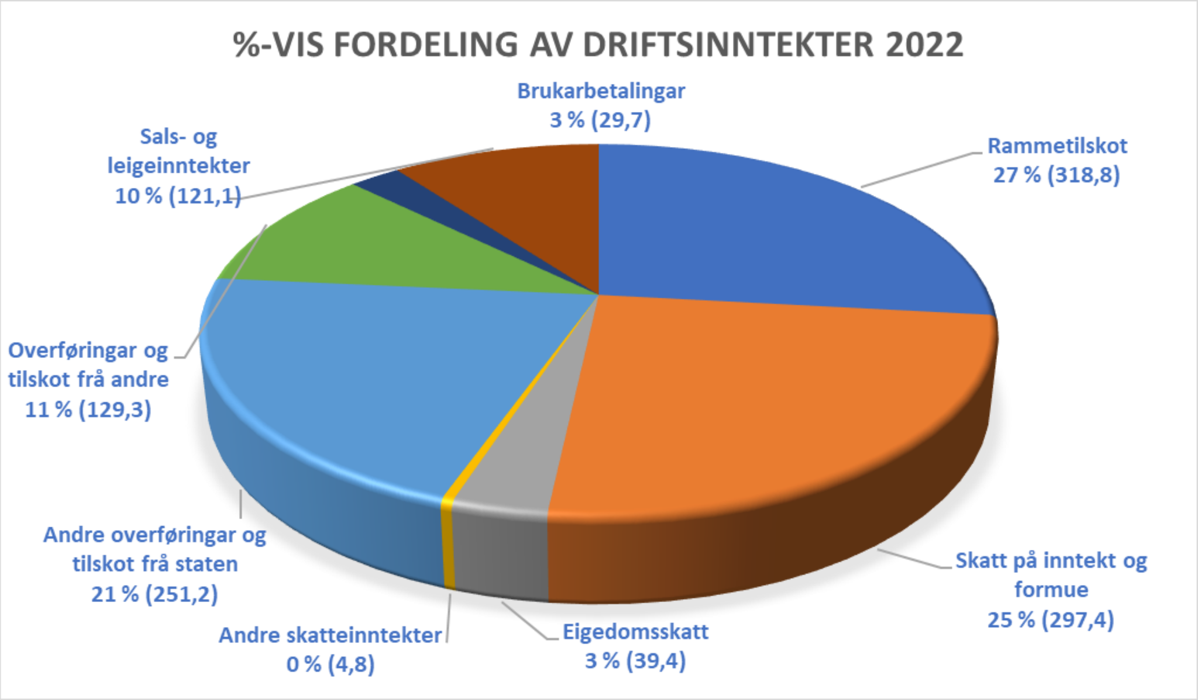

Rammetilskot og skatt utgjorde 52% av dei totale driftsinntektene til kommunen i 2022.

	Rekneskap 2022	Regulert budsjett 2022	Oppr. Budsjett 2022	Rekneskap 2021	Avvik reg. bud - rek-. 2022
Rammetilskot Distriktstilskot Sør-Norge	6 792	6 792	6 792	6 789	-
Rammetilskot Inntektsutjamnande	29 000	31 502	20 561	23 795	- 2 502
Rammetilskot Ordinært	267 010	267 039	280 729	281 558	- 29
Rammetilskot Skjønsdel	4 600	4 600	4 600	6 100	-

Ekstra skjønn frå Statsforvaltar	0	0	-	-	-
Kostnader knytt til smittevern - Korona	9 229	0	-	4 745	9 229
Vaksinering - Korona	1 513	1 428	-	1 769	85
Andre øyremerka rammetilskot	664	0	-	141	664
Rammetilskot totalt	**318 808**	**311 361**	**312 682**	**324 897**	**7 447**
Skatt og inntekt på formue	**297 915**	**277 803**	**260 406**	**267 456**	**- 2 313**
Skatt og rammetilskot totalt	**616 723**	**589 164**	**573 088**	**592 353**	**5 134**

Eigedomsskatt er den største inntektsposten som kommunen sjølv kan påverka. I 2022 utgjorde den 3,3% av driftsinntektene. På næring var promillen 7. Dette er maksimal sats. På bustad og fritid har kommunane lov til å ta maksimalt 4 promille. I Kvam var promillen 3,0. Det vart også innført eit botnfrådrag på 200 000,- på alle bustad- og fritidseigedomar. I 2022 utgjorde eigedomskatteinntektene 50% på bustad og fritidsbustad og 50% på næring.

Andre skatteinntekter er konsesjonsavgift. Ved konsesjonar gitt etter vassdragsreguleringslova plikter kraftverkseigar å betale ei årleg avgift til berørte kommunar. Inntekta vert avsett til bunde fond. Posten tilsvarer 0,4% av kommunen sine driftsinntekter.

Andre overføringar og tilskudd frå staten utgjer i 2022 21,1% av inntektene til kommunen. Til samanlikning var dei i 2020 berre 5% av totalen, og i 2021 11% av totalen. Posten inneheld sal av heimfallskraft, vertskommunetilskot, havbruksfond, rentekompensasjon, IMDI tilskot til NAV og nokon andre mindre tilskot. Det er dei uvanleg høge kraftinntektene og utbetalinga frå Havbruksfondet som gjer at denne inntektsposten er så høg i 2022.

Brukarbetalingane kjem med få unntak frå oppvekst og pleie og omsorg. Nokon av satsane kan kommunen sjølv fastsetje, men det meste er fastsett av lovverk. I tillegg til betaling for barnehage, SFO og pleie- og omsorgstenester er det betaling for kulturskule, ferieklubb og eigenandel legevakt og fysioterapi. I 2022 var brukarbetalingane 2,5% av dei totale driftsinntektene.

Overføringar og tilskot frå andre utgjer 10,8% av dei totale driftsinntektene. Det meste på denne samleposten er refusjonar på direkte utgifter som kommunen har hatt. Dei største refusjonsinntektene er sjukelønnsrefusjon og momskompensasjon, som til saman utgjer 48% av overføringane . Andre refusjonar er refusjon frå NAV, Helfo, sal av tenester til andre kommunar, gjesteelevar med meir. Resten av inntektene består av øyremerka tilskot, gåver og overføringar. Det omfattar tilskot/overføring frå IMDI, Bufdir, Statsforvaltar, helsedir., HELFO, fylke, kulturdep., landbruksdep., med fleire.

Salgs- og leigeinntekter utgjorde 10,2% av kommunen sine inntekter i 2022. Av dette er 33% kommunale gebyr, 37% sal av konsesjonskraft og 15% husleigeinntekter i 2022. Dei resterande 15% av

inntektene er blant anna sal av mat, kinobillettar, purregebyr, utenlandsvaksine, fellingsavgift, bruk av kommunale kaiar og sal av tenester på veg, vatn/avløp, reinhald og brann med meir.

Driftsutgifter

Diagrammet under viser %-vis fordeling av driftsutgiftene. Talet i parantesen viser millionar kroner.

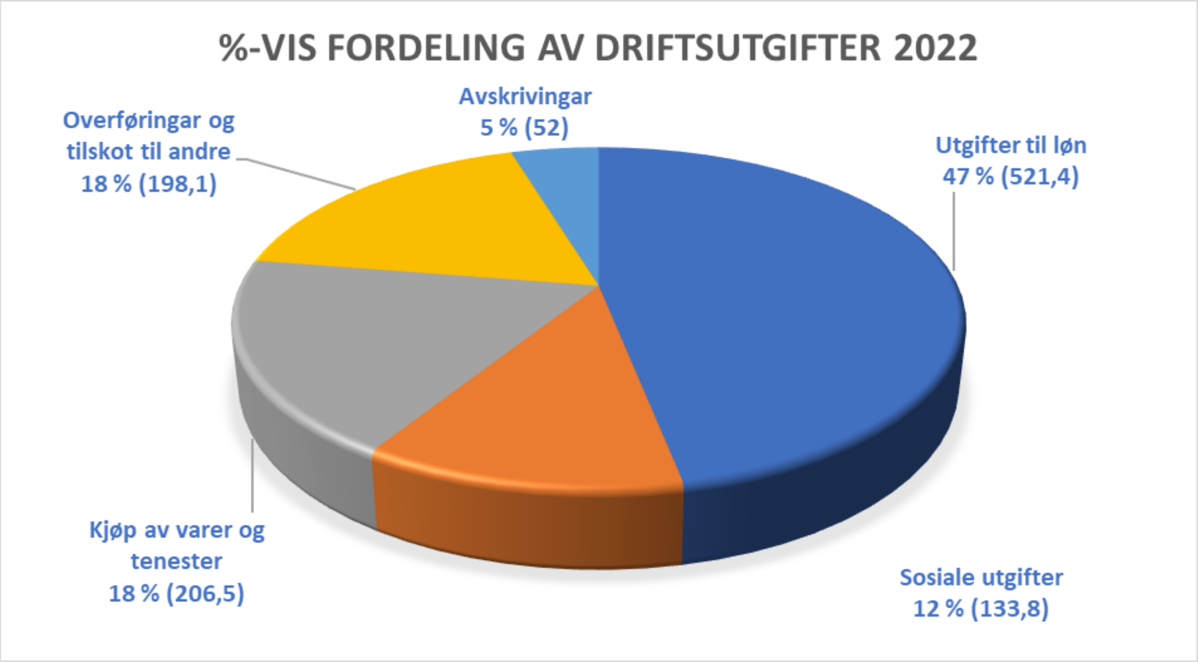

Lønn og sosiale utgifter utgjorde i 2022 59 % av utgiftene til kommunen. Lønnsutgifter inneheld alt av fastlønn med faste tillegg, variable tillegg, vikarutgifter, godgjersler, frikjøp, introduksjon- og kvalifiseringsstønad, skyssgodtgjersle og utgiftsdekning fosterheim. Sosiale utgifter er kostnader som er direkte tilknytt lønn. Det vil seie pensjon, premieavvik, gruppelivsforsikring og arbeidsgjevaavgift.

Pleie- og omsorgstenestene er det mest arbeidskrevjande området med 40% av alle lønnsmidlane i kommunen. På dei neste plassane kjem grunnskule (23%) og barnehage (13%). Dei resterande 24% er fordelt på dei 15 andre tenesteområda.

Kjøp av varer og tenester inneheld alle kjøp av varer og tenester som kommunen gjer for å kunne driva dei kommunale tenestene. Dette omfattar også kjøp av tenester der ein leverandører på vegne av kommunen leverer kommunale tenester direkte til brukar, som privat barnehage og BPA (brukarstyrt personleg assistent).

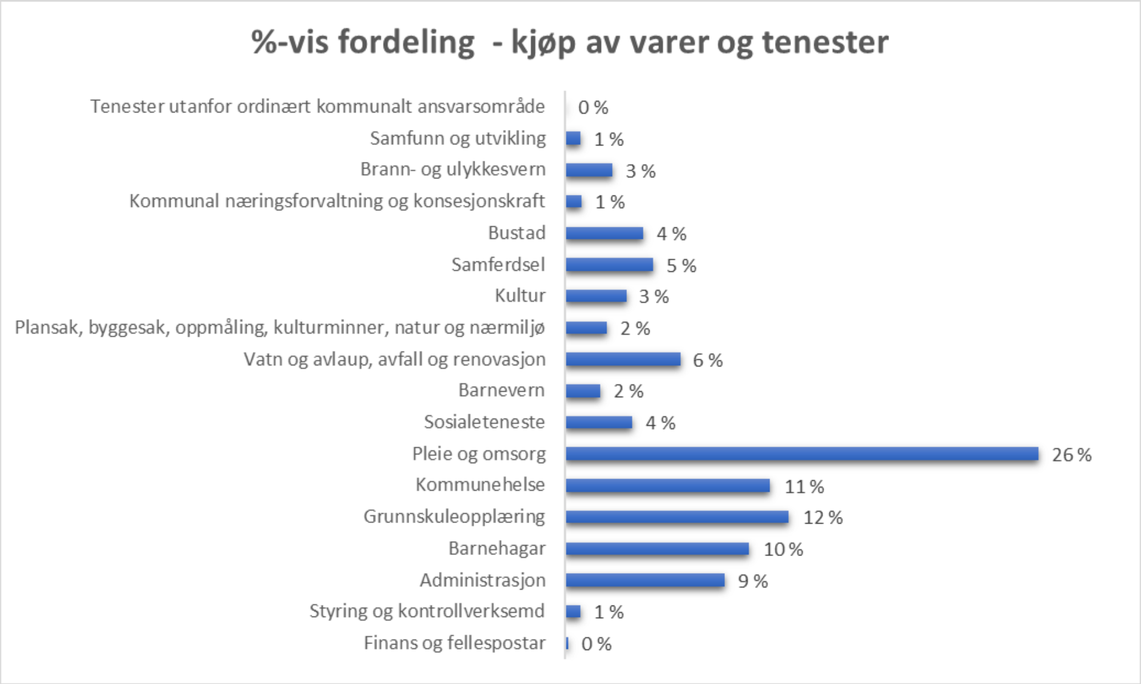

Det er framleis utgifter til produksjon av pleie- og omsorgstenester og grunnskule som krev mest. Kommunehelse er det tredje største. Det er ulike typar kjøp som krevst for å drive dei ulike tenesteområda.

I pleie og omsorg var den største kostnadane kjøp av tenester som erstattar eigenproduksjon, som BPA og kjøp av institusjonsplassar i andre kommunar. Andre store driftskostnader var mat, bruk av vikarbyrå, elektrisitet, IKT lisensar, medisin, vaskeritenester, leige av transportmiddel og transportutgifter.

På grunnskule var elektrisitet den største kostnaden i 2022. Andre store utgiftspostar var skuleskyss, lærebøker, IKT-lisensar, betaling for gjesteelevar i andre kommunar, overføringar til friskulen og undervisnings- og forbruksmateriell.

Dei klart største utgiftspostane i kommunehelse i 2022 var kommunalt driftstilskot, kjøp frå andre, husleige, konsulenthonorar og andel i interkommunal legevakt. Kommunale driftstilskot er tilskot til fastlegar og fysioterapeutar. Kjøp frå andre og konsulenthonorar omfattar utbetaling til legar på utekontor og på legevakt, samt fastlegevikarar. Etter at kommunen er begynt å leige plass til kommunale legar på dei private legekontora er også husleige blitt ein stor kostnad på kommunehelse.

På barnehage utgjorde overføringa til den private barnehagen 67% av alle utgiftene på varer og tenester. Dei nest største postane var elektrisitet, mat, IKT lisensar, forbruksmateriell, inventar og arbeidskle.

Administrasjon sin klart største kostnad i 2022 var IKT lisensar og IKT utgifter på 48% av totalen. Dei nest største utgiftspostane var elektrisitet, kurskostnader, konsulenthonorar og forsikringar. Mykje av varer og tenester som vert ført på administrasjon går til heile organisasjonen, som felles IKT-system kursutgifter, forsikringar, medlemskontigentar og bedriftshelseteneste.

Overføringar og tilskot til andre utgjorde i 2022 18% av dei totale driftsutgiftene.

Overføringar og tilskot er utgifter som ikkje er knytt til levering av kommunale tenester, men tilskot som er utbetalt til andre. Skatt på heimfallskraft og utgifter til kjøp av kraft er definert som ei overføring, og utgjorde 69% av dei totale overføringane og tilskota i 2022. Meirverdiavgiftskompensasjonsutgifta er også ei overføring. Kommunen utbetaler ei rekkje med tilskot til lar, organisasjonar og private, 9% av overføringane gjekk til dette. I kapittelet Samfunnsutvikling fint ei liste over alle tilskot som vart utbetalt i 2022. Kommunen betaler også tilskot til kyrkja, sosialhjelp, hjelpetiltak i barnevernet og næringstilskot som alt kjem under samleposten overføringar og tilskot til andre. Hardangerbadet fekk eit ekstra tilskot på 2 mnok i 2022, i tillegg til det årlege tilskotet til Kvammabadet KF på 1 mnok.

Avskrivingane ligg som ein utgiftspost, men vert trekt ut att av driftsrekneskapen før utrekning av netto driftsresultat. I den kommunale rekneskapen er det i staden låneavdrag og renter som vert kostnadsført.

Finansresultat

Den grøne linja i diagrammet under viser endring i netto finansresultat i perioden 2018-2022. Stolpane viser kva type inntekter og utgifter som inngår i finans.

Store avdrag på lån gjer at finansresultatet er negativt. Kvam herad mottok i 2022 9 mnok i utbytte frå Kvam energi og 8,2 mnok frå BKK. Renteinntekter er renter på bank, vidareutlån, obligasjonar og rente på utestående krav. Renteutgifter er renter på obligasjons-, sertifikat- og husbanklån. Gevinst og tap på finansielle omløpsmidlar viser netto tap/gevinst på kommunen sine obligasjonar.

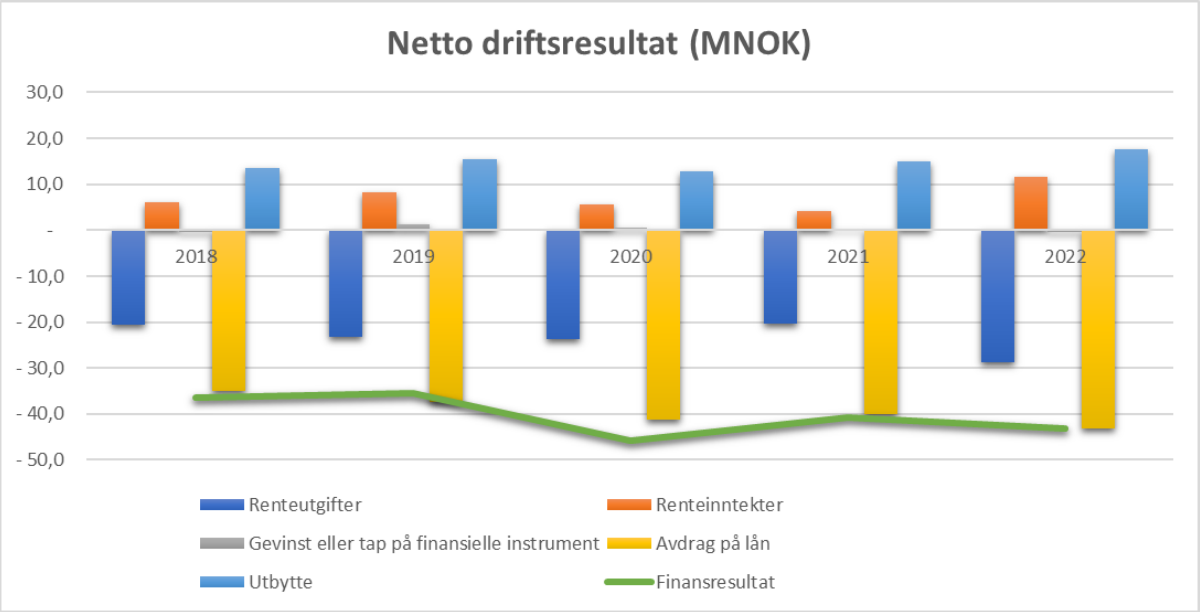

Disposisjonsfond

Diagrammet under viser utgåande balanse per 31.12.2022 på disposisjonsfonda til kommunen, fordelt på dei ulike fonda. Disposisjonsfond er det same som ubundne driftsfond. Mykje av midlane på fonda er bunde opp i vedtak og finansiering av drift i økonomiplanperioden. I kapittelet vedlegg ligg dokumentet fondsoversikt 2022, som er ein fullstendig oversikt over alle fonda til kommunen.

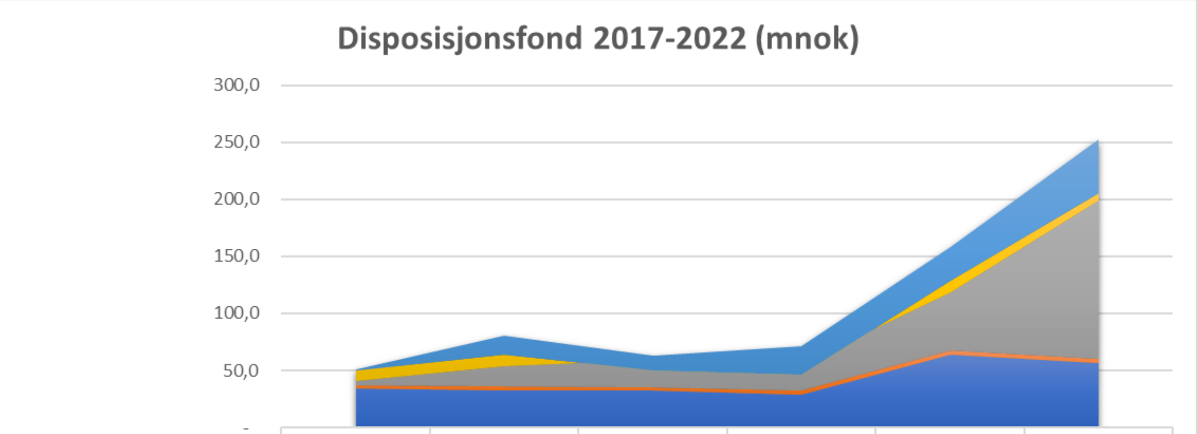

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Havbruksfond	0,3	16,2	13,0	24,6	30,3	46,6
Bufferfond	10,0	10,0	- 9,7	- 9,7	10,0	6,5
Disp.fond - ekstra kraftinnt	2,9	18,1	23,8	23,8	51,3	139,5
Mastekompensasjon	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Disposisjonsfond	34,0	32,5	32,1	28,7	63,7	56,3

Eigedomsskatt

Diagrammet viser fordelinga mellom eigedomsskatt på næring og på bustad og fritid i perioden 2018 til 2022. På bustad og fritid er den totale inntekta jamn fram til 2021, medan den i 2022 er redusert til 19,6 mnok. I 2022 vart det gitt eit botnfrådrag på 200 000 til elle eigedomar og promillen vart redusert til 3,0.

På næring er det større variasjonar. Næring har hatt maksimalsats på 7 promille i heile perioden. I 2020 vart alle eigedomar retaksert med verknad frå 01.01.2021. Eigedomsskattegrunnlag for kraftselskap vert utarbeida av Skatteetaten og varierer frå månad til månad.

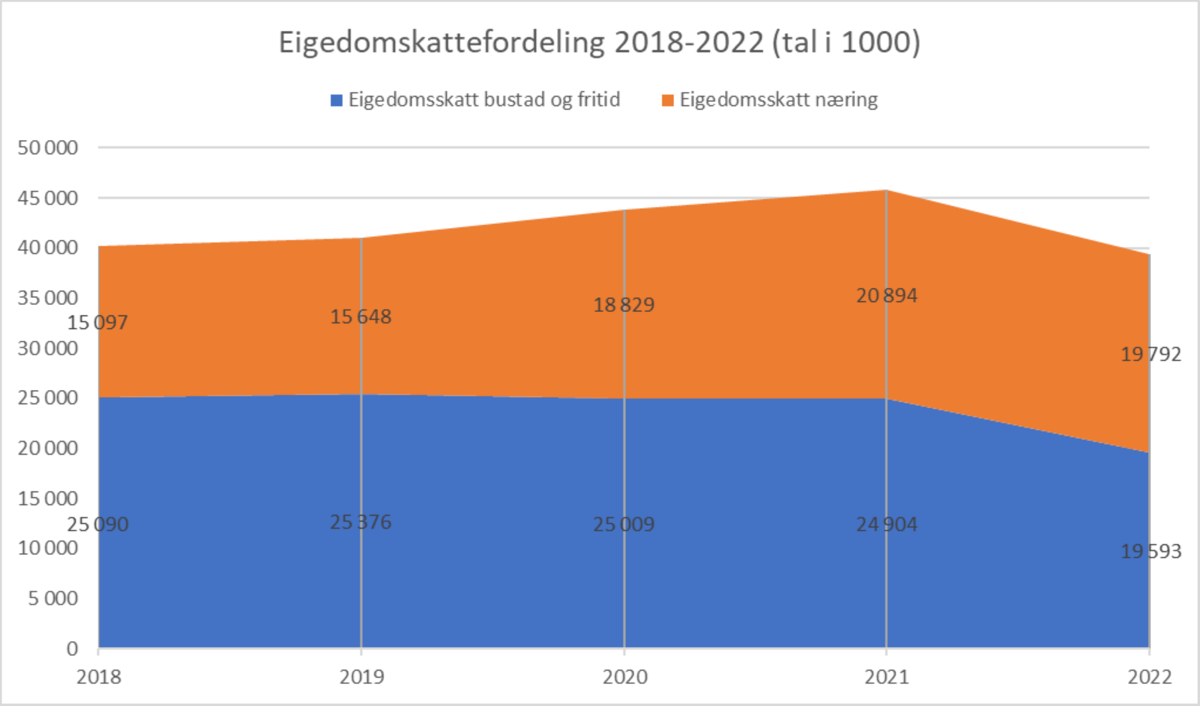

Korona

Starten på 2022 vart slutten på pandemien, men også då antal smitta var på topp. Sjukefråværet var høgt både bland tilsette og blant barn og elevar.

Staten hadde gitt lovnad om øyremerka tilskot til kommunen for å dekke ekstrautgifter knytt til korona, men kva beløp det var snakk om vart ikkje klart før etter 2.tertial. Budsjetta var derfor ikkje justert for ekstra inntekter på dei ulike tenesteområda, noko som fører til større og mindre budsjettavvik på grunn av ekstra korona-relaterte utgifter.

Tabellane viser utgiftene som avdelingane har merka som direkte korona-relaterte utgifter.

Under heile pandemien var det ein del leiarar som jobba mykje ekstra. Leiarar har jamfør Hovudtariffavtalen ikkje rett på overtid, og må derfor ta ut eventuelt ekstraarbeid som avspasering. Høgt arbeidspress over lange periodar gjorde at mange ikkje hadde muligheit til å ta ut avspasering. I 2022 vart det i ein sentral og lokal avtale opna for at denne gruppa tilsette kunne få utbetalt timane på slutten av året. Dette gjorde at det var høge lønnsutgifter knytt til korona i 2022 sjølv om pandemien avtok tidleg på året.

	Regnskap 2022
Øyremerka rammetilskot frå staten	**-9 229 000**
Andre driftskostnader	785
IKT-lisensar og telefon	106 907

Kjøp av vaskeritenester	67 263
Lønn og sosiale utgifter	4 905 545
Medisinsk forbruksmateriell	128 885
Utbetaling til legar	119 343
Helse og omsorg Totalt	**5 328 728**
Andre driftskostnader	2 487
Lønn og sosiale utgifter	3 966 802
Medisinsk forbruksmateriell	11 571
Oppvekst Totalt	**3 980 860**
Andre driftskostnader	286
Husleige og straum	113 793
IKT-lisensar og telefon	18 199
Lønn og sosiale utgifter	133 750
Teknisk Totalt	**266 028**
Andre driftskostnader	1 297
IKT-lisensar og telefon	50
Lønn og sosiale utgifter	837 960
Økonomi, rådmann og ordførar Totalt	**839 307**
Totalsum	**1 185 923**

Vaksinering, Korona

	Regnskap 2022
Øyremerka rammetilskot frå staten	**-1 513 000**
Andre driftskostnader	6 300
IKT-lisensar og telefon	1 575

Lønn og sosiale utgifter	110 317
Utbetaling til legar	19 866
Helse og omsorg Totalt	**138 058**
Andre driftskostnader	31 154
Lønn og sosiale utgifter	1 004 061
Medisinsk forbruksmateriell	880
Utbetaling til legar	15 750
Oppvekst Totalt	**1 051 845**
Totalsum	**-323 097**

KOSTRA hovudtal

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	6,1 %	6,7 %	2,1 %	3,0 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	15,4 %	21,1 %	14,5 %	16,5 %
Økonomi				
Frie inntekter i kroner per innbygger *) **)	65 751	65 072	66 167	66 212
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	110,6 %	103,0 %	91,0 %	73,9 %

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud.	Rev.bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Frie disponible inntekter						
skatt på inntekt og formue	-267 315	-260 406	-277 803	-297 376	19 573	7,0 %
Ordinært rammtilskudd	-324 897	-312 682	-311 361	-318 808	7 447	2,4 %
Skatt på eigedom	-45 798	-40 000	-34 500	-39 386	4 886	14,2 %
Andre generelle statstilskudd	-25 876	-40 231	-48 231	-51 668	3 437	7,1 %
Konsesjonsavgift	-4 774	-4 400	-4 400	-4 778	378	8,6 %
Sum Frie disponible inntekter	**-668 660**	**-657 719**	**-676 295**	**-712 016**	**35 720**	**-5,3 %**

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Rekneskap 2021	Opph. bud.	Rev.bud. 2022	Rekneskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Sentrale utgifter						
Pensjon	54 541	56 143	61 210	58 473	2 737	4,5 %
Sum Sentrale utgifter	**54 541**	**56 143**	**61 210**	**58 473**	**2 737**	**4,5 %**

Utvikling i netto driftsresultat

Beløp i 1000

	Rekneskap i fjor	Opph. bud.	Rev. bud.	Rekneskap
Bruk av avsetninger				
Bruk av bundne driftsfond	-15 478	-24 774	-27 388	-20 757
Bruk av disposisjonsfond	-5 070	-22 832	-58 664	-31 198
Sum bruk av avsetnader	**-20 548**	**-47 606**	**-86 052**	**-51 955**
Avsetninger				
Overføring til investering	3 714	0	947	3 261
Avsetninger til bundne driftsfond	17 074	20 761	22 438	12 526
Avsetninger til disposisjonsfond	73 268	25 570	124 808	124 808
Sum avsetnader	**94 056**	**46 331**	**148 192**	**140 595**
Netto driftsresultat	**-73 507**	**1 275**	**-62 140**	**-88 640**
Sum driftsinntekter	**-1 026 724**	**-941 654**	**-1 154 524**	**-1 191 599**
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	**7,2 %**	**-0,1 %**	**5,4 %**	**7,4 %**

Samfunnsutvikling

Kvam herad har ulike roller å fylla. Ei av dei er å driva fram ynskt samfunnsutvikling. Utviklinga vert styrt ut frå visjonen til kommunen om å skapa ei oppsiktsvekkjande framtid.

Visjon
Å skapa ei oppsiktsvekkjande framtid – create a remarkable future.

Visjonsomtale
Kvam herad har som visjon å skapa ei oppsiktsvekkjande framtid – create a remarkable future. Visjonen ligg til grunn for kommuneplanen for 2015-2030 (HST-064/15, 6.10.15). Slagordet ut frå visjonen er «Framtida er her». Dei samfunna som klarar å skapa ei oppsiktsvekkjande framtid er dei som oppmodar til eksperimentering, dyrkar risikovilje, pleier innovatørar, set pris på kreativitet og fremmar det særeigne. Dette gjev oss fire underbyggjande faktorar:

Talent - Toleranse – Trivsel – Teknologiutnytting

Mål og tiltak

Hovudmålet til Kvam herad er: *Vidareutvikla eit pulserande og sjølvstendig regionsenter som knyter saman Hardanger og Bergensregionen.*

Kvam må ha fokus på å vidareutvikla eige regionsenter i samspel med lokal- og nærsentra for å vera ei motvekt og eit attraktivt alternativ til sentralisering. I kommunereforma er Kvam definert som ein av dei kommunane som står "ufrivillig åleine". Dette utfordrar oss ved at etablerte samarbeid opphøyrer, men nye moglegheiter kan oppstå i nye konstellasjonar. Kommuneplanen set langsiktige mål og strategiar for heile Kvammasamfunnet, Kvam herad sin tenesteproduksjon og kommunen som organisasjon. For å nå måla, er det valt fylgjande hovudstrategiar: «stadutvikling», «bustad», «infrastruktur», «verdiskaping» og «livskvalitet».

Tema/utfordring	Mål – «Slik vil me ha det»	Tiltak – «Slik gjer me det»
Stadutvikling *Sentra våre skal byggja på ei berekraftig utvikling, styrkjast med eit større mangfald av private og offentlege tenestetilbod, ei god blanding mellom bustad, forretning og kontor, god tilrettelegging for alle med varierte møteplassar som innbyr til trivsel, samarbeid opplevingar og fysisk aktivitet.*	Sentra våre skal framstå som estetisk vakre slik at det vert attraktivt å bu, vitje og etablere seg der.	Kvam herad skal aktivt bidra med vidare planlegging, sikring og opparbeiding av fellesareal i sentrumsområda. Utarbeider ny reguleringsplan for Øystese sentrum. 2022: Områdeplan for Øystese under arbeid Utarbeider ny reguleringsplan

		for Kvam vidaregåande skule med omkringliggjande areal i Norheimsund sentrum. 2022: Reguleringsplan ferdig, nytt byggeprosjekt med attraktive uteområde saman med fylkeskommunen
	Sentra våre skal framstå som trafikksikre og trygge for mjuke trafikkantar	Kvam herad skal fortsetja arbeidet med å planleggja, tilretteleggja og opparbeida gode gang- og sykkelvegsystem i, rundt og gjennom sentra. 2022: I planarbeid for Øystese og Nhs
	Sentra våre skal vidareutviklast med eit stort engasjement	Kvam herad skal leggja til rette for brei medverknad, med idédugnader og folkemøte, der spesielt barn og unge skal vera invitert. 2022: Oppvekstplan med brei medverknad frå barn og unge, vedteken
	Me vil at fellesareala og infrastrukturen i tettstadane skal framstå som attraktive, tiltrekkjande og tilgjengelege	Kvam herad skal ha ansvaret for at den felles infrastrukturen vert bygd ut. 2022: Nye planar vidarefører arbeidet
	Me vil at sentrumsområda skal vera mangfaldige og ha ei blanding av service, kontor og bustad	Kvam herad skal i si planlegging sørgja for at sentrumsområda får ein god variasjon i mellom service, kontor og bustad. 2022: Nye planar vidarefører arbeidet

	Me vil ha trygge og gode tettstadar og lokalsamfunn	Kvam herad skal med godt og tverrfagleg ROS-arbeid driva med førebyggjande og helsefremmande arbeid for å hindra ulukker og skadar. 2022: Revisjon av ROS er forseinka då ressursane har vorte nytta til beredskapsarbeid
	Me vil ha aktive handelsentra	Det skal leggjast til rette for at det skal vera attraktivt å etablera seg med forretningar i sentrum. 2022: Nye planar vidarefører arbeidet
	Me vil at den framtidige gjennomgangstrafikken skal gå utanom Norheimsund	Me planlegg trafikken i tunnel. 2022: Budsjettmidlar for 2023 avsett til reg.plan.

Tema/utfordring	Mål – «Slik vil me ha det»	Tiltak – «Slik gjer me det»
Bustad Kvam herad skal ha eit variert bustadtilbod tilgjengeleg for alle grupper som ynskjer å busetja seg i kommunen og som ynskjer å verta buande, samt at folk vert buande lengst mogleg i sin eigen heim.	Me vil ha eit meir variert og godt tilgjengeleg bustadtilbod i heile kommunen.	Kvam herad skal til ei kvar tid sjå til at det er godkjente areal- og reguleringsplanar i heile kommunen. 2022: Områdeplan for Øystese under utarbeiding.
	Me vil ha tett utnytting i sentra og spreidd i grendene.	Kvam herad skal i si planlegging følgje opp arealstrategiane forsenterstruktur og utnytting av LNF-område.

	Me vil at det skal vera tilrettelagt rimelege bustadformer for førstegongsetablerarar og andre som treng hjelp og rettleiing.	Kvam herad skal bidra med god rettleiing, god utnytting av verkemidlar og god planlegging.
	Me vil at Kvam herad skal vera ein aktiv pådrivar for bustadbygginga i Kvam.	Kvam herad skal oppretta eit eige bustadkontor, som skal ha ansvaret for utbygging og rettleiing. 2022: Midlar til eigen bustadkooridnator fremja som del av budsjettarbeidet for 2023
	Me vil at våre bustadområde skal ha attraktive uteområde, med høg kvalitet og tilgang på nærrekreasjonsområde.	Kvam herad skal sikra tilgang på gode nærmiljøområde, som er universelt utforma og tilrettelagt for alle som ynskjer å nytta dei. 2022: Samarbeidet med BOF heldt fram. Arbeid med å sikra sentrale friluftsområde.
	Me vil ha attraktive tomter langs med sjøen i frå Vikøy til Laupsa.	Kvam herad skal kartleggja den funksjonelle strandsona, der fortetting skal skje i noverande bebygde område og område som er egna til rekreasjon og friluftsliv skal sikrast mot utbygging. 2022: Lagt til grunn i arealplan
	Me vil ha ein funksjonell og god infrastruktur inn til våre nye bustadfelt.	Kvam herad skal bidra som tilretteleggjar og pådrivar for å få på plass infrastruktur.

Tema/utfordring	Mål – «Slik vil me ha det»	Tiltak – «Slik gjer me det»
Infrastruktur og kommunikasjon Kvam skal ha ein trafikksikker og effektiv infrastruktur – eksternt i mot Bergen for å utvide kommunen sin bu- og arbeidsregion, og internt i heile kommunen for å sikre ei betre samhandling mellom grendene.	Me vil ha ein trygg og god veg til ein større og bu- og arbeidsmarknadsregion i og rundt Bergen.	Kvam herad skal i samsvar med sin eigen arealstrategi arbeide med å få på plass Hardangertunnelen. 2022: Arbeidd vidare med å få fram reg.plan og gjennomføring av tunnel under Kvamskogen.
	Me vil at internkommunikasjonen skal vera god i heile kommunen i frå Gravdal til Kjepso, slik at samhandlinga vert styrka.	Kvam herad skal sørgja for at godkjente reguleringsplaner for infrastrukturen vert realiserte og me skal samhandla med regionale styremakter for å få plass Fv 7, Fv 48 og Fv 49 igjennom kommunen. 2022: Kommunen arbeider med fleire reg.planar på fylkeskommunale vegar.
	Me vil at området mellom Norheimsund og Øystese, samt tilkomsten til Sjusete skal verta betre tilgjengeleg.	Kvam herad skal i samsvar med arealstrategien for Tolomarka få på plass ny veg i kommuneplanen sin arealdel.
	Me vil at kollektivtilbodet skal verta betre internt i kommunen og til bergensregionen.	Kvam herad skal samarbeide med fylkeskommunen for å få til eit betre kollektivtilbod i Kvam og mellom Kvam og bergensregionen. 2022: svarar på årleg høyring om kollektivtilbod

Tema/utfordring	Mål – «Slik vil me ha det»	Tiltak – «Slik gjer me det»
Verdiskaping gjennom samarbeid I Kvam vil me ha ein kultur for å dyrka fram entreprenørane, kunnskapen, møteplassane, det frivillige arbeidet, kulturtilboda og lokaldemokratiet	**Entreprenørskap** I Kvam vil me ha ein kultur for å dyrka fram entreprenørane som kan få fram nye idéar, nye produkt, nye verksemder og verdiskaping til beste for samfunnet.	I Kvam skal me etablera nye og ta vare på gamle møteplassar for samarbeid og nytenking. 2022: fleire møte med m.a næringshage, næringsråd og -lag, Handalag m.fl. Felles prosjekt med Voss om forsking på fjernarbeidsplassar
	Møteplassar I Kvam vil me ha eit mangfald av arenaer innanfor kultur, idrett og det frivillige lagslivet.	I Kvam skal me støtta opp om og leggja til rette for at det frivillige lagslivet kan styrkjast og vidareutviklast til beste for alle innbyggjarane. 2022: Ei rekke tilskotsordningar vart delt ut
	Frivilligheit og kommunen I Kvam vil me dyrka fellesskapet mellom kommunen og det frivillige for å leggja til rette for folk sin trivsel og helse.	I Kvam skal me leggja tilhøva til rette slik at frivillig sektor får gode levekår og utviklar seg på eigne premissar. 2022: Sjå over
	Breidde og mangfald i kulturlivet I Kvam vil me ha breidde og mangfald i kulturtilbodet.	I Kvam skal me støtte opp om lag organisasjonar, og frivillige og inkluderande tilbod som møter alle sine behov. 2022: Sjå over
	Lokaldemokratiet I Kvam vil me ha ei aktiv og deltakande befolkning.	I Kvam skal me leggja til rette for at dei folkevalde har reell innflytelse på samfunnsutviklinga.
	Vidaregåande skular I Kvam vil me ha eit godt skuletilbod for ungdommar opp til 19 år.	I Kvam skal me i lag med Hordaland fylkeskommune leggja til rette for ein sentrumsnær og framtidsretta skule i Norheimsund.

		2022: Fellesprosjektet mellom kommunen og fylkeskommunen hr tildelt oppdraget til leverandør
	Kunnskap- og kompetansedeling i næringslivet I Kvam vil me satsa på kunnskap og kompetanse i næringslivet.	Kvam herad skal i samarbeid med næringslivet arbeida for koplingar i mellom Kvam herad, lokale verksemder og forskingsmiljø. 2022: fleire møte med m.a næringshage, næringsråd og -lag, Handalag m.fl.
	Opplevingsøkonomien I Kvam vil me få på plass heilårs aktivitetstilbod som tek utgangspunkt i fjord, fjell og vatn.	I Kvam skal me profesjonalisera oss som opplevingskommune. 2022: Innvilga ekstra midlar til reiseliv i pandemien

Tema/utfordring	Mål – «Slik vil me ha det»	Tiltak – «Slik gjer me det»
Livskvalitet I Kvam skal me arbeida for at dei som bur i kommunen skal oppleva høg livskvalitet og at samfunnet vårt vert opplevd på same vis.	**Frivillig sektor** I Kvam vil me ha frivilligheit og dugnadsinnsats som eit viktig fundament i lokalsamfunnet.	I Kvam skal me støtta opp om eldsjeler og dei som driv fram det frivillige lags- og organisasjonslivet. 2022: Ei rekke tilskotsordningar vart delt ut
	Arbeid - og aktivitetstilbod I Kvam vil me at alle skal komme seg ut i arbeid.	I Kvam skal kommunen og næringslivet samarbeide, for å få alle ut i arbeid 2022: fleire møte med m.a næringshage, næringsråd og -lag, Handalag m.fl. Kommunen har i tillegg felles prosjekt med andre kommunar i

		regionen og NAV.
	Fysisk aktivitet hjå befolkninga I Kvam vil me at alle skal vere litt meir i fysisk aktivitet.	I Kvam skal alle tiltak leggjast til rette for meir fysisk aktivitet for einskildmennesket.
	Barnehage I Kvam vil me ha barnehagar som skal vera ein god arena for sosialisering, integrering og læring.	I Kvam skal det leggjast til rette for eit godt læringsmiljø som fremmar integrering og sosialisering. 2022: Auka rammer og satsing på barnehage, men ikkje fått ynskt effekt grunna bemanningsutfordringar.
	Tverrfagleg samarbeid I Kvam vil me ha eit samfunn tufta på toleranse og samarbeid	I Kvam skal me oppmuntra til og leggja til rette for møteplassar som fremjar samarbeid.
	Samfunnstryggleik Kvam skal ha eit trygt samfunn som er førebudd på uventa hendingar slik at menneske, miljø og materielle verdiar er tilstrekkeleg sikra mot fare	Gjennomføra gode risiko- og sårbarheitsanalysar med gode kunnskapsgrunnlag. Kontinuerleg fokus på førebyggande tiltak. Gjennomføra faste øvingar der offentlege og private aktørar samarbeider 2022: ressursane vart brukt til reelle hendingar. Ei fellesøving med fylkeskommunen

Demografi og folketalsutviking.

Folketalet i Kvam auka med 34 innbyggjarar til 8.531 ved utgangen av 2022. Det var både netto innflytting og fødselsoverskot i 2022. Figuren under for seg folketalsutviklinga akkumulert dei siste 10 åra.

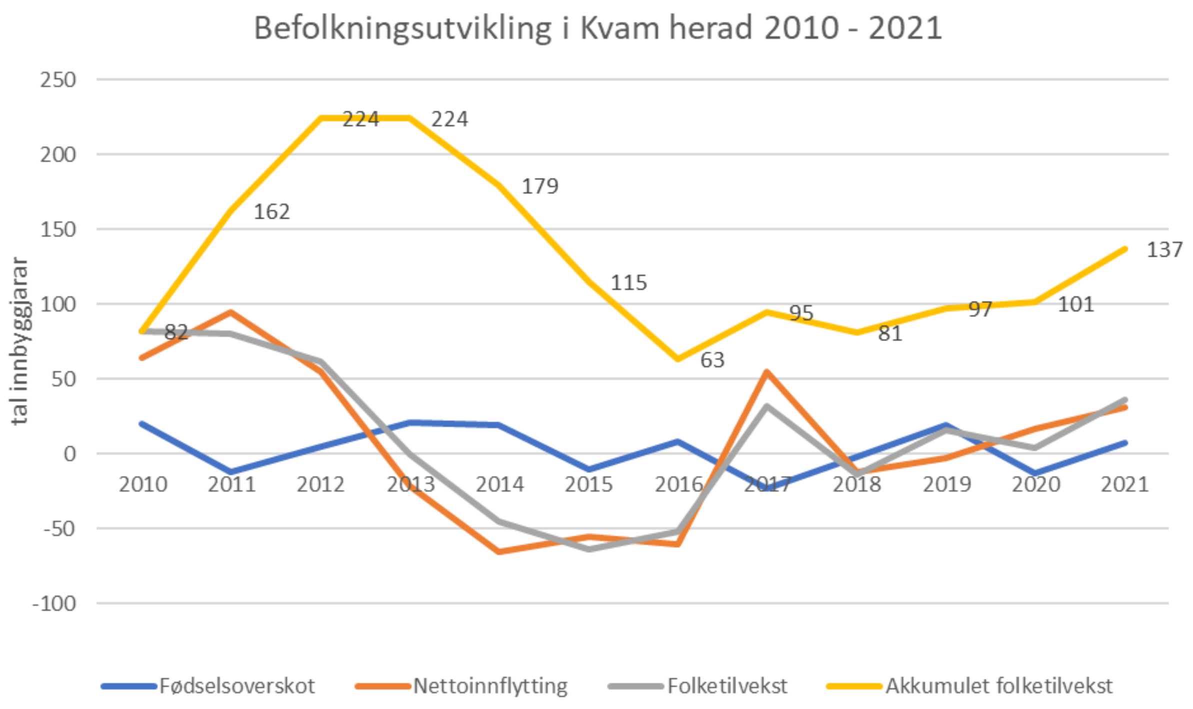

Figur 6 viser fødselsoverskot, nettoinnflytting, folketilvekst og akkumulert folketilvekst i perioden 2010 - 2021

Den blå linja viser fødselsoverskot det einskilde året, og utviklinga er relativt stabil rundt null. Den grå linja viser folketilvekst eller fall det enkelte år. Akkumulert folketalstilvekst vist med den gula linja, fortel oss at i perioden 2009 – 2012 var det ein årleg vekst i folketalet. Frå 2013 til 2016 gjekk folketalet nedover i Kvam, medan det frå 2017 snudde mot ein meir positiv trend igjen. Oransje linje syner netto innflytting. I Vestland er det kommunar rundt Bergen som er vekstvinnarane, medan kommunar i indre Hardanger er i andre enden av skalaen.

Befolkningspyramiden nedanfor syner alderssamansetninga i Kvam herad for ulike aldersgrupper i åra 2012 og 2022, og framskriving for 2032 – ut frå SSB sitt standard scenario om middels vekst i Norge.

For både menn og kvinner flytter tyngda seg oppover i pyramiden, det vil sei at me får ein stadig større del med eldre personar i Kvam herad.

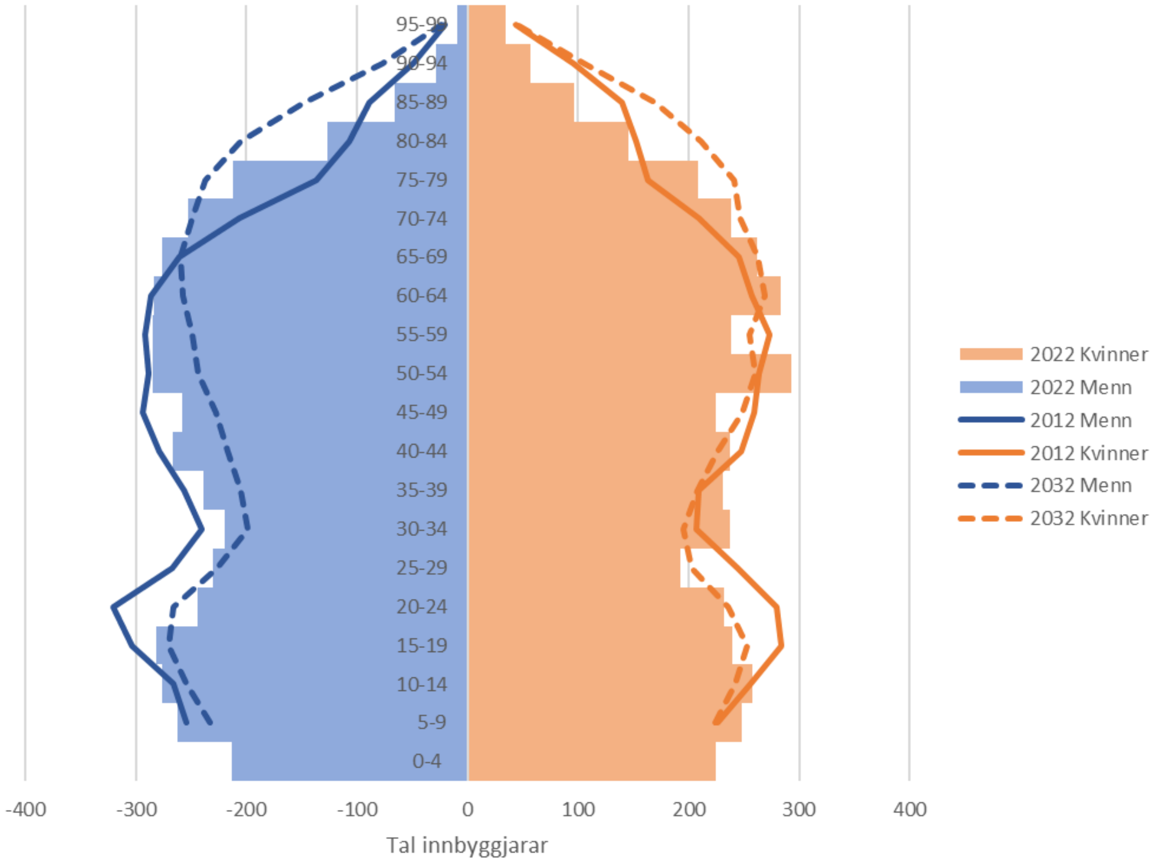

Figur 1 viser befolkningspyramide for Kvam i åra 2012 og 2022 og framskrivingane fram til 2032

Ser ein på utviklinga internt i Kvam herad dei siste 20 åra, syner figuren under akkumulert prosentvis endring fordelt på geografi. For Kvam herad samla sett, er det ei sentralisering der Norheimsund og Øystese har vekst i folketal medan Ålvik, Strandebarm og Tørvikbygd har reduksjon i innbyggjartalet.

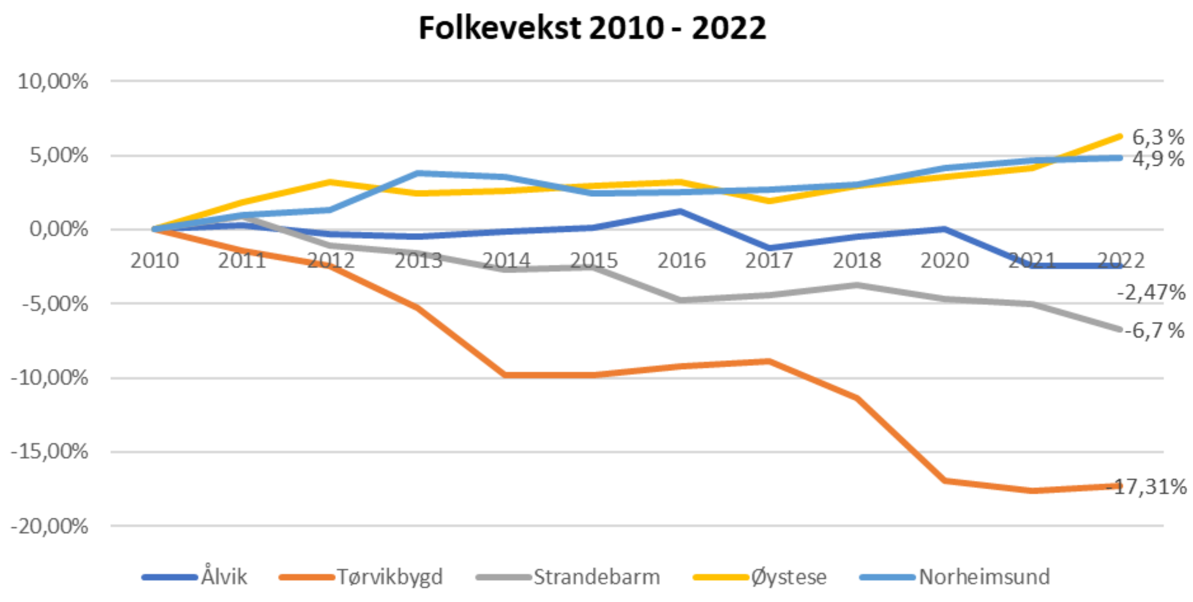

Figur 5 viser folkevekst i bygdene i Kvam frå 2010 og fram til 2022.

Trenden med sentralisering viser også igjen i elevtala i Kvam. Grafen nedanfor syner %-vis endring i elevtal på dei ulike skulane i Kvam herad i høve til skuleåret 2015/2016. Talet på skuleelevar i 2015/2016 er tilnærma identisk med elevtala i skuleår 2020/2021. Utviklinga er klar på at det er auke i skulane i Norheimsund og Øystese, og ein nedgang i skulane i Strandebarm, Ålvik og Tørvikbygd.

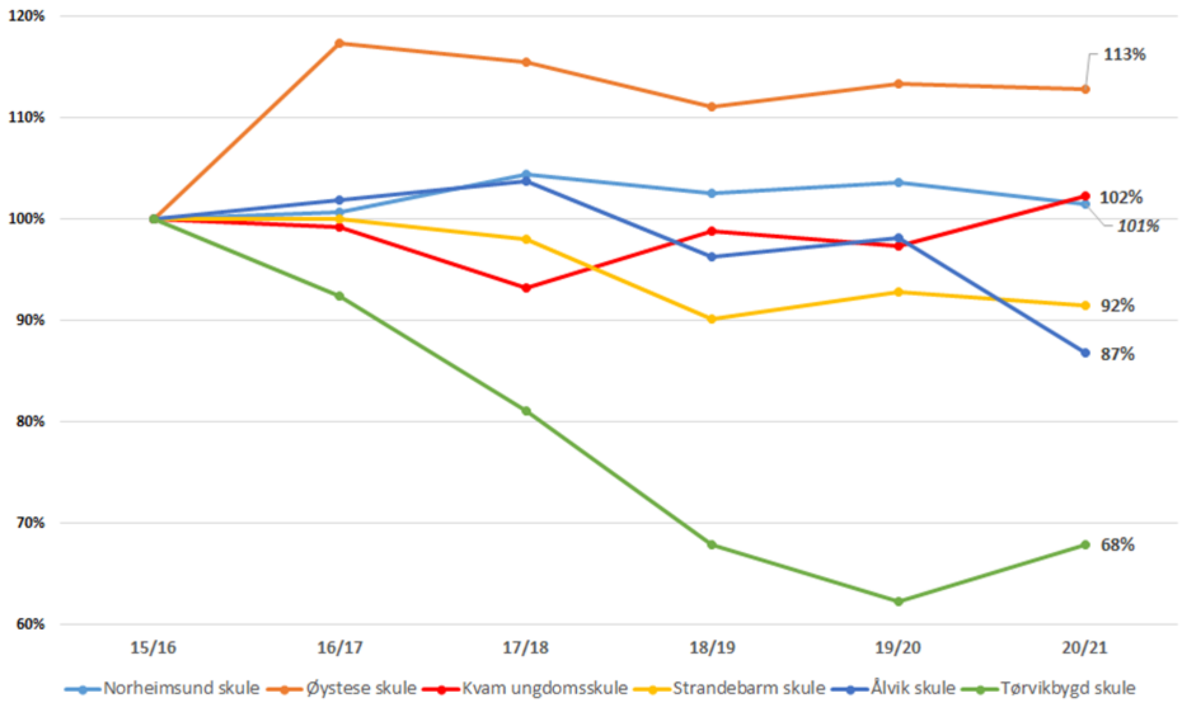

FN sine berekraftmål

FN sine berekraftmål er verda sin felles arbeidsplan for å utrydda fattigdom, nedkjempa ulikskap og stoppa klimaendringane innan 2030. Måla gjeld for alle land i verda. Til saman er det 17 mål, illustrert under.

Til kvart mål er det utarbeidd forklaring og delmål, sjå lenkja: https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal. I Noreg er mange av måla nådd, men me har framleis mål som både er aktuelle for oss som nasjon og oss som kommune. Og sjølv om nokre av måla vert rekna for nådd, må me framleis arbeida med tema som fattigdom, likestilling, reint vatn og gode sanitærforhold. Andre mål utfordrar oss likevel meir, som ansvarleg forbruk og å stoppa klimaendringane. Under er nokre av måla som er aktuelle for vår kommune.

Tema/utfordring	Mål	Tiltak
3 - God helse "Sikra god helsa og fremja livskvalitet for alle, uansett alder"	3.3) Innen 2030 stoppa epidemiane av aids, tuberkulose, malaria og neglisjerte tropiske sjukdomar samt bekjempa hepatitt, vassbårne og andre smittsame sjukdomar. 3.4) Innan 2030 redusera prematur dødelegheit forårsaka av ikkje-smittsame sjukdomar med ein tredel gjennom førebygging og	Oppdatera smittervernplanen og gjera den kjent Ta i bruk infeksjonskontroll-program Laga plan for helsemessig og sosial beredskap

	behandling, og fremja mental helse og livskvalitet. 3.5) Styrka førebygging og behandling av misbruk, blant anna av narkotiske stoff og skadeleg bruk av alkohol. 3.6) Innan 2020 halvera talet på dødsfall og skadar i verda forårsaka av trafikkulykker.	Utvikla målretta informasjon til alle einingar omkring «helse i alt me gjer» Overordna folkehelsegruppe i kommunen og deltaking i folkehelsgruppe interkommunalt og på fylkesnivå Følgja opp rusmiddelpolitisk handlingsplan Oppfylgjing av underskriven avtale om trafikksikker kommune og tenesteavtale med politiet 2022: ein del av planarbeidet måtte utsetjast grunna avgrensa ressursar.
4 - God utdanning "Sikra inkluderande, rettferdig og god utdanning og fremja moglegheit for livslang læring for alle"	4.5) Innan 2030 avskaffa kjønsskilnader i utdanning og opplæring og sikre lik tilgang til alle nivåer innanfor utdanning og yrkesfagleg opplæring for sårbare personar, deriblant personer med nedsett funksjonsevne, urfolk og barn i utsette situasjonar. 4.7) Innan 2030 sikra at alle elevar og studentar tileigner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremja bærekraftig utvikling, blant anna gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettar, likestilling, fremja av ein freds- og en ikkjevaldskultur, globalt	Sikre heiltids-introduksjonsprogram for flyktningar og på bakgrunn av individuell kartlegging av kompetanse og motivasjon laga karriereplan for arbeid og utdanning Ta imot lærlingar og studentar Laga kompetanseplanar 2022: Ei rekkje kompetanseplanar er laga i KS

	borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturen sin medverknad til bærekraftig utvikling.	Læring. Heiltids-introduksjonsprogram klart. Kommunen har hatt mange lærlingar i 2022, i samarbeid med Handalag.
9 – Innovasjon og infrastruktur "Byggja solid infrastruktur, fremja inkluderande og bærekraftig industrialisering og medverka til innovasjon"	9.1) Utvikla påliteleg, bærekraftig og solid infrastruktur av høg kvalitet, herunder regional og grensekryssande infrastruktur, for å støtta økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommeleg pris og likeverdig tilgang for alle. 9.4) Innen 2030 oppgradera infrastruktur og omstilla næringslivet til å verta meir bærekraftig, med ein meir effektiv bruk av ressursar og større bruk av reine og miljøvenlege teknologiformer og industriprosessar, der alle land gjer ein innsats etter eiga evne og kapasitet.	Arbeida vidare med klimanettverk og ny energi- og klimaplan Krav i kommuneplan til planlegging av infrastruktur, bygge miljøvennlege bygg og sette energikrav. Halda fram arbeidet med å sanera VA-anlegg Halda fram satsing på bruk av el-bilar som tenestebil i Kvam herad 2022: Nye leasingbilar er el-bilar Ei rekkje VA-prosjekt i løpet av året Strandebarm omsorg vert bygd med fleire miljø- og energiomsyn Kvam herad deltek m.a. i Klimapartner Vestland.
12 – Ansvarleg forbruk og produksjon "Sikra bærekraftig forbruks- og produksjonsmønster"	12.5) Innan 2030 betydeleg redusera avfallsmengda gjennom forbod, reduksjon, gjenvinning og ombruk.	Samarbeida med BIR for å redusera, gjenvinna og ivareta resterande avfall på best mogleg måle.

	12.7) Fremja berekraftige ordningar for offentlege anskaffingar, i samsvar med dei enkelte land sin politikk og prioriteringar. 12.b) Utvikla og innføra metodar for å overvaka konsekvensane av ein berekraftig utvikling på ei turistnæring som er berekraftig, skapar arbeidsplassar og fremjar lokal kultur og lokale produkt.	Arbeida vidare med klimanettverk og ny energi- og klimaplan Gjennomføra tiltak i innkjøpsstrategi. Samarbeida med Visit Hardangerfjord AS, fylkeskommunen og andre partar for ei berekraftig utvikling av turistnæringa. 2022: Arbeid med berekraftig turistnæring saman med Hardangerkommunane Kvam deltek i fleire nettverk for klima Ny gjenbruksstasjon opna i Norheimsund
13 – Stoppa klimaendringane "Handla umiddelbart for å bekjempa klimaendringane og konsekvensane av dei"	13.1) Styrka evna til å stå imot og tilpassa seg klimarelaterte farer og naturkatastrofar i alle land. 13.3) Styrka enkeltpersonar og institusjonar si evne til å motvirka, tilpassa seg og redusera konsekvensane av klimaendringar og deira evne til tidleg varsling, samt styrka kunnskapen og bevisstgjeringen om dette.	Arbeida vidare med klimanettverk og ny energi- og klimaplan Gjennomføra ROS-analysar for ulike delar av organisasjonen Klargjera tilfluktsrom Gjennomføra beredskapsøvingar

		Delta i beredskapskampanjar 2022: ROS-arbeid utsett grunna ressursar Utflytting frå tilfluktsrom til arkiv gjennofmørt Ei felles beredskapsøving med fylkeskommunen

Klimautslepp i Kvam

Utvikling folketal og demografi 4. Kvartal 2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Folketal ved inngangen av kvartalet	**8 522**	**8 584**	**8 584**	**8 450**	**8 420**	**8 423**	**8 455**	**8 441**	**8 457**	**8 461**	**8 497**
Fødde	86	94	88	87	89	76	83	80	72	78	87
Døde	81	73	69	97	81	99	85	61	85	71	89
Fødselsoverskot	**5**	**21**	**19**	**-10**	**8**	**-23**	**-2**	**19**	**-13**	**7**	**-2**
Innvandring	114	103	75	86	61	50	59	32	31	64	74
Utvandring	16	38	49	80	43	31	39	30	14	29	48
Innflytting, innanlands	221	196	225	222	196	248	217	230	259	238	262
Utflytting, innanlands	264	282	316	283	274	212	249	235	262	243	254
Netto innvandring og flytting	**55**	**-21**	**-65**	**-55**	**-60**	**55**	**-12**	**-3**	**14**	**30**	**34**
Folkevekst	**62**	**0**	**-45**	**-64**	**-52**	**32**	**-14**	**16**	**4**	**36**	**34**
Folketalet ved utgangen av kvartalet	**8 584**	**8 584**	**8 539**	**8 475**	**8 423**	**8 455**	**8 441**	**8 457**	**8 461**	**8 497**	**8 531**

Klimarekneskap

FN sine berekraftmål

FN sine berekraftmål er verda sin felles arbeidsplan for å utrydda fattigdom, nedkjempa ulikskap og stoppa klimaendringane innan 2030. Måla gjeld for alle land i verda. Til saman er det 17 mål, illustrert under.

Til kvart mål er det utarbeidd forklaring og delmål, sjå lenkja: https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal. I Noreg er mange av måla nådd, men me har framleis mål som både er aktuelle for oss som nasjon og oss som kommune. Og sjølv om nokre av måla vert rekna for nådd, må me framleis arbeida med tema som fattigdom, likestilling, reint vatn og gode sanitærforhold. Andre mål utfordrar oss likevel meir, som ansvarleg forbruk og å stoppa klimaendringane.

Klimatiltak

Kvam herad vedtok i 2021 kommunedelplan for energi og klima, med målsetjing om å redusera klimagassutsleppa med 55% innan 2030. Viktige tema i planen er:

- Energi
- Areal og transport
- Jordbruk og skogbruk
- Bygningar
- Biologisk mangfald
- Næring
- Klimaleiing
- Haldningsskapande arbeid
- Samarbeid med andre

I kommunebarometeret for 2022, som er basert på tal for 2021, kjem Kvam herad på 189. plass. Klimagassutsleppa i Kvam i 2021 var på 22035,5 kg pr innbyggjar, mot 21694,16 året før. Utsleppa per innbyggjar er hverken høge eller låge, samanlikna med andre kommunar.

Kvam herad har eit relativt lågt energiforbruk i sine bygg. Energikostnadene på 132,4 kr per kvadratmeter ligg under gjennomsnittet.

I Kvam vart det samla inn 363,9 kilo per innbyggjar, noko som er under landssnittet. Kommunen i landet med lågast innsamling, var Bardu, med 243 kg pr innbyggjar. Av hushaldsavfallet i Kvam vart 26,4 levert til materialattvinning eller biogassproduksjon, noko som er relativt lågt. Landsnittet var 43,2% i 2022.

Tiltak etter tema:

Nokre tiltak kan dekka fleire tema, men er berre lista opp på eit av dei:

- Energi
  - Heradsstyret løyvde kr. 8 millionar av klima- og energifond til ENØK-tiltak til privatpersonar. Det var svært stor interesse og på ein god månad var 450 søknader handsama og midlane tildelt.
  - Temperaturen er senka i eigne bygg for å redusera energibruken. Kvam kino styrer også energibruken i høve til når bygget er i drift.
- Areal og transport
  - I 2022 var Kvam herad med på sykle til jobben, prosjektet motiverte fleire til å sykla og gå til arbeid, men motiverte også folk til å komma seg ut ved andre høve. Det vart tilsaman 109 deltakarar og det vart spart 1 819 kgCo2
- Jordbruk og skogbruk
  - Det har vore gjeve 3 tilskot til solcelleanlegg.
- Bygningar
  - Kvam herad, i samarbeid med, Bergen kommune, Voss herad, Eidfjord kommune og Vestland fylkeskommune deltek i prosjektet, «grønt hytteliv». Kommunane ynskjer å kartleggja **bruken av hyttene** i dei respektive kommunane, for mellom anna å gjera utrekningar av **klimagassutsleppa** i samband med bruk av hyttene. Arbeidet fortset i 2023.
- Biologisk mangfald
  - I 2022 vart det også gjennomført kartlegging av myrene på Kvamskogen i samband med kommunedelplan for Kvamskogen. Arbeidet er gjort for å ta vare på det biologiske mangfaldet og for å ta vare på karbonet som er lagra i myra.
- Haldningsskapande arbeid
  - I 2022 har Kvam herad vore med på «Rein Hardangerfjord». I heile Hardanger vart det samla inn 20,2 tonn plast på ein dag. Fordelt på 1004 km strandline. Svært mange var engasjert i vår kommune.
  - Kvam herad deltok BIR si gjenbruksveka, mellom anna med arrangement på biblioteket. Det var relativt få arrangement, så her er potensialet stort for å verta betre. Kvam herad hadde også eige klimaveke, mellom anna i samarbeid med Grannehjelpa, Kvam vgs og biblioteka i Kvam og Samnanger.
  - Fleire tenester har gått bort ifrå eingongskoppar og brukar heller koppar som vert brukt om att.
- Samarbeid med andre
  - Kvam herad gjorde og vedtak i 2021 om å melda seg inn i Klimapartner Vestland. Via medlemskapet i Klimapartner Vestland, pliktar kommunen seg til:

        - Utarbeida årleg rapport over eigne utslepp av klimagassar, samt laga planar og gjera tiltak for å redusera desse.
        - Innføra miljøstyring og miljøsertifisering av eiga verksemd.
        - Delta på partnerarrangement med representant(ar) frå toppleiinga.
        - Arbeida for å utvikla produkt eller tenester som bidreg til reduksjon av klimagassutslepp.
    - Kommunen inngår i eit stort innkjøpssamarbeid leia av Bergen kommune, der dei fleste av kommunane rundt Bergen deltek. Desse felles rammeavtalene dekker mange av dei store innkjøpa, som til dømes mat, medisinar og arbeidsklede til pleie og omsorg. I desse rammeavtalane har me tillit til at Bergen, som og er klimapartner, etterlever regelverket.
    - Kvam herad har i 2023 vore ein viktig bidragsytar til Sintef sitt prosjekt om indikatorar for klimatilpassing av bygningar og infrastruktur i kommunane.

Når det gjeld investeringar kan me trekkja fram fylgjande eksempel knytt til klima og miljø:

- Strandebarm omsorg: Borehol for varmepumpe frå grunnvatn. 400 m2 solcelletak, resten grønt tak (sedum) som gjev ekstra isolering og kjøler om sommaren og varmar om vinteren.
- Tolomarka bufellesskap. Varmepumpe på all oppvarming. Gamal del kopla på ny varmepumpe, som gjev meir effektiv drift. Montert 3 elbilladarar
- Brannstasjon. Utstyr som til dømes høgtryksspylar skal vera ikkje fossil, d.v.s gass eller elektrisk. Sjølve bygget er eit industribygg med store opne portar, der det er særs kostbart å få på plass gode løysingar innanfor den økonomiske ramma. I prosjektet vart det nytta lausmasser frå Tolomarka, som vart køyrd direkte for å spare transport.
- Fleire av investeringane er dessutan reine miljøtiltak, t.d. varmepumper til Øystesehallen og Kvam ungdomsskule. Strandebarm omsorg, 6 elbil-ladarar til heimetenesta og lading av elektriske syklar for personale.
- Bjørketeigen barnehage. I samband med rehabilitering av administrasjonsfløy var det betalt ekstra for bruk av elektrisk gravemaskin.
- Teknisk eining er i gang med å utvikla et skjema for materialbehandling til bruk i framtidige kjøp, basert på ein mal frå miljødirektoratet. Her vil ein mellom anna ha fokus på transportavstandar, fossilfri transport og krav om at avfall skal til godkjent mottak. Skjemaet skal i fyrste omgang prøvast ut på eit takbytte i Ålvik.

Klimarekneskap for Kvam herad som organisasjon

Kvam herad har laga klimarekneskap i programvara Klimakost, som er utvikla av Asplan Viak for 2021 og 2022. Klimarekneskapen rapporterer på klimagassutslepp innan tre kategoriar: Scope 1, Scope 2 og Scope 3.

- Scope 1 gjeld direkte utslepp av klimagassar frå eige utstyr.
- Scope 2 gjeld utslepp frå energi. For både scope 1 og 2 er det relativt enkelt å fordele ansvar for klimagassutsleppa, der liter drivstoff eller kwh kan reknast om til CO2 ekvivalentar.
- Scope 3 omfattar indirekte utslepp. Det er frivillig å inkludera indirekte utslepp i klimarekneskap. Dette er ikkje fordi scope 3 utgjer ein liten del av utsleppa, tvert imot – for mange verksemder er scope 3 helt klart den største utsleppskategorien. Indirekte utslepp skjer utanfor ei

verksemds operative område, slik at det kan vere vanskeleg å finne tal på utslepp innan dette kategorien, og er derfor frivillig å rapportera på. Det skjer mykje utvikling innan fagfelta klimarekneskap og klimabudsjettering, og spesielt innan ansvarsfordeling og korleis ein rekar ut indirekte utslepp.

Kvam herad har rapportert klimagassutslepp for scope 1, scope 2 og scope 3 for åra 2021 og 2022. Vær merksam på at ein ikkje kan samanlikna åra direkte (figur 1).

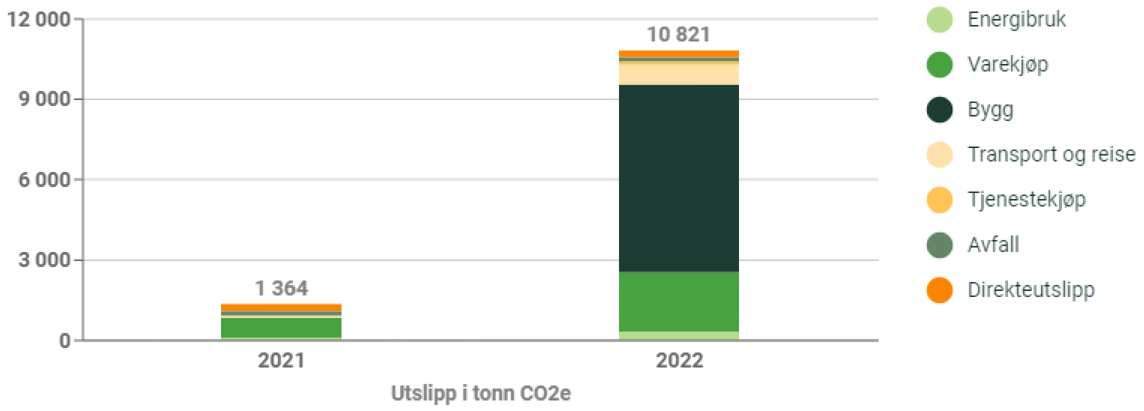

Figur 1. Ulike faktorar fører til at ein ikkje kan samanlikna klimarekneskapet mellom år, men gjev likevel nyttig lærdom.

For det første er det rask utvikling i fagfelta, endring i programvara Klimakost, og fordi me i kommunen er i ein læringsprosess med bruk av klimarekneskap, gjev det til dels ulike tal og ulike utrekningsmetodar for dei to åra. For eksempel har me i 2022 hatt høve til å rapportere innafor fleire kategoriar innanfor Scope 3. Dette gjev eit høgare, og meir nøyaktig, klimagassutslepp (figur 2).

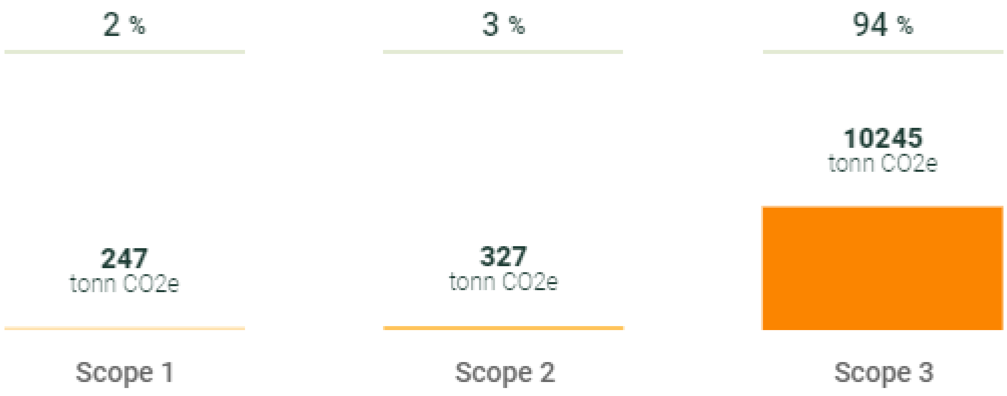

Figur 2. Det er viktig å rapportera innan både direkte (scope 1) og indirekte (scope 2 og 3) utslepp for å få ein heilskapleg og realistisk framstilling av kommunen sitt klimafotavtrykk.

For det andre gjev klimarekneskap ei overordna oversikt over klimagassutslepp for dei ulike kategoriane. Innafor Scope 3 er det modellar som reknar om NOK til tonn CO2 ekvivalentar basert på bransjegjennomsnitt. Difor vil to ulike produkt i same rekneskapskategori og til same pris, men som vert

produsert under tilhøve som gjev ulike klimagassutslepp, føre til same mengde CO2 ekvivalentar i klimarekneskapet. Om ein ynskjer meir innsikt i klimagassutslepp for spesifikke produkt, må ein nytta verktøy som følgjer eit produkt frå produksjon, igjennom levetida til produktet, og til avfall (LCA – Life cycle assessment).

Med desse tankane om metodikk i bakhovudet, kan me likevel nytta klimarekneskapet til å læra om oss sjølv og om kva kategoriar vi har størst potensial for utsleppskutt . Den desidert høgaste utslippskategorien i 2022 var «bygg» (Figur) som ligger under Scope 3. Dermed bør Kvam herad iverksetja klimatiltak i samband med bygg -og anleggssaker. Dette inkluderer utslepp frå mellom anna ikkje-kommunale anleggsmaskiner på byggeplassar på oppdrag frå kommunen og produksjon og transport av byggematerialar. Kvam herad kan/bør som oppdragsgjevar til dømes oppmoda eller stilla krav om låge klimagassutslepp og miljøvennleg materialbruk i byggesaker (som allereie nemnt i Energi- og klimaplanen for 2020-2040).

Ei anna kjelde til høge klimagassutslepp for Kvam herad er varekjøp. Det kan difor vera eit effektivt klimatiltak å fortsetja å stille krav til leverandørar.

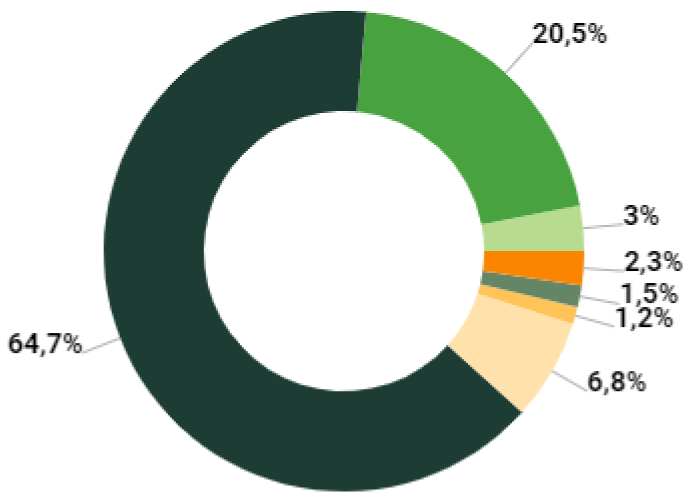

	Utslipp i tonn CO2e
Energibruk	327,7
Varekjøp	2 219,6
Bygg	7 005,1
Transport og reise	736,3
Tjenestekjøp	125,6
Avfall	158,6
Direkteutslipp	248,0

Figur 3. Indirekte utslepp frå bygg er Kvam herad si største kjelde til klimagassutslepp, etterfølgt av varekjøp.

Organisasjon og internkontroll

Kvam herad som organisasjon er mangfaldig med om lag 1000 tilsette i mange ulike yrkesgrupper. Kvar enkelt medarbeidar sitt bidrag er viktig for at kommunen skal levera tenester av god kvalitet. Den framtidige arbeidsmarknaden vert utfordrande med tanke på rekruttering til fleire yrkesgrupper kommunen har behov for. Behovet for helsepersonell vil auka og vil utfordra oss til å gjera grep for å møta framtidige behov. Digitalisering, velferdsteknologi og ei dreiing av tenestene til meir heimebasert omsorg har høgt fokus i det pågåande utviklingsprosjektet i pleie og omsorg. I eit samfunns- og arbeidsliv i endring, må tilsette vera budde på store endringar. Samarbeid, medverknad og open dialog er sentrale verdiar for ein omstillingsdyktig og serviceinnstilt organisasjon. Kvam har valt «lean-tenking» som filosofi og verktøy for kontinuerleg utvikling av organisasjonen.

Organisasjonskart for Kvam herad

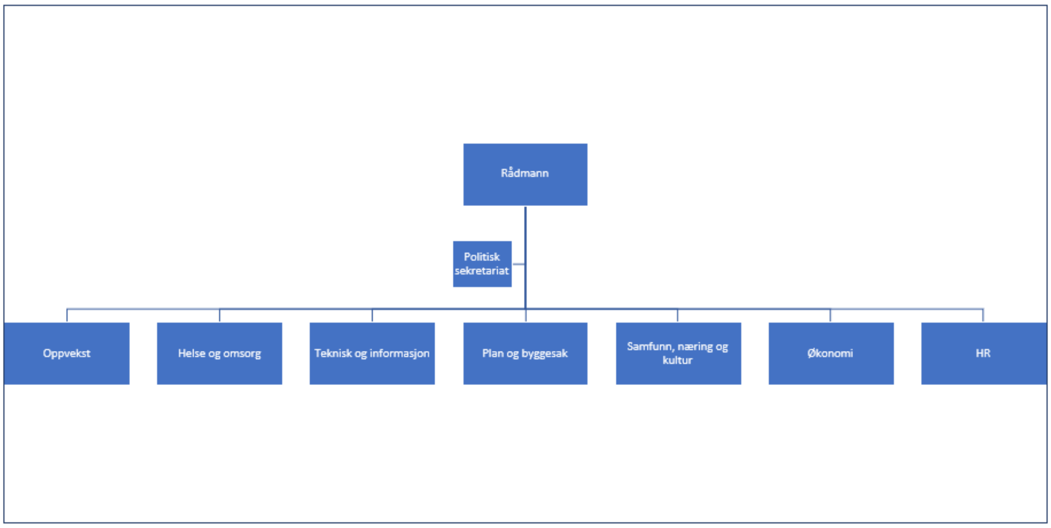

Det har ikkje vore endringar i den overordna organiseringa i 2022. Kvam herad har omlag 1000 tilsette, og det vert utført omlag 700 årsverk.

Internkontroll

Kravet til at kommunen har eit internkontrollsystem er heimla i kommunelova § 25-1. Internkontrollen skal bidra til å unngå lovbrot, at vedtatt politikk vert gjennomført, god tenestekvalitet og effektiv ressursbruk. Internkontrollen skal vera basert på risiko- og sårbarheitsvurderingar. Internkontrollen skal vera systematisk og tilpassa kommunen med omsyn til storleik, eigenart, aktivitetar og risikoforhold.

Det er utarbeidd eit dokument som gir oversikt over det overordna arbeidet med internkontroll i Kvam herad. Anna tenestespesifikk dokumentasjon av internkontroll, vert utarbeidd på avdelingsnivå. All overordna og tenestespesifikk dokumentasjon skal enten liggja i kommunen sitt kvalitetssystem (Compilo), eller ha lenkja til eventuell anna programvare der dette ligg.

Kvam herad nyttar COSO-modellen i det overordna internkontrollarbeidet, som har følgjande komponentar:

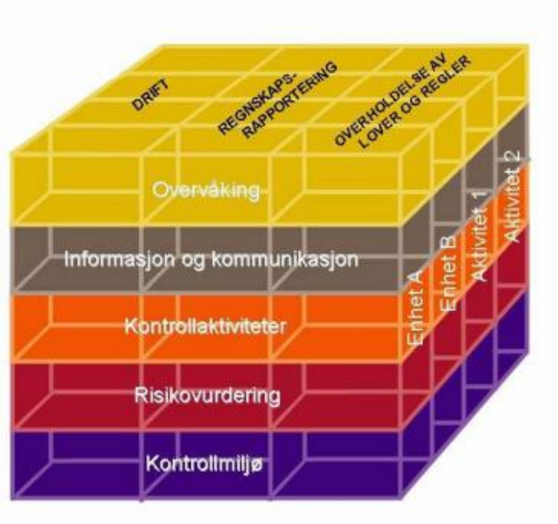

Element i det interne kontrollmiljøet er **kompetanse, organisering og utvikling av medarbeidarar, leiarar sitt engasjement og overordna styring, rolle- og ansvarsfordeling og etiske verdiar**. Ivaretaking av desse elementa skjer gjennom Kvam herad sin **arbeidsgjevarpolitikk, medarbeiderutvikling, delegeringsreglement og etiske verdiar.**

Internkontrollen er retta mot administrasjonen og ikkje mot folkevalde organ, kommunale foretak, aksjeselskap eller interkommunale selskap som kommunen er deleigar i. Kontrollinjer for internkontroll er som følgjer:

Figur 3.
Kontrollinjene

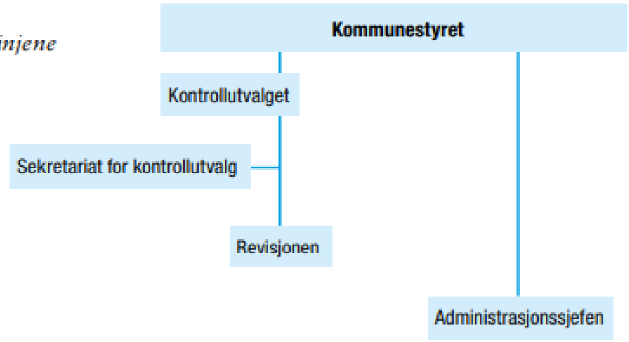

Utanom eigenkontroll, har kommunen òg tilsyn av fylkeskommunale og statlege organ. Kvam herad nyttar tilsynsprosessar, -resultat og eventuelt etterarbeid som kjelde i arbeidet med kontinuerleg forbetring.

Kontrollutvalet lagar eiga årsmelding, som vert lagt fram for heradsstyret. I snitt vert det gjennomført 1 forvaltningrevisjon i året, i tillegg til oppfølging av tidlegare revisjonsarbeid, og planlegging av komande.

Det vart ikkje gjennomført eigarskapskontroll i 2022. Tilsynskalenderen til Statsforvalteren i Vestland syner at Kvam herad har hatt tilsyn med barnehagemynde i 2021 som vart avslutta i 2022, og at det er ein forvaltningsrevisjon under arbeid: Forvaltningsrevisjon med fokus på personalpolitikk og vikarbruk i skule.

Arbeidsgjevarpolitikk

Arbeidsgjevarpolitikken utgjer eit felles verdigrunnlag for alle som arbeider i Kvam herad. Leiarar har eit særskilt ansvar, ei plikt, men også høve til å påverka og nå mål saman med medarbeidarane sine. Godt leiarskap heng tett saman med godt medarbeidarskap.

Gjennom ein prosess med leiarar og tilsette er det utarbeidd ei plattform for det som skal kjenneteikna godt leiarskap og medarbeidarskap i Kvam herad. Plattforma byggjer på fem ulike kjenneteikn for leiarar og medarbeidarar. Desse kjenneteikna er:

- Meistringsorienterte
- Innovatørar
- Effektjegarar
- Profesjonelle
- Lagspelarar

Godt leiarskap er avgjerande for å levera gode tenester til innbyggjarane. Leiarar skal leggja til at dei gevinstane som var forventa av eit prosjekt eller ein omstillingsprosess, faktisk vert realisert.

Godt medarbeidarskap handlar om å spela kvarandre gode. Ved å utføra arbeidsoppgåvene ansvarsfullt og profesjonelt, tenkja kva som har verdi for brukaren og arbeida med kontinuerleg forbetring, vil me skapa god tenestekvalitet.

Medarbeidarundersøking – «10-faktor»

Annakvart år vert det gjennomført medarbeidarundersøkingar. Kvam herad nyttar KS si undersøking «10 faktor»; ei forskningsbasert undersøking og eit godt verktøy for å måla faktorar som vert sett på som avgjerande for at organisasjonen skal oppnå gode resultat. Undersøkinga er gjennomført tre gonger; i 2017, 2019 og 2021.

Undersøkinga er basert på 10 innsatsfaktorar som det er mogleg å påverka for å utvikla godt leiarskap og eit godt arbeidsmiljø. Undersøkinga er orientert både mot medarbeidar- og leiarskap og legg spesiell vekt på meistring, motivasjon og bruk av kompetanse.

Resultata frå medarbeidarundersøkingane på den enkelte arbeidsplass vert arbeidd med gjennom eit felles oppfølgingssystem som byggjer på oppfølgingsmetodikken i 10 faktor. Under er tabell som viser resultat for 2021 for kommunen samla. Skalaen går frå 1 til 5, der 5 tyder at ein er svært einig i ein påstand, og 1 "svært ueinig". Resultata vert samanlikna med alle andre undersøkingar som er gjennomført i same tidsrom.

10-FAKTOR KS' medarbeiderundersøkelse		10-FAKTOR		
Faktor	**Navn**	**10-FAKTOR**	**Norge**	**Beskrivelse**
Faktor 1	Indre motivasjon	4.1	4.2	Motivasjonen for oppgavene i seg selv, det vil si om oppgavene oppleves som en drivkraft og som spennende og stimulerende. (Også kalt indre jobbmotivasjon)
Faktor 2	Mestringstro	4.1	4.3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Faktor 3	Autonomi	4.1	4.2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Faktor 4	Bruk av kompetanse	4.1	4.2	Medarbeidernes opplevelse av å få brukt egen jobbrelevante kompetanse på en god måte i sin nåværende jobb.
Faktor 5	Mestringsorientert ledelse	3.9	3.9	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Faktor 6	Rolleklarhet	4.0	4.3	Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.
Faktor 7	Relevant kompetanseutvikling	3.6	3.6	Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet, og er avgjørende for kvaliteten på de tjeneste som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.
Faktor 8	Fleksibilitetsvilje	4.3	4.4	Medarbeiderens villighet til å være fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.
Faktor 9	Mestringsklima	4.1	4.1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.
Faktor 10	Prosocial motivasjon	4.5	4.7	Motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre, også kalt prososial motivasjon, er en viktig drivkraft for mange og har en rekke godt dokumenterte, positive effekter.

Rekruttera og behalda arbeidskraft

Å sikra kvalifisert arbeidskraft til kommunen sine oppgåver vart meir utfordrande i 2022. Særleg gjeld dette rekruttering til helse og omsorg og til barnehagane. Det har også vore vanskeleg å skaffa lærarvikarar når behov oppstår midt i skuleåret og det er svært få ledige kvalifiserte lærar på jobbmarknaden. Det medfører at mange vikarar i skulen manglar dei formelle kvalifikasjonane for å undervisa. Rekrutteringa er særleg vanskeleg til skular og barnehagar i indre og ytre delar av kommunen. Sjølv om me klarer å rekruttera til desse områda, er det ein klar tendens til at tilsette søkjer seg til sentrale delar av kommunen og større fagmiljø når det vert høve til det.

Kvam herad er kjenneteikna ved at me er ein open, folkestyrt organisasjon som skal utvikla og levera tenester i eit samspelet mellom politikk og organisasjon. Å vera ein attraktiv og framtidsretta kommune stiller krav til at me har både endringskompetanse og kan levera tenester med høg fagleg standard. Til det trengs det kompetente medarbeidarar som får brukt kompetansen sin, har ein leveleg arbeidsbelastning og kjenner meistring i jobben. Det vil igjen bidra til indre motivasjon, arbeidsglede og til at dei skapar verdiar.

Heiltidskultur

Det har vore ei positiv utvikling når det gjeld auke i gjennomsnittleg stillingsstorleik. Framleis er det mange som jobbar deltid – både frivillig og ufrivillig. Her ligg ein stor arbeidskraftreserve som me treng og ynskjer å ta i bruk. Fleire heiltidsstillingar er eit mål, men også å auka stillingar opp mot heiltid. Deltidsarbeid er særleg ei utfordringa innan helsetenestene, men også blant fagarbeidarar i skule og barnehage.

Tabellen syner at den gjennomsnittlege stillingsprosenten har auka:

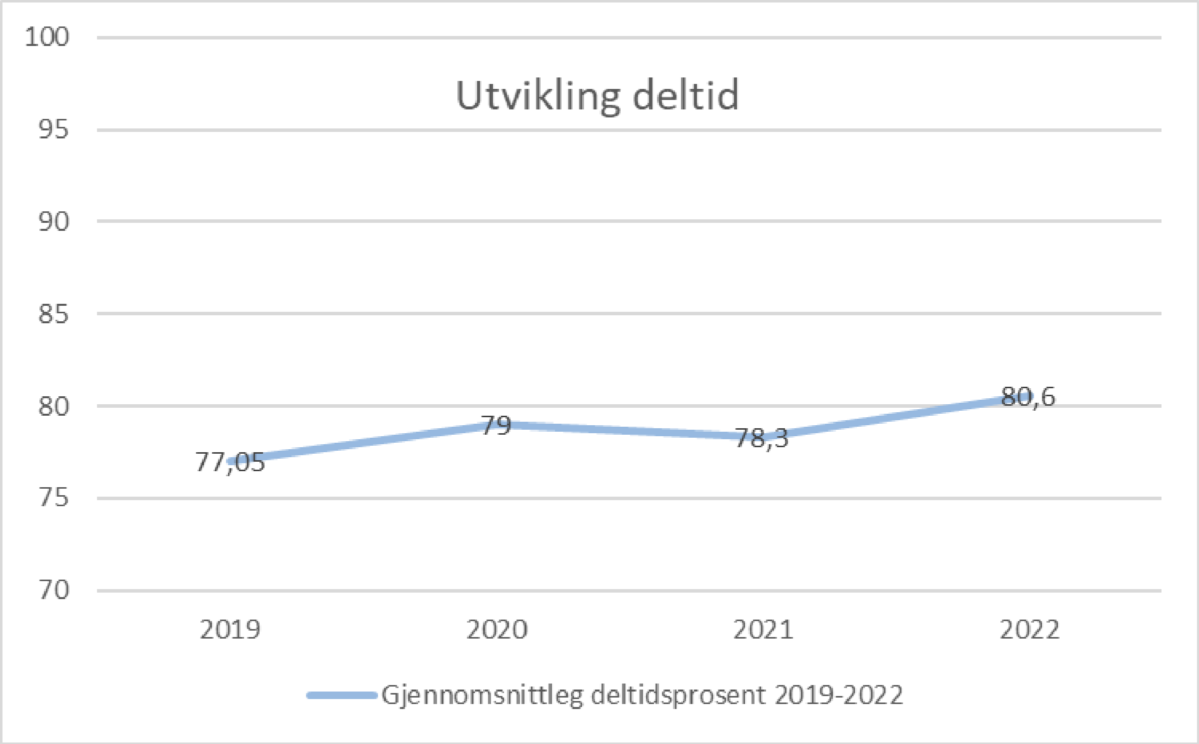

*Utvikling i gjennomsnittleg stillingsstorleik 2019-2022.*2 % stillingar i brann og redning er utelatne.*

Det vert arbeidd kontinuerleg med ulike tiltak for å auka den gjennomsnittlege deltidsprosenten. Større arbeidsgrupper og årsturnus er sentrale grep for meir heiltidskultur i pleie og omsorg. Det same gjeld arbeidstidsordningar med lengre arbeidsperiodar og lengre friperiodar. Heradsstyre har løyvd midlar til eit 2-årig bemanningsprosjekt i pleie og omsorg som skal greia ut spørsmål kring m.a. deltid, grunnbemanning og sjukefråvær.

Deltidsproblematikk i skule er ikkje knytt til undervisningsstillingar, men til at andre stillingar også følgjer skuleruta, men utan å ha planleggingstid, og vil difor ikkje kunne oppnå heiltid. I barnehage er det også stort omfang av deltid, der mange ynskjer redusert stilling. Sjølv om det framleis er stort innslag av deltid i enkelte av tenestene, viser effekten av tiltaka at den samla prosenten går oppover, og ligg no på 81,6%.

Kvam herad har til ei kvar tid om lag 25-30 lærlingar jamnt fordelt mellom helsefag og barne- og ungdomsarbeidarfag. Lærlingar er tilsett i heile stillingar og i hovudsak i 2-årige lærlingeløp, men me ser også ein klar tendens til at det er andre læreløp enn det tradisjonelle 2-årige som vert løysinga for mange unge. Individuelt tilpassa læreløp i samarbeid med Handalag opplæringskontor vert meir og meir vanleg. Kvam herad har inngått intensjonsavtale med Handalag om nyvinninga “fleire vegar til fagbrev”. Dette er ein heilt ny veg til fagbrev i dei tilfella der fagtilbodet ikkje fins i det lokale vidaregåande skuletilbodet, men som likevel gjer det mogleg å få gjennomført teori og praksis i lærebedrifter som har behov for faget og tilbyr læreplassar.

Innovasjon, gevinstrealisering og omstilling

Samfunnet er i endring, globalt og lokalt. Den digitale påverknaden er sterk. Teknologi og data er sentrale drivarar for innovasjon. Å lukkast med innovasjons- og endringsprosessar krev at det er gjort ei vurdering av kva føresetnadar som må vera til stades for at endringane skal kunne skje, og kva gevinstar som er realistiske å henta ut. Endring av tenester og arbeidsprosessar som betyr unngått kostnad, spart tid eller auka kvalitet er døme på gevinstar.

Gevinstrealisering handlar om dei aktivitetane me set i verk for å oppnå gevinstane. Det er viktig å planleggja korleis me faktisk skal henta ut gevinstane. Endrings-og innovasjonsprosessar kan vera både enkle eller meir komplekse. Innovasjon i kommunen handlar om å:

- *skapa rom for idéar og setja pris på kreativitet, pleia talent og utfordra innovatørar*
- *sjå kvar det er behov for å skapa noko nytt og føreslå nye løysingar*
- *bruka kompetanse på nye måtar og i nye samarbeidsrelasjonar*
- *henta inspirasjon og løysingar frå andre fagområde og organisasjonar*
- *dela og auka kunnskap internt og eksternt*

Lean vert nytta som filosofi og verktøy for kontinuerleg forbetring av arbeidsprosessar og tenesteutvikling,

Tenesteinnovasjon og endring av arbeidsprosessar er utviklingsprosessar som medfører behov for omstilling. Kvam herad har retningslinjer for omorganisering, omplassering og nedbemanning som saman med Hovudavtalen skal sikra medverknad frå tilsette i slike prosessar.

Sjukefråvær

Intensjonsavtalen for eit inkluderande arbeidsliv gjeld for perioden 2019-2022. Målet er å leggja til rette for at så mange som mogleg kan arbeida så mykje som mogleg, så lenge som mogleg. Høg sysselsetting er grunnlaget for å oppretthalda eit berekraftig velferdssamfunn, samtidig som det betyr mykje for den enkelte å vera i jobb. Trepartssamarbeidet om eit meir inkluderande arbeidsliv skal bidra til høg sysselsetting og mobilisering av arbeidskraft gjennom å forebyggja og redusera sjukefråvær og fråfall frå arbeidslivet.

Sjukefråværet i starten av året var framleis prega av pandemien. I tillegg kom ein kraftig influensaperiode med ein topp i februar. Fråværet låg noko over tidlegare år fram til sommaren, men kraup under 2021-nivået utover hausten. Samla sett ligg sjukefråværet i 2022 over tidlegare år med eit snitt på 10,2%. Det er store variasjonar mellom ulike tenester. Lågast fråvær har dei tekniske tenestene, medan barnehage og helse og omsorg har høgast fråvær. Det er også store kjønnsforskjellar når det gjeld sjukefråvær. Kvinner har vesentleg høgare fråvær enn menn. I Kvam herad er 80% av arbeidsstokken kvinner.

I barnehagane er det sett i gang eit 2-årig HMS-prosjekt med økonomisk tilskot og fagleg støtte frå KLP si HMS-avdeling. Prosjektet har fått namnet “Bli i jobben” og prøver å finna ut kva faktorar som må vera til stades for at barnehagetilsette skal ynskja å bli verande i jobben.

I bemanningsprosjekt i pleie og omsorg, som heradsstyret vedtok i 2022, er m.a. eitt av måla å finna ut om auka grunnbemanning og større stillingar vil medføra redusert sjukefråvær.

Sjukefråværsstatistikken i Visma HRM viser at det gjennomsnittlege sjukefråværet var høgare i 2022 enn tidlegare år:

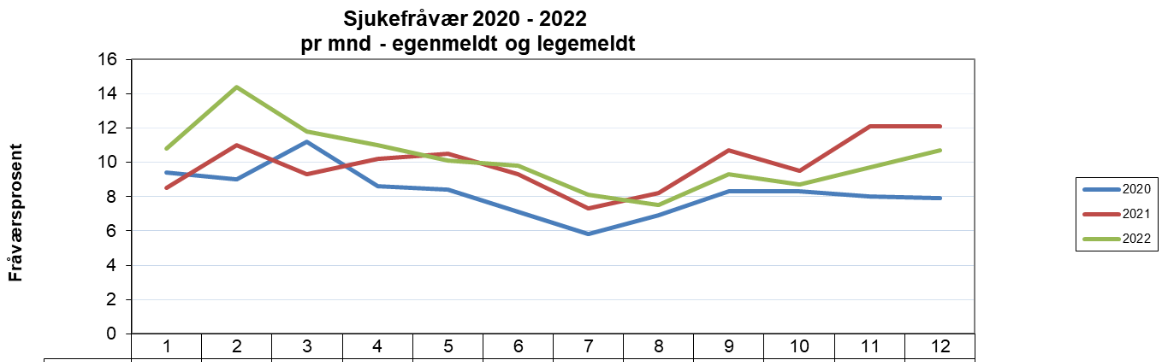

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2020	9,4	9	11,2	8,6	8,4	7,1	5,80	6,9	8,3	8,3	8,0	7,9
2021	8,5	11	9,3	10,2	10,5	9,3	7,30	8,2	10,7	9,5	12,1	12,1
2022	10,8	14,4	11,8	11,0	10,1	9,8	8,1	7,5	9,3	8,7	9,7	10,7

Helse, miljø og tryggleik

Saman med tilsette og tillitsvalde pliktar arbeidsgjevar å arbeida systematisk med helse, miljø og tryggleik på arbeidsplassen, jf. aml.§ 3-1 og internkontrollforskrifta.

Kommunen pliktar å ha bedriftshelseteneste for alle tilsette. Kjøp av bedriftshelseteneste var på anbod i 2022, og Bedriftshelse1 held fram som leverandør.

Kommunen skal etablera, utøva og vedlikehalda eit internt kontrollsystem for HMS, som skal sikra at reglar og forskrifter vert varetekne, m.a. skal kvar arbeidsplass utarbeida sin eigen HMS-plan. Heradet har framleis fokus på at tilsette må melda frå om HMS-avvik. Talet på melde avvik har auka monaleg sidan 2018 og i 2022 vart det rapportert 343. Oppdatering av prosedyrar og opplæring for både leiarar, verneombod og tilsette i avviksrutina er ein del av det systematiske HMS-arbeidet. På denne måten nyttar me avvikssystemet for å kontinuerleg forbetra HMS-arbeidet i organisasjonen.

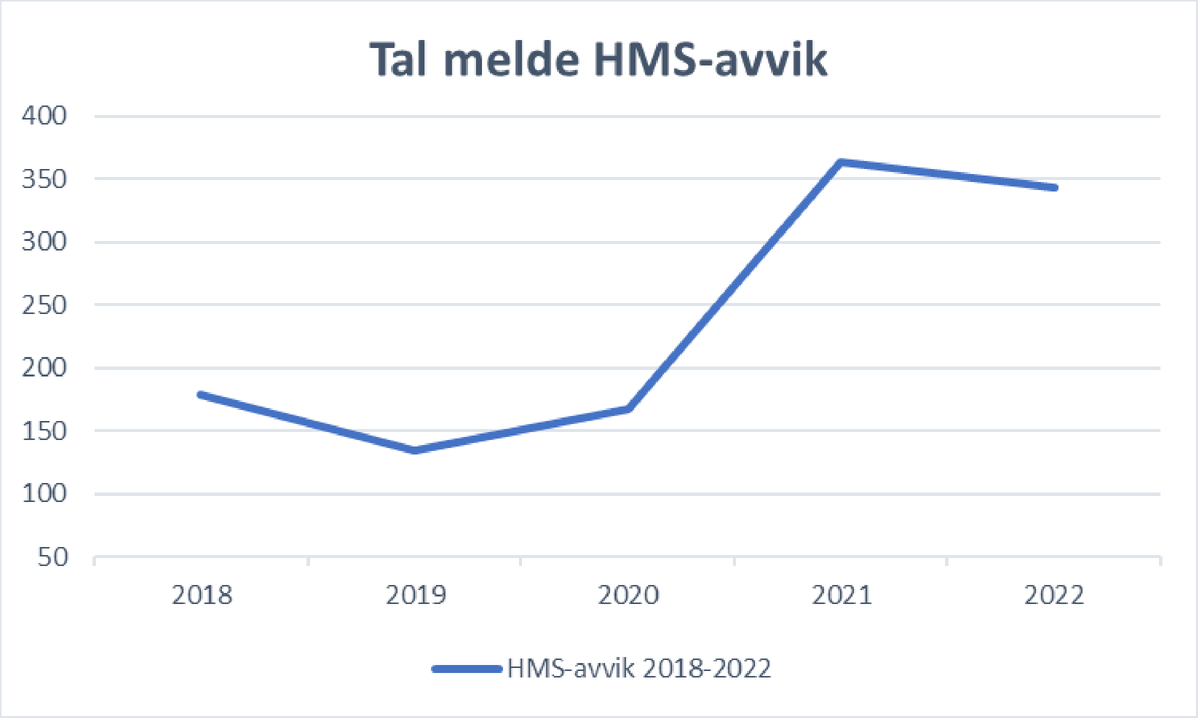

Av dei 343 avvika i 2022, var det 53 hendingar med personskade - 8 av desse var uhell. Flest skadar skjer i pleie og omsorg der det vart meldt 35 personskadar. Innan oppvekst var det meldt om 15 hendingar med personskade.

I tillegg var det meldt 27 hendingar som kunne medført personskade. Her er det meldt om 14 i pleie og omsorg, 2 i skule og 10 i teknisk eining. Totalt meldt 80 avvik i kategorien HMS-Personskade.

Det er fleire overordna system som skal medverka til å unngå personskadar. Det førebyggande arbeidet er viktig og inneber at kvar arbeidsplass utarbeider HMS-planar og ROS-analysar. Utgangspunktet er at Kvam herad arbeider etter ein null-visjon for personskader. Hovudvekta av personskadar er knytt til fysiske angrep frå brukarar. Tilsette handterer mange ulike brukargrupper, deriblant personar i sårbare situasjonar som kan utagera. Når det til trass for førebyggjande tiltak skjer uønska hendingar, kan det vera behov for tiltak for den einskilde brukar. ROS-analysar er eit viktig verktøy i planlegging i tillegg til tiltak for kompetanseheving, styrkt bemanning, kollegaalarm, dialog, ansvarsgruppemøte og/eller spesialisthelsetilbod.

Arbeid for likestilling og tilgjenge, og mot diskriminering

Kvam herad er medviten ansvaret for å arbeida aktivt, målretta og planmessig for å fremja føremål i likestillingslova og diskriminerings- og tilgjengelova.

Det inneber at det ikkje skal skje direkte eller indirekte forskjellsbehandling som ikkje er lovleg etter likestillingslova eller diskriminerings- og tilgjengelova.

Frå 2021 er det innført ei «aktivitets- og redegjørelsesplikt» for all offentleg verksemd. Det inneber krav om å jobba med likestilling og diskriminering gjennom ein lovbestemt metode i fire trinn, inkludert å kartleggja lønn og ufrivillig deltid annakvart år (aktivitetsplikt).

Vidare skal det gjerast greie for kjønnslikestilling og arbeidet med likestilling og ikkje-diskriminering i årsmeldinga (redegjørelsesplikt).

Tilsettedata

80 prosent av dei tilsette i Kvam herad er kvinner. Den kommunale organisasjonen skal i størst mogleg grad spegla mangfaldet i befolkninga. Målet er difor å oppnå ei balansert samansetjing når det gjeld alder, kjønn og kulturell bakgrunn. Det er likevel slik at det er eit klart fleirtal kvinner som arbeider i kommunane.

Kommunen har totalt 135 mellombels tilsette som i hovudsak er knytt til at det er fast tilsette i lovbestemte permisjonar/med redusert arbeidstid og sjukefråvær.

Oversikten viser at det er kvinner som tar ut flest veker med foreldrepermisjon. Dei tar ut 25 veker, medan menn tar ut 14 veker.

Når det gjeld deltidsarbeid, er det 56% av kommunen sine tilsette som har deltidsstilling. Kvinnene sin del utgjer 83%. Den gjennomsnittlege stillingsstorleiken i kommunen er 81%.

Kjønnsbalanse		**Midlertidig ansatte**		**Uttak av foreldrepermisjon**		**Deltidsarbeid** **Faktisk deltidsarbeid**	
Antall kvinner	Antall menn	Midlertidig ansatte kvinner	Midlertidig ansatte menn	Kvinners uttak av foreldrepermisjon (gjennomsnitt antall uker)	Menns uttak av foreldre-permisjon (gjennomsnitt antall uker)	Deltid kvinner	Deltid menn
765	216	107	28	24,93	13,98	454	92

Stillingsnivå

Oversikten viser talet på tilsette fordelt på ulike utdanningsnivå/stillingsnivå, samt fordeling mellom kjønn og del kvinner på ulike stillingsnivå.

Tabellen viser at det er flest kvinner på omlag alle stillingsnivå. Det er berre i stillingar med krav om 5-årig utdanningsnivå at det er balanse mellom talet på kvinner og menn.

Kjønnsfordeling på ulike stillingsnivå/grupper				
Beskrivelse av stillingsnivå/-gruppe	Kvinner	Menn	Andel kvinner	Total
Tal tilsette totalt	765,00	216,00	78 %	981
Utan formell kompetanse	127,00	17,00	88 %	144
Fagarbeidar og fagskuleutdanna	258,00	75,00	77 %	333
3-årig høgskule/universitet	200,00	40,00	83 %	240
4-og 5 årig høgskule/universitet	115,00	37,00	76 %	152
Lektorutdanning	19,00	7,00	73 %	26
Akademikergrupper HTA kap 5	24,00	23,00	51 %	47
Leiarar HTA kap. 3	36,00	18,00	67 %	54

Lønnsforhold

I kolonna “Forskjeller avtalt lønn/fastlønn (%)” viser kor stor del kvinner sitt lønnsnivå utgjer av menn sitt lønnsnivå. Det viser t.d. at kvinner sitt lønnsnivå for stillingar utan krav til formell utdanning utgjer 91,3%, medan for stillingar med krav om 4-årig høgskule/universitetsutdanning, utgjer menn sitt lønnsnivå 96% av kvinner sitt nivå. Forskjellar i dette kan m.a. forklarast ut frå innhaldet i kategorien når det gjeld ansiennitet. Lønnsforskjellar i akademikerkapittelet i HTA kap. 5 inneheld mange ulike stillingstypar fordelte på alle einingar. Lønnsnivået i legegruppa forklarar i hovudsak den store forskjellen i kvinners andel av menns avlønning i denne stilingsgruppa.

Kjønnsfordeling på ulike stillingsnivå/grupper	Avtalt lønn/fastlønn

Beskrivelse av stillingsnivå/-gruppe	Kvinner	Menn	Andel kvinner	Total	Gjennomsnitt avtalt lønn/fastlønn kvinner (kr)	Gjennomsnitt avtalt lønn/fastlønn menn (kr)	Forskjellar avtalt lønn/fastlønn (%)	Forskjellar avtalt lønn/fastlønn (kr)	Gjennomsnittle avtalt lønn/fastlønn (alle)
Total	765	216	78 %	981	510 767	559 604	91,3%	-48 837	535 186
Utan formell kompetanse	127	17	88 %	144	398 411	383 868	103,8%	14 543	391 140
Fagarbeider og fagskule	258	75	77 %	333	451 421	461 540	97,8%	-10 119	456 481
3-årig høgskule/univ.	200	40	83 %	240	546 053	563 202	97,0%	- 17 149	554 628
4-og 5 årig høgskule/univ.	115	37	76 %	152	583 624	585 659	99,7%	-2 035	584 642
Lektornivå	19	7	73 %	26	632 121	604 257	104,6%	27 864	618 189
Akademiker-grupper HTA kap 5	24	23	51 %	47	670 838	781 954	85,8%	-111 116	726 396
Leiarnivå HTA kap. 3	36	18	67 %	54	741 422	766 483	96,7%	-25 061	753 953

Diskriminering

Kvam herad har retningslinjer for førebygging og handtering av konflikter, mobbing og trakassering, i tillegg til varslingsrutiner. Rutinene er gjort kjende og er tilgjengelege for alle tilsette i kvalitetssystemet. Kvam herad som arbeidsgjevar har tett dialog med vernetenesta og tillitsvalde om disse temaene. Det er også eit godt samarbeid med bedriftshelsetenesta både når det gjeld førebygging og oppfølging av konkrete hendingar/saker. Kvam herad har null toleranse for mobbing, trakassering eller anna utilbørleg åtferd. Kor vidt tilsette opplever eit mestringsklima på arbeidsplassen sin, måler me gjennom 10-faktor undersøkinga. I eit mestringsklima vert medarbeidarar motivert av å læra, utvikla seg og gjera kvarandre god, framfor å konkurrera med kvarandre. 10-faktor undersøkinga vart sist gjennomført i 2021 og skal gjennomførast på nytt i 2023.

Medarbeidar- og leiarskapsplattforma for Kvam herad har mestringsorienterte leiarar som eitt av tre hovudkjenneteikn på godt leiarskap og lagspel som eitt av kjenneteikna ved godt medarbeidarskap.

Etikk

Det er utarbeidd etiske reglar og retningslinjer for tilsette. Føremålet med etiske retningslinjer er å oppnå ei tillitsskapande forvaltning i som byggjer på ein høg etisk standard hjå alle tilsette og andre representantar for kommunen. Retningslinjene skal gjera tilsette i Kvam herad, innleigde konsulentar og andre samarbeidspartnarar merksame på kva som er etisk akseptable handlemåtar. Det er eigne etiske retningslinjer for folkevalde.

Tilsette i Kvam herad har eit personleg og sjølvstendig ansvar for å følgja dei etiske retningslinjene. Retningslinjene er gjort tilgjengeleg for dei tilsette gjennom kvalitetssystemet og gjennom eit digitalt etikk-kurs på læringsplattforma KS-læring. Det er gjennomført 810 e-læringskurs, 74 av dei i 2022. Det vart ikkje kravd resertifisering i 2022. I tillegg vert det arbeidd med etiske dilemma i avdelingsmøter og felles leiarsamlingar, men her varierer tema og omfang frå år til år. Etikk er også tema i årlege utviklingssamtalar.

Kraft

Kraftforvaltning

Kvam herad disponerer årleg ei kraftmengd på 167,5 GWh, av dette er 106,6 GWh heimfallskraft og 60,9 GWh konsesjonskraft. Kraftmengda gjev Kvam herad ein ekstra inntekt som ein middels stor kraftkommune. Kraftmengda vert forvalta etter månadsblokk-modellen, som inneber at volumet er størst om vinteren når forbruket og prisane normalt er høgast. Modellen gjev kommunen eit føreseieleg volum kvar månad, både for konsesjonskraft og heimfallskraft. Kvam herad sin uttaksprofil ser slik ut.

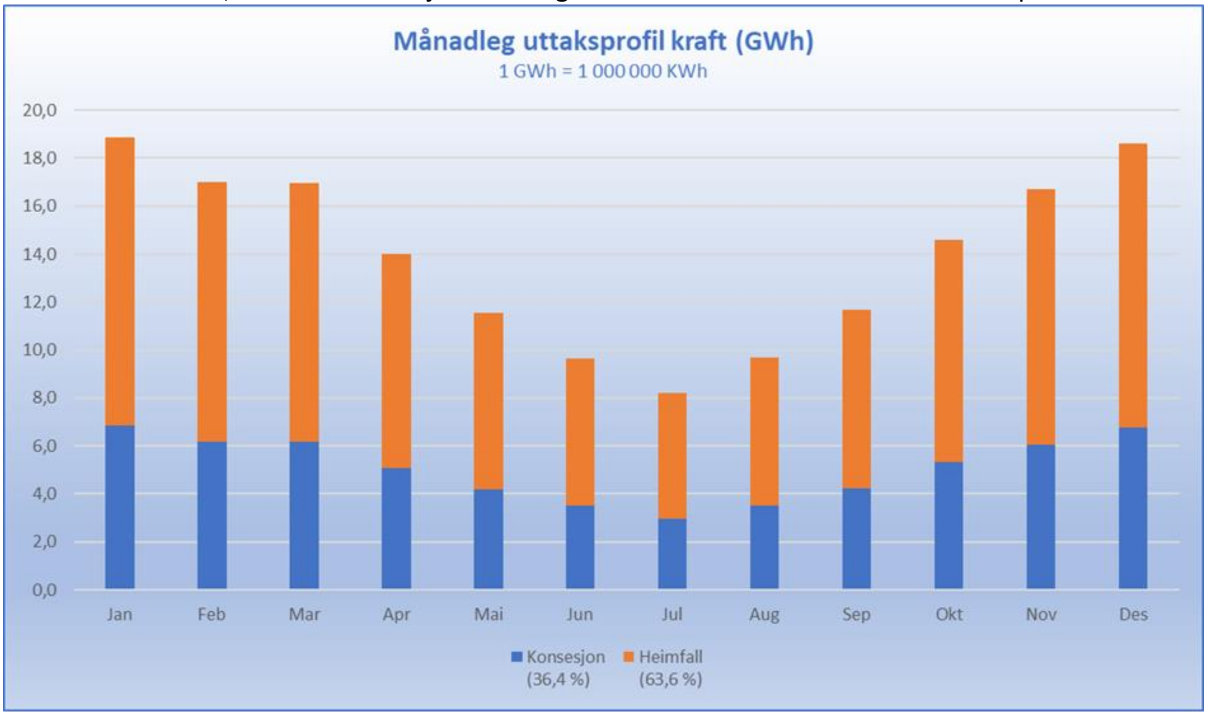

Kraftprisar

Kraftprisane i 2022 har vore uvanleg høge. Dette skuldast lite vatn i magasina, kombinert med krigen i Ukraina og sanksjonane mot Russland, som har ført til rekordhøge prisar på energi i heile den Europeiske marknaden. Stor utryggleik for forsyningssituasjonen til vinteren førte til rekordhøge prisar i august og september, men mykje nedbør kombinert med høge temperaturar bidrog til at prisane falt tilbake i oktober og november, før dei auka igjen i desember.

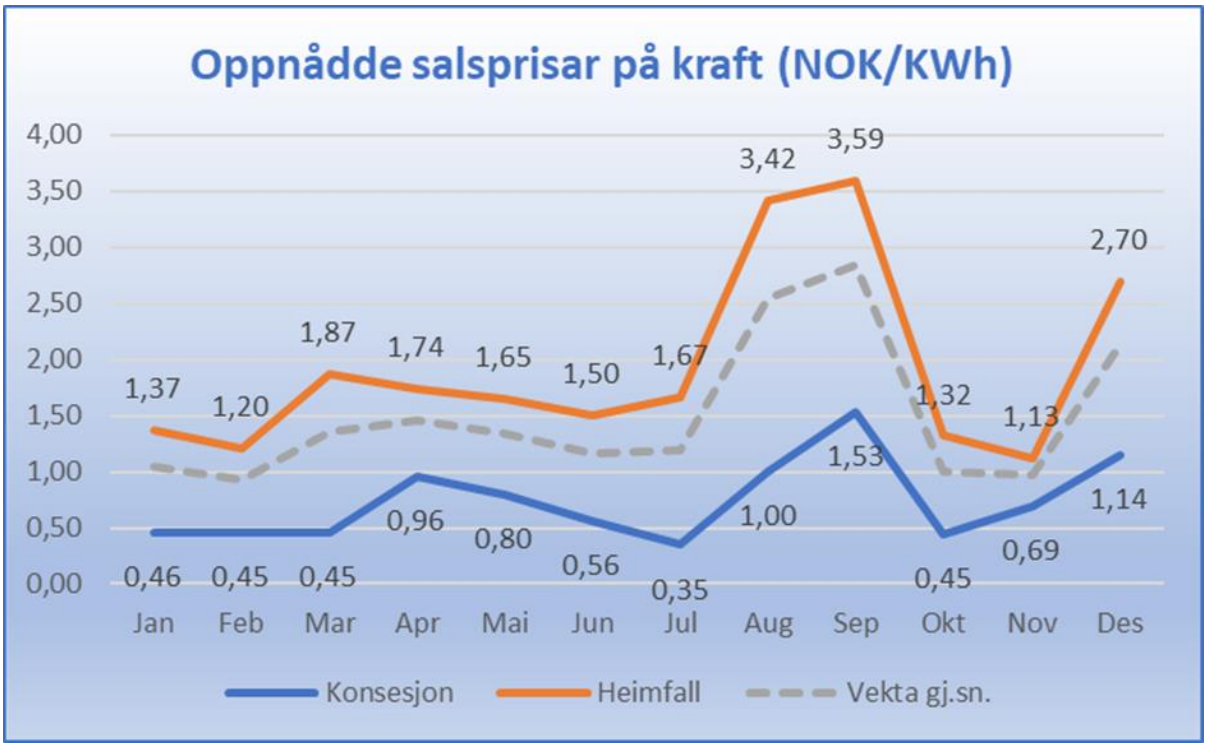

Som grafen syner var salsprisane på den usikra heimfallskrafta (oransje søyler) monaleg høgare enn konsesjonskrafta. Dette skuldast inngåtte prissikringsavtalar på konsesjonskrafta.

Prissikring

Når det gjeld prissikring er ca 80% av konsesjonskrafta prissikra ut 2022. Grafen frå kraftmeglar (Entelios) syner nivået på prissikringa for åra 2022 - 2025:

Den mørkeblå delen av søylene syner delen av konsesjonskrafta som er prissikra fram i tid. Den primære grunnen for prissikringa er å sikre kommunen føreseielege inntekter over tid. Krafta er seld i framtidsmarknaden til priser på ca 0,35 kr/KWh. Dette er betydeleg lågare prisane me ser i kraftmarknaden i dag og forklarer kvifor prisen på konsesjonskraft for tida er lågare enn for heimfallskraft.

Resultat

Kommunen har hatt positive nettoinntekter frå kraftsal gjennom heile 2022. Variasjonen i inntekter frå månad til månad reflekterer endringar i prisar og kraftmengd.

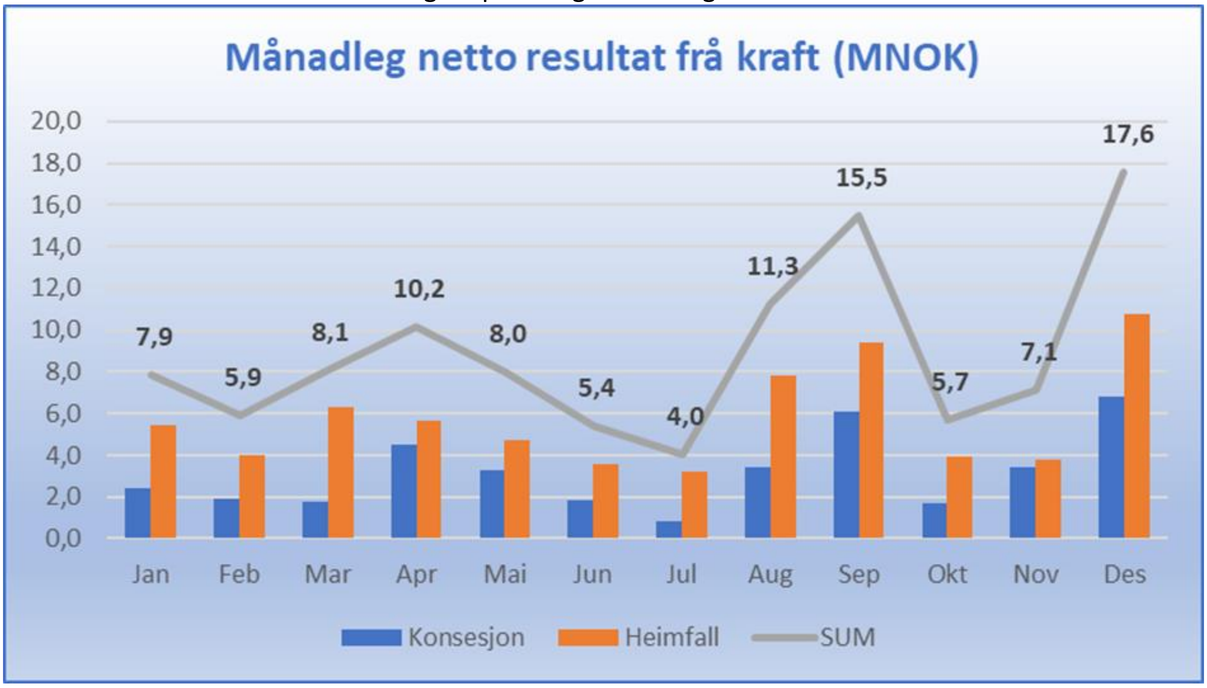

Akkumulert over året vert bidraget frå kraftsal på heile 106,5 MNOK.

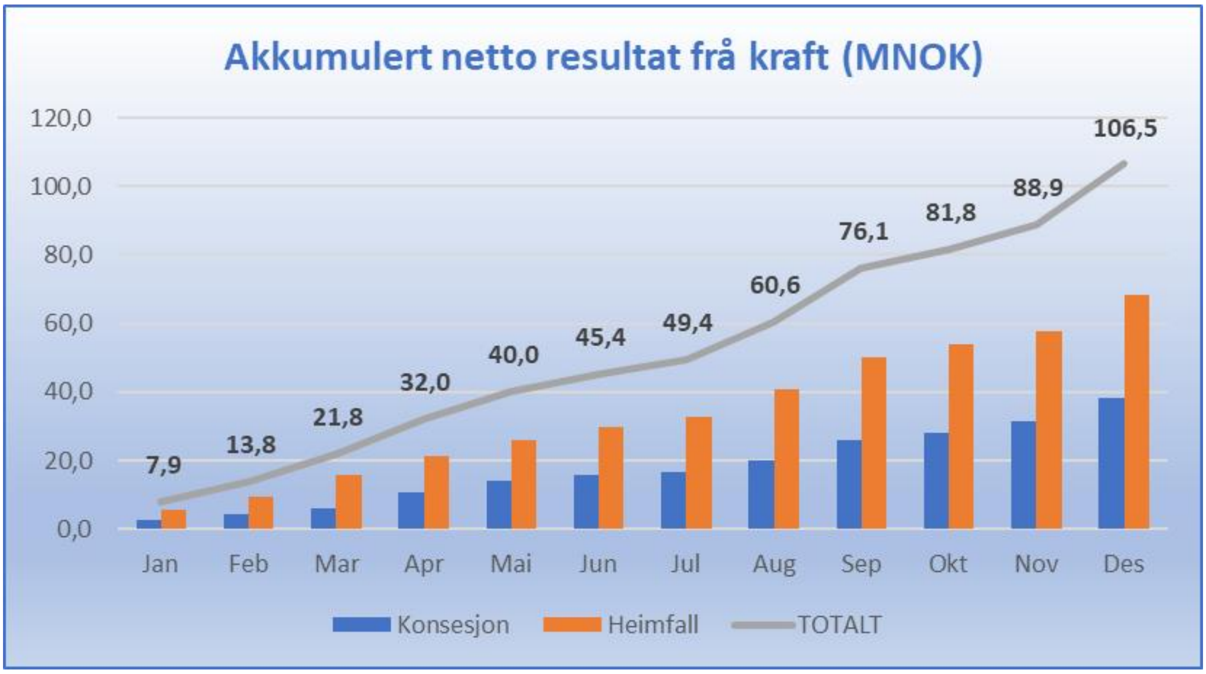

Året under eit, ligg gjennomsnittsprisen på kraft på 1,45 kr/KWh. Dette gjer ein salsverdi på krafta på MNOK 243,4. Kostprisen på krafta er på MNOK 19,7.
Andre kostnader utgjer ei inntekt for kommunen grunna at såkalla «energiledd» har slått positivt ut for kommunen og medført ei netto utbetaling frå kraftleverandørane.
Den store utgiftsposten i kraftrekneskapen er knytt til skatt. Heradet må betala 22% overskotsskatt på kraftinntektene i tillegg til grunnrenteskatt. Med verknad frå 28.09.2022 vart grunnrenteskatten auka frå 37% til 45%. Frå same dato vart det i tillegg vedteke eit såkalla «høgprisbidrag» på 23% for salsprisar over 70 øre/KWh. Høgprisbidraget er ein særavgift til staten og kjem på toppen av grunnrenteskatten når kraftprisen overstig 70 øre/KWh. Det er ikkje endeleg avklart om Kvam er juridisk forplikta til å

betala høgprisbidraget og Landsforeininga for vasskraftkommunar (LVK) arbeider med å ivareta kommunen sine interesser i denne saka. Ut frå eit forsiktigheitsprinsipp er eit berekna høgprisbidrag på 9,5 MNOK utgiftsført i årsrekneskapen for 2022.

Kraftsal 2022	Heimfall	Konsesjon	Totalt
Mengd GWh	106,6	60,9	167,5
Kr/kWh (gjennomsnitt)	-1,87	-0,73	-1,45
Salsverdi MNOK	-199,1	-44,3	-243,4
Kostpris MNOK	12,3	7,4	19,7
Andre kostnader MNOK	-3,3	-1,2	-4,5
Skatter MNOK	121,7	0	121,7
Netto resultat MNOK	**-68,4**	**-38,1**	**-106,5**

Historisk utvikling

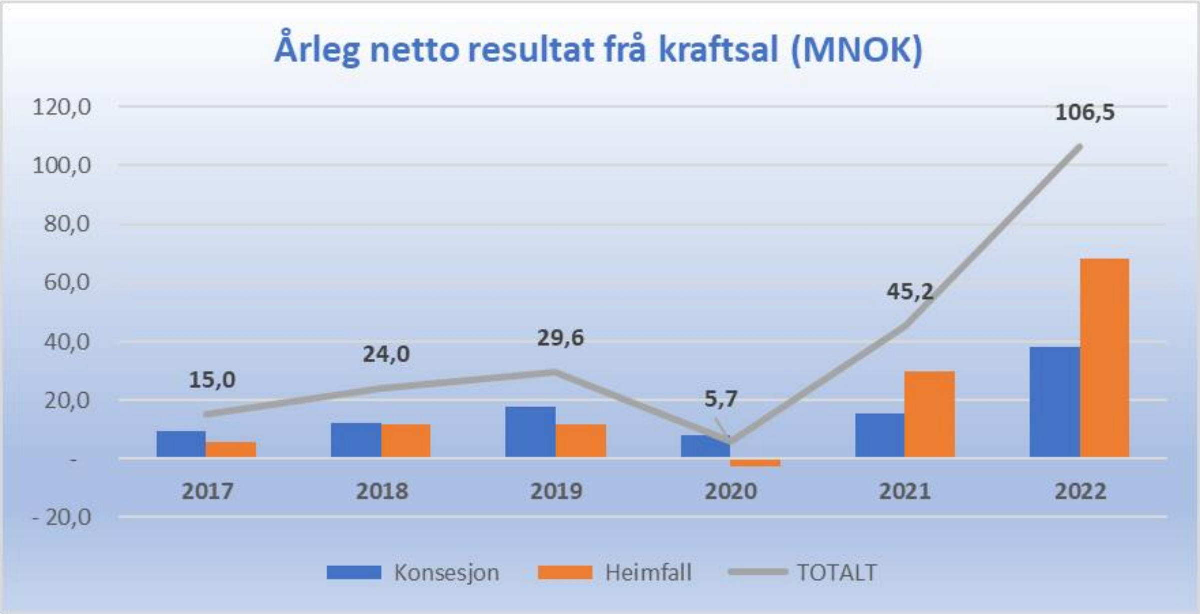

Som grafen viser, svingar resultatet frå kraftsal mykje. I 2018 og 2019 var prisane gode og netto resultat frå kraftsal vart 24,0 og 29,6 MNOK. I 2020 var kraftprisane uvanleg låge, slik at heradet tapte pengar på heimfall, medan konsesjonskrafta som var seld til fastpris, sikra kommunen eit samla overskot på kraftsalet 5,7 MNOK. I 2021 var prisane historisk høge og resultatet enda på 45,2 MNOK. Grunna krigen i Ukraina og historisk høge energiprisar vart resultatet frå kraftsal i 2022 på heile 106,5 MNOK.

Straumutgifter

Prisane i kraftmarknaden påverkar og kommunen sine utgifter til eiga bruk av straum. I 2020 var straumutgiftene på 6,7 MNOK. I 2021 var utgiftene auka til 14,5 MNOK, medan straumutgiftene i 2022 var auka til heile 25,4 MNOK

Finans

Finans- og gjeldsforvaltninga har som føremål å sikre ei rimelig avkastning på kommunen sine plasseringar samt stabile og låge netto finansieringskostnader på låneporteføljen innanfor definerte risikorammer.

Finansielle måltal for 2022

Kvam herad - Finansielle måltal , budsjett 2022 og økonomiplan 2022-25. Vedtekne i HST sak 122/22.

1. **Lånegjeld i % av driftsinntektene skal ikkje overstiga 160% i økonomiplanperioden.**
2. **Netto driftsresultat skal vere budsjettert til minimum 0% av driftsinntektene i perioden 2022-2025, samla for alle år. For 2022 var budsjettet vedteke med eit nøkkeltal på 0,1%.**

1. Per 31.12.2022 utgjorde lånegjelda, eksklusiv lån til vidare utlån 103% av driftsinntektene. Diagramma under viser total lånegjeld og lånegjeld i % av driftsinntektene. Husbanklån til vidare utlån er lån som kommunen tar opp hjå Husbanken for å låne vidare til privatpersonar (Startlån). Åra 2023 til 2026 viser budsjetterte tal frå økonomiplanen.

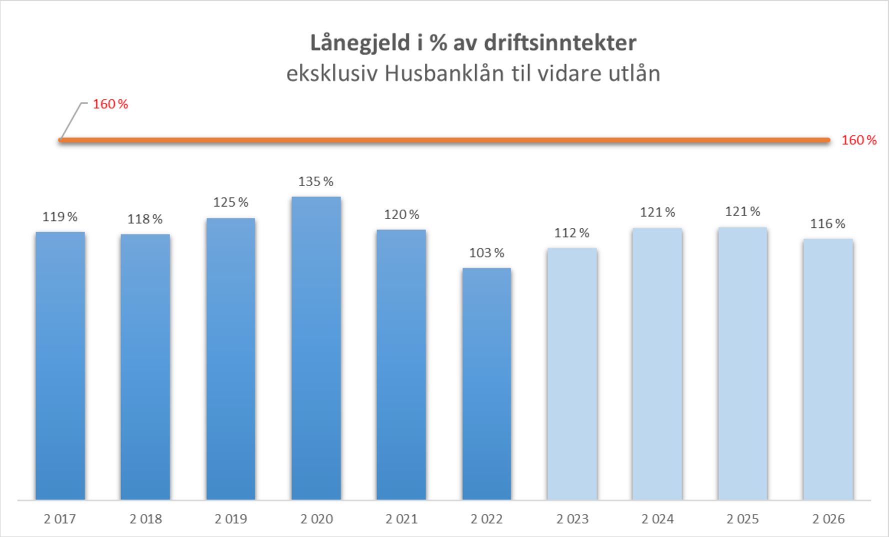

Når ein ser på nøkkeltalet "Lånegjeld i prosent av driftsinntekter" er det viktig å vera klar over at driftsinntektene (nevnaren i brøken) har auka mykje på grunn av dei høge marknadsprisane på kraft (sjå eiga kapittel i årsmeldinga). Sjølv om nøkkeltalet indikerer ei nedgang frå 120% til 103%, er den reelle nedgangen i lånegjelda frå 2021 til 2022 på berre 0,4% (4,2 MNOK). Dette er vist i grafen under:

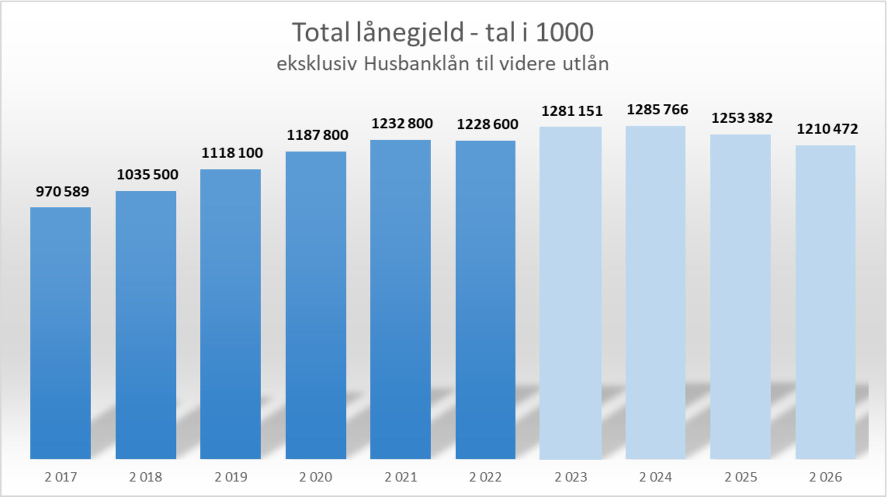

2. Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter vart på 7,4% i 2022.

Nøkkeltalet ligg over budsjett for 2022, som vart vedteke på nivå 0,1%. Nøkkeltalet ligg over anbefalt nivå på 1,75% (anbefaling frå "teknisk beregningsutvalg").

Til samanlikning var nøkkeltalet 1,3% i 2020 og 7,2% i 2021.

Finans- og gjeldsforvaltning

Frå Kvam herad «Melding om vedtak HST- sak 018/21 Reglement finans- og gjeldsforvaltning».

Finans- og gjeldsforvaltninga har som føremål å sikre ei rimeleg avkastning på kommunen sine plasseringar samt stabile og låge netto finanskostnader på låneporteføljen innanfor definerte risikorammer.

Dette vert forsøkt oppnådd gjennom følgjande delmål:

- Kommunen skal til ei kvar tid ha likviditet (inkludert trekkrett) til å dekkja løpande betalingsplikteIser.
- Plassert overskotslikviditet skal over tid gje ei god og konkurransedyktig avkastning innanfor definerte krav til likviditet og risiko, når ein tek omsyn til tidsperspektivet på plasseringane.
- Lånte midlar skal over tid gje lågast mogleg totalkostnad innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, når ein tek omsyn til behov for forutsigbare lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gje ei god langsiktig avkastning til akseptabel risiko

Forvaltning av midlar (obligasjonsportefølje)

Heradet sine midlar som skal forvaltast med låg risiko og høg likviditet, kan plasserast i bankinnskot, pengemarknadsfond og renteberande verdipapir med kort løpetid. Alle plasseringar skal gjerast i norske kroner.

Forvaltninga av midlar med lang tidshorisont har som føremål å sikre ei langsiktig avkastning. Det vert styrt etter ein rullerande investeringshorisont på 5 år, samstundes som ein søkjer ei rimeleg årleg bokført avkastning. Med midlar som skal forvaltast med lang tidshorisont aktiva meiner ein midlar som ikkje må reknast som ledige likvider og andre midlar til driftsføremål, og som ut frå kommunen sin økonomiske situasjon kan reknast som forsvarleg å forvalta med lang tidshorisont.

Grafar og tabellar i teksten nedanfor er henta frå **Finansrapport 2022 for Kvam herad.** Denne er utarbeidd av Bergen Capital Managment (BCM) som er kommunen sin finansielle rådgjevar. Den fullstendige rapporten ligg som vedlegg til årsmeldinga: **Finansrapport per 31.12.22.pdf (www.kvam.no)**

Portefølje pr 31.12.2022

FIGUR 2: Allokering av langsiktige finansielle aktiva

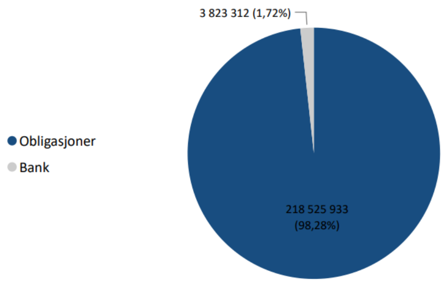

Midlene er plassert i bankinnskudd og direkteeide rentebærende verdipapir utstedt av norske banker.

Samlet portefølje forvaltet av BCM var ved tertialsslutt 222 349 246 .

Rentebetingelsene på alle verdipapirene i porteføljen er enten faste eller flytende som er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR. Se mer under Detaljoversikt.

Investeringene er gjort i børsnoterte verdipapir med god omsetning og andre papirer med tilsvarende god likviditet. Plasseringene kan gjøres disponible for Kvam herad i løpet av kort tid

Ingen av utstederne eller verdipapirene i porteføljen har lavere rating enn BBB-.

Midlene er søkt plassert i henhold til Kvam herad sine etiske retningslinjer for finansielle investeringer.

Porteføljen har også en andel med kontanter som fortløpende benyttes når kjøpsmuligheter oppstår i markedet.

Fordeling på ulike risikoklasser i kroner og prosent

Klasse	Beløp i kr.	Andel	Ramme	Status
Risikoklasse 1		0%	100%	✓
Risikoklasse 2	222 349 246	100%	100%	✓
Risikoklasse 3		0%	25%	✓
Risikoklasse 4		0%	0%	✓
Risikoklasse 5		0%	0%	✓
Risikoklasse 6		0%	0%	✓

Samtlege investeringar gjennom året er gjort i bankobligasjonar og -sertifikat innanfor risikoklasse 2. Porteføljen består av obligasjonar og ansvarlige lån i norske sparebanker og banker som er forventa å ha lav tapsrisiko.. Dette er i samsvar med rammene i reglementet.

Avkastning samanlikna med referanseindeks

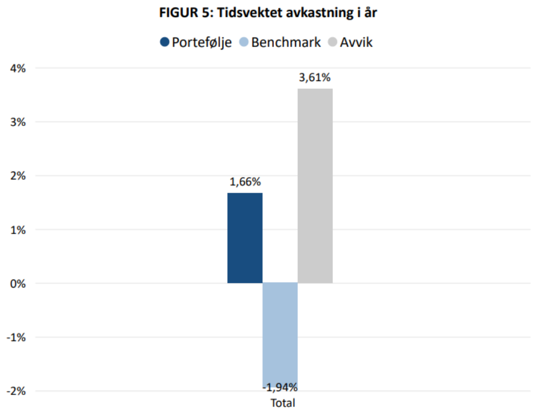

Avkastning er 1,66% per siste tertial. Dette er 3,61% - poeng over benchmark som er norsk stat med durasjon på 3 år.

Porteføljen vil avvike fra kommunens referanseindeks, NOGOVD3 (ST4X), som består av norske statsobligasjoner med 3 års durasjon. Porteføljen består hovedsakelig av bankobligasjoner med lavere durasjon/renterisiko og høyere renterisiko enn benchmark.

Porteføljen består av obligasjoner og ansvarlige lån i norske sparebanker og banker som antas å ha lav tapsrisiko.

Ved en sannsynlig normalisering av kapitalmarkedene, vil BCM søke å legge en større andel over i obligasjoner med høyere kredittpåslag innenfor rammen av kommunens finansreglement for å oppnå en høyere forventet avkastning over tid. BCM vil holde på sin strategi med liten turnover (kjøp/salg) i porteføljen.

Stresstest

På årsbasis vil ein rentenedgang på 2% føra til reduserte inntekter frå obligasjonsinvesteringane med ca 4,5 MNOK.

Ein 2% nedgang i rentene ville samstundes føre til ein reduksjon i kommunen sine gjeldsrenter. Kommunen sin lånegjeld med flytande rente er større enn kommunen sine innskot i bankobligasjonar. Rådmannen vurderer difor at ein nedgang i obligasjonsinntektene på grunn av fallande rente vert meir enn oppveia av reduserte gjeldsrenter.

Forvaltning av gjeldsportefølje og finansieringsavtaler

Grafar og tabellar i teksten nedanfor er henta frå **Gjeldsrapport 2022 for Kvam herad.** Denne er utarbeidd av Bergen Capital Managment (BCM) som er kommunen sin finansielle rådgjevar. Den fullstendige rapporten ligg som vedlegg til årsmeldinga: Gjeldsrapport pr 31.12.22.pdf (www.kvam.no)

Nøkkeltal for låneporteføljа

Nøkkeltal	31.12.2022	01.01.2022	Forklaring
Total lånegjeld	1,36 MNOK	1,35 MNOK	Viser samla lånegjeld ved utløp av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.

Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	0,71 år	1,25 år	Måltalet angir porteføljen si vekta gjennomsnittlege rentebindingstid. Tallet viser kor lenge renta på sertifikat, lån og obligasjonar i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstraumar (rentebetaling, avdrag og hovudstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdiar.
Vekta gjennomsnittsrente	2,76 %	1,57 %	Måltalet angjev porteføljen si vekta gjennomsnittlege kupongrente, effektiv rente vil avvike noko. Ved samanlikning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.
Kapitalbinding	6,37 år		Måltalet angir porteføljen si vekta gjennomsnittlege kredittbinding. Tallet viser kor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høgare tall, desto mindre refinansieringrisiko har porteføljen alt annet like.
derivat volum (i % av gjeld)	0,00 %	0,00 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.
Rentebinding under 1 år	65,5 %	56,6 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.
Kapitalbinding under 1 år	23,0 %		Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.
rentesensivitet (1 %-poeng økning)	8,89 MNOK	7,67 MNOK	Estimat på auka rentekostnad ved 1 % -poeng auke i det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %).Viser kor mykje porteføljens rentekostnad kjem til å auke med p. a. 1 år fram i tid ved 1%- poeng auke i det generelle rentenivået. Måltalet er lineært.

<u>Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden.</u>

Heradsstyret vedtek storleiken for opptak av lån i budsjettåret i samband med budsjettvedtak. Budsjettvedtaket for 2022 la opp til eit lånebehov på 158,8 MNOK, med fråtrekk for ubrukte lånemidlar per 01.01. Dette gav eit lånebehov for årets låneopptak på 39,0 MNOK ble tatt opp i samband med refinansiering 14.02. Lovpålagt minimumsavdrag ble betalt i samband med refinansiering 25.08 og 31.10 med totalt 43,2 MNOK. Dette gjev ein netto nedgang i gjelda på 4,2 MNOK

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Lånenummer	Kommentar
KBN	14.02.2022	139 000 000	3,750	15.02.2027	20220035	Refinansiering av KBN 20190065 (NOK 100 mill.) og årets låneopptak (NOK 39 mill.). 5-års FRN obligasjon ble valgt for å opprettholde en kapitalbindingstid over 3 år.
SB1M	25.05.2022	120 000 000	1,339	25.08.2022	NO0012533969	Refinansiering av NO0011009060. Det ble etterspurt tilbud på 4-års FRN og 3 mnd sertifikat. 3 mnd sertifikat ble valgt med bakgrunn i markedsforholdene og rentekurven. Planen er å refinansiere lånet til obligasjonsvilkår i august 2022.
Husbanken	24.06.2022	10 000 000	1,732	01.07.2047	13585990	
SB1M	25.08.2022	100 000 000	3,035	25.01.2023	NO0012639543	Refinansiering av NO0012533969 (NOK 120 mill.) – avdrag (NOK 20 mill.). Lånet ble refinansiert videre i sertifikatmarkedet. 5 mnd sertifikat ble valgt for å få et forfall over årsskiftet. Planen er at det neste forfallet (31.10) refinansieres med lengre løpetid for å øke porteføljens kapitalbindingstid.
Husbanken	01.09.2022	1 697 549	1,729	01.07.2028	13547281	Tidligere fastrentelån
KBN	31.10.2022	113 800 000	4,100	31.10.2062	20220329	Refinansiering av KBN 20170551 (NOK 137 mill.) – avdrag (NOK 23,2 mill.). Lånet ble refinansiert i KBN til PT vilkår med bakgrunn i vanskelige markedsforhold og etter ønske om å øke kapitalbindingstiden til gjeldsporteføljen.

<u>Lån som forfell og må refinansierast innan 12 månader</u>

Långjevar	Restgjeld	Forfall
SB1 Markets NO0012639543	100 000 000	25.01.2023
Swedbank NO0010903115	92 700 000	28.04.2023
Kommunalbanken 20160504	120 000 000	31.10.2023
	312 700 000	

Samanstilling av låneporteføljja

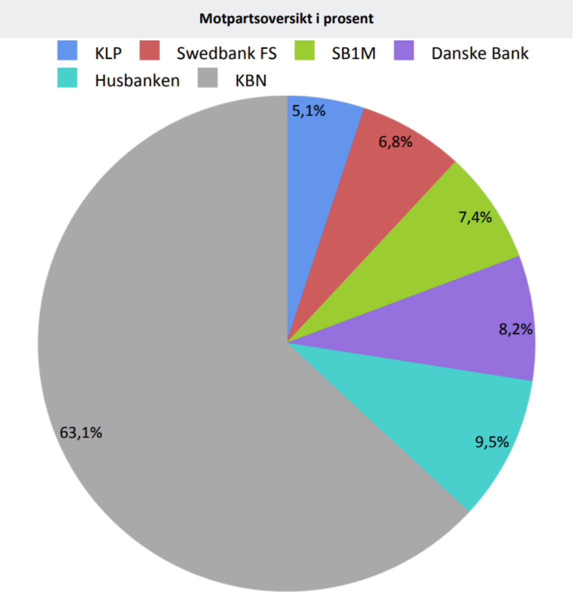

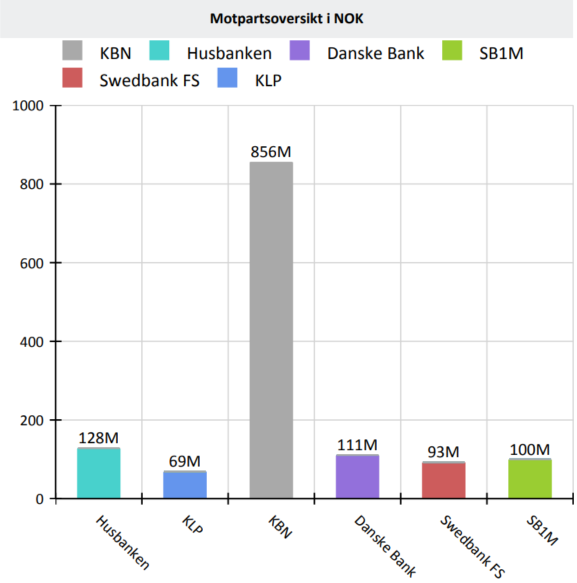

Løpetid

Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	312 700 000	0,44	23,04%
1 til 2 år	244 500 000	1,33	18,02%
2 til 3 år	420 297 549	2,46	30,97%
3 til 5 år	143 454 536	4,10	10,57%
>5 år	236 030 920	27,76	17,39%
SUM	**1 356 983 005**	**6,37**	**100,00%**

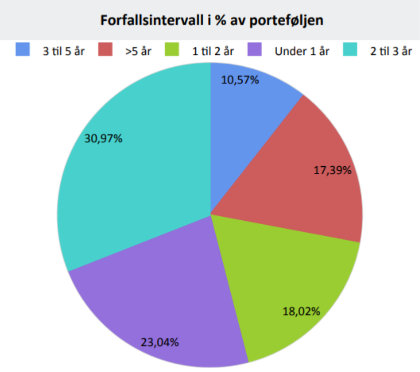

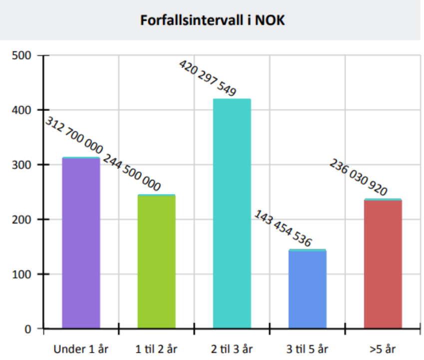

Kommentar

Tabellen viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene.

Desto høyere tall desto lavere refinansieringrisiko. Et 3MND sertifikat vil ved inngåelse ha 0,25 i kapitalbinding.

Figurene viser en grafisk fremstilling av refinansieringsrisikoen i porteføljen.

Porteføljer med kapitalbinding under 1 år har et stort kapitalbehov det kommende året.

Porteføljer med kapitalbinding over 5 år antas å ha en «normal» forfallsstruktur.

Porteføljens kapitalbinding må vurderes ut fra et kostnads , – rente og porteføljeperspektiv. Korte lån er normalt sett vesentlig billigere enn lengre lån.

Beregninger av nøkkeltall er gjort ved bruk av lånets nedbetalingsprofil, långiver har ofte en mulighet til å kreve førtidig innfrielse slik at juridisk løpetid kan avvike.

Rentebindingstid og renterisiko

Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	888 883 005	0,17	65,50%	65,50%	kr 8 888 830
1 til 2 år	244 500 000	1,33	18,02%	83,52%	kr 11 333 830
2 til 3 år	223 600 000	2,18	16,48%	100,00%	kr 13 569 830
3 til 5 år	0	0,00	0,00%	100,00%	kr 13 569 830
> 5 år	0	0,00	0,00%	100,00%	kr 13 569 830
SUM	**1 356 983 005**	**0,71**	**100,00%**		

Rentebindingsintervall i % av porteføljen

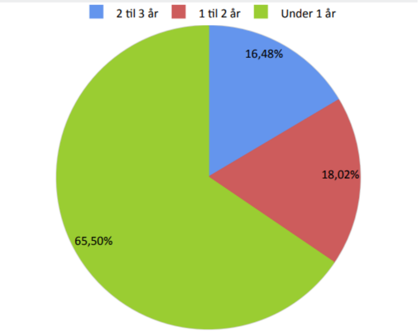

Rentebindingsintervall i NOK

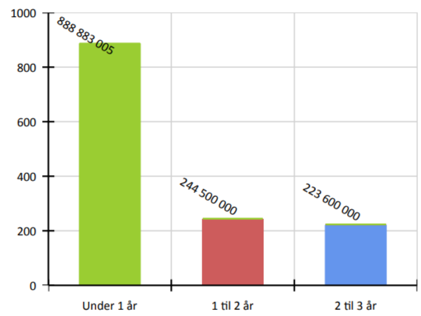

Kommentar

Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebinding for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden. Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Porteføljer med rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Porteføljer med rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1 %- poeng renteøkning viser økt årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1 % x total gjeld.

Kapitalbinding og refinansieringsrisiko

Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	312 700 000	0,44	23,04%
1 til 2 år	244 500 000	1,33	18,02%
2 til 3 år	420 297 549	2,46	30,97%
3 til 5 år	143 454 536	4,10	10,57%
>5 år	236 030 920	27,76	17,39%
SUM	**1 356 983 005**	**6,37**	**100,00%**

Forfallsintervall i % av porteføljen

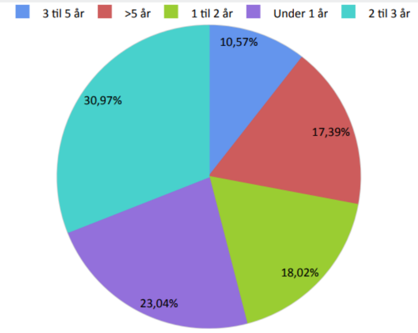

Forfallsintervall i NOK

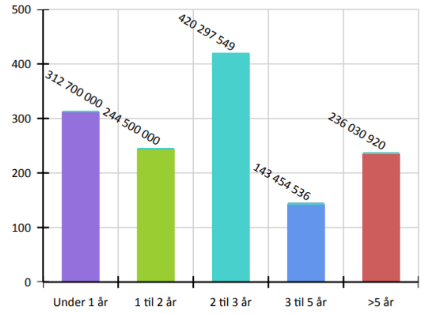

Kommentar

Tabellen viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene.

Desto høyere tall desto lavere refinansieringrisiko. Et 3MND sertifikat vil ved inngåelse ha 0,25 i kapitalbinding.

Figurene viser en grafisk fremstilling av refinansieringsrisikoen i porteføljen.

Porteføljer med kapitalbinding under 1 år har et stort kapitalbehov det kommende året.

Porteføljer med kapitalbinding over 5 år antas å ha en «normal» forfallsstruktur.

Porteføljens kapitalbinding må vurderes ut fra et kostnads , – rente og porteføljeperspektiv. Korte lån er normalt sett vesentlig billigere enn lengre lån.

Beregninger av nøkkeltall er gjort ved bruk av lånets nedbetalingsprofil, långiver har ofte en mulighet til å kreve førtidig innfrielse slik at juridisk løpetid kan avvike.

Netto renteeksponert gjeld og vurdering renterisiko

Når ein skal rekna ut effekten av renteauke på kommuneøkonomien, må ein sjå på netto renteberande gjeld. Ein tek då utgangspunkt i kommunen sin langsiktige gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. Deretter kjem renteberande likviditet og gjeld som vert betala av andre til fråtrekk.

Kommunen har i tillegg overskuddslikviditet (ut over ubrukte lånemidlar) som gjev renteinntekter. Likviditeten svingar imidlertid mykje gjennom året og det er difor ikkje trekt inn i vurderinga.

Pr 31.12.2022, ser dette reknestykket slik ut:

Lagsiktig gjeld (unnteke pensjonsforpliktelser)	1 357 MNOK	100%
Ubrukte lånemidlar	- 20 MNOK	1%
Lån til vidare utlån (Husbanklån)	- 128 MNOK	9%
Lån til sjølvkostområda	- 294 MNOK	22%
Langsiktige obligasjonsinvesteringar	- 222 MNOK	16%
Netto renteeksponert gjeld	**693 MNOK**	**51%**

Ei endring i renta på 1,0% på netto renteeksponert gjeld på 693 MNOK, vil difor ha direkte innverknad på resultatet i kommunerekneskapen med ca 6,9 MNOK. Merk at talet ikkje er nøyaktig, av de innskotsrenta og lånerenta ikkje er identiske.

Kommentar til forvaltninga og rentemarknaden

Alle kommunen sine låneopptak og refinansieringer vert løpande konkurranseutsett i marknaden og beste tilbod blir valt. Forvaltninga ligg innanfor rammene i finans- og gjeldsreglement.

Grunna stor usikkerheit knytt til krigen i Ukraina og høg inflasjon, har rentene stige mykje i 2022. i løpet av 2022 har Noregs bank si styringsrente auka frå 0,50% til 2,75%. I tillegg har kredittmarginen (långjevar sitt risikopåslag) auka med ca 0,4%.

Desse forholda speglar seg i utviklinga på gjennomsnittsrenta for låneporteføljen og lånerenta har gjennom året auka frå 1,65% til 2,76%.

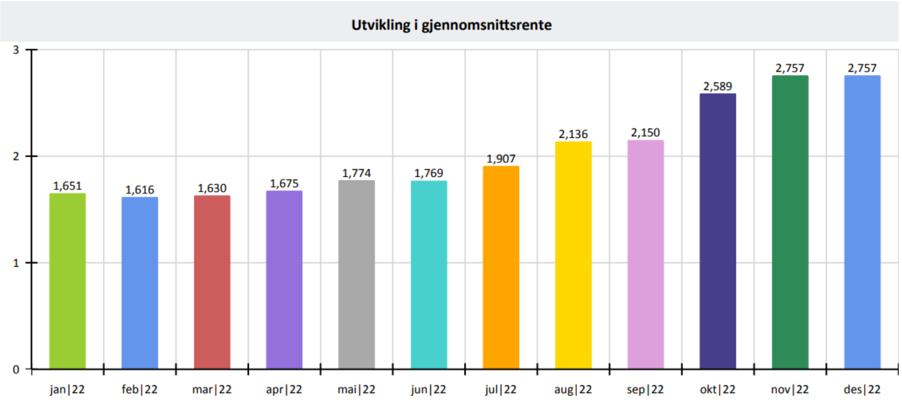

Kommentar

Vektet gjennomsnittsrente er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksen angir gjennomsnittsrente i %.

Porteføljen og markedsrenter (Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)

Vektet gjennomsnittsrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
2,76 %	3,95 %	2,75 %	3,61 %	3,94 %	3,87 %	3,96 %	3,95 %

Markedsrenter og porteføljens betingelser — Ved utløpet av rapporteringsperioden

Tabellen nedanfor syner korleis renteauken i 2022 har påverka kommuneøkonomien.

Gjeld	**01.01.2022** **Rente 1,65%**	**31.12.2022** **Rente 2,76%**	**Endring 2022** **Rente auke 1,11%**
Langsiktig gjeld unnateke pensjon 1 357 MNOK	22,4 MNOK	37,5 MNOK	15,0 MNOK
Netto renteeksponert gjeld 693 MNOK	11,4 MNOK	19,1 MNOK	7,7 MNOK

Medan nivået på finansutgiftene har auka med 15,0 MNOK på grunn av renteauken, er påverknaden på kommunen sitt resultat gjennom netto renteeksponert gjeld berekna til ca 7.7 MNOK

Merk at tala er utrekna basert på gjeldande gjennomsnittsrente og at innskotsrenta og lånerenta ikkje er identiske. Tala kan difor estimat som ikkje kan gjenfinnast direkte i rekneskapstala.

Prosjekt

Kvam herad har ei omfattande prosjektportefølje som favner om mange ulike tenesteområde.

Kvam herad har mange investeringsprosjekt og få driftsprosjekt. Investeringsprosjekta er i hovudsak lånefinansiert, medan driftsprosjekta ikkje kan vera lånefinansiert, og dermed må finansierast med driftsfond eller driftsinntekter.

Driftsprosjekt i Kvam herad

Lenkje til driftsprosjekt

Investeringsprosjekt i Kvam herad

Årlege Investeringsprosjekt

Kommunen har ei rekkje årlege prosjekt. Dei årlege rammene viser i tabellen under. Dersom det er mindreforbruk eller meirforbruk på dei årlege prosjekta vert ramma året etter tilsvarande auka eller redusert.

Løpande årlege prosjekt	Årleg ramme inkl mva
IT-investeringar	1 800 000 kr
Velferdsteknologi	1 250 000 kr
IKT prosjekt i skule og barnehage	1 500 000 kr
Asfaltering	3 125 000 kr
Fornying teknisk utstyr	625 000 kr
Fornying teknisk utstyr VAR	500 000 kr
Kommunale bruer	313 000 kr
Oppgradering av kummar i heradet - avlaup	600 000 kr
Oppgradering reduksjonskummar	800 000 kr
Rassikringstiltak	1 875 000 kr
Oppgradering bygg	1 250 000 kr
Bustader	10 000 000 kr

PC til tilsette i skule og bhg	**750 000 kr**
Barnehage - inventar og utstyr	**188 000 kr**
Skule - inventar og utstyr	**188 000 kr**
Oppgradering av kummar i heradet - vatn	**1 500 000 kr**

Prosjekt i Kvam herad

Prosjekta strekkjer seg gjerne over fleire år og omfattar tidlegare budsjett- og rekneskapsår, medan budsjettrammene vert tildelt årleg. Fokuset til prosjektleiarane er fyrst og fremst å halda dei totale prosjektrammene, ikkje kva år fakturaene kjem i. Det er difor ei ekstra utfordring å treffa med rammefordelinga per budsjettår. Kvam herad nyttar 1. og 2. tertialrapport til å justera prosjektrammene mellom år. Det kan likevel oppstå avvik i enkelt år, utan at det er avvik på totalramma for prosjektet.

Nokre prosjekt står som ferdige med eit mellombels meirforbruk på totalramma. Årsaka kan vere at forventa tilskot eller salsinntekter kjem i etterkant av at prosjektet er ferdigstilt. Tabellane under "Status investering" syner ei oversikt over prosjekt i 2022. Nærare beskriving og status av prosjekta kjem fram ved trykka seg inn på kvart enkelt budsjett i tabellen. Dei løpande prosjekta har årlege prosjektrammer og har difor ingen totalramme å forhalda seg til, påløpt totalt er heller ikkje synleg.
Nedst i tabellen ligg det eit punkt "Sum andre prosjekt", dette er tidlegare avslutta prosjekt som har rekneskapsmessige feilføringar/korrigeringar i 2022.

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
0* Ny inngangsdør Ingebrigt Vik museum	100	112	2022	100	112	-12	Nei
0* Oppdaterte kart	1 450	399	2023	725	399	326	Nei
0* Varmepumpe Sandven	350	384	2022	29	63	-34	Nei
0*Mellombels lokaler Vaksenopplæringa	875	33	2026	100	33	67	Nei
0*Sansehage Toloheimen	2 975	16	2025	450	16	434	Nei
0/1*Rekkverk kommunale vegar - årleg	2 813	1 012	2025	72	0	72	Nei
Andre investeringar	1 770	2 802	2029	0	221	-221	Nei
Asfaltering - årleg prosjekt	-	-	LØPANDE	2 625	2 738	-113	Nei
Brannsikring trygdebustad Hatlevegen	500	86	2024	500	86	414	Nei
Brannstasjon KVBR	37 025	30 360	2023	32 978	26 321	6 657	Nei
Bustader tom 2022	-	-	LØPANDE	25	0	25	Nei
Dagsenter Strandebarm	200	36	2022	150	0	150	Nei
Dagsenter Øystese	176	178	2022	0	72	-72	Nei
Dagsturhytte	0	288	2024	0	1	-1	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 1, innveding oppgradering	3 125	2 832	2023	300	100	200	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 2, tilbygg	11 000	6 538	2023	9 547	5 087	4 460	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 3, vegomlegging	3 875	3 779	2022	3 875	3 779	96	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 4	1 875	3 191	2023	1 875	3 191	-1 316	Nei
Deponering av elektronisk arkiv	388	70	2023	188	70	117	Nei
Digitalisering eigedomsarkiv	2 500	1 366	2023	706	393	313	Nei
ENØK tiltak kommunale bygg	500	0	2025	500	0	500	Nei
Fornying teknisk utstyr - årleg	-	-	LØPANDE	754	643	111	Nei
Fornying teknisk utstyr VAR - årleg prosjekt	-	-	LØPANDE	869	0	869	Nei
Forprosjekt ventilasjon og varmeanlegg Kvam rådhus	350	0	2023	350	0	350	Nei
Garderobeanlegg Helse	1 750	1 396	2023	1 750	1 396	354	Nei
Gatelys i Tørvikbygd	500	0	2023	100	0	100	Nei
Heissjakt Øystese barneskule	1 250	14	2025	150	14	136	Nei
Husbanklån	100 585	52 107	2099	26 100	0	26 100	Nei
Høgdebasseng Torpe	8 000	8 015	2022	1 853	1 921	-68	Nei
IKT prosjekt i skule og barnehage - årleg	-	-	LØPANDE	1 538	1 656	-119	Nei
Infrastruktur ind.område Sandvenhagen del II	25 000	24 744	2024	0	51	-51	Nei
IT-investeringar - årlege	-	-	LØPANDE	1 800	753	1 047	Nei
Kjøp av varebil NAV SV68267	0	255	2023	0	255	-255	Nei
Kloakksanering Ålvik	1 593	1 129	2023	1 243	726	517	Nei
Kommunale bruer - årleg	-	-	LØPANDE	313	164	149	Nei
Kommunale funksjonar i Kvam VGS	46 143	724	2024	14 049	187	13 863	Nei
Legionellastyring institusjonar	500	247	2023	500	247	253	Nei
Movatnet pumpeledning	3 700	4 185	2023	3 694	4 179	-485	Nei
NAV lokaler	9 950	8 017	2022	9 950	8 017	1 933	Nei
Norheimsund skule - uteområde	500	42	2023	482	24	458	Nei
Ny avløpsbil med lasteplan og ein liten kran.	750	645	2023	0	645	-645	Nei
Ny pumpestasjon P5, Tolo	5 000	277	2023	300	263	37	Nei
Ny varmepumpe Norheimsund idrettshall	1 125	626	2022	1 125	626	499	Nei
Ny vassleidning Børve	900	864	2022	286	250	36	Nei
Ny vassleidning, Fosse	2 400	38	2027	394	32	362	Nei
Nye PCar Barnehage	188	217	2022	188	217	-30	Nei
Nye PCar pleie og omsorg	300	318	2022	300	318	-18	Nei
Ombygging Øystese barneskule	949	918	2023	687	656	31	Nei

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	4 500	2 001	2024	1 091	584	507	Nei
Oppgradering av brannvarslingsanlegg i kommunale bygg	2 250	1 021	2029	500	440	60	Nei
Oppgradering av kommunale kaiar	9 375	6 222	2029	3 722	1 085	2 637	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg avlaup	-	-	LØPANDE	711	545	166	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg vatn	-	-	LØPANDE	1 984	1 171	813	Nei
Oppgradering av pumpestasjonar i Steinsdalen	5 000	4 879	2022	472	360	112	Nei
Oppgradering av reduksjonskummar - årleg	-	-	LØPANDE	2 448	650	1 798	Nei
Oppgradering av VA-leidningskart	3 000	2 096	2023	1 000	485	515	Nei
Oppgradering bygg 2021	1 250	1 255	2022	361	369	-8	Nei
Oppgradering bygg -årleg prosjekt	-	-	LØPANDE	1 250	634	616	Nei
Oppgradering fagsystem Gerica	150	0	2023	150	0	150	Nei
Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	129 430	85 080	2024	827	1 235	-408	Nei
Oppgradering trygdebustader Ålvik	3 506	0	2023	3 506	0	3 506	Nei
Oppgradering vamepumpe ved kvam ungdomsskule	0	878	2022	0	878	-878	Nei
Overvassleidning Norheimshagen	1 100	19	2024	1 100	19	1 081	Nei
Prosjektering av reinseanlegg på Tangerås	200	0	2023	200	0	200	Nei
Pumpestasjon og overføring frå Laupsa til Notanes	5 500	1 880	2023	3 680	64	3 616	Nei
Rassikringstiltak - årleg	-	-	LØPANDE	4 346	1 282	3 063	Nei
Redningsutstyr Oma Brannstasjon	313	309	2022	313	309	4	Nei
Reinseanlegg/overføring Vikøy	1 500	81	2024	0	26	-26	Nei
Reserveforsyning vatn	2 000	1 359	2023	422	350	72	Nei
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	638	208	2023	638	208	430	Nei
Sanering Børveneset , prosjektering	200	0	2023	200	0	200	Nei
Sjølvbeteningsløysing Ålvik bibliotek	313	0	2023	1	0	1	Nei
Skifte av SD - anlegg i kommunale bygg 2020-2024	5 000	2 300	2024	1 412	714	698	Nei
Skjermar HST	313	0	2023	313	0	313	Nei
Skulekjøken Øystese skule	3 050	3 737	2022	0	617	-617	Nei
Tak på idrettsbygget Ålvik skule	1 500	1 354	2022	1 500	1 354	146	Nei
Tilfluktsrom/arkivrom	675	531	2023	727	84	642	Nei
Tolo reinseanlegg - byte av sil	860	608	2022	252	0	252	Nei
Tolomarka bufellesskap	6 999	8 806	2022	-400	550	-950	Nei
Trafikksikringsplan - årleg	2 250	1 659	2099	626	877	-251	Nei
Utbygging av Strandebarm Omsorg	101 925	106 554	2023	69 218	87 112	-17 894	Nei
Uteområde Sandven drenering /asfaltering	625	222	2023	198	45	153	Nei
Utomhus Norheimsund skule, rådhus og KFL	125	181	2025	125	181	-56	Nei
Utskifting av hovudvassleidning Skålheim - Mo i Øystese	3 150	772	2023	1 360	682	678	Nei
Utviklingskostnadar Naudsentral	625	520	2023	625	520	105	Nei
Vannkiosk Øystese	650	569	2023	650	569	81	Nei
VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret	3 500	4 138	2022	2 224	3 535	-1 311	Nei
Varmepumpe Kvam Ungdomsskule	2 625	251	2022	2 625	251	2 374	Nei
VA-sanering i Skårdalsvegen i Øystese	1 275	1 033	2022	1 182	943	239	Nei
VA-sanering norheim del III	15 000	11 729	2023	13 200	9 926	3 274	Nei
VA-sanering ved rådhuset/Norheimsund skule	1 700	1 509	2022	501	309	191	Nei
Vaskerobot Øystese Idrettshall	938	892	2022	938	892	46	Nei
Vasstankbil KBR	5 625	5 639	2022	5 520	5 534	-14	Nei
Veg Sandvenhagen/Sæland	9 513	7 545	2024	9 012	6 398	2 614	Nei
Velferdteknologi - årleg	-	-	LØPANDE	3 908	1 517	2 391	Nei

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Ventilasjonsanlegg Ålvik Skule	1 875	0	2022	1 875	0	1 875	Nei
Sum andre prosjekt	52 498	13 877		0	1	-1	
Sum	**675 447**	**439 971**		**270 027**	**199 228**	**70 799**	

Kvammabadet KF

Kvammabadet KF er eit kommunalt foretak som er ein del av konsernet Kvam herad, som med badeanlegg for skule og ålmenta, som saman med privat familiebasseng utgjer opplevingssenteret Hardangerbadet.

Årsmelding

Kvammabadet KF

Kvammabadet KF er eit kommunalt føretak og ein del av konsernet Kvam herad, med ansvar for å tilby eit badeanlegg til bruk for skule og ålmenta. Dette saman med det privat familiebasseng utgjer opplevingssenteret Hardangerbadet.

Om Kvammabadet KF

Verksemda sitt virke

Kvam Kvammabadet KF (Kvammabadet) skal i samsvar med vedtektene stå for drift av anlegg til skulebading. Seksjonen til Kvammabadet utgjer saman med tilstøytande seksjonar eigd av Hardangerbadet Eigedom AS og Almeland Eigedom AS, opplevingssenteret Hardangerbadet. Når badeanlegget ikkje vert nytta til kommunale føremål, kan Kvammabadet leiga ut seksjonen til kommersiell drift.

Om anlegget

Kvammabadet sin del av anlegget består av garderobeanlegg, trenings- og konkurransebasseng og eit opplærings- og terapibasseng. Dagleg drift og vedlikehald av anlegget er sett ut til Hardangerbadet AS gjennom ein samarbeids- og driftsavtale av 22. september 2020.

Aktivitet 2022

2022 var Hardangerbadet sitt tredje driftsår. Badet starta året med avstenging av anlegget i deler av januar grunna Covid-19 pandemien. Oversikt frå Hardangerbadet AS viser at besøkstalet i Hardangerbadet var høgare enn i 2021, men lågare enn i 2020. Totalt registrerte badet 44.509 besøkjande mot 39.036 i 2021.

Dei kommunale bassenga vert nytta til skulebading, og målet er å læra alle born i skulealder å symja og meistra aktivitetar i vatn.

Besøkstal Hardangerbadet 2020-2022

Månad	2020	2021	2022	Endring frå i fjor

Januar	5 628	4 200	2 590	-1 610
Februar	8 741	1 128	3 318	2 190
Mars	3 002	3 390	4 398	1 008
April	0	1 032	3 716	2 684
Mai	0	2 893	3 509	616
Juni	1 857	2 694	2 428	-266
Juli	8 545	6 063	6 294	231
August	4 157	4 222	3 561	-661
September	4 226	2 995	2 890	-105
Oktober	4 917	5 284	5 063	-221
November	4 654	3 621	3 813	192
Desember	3 866	1 514	2 929	1 415
Sum	**49 593**	**39 036**	**44 509**	**5 473**

Økonomien i 2021

Kvammabadet sitt rekneskap inngår i kommunen sitt årsrekneskap, og det er kommunestyret som vedtek årsrekneskap og årsrapport.

Økonomisk stilling og utvikling

Årsrekneskapen til Kvammabadet er gjort opp med eit underskot på kr. 1 000 000.

Rapport frå Hardangerbadet AS syner at leigeinntektene vart kr. 1 117 153 lågare enn budsjettert grunna lågare besøkstal enn venta. På den anna side vart driftskostnadene for KF sin seksjon kr. 1 658 460 høgare enn budsjettert. I tillegg hadde Kvammabadet eit negativt budsjettavvik på eiga drift på kr. 84 331. Til saman utgjorde det eit underskot før anna inndekning på kr. 2 859 944.

Etter samarbeids- og driftsavtalen med Hardangerbadet AS og Hardangebadet Eigedom AS er det føresett at leigeinntektene til Kvammabadet skal tilsvara Kvammabadet sine kostnader til drift, forvaltning og vedlikehald av Kvammabadet sin seksjon det enkelte år. I pkt 6.3 i avtalen framgår at *«Dersom KF sin andel av billettinntektene ikkje dekker KF sine kostnader til drift, forvaltning og vedlikehald av KF-seksjonen det aktuelle året, skal HB (Hardangerbadet) kvart år dekka det resterande etter påkrav frå KF».*

I samsvar med avtalen, vil det bli sendt eit slikt krav fra Kvammabadet til Hardangerbadet AS. For 2022 utgjer dette kr. 1 859 944.

I tillegg har 36 private kausjonistar stilt kausjon med til saman kr. 1 000 000 pr år i 10 år til dekning av driftsunderskot i Kvammabadet.

Det rekneskapsmessige underskotet i Kvammabadet på kr. 1 000 000 for 2022, vil såleis verta inndekt ved innbetaling frå sjølvskuldnarkausjonistane.

Kvammabadet sitt budsjett for 2022 var oppgjort med eit resultat på kr. 0.

	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Rekneskap 2022	Avvik bud/rek 2022
Bilettinntekter/husleige	1 541 400	2 350 000	1 232 847	1 117 153
Husleigeinntekt (ekstra for at KF skal gå i null)	1 679 686		1 859 944	- 1 859 944
Tilskot frå garantistar	-		1 000 000	- 1 000 000
Momskompensasjonsinntekt drift	506 744	485 600	734 139	- 248 539
Strukturinnsparing (overføring frå KH)	945 810	985 000	985 000	-
Sum inntekter	**4 673 640**	**3 820 600**	**5 811 930**	**- 1 991 330**
Drift og forvaltning KF	712 312	300 000	384 331	- 84 331
Drift og vedlikehold KF seksjon	4 454 584	3 035 000	4 693 460	- 1 658 460
Dekning av tidlegare års negative driftsresultat			1 000 000	- 1 000 000
Momskompensasjonsutgift drift	506 744	485 600	734 139	- 248 539
Sum utgifter	**5 673 640**	**3 820 600**	**6 811 930**	**- 2 991 330**
Underskot	**1 000 000**	**-**	**1 000 000**	

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Økonomisk oversikt - drift	**Regnskap 2022**	**Reg. budsjett 2022**	**Oppr.budsjet 2022**	**Regnskap 2021**
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	-	-	-	-
2 Inntekts- og formuesskatt	-	-	-	-
3 Eiendomsskatt	-	-	-	-

4 Andre skatteinntekter	-	-	-	-
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-	-	-	-
6 Overføringer og tilskudd fra andre	2 719 139	1 470 600	1 470 600	2 952 554
7 Brukerbetalinger	-	-	-	-
8 Salgs- og leieinntekter	3 092 791	2 350 000	2 350 000	3 221 085
9 Sum driftsinntekter	**5 811 930**	**3 820 600**	**3 820 600**	**6 173 639**
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	163 000	163 000	163 000	-
11 Sosiale utgifter	22 983	25 000	25 000	-
12 Kjøp av varer og tjenester	4 892 108	3 147 000	3 147 000	4 791 506
13 Overføringer og tilskudd til andre	734 226	485 600	485 600	2 382 133
14 Avskrivninger	-	-	-	-
15 Sum driftsutgifter	**5 812 317**	**3 820 600**	**3 820 600**	**7 173 639**
16 Brutto driftsresultat	**- 387**	**-**	**-**	**- 1 000 000**
Finansinntekter				
18 Utbytter	387	-	-	-
22 Netto finansutgifter	**387**	**-**	**-**	**-**
23 Motpost avskrivninger	-	-	-	-
24 Netto driftsresultat	**-**	**-**	**-**	**- 1 000 000**
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:				
30 Dekning av tidligere års merforbruk	1 000 000	-	-	-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	1 000 000	-	-	-
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**1 000 000**	**-**	**-**	**1 000 000**

Balanse

Oversikt - balanse	**Endring Regnskap 2022**	**Endring Regnskap 2021**
EIENDELER		
A. Anleggsmidler	**-**	**-**
B. Omløpsmidler	**396 826**	**- 247 082**
I. Bankinnskudd og kontanter	293 503	- 662 268
II. Finansielle omløpsmidler	-	-
III. Kortsiktige fordringer	103 322	415 186
1. Kundefordringer	103 322	415 186
2. Andre kortsiktige fordringer	-	-
Sum eiendeler	**396 826**	**- 247 082**
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	**-**	**- 1 000 000**
I. Egenkapital drift	-	- 1 000 000
1. Disposisjonsfond	-	-
2. Bundne driftsfond	-	-
3. Merforbruk i driftsregnskapet	-	- 1 000 000
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	-
D. Langsiktig gjeld	**-**	**-**
I. Lån	-	-
E. Kortsiktig gjeld	**396 826**	**752 918**
I. Kortsiktig gjeld	396 826	752 918
1. Leverandørgjeld	- 75 389	675 389
2. Likviditetslån	-	-
3. Derivater	-	-

4. Annen kortsiktig gjeld	472 215	77 529
Sum egenkapital og gjeld	**396 826**	**- 247 082**
F. Memoriakonti	**-**	**-**

Andre forhold

Kvammabadet har motteke førespurnader frå både Hardangerbadet AS og Hardangerbadet Eigedom AS om bidrag til å dekkja underskot i Hardangerbadet AS. Dette vil i tilfelle vera tilskot frå kommunen som må handsamast politisk, og førespurnadene er difor sendt til kommunen for vurdering og vidare handsaming.

Styre og leiing

Styret

Styret har i perioden 1. januar 2022 til 9. desember 2022 hatt fyljande medlemmer:

Styreleiar: Frank Eithun Helland (2021-2022)

Nestleiar: Reidun Skålheim Solberg (2021-2023)

Styremedlem: John Audun Jensen (2021-2025)

Varamedlem: Marie Steine (2021-2025)

Frank Eithun Helland har i tillegg hatt funksjonen som dagleg leiar.

8. desember 2022 har heradsstyret gjort vedtak om fylgjande samansetnad av styret:

Styreleiar: Reidun Skålheim Solberg (2023-2024)

Nestleiar: Frank Eithun Helland (2023-2023)

Styremedlem:	John Audun Jensen	(2021-2025)
Varamedlem:	Marie Steine	(2021-2025)

Valperioden for styremedlem er fire år, medan valperioden for leiar og nestleiar er to år. Medlem av styret fungerer inntil nytt medlem er vald. Heradsstyret gjorde vidare vedtak; For å sikre kontinuitet mellom styreleiar og nestleiar, bør periodane overlappa med eit år. Det er difor tilrådd at styreleiar vert vald for 2 år no, og nestleiar for 1 år, for å koma i «rute» med dette.

Styresamansetjinga inneber ei fordeling på 50% mellom kjønna.

Tom Rasmussen er engasjert som dagleg leiar i styremøte 12. januar 2023 og fram til 31.12.2023.

Etisk standard

Som eit kommunalt føretak, pliktar Kvammabadet å følgja dei etiske reglane og retningslinjene til Kvam herad, sjå link: https://www.kvam.no/politikk-og-organisasjon/politikk/reglement/politisk-reglement/etiske-retningslinjer-for-folkevalde/

Norheimsund, 27. mars 2023

______________________	______________________	______________________
Reidun Skålheim Solberg	Frank Eithun Helland	John Audun Jensen
Styreleiar	Nestleiar	Styremedlem

NOTAR

Note 1 Arbeidskapital

NOTE nr. 1: Endring i arbeidskapital	
Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, a)	
BALANSEN	**Endring 2022**
Omløpsmidler	396 826
Kortsiktig gjeld	396 826
Arbeidskapital	**0,00**
DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)	**2022**
Netto driftsresultat	0,00
Netto utgifter/inntekter i investering	0,00
Endring ubrukte lånemidler (økning +/reduksjon-)	0,00
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	0,00
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	**0,00**

Note 2 til note 15 er ikkje aktuelle for Kvammabadet KF

Note 16 Ytelsar til leiande personar

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, d)

Ytelser til ledende personer				
	Brutto lønn	**Fast godtgjørelse**	**Bonus**	**Eventuelt annen tillegssgodtgjørelse**
Styreleiar	0	80 000	0	0
Dagleg leiar		70 000		

Note 18 Konsolidert rekneskap

I konsolidert rekneskap inngår Kvam herad og Kvammabadet KF

Andel av kommunalt foretak sine inntekter som kjem frå kommunen	19 %
Andel av kommunalt foretak sine inntekter som kjem frå andre	81 %
Overføring frå kommunen for å dekke inn meirforbruk i foretaket	0

Tenesteområda i kommunen

Finans og fellespostar

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Finans

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Årets premieavvik	-5 228	-4 275	1 817	748	5 024	671,2 %
Amortisering av tidligere års premieavvik	2 585	2 863	0	0	-2 863	0,0 %
Pensjon	-6	15	22	72	57	78,9 %
Diverse fellesutgifter	731	410	1 982	1 982	1 572	79,3 %
Skatt på inntekt og formue	0	0	143	140	140	100,0 %
Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.	1 821	0	0	0	0	0,0 %
Motpost avskrivninger	-50 234	-51 964	-47 533	-47 533	4 431	9,3 %
Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)	129	42	151	151	108	72,1 %
Interne finansieringstransaksjoner	-6 036	2 611	-2 647	3 053	442	14,5 %
Sum	**-56 237**	**-50 297**	**-46 065**	**-41 386**	**8 911**	**21,5 %**

Kommentar til status økonomi

På finansområdet ligg felleskostnader og inntekter som ikkje er knytt til tenesteområda.

Pensjonskostnadene er rekneskapsført og budsjettert per tenesteområde, mens premieavvik og motpost premiefond ligg på finansområdet. Størrelsen på premieavvik og premiefond påverkar pensjonskostnaden på tenesteområda.

Avskrivingskostnaden på 52 mnok ligg på tenesteområda, mens motposten ligg på finans. Postane er 4,4 mnok over budsjett og forbetra dermed resultat på finansområdet.

Det er eit avvik på 1,6 mnok på diverse fellesutgifter som skuldast at budsjettert forsikringskostnad er rekneskapsført riktig på dei ulike tenesteområda.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	6,1 %	6,7 %	2,1 %	3,0 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	15,4 %	21,1 %	14,5 %	16,5 %
Økonomi				
Frie inntekter i kroner per innbygger	65 751	65 072	66 167	66 212

*) **)				
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	110,6 %	103,0 %	91,0 %	73,9 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*
***) Justert for utgiftsbehov*

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Andre investeringar	1 770	2 802	2029	0	221	-221	Nei
Sum	**1 770**	**2 802**		**0**	**221**	**-221**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-10: "Auke i inntekter. Rammetilskot er føresett auka med 4,3 mill. Jusstering inntekter frå kraftsal for 2022 med 2 mill kr."		Ferdig		Budsjettala for 2022 er oppdatert.
Budsjettvedtak 2022-14: "Rådmannen får i oppdrag å leggje fram sak om makspris på straum til innbyggjarane i Kvam ekslusiv nettleige og avgifter."	Ordninga skal gjennomførast ved sal av konsejonskraft til innbyggjarar, næringsliv og hytte eigarar i heradet som er abonnentar i Kvam energi ,med spotpris avtalar og tilhold i Kvam herad. Rådmannen skal ikkje inngå nye avtalar om sal av konsejonskraft før saka er framlagt. Rådmannen skal forhandla fram avtale om gjennomføring og administrasjon av ordninga med Kvam energi.	Iht. plan		Heradet si disponible mengd konsesjonskraft er for lita til å kunne nyttast direkte i ei slik ordning. For næringslivet vil det oppstå utfordringar knytt til statstøtteregelverket dersom kommunen lagar ei ordning med kraft til under marknadspris. Det pågår arbeid med ulike støtteordningar både i Noreg og EU som vil ha stor påverknad på korleis ein eventuell kommunal ordning kan utformast og administrasjonen vil koma tilbake til saka når dette er avklara. Sal av kraft på framtidskontrakter er stansa i samsvar med heradsstyret sitt vedtak.
Budsjettvedtak 2022-1: "Reduksjon i eigedomsskatt frå 3,2 promille til 3 promille med verknad ca 1,5 mill kr. Innføring av botnfrådrag på 200.000 kr i eigedomsskattetakstane for bustader og fritidseigedommar. Med verknad ca 4.0 mill for året 2022."		Ferdig		Vedtaket er innarbeidd i eigedomsskatten 2022.

Styring og kontrollverksemd

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Styring og kontrollverksemd

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Politisk styring	4 036	3 269	4 109	4 228	958	22,7 %
Kontroll og revisjon	770	768	1 019	1 019	251	24,6 %
Sum	**4 806**	**4 037**	**5 128**	**5 246**	**1 209**	**23,1 %**

Kommentar til status økonomi

Styring og kontrollverksemd har eit totalt mindreforbruk på 1,2 mnok.

Politiske organ nytta 0,95 mnok mindre på frikjøp av politikarar, godtgjersle folkevalde, kurs, reise og overnatting.

Det er nytta 0,25 mnok mindre på kontroll og revisjon, rekneskapen har samme nivå som året før.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Politisk styring brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *) **)	511	397	410	746
Kommunekasse				
Netto driftsutgifter i prosent 100 politisk styring (B) (Kommunekasse)	0,7 %	0,6 %	0,6 %	1,1 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*
***) Justert for utgiftsbehov*

Status politiske vedtak

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Forvaltningsrevisjonsrapport - Internkontroll	På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «Internkontroll» ber heradsstyret rådmannen syta for:	Forsinket		Overordna internkontrolldokument er revidert per januar 2023, og status på tiltak oversendt Kontrollutvalet til handsaming

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
	1. Ferdigstille arbeidet med å a. etablere eit felles internkontrollsystemet a. utarbeide det overordna internkontrolldokumentet, og gjere det kjend blant tilsette og leiarar b. ytterlegare konkretisere måla for einingane c. etablere rutine som sikrar at dei etiske retningslinene årleg blir drøfta av alle tilsette i heradet d. utarbeide skriftlege rutinar for arbeidsprosessar som manglar dette e. ta i bruk dokumentsytringsmodulen i kvalitetssystemet, slik at rutinar blir haldne oppdaterte og blir gjort tilgjengelege på ein føremålstenleg måte 2. Etablere system for å a. gjennomføre risikovurderingar på både overordna og operasjonelt nivå b. kontrollere at rutinar og retningsliner blir etterlevd c. jamleg gjennomgå og evaluere internkontrollen d. halde oversikt over kompetanse- og bemanningsbehov 3. Vurdere tiltak for å a. sikre at ansvar og myndigheit er tydeleg fordelt, blant anna gjennom at det administrative delegeringsreglementet blir gjort kjend b. auke fokus på å førebyggje korrupsjon og misleghald c. sikre tidsriktig og effektiv kommunikasjon og informasjon d. sikre at rapporteringa gir leiinga god oversikt og kontroll på heile verksemda e. sikre at rutinar for varsling og oppfølging av varsel blir gjort kjende f. vidareutvikle kulturen for å melde og følgje opp avvik 4. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.08.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.			20.2.23 som gjorde følgjande vedtak: *Kontrollutvalet seier seg nøgd med oppfølging av forvaltningsrevisjon av internkontroll og ønskjer lukke til i det vidare forbetringsarbeidet*

Administrasjon

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Administrasjon

Utvikling og utfordringer

Lønn og HR

Tilsette er den viktigaste ressursen i kommunen og avgjerande for gode tenester.

HR gir leiar- og medarbeidarstøtte i alle aktivitetar som omhandlar planlegging, tilsetjing, utvikling og avvikling i arbeidsforhold. HR utfører månadleg lønnsforvaltning for om lag 1200 personar. HR gir også støtte og rådgjeving innan kompetanseutvikling, HMS og personvern. Krav til dokumentasjon i alle prosessar er aukande og medfører at kun påkrevde utviklingsoppgåver kan prioriterast.

Det fører igjen til oppretthald av manuelle rutinar som kunne vore effektiviserte gjennom digitale løysingar. Oppgåver som rådgjeving og saksbehandling innan Husbanken sine låneordningar vert utført av HR, men skal i 2023 overførast til ei nyoppretta stilling som bustadkoordinator. Det behov for at frigjort tid kan nyttast til utviklingsarbeid.

Rekrutteringssituasjonen utfordrar oss med mange tilsetjingsprosessar og redusert tal søkjarar som fører til at stillingar vert utlyst fleire gonger. Me ser ein tendens til at stillingar vert lyst ut i større stillingsprosent enn tidlegare. Det er i tråd med kommunen sitt arbeid for heiltidskultur. Ein stram arbeidsmarknad utfordrar også den lokale lønnspolitikken gjennom at fleire stiller individuelle lønnskrav. Kommunen har på mange område eit «sørge for-ansvar» som medfører at me er avhengig av å rekruttera høg kompetanse for å kunne løysa stadig meir komplekse oppgåver.

IT

IT avd utfører tenester intern til Kvam herad, Kvam energi AS, Eidfjord kommune og Ulvik herad. Dette omfattar drift av fagsystem, serverfasilitetar i Kvam og til saman nesten 100 nettverkslokasjonar inkl pumpestasjonar. I tillegg har me førstelinje 24/7 for tilsette.

Fokus 2022 har vore sikring av infrastruktur mot hacking. Trygging av data knytt til backup, 2.faktor for tilsette og sikring av servere. Internt har me m.a arbeid med kontinueringsplanar saman med resten av organisasjonen med fokus på "hacked - alle data er tapt". Tanken med dette er å førebu organisasjonen på situasjonar der me er er angripen og ikkje har tilgang til data i opptil 200 dager. Kva skal IT prioritere? Kva skal organisasjonen gjer i ein slik situasjon, korleis varsle tilsette og omverda, mv. ?

Kvam herad IT er aktiv deltakar i fleire prosjekt knytt til DigiVestland. IT drift, personvern, oppvekst mm.

I 2022 har me diverre hatt utfordringer med leveranser av utstyr og stor prisstigning på datautstyr. Det kan sjå ut som det betrar seg kommande år.

Økonomi og rekneskap

Økonomiavdelinga utfører økonomitenester for alle avdelingane i Kvam herad. Dette omfattar rekneskap, fakturering, innfordring, budsjetterting, kontroll, analyse og utarbeiding av budsjett og

rekneskapsrapportar. Den daglege drifta og dei obligatoriske rapporteringane krev mykje. Derfor vart det også i 2022 lite rom for å jobbe så mykje med utvikling og opplæring som det er behov for. Likevel er det kontinuerleg fokus på å effektivisere og vidareutvikle økonomiarbeidet og å gje opplæring og veiledning til leiarar.

I løpet av 2022 er det innført ny funksjonalitet på eigedomsgebyr. Alle som eig eigedom i Kvam han logge inn på "Min Eigedom" for å sjå alle opplysningar om eigen eigedom og oversikt over kommunale gebyr knytt til eigedomen. Det er frå 2022 mogleg for kvar enkelt eigar å dele opp faktura i fleire terminar i 1,2,4 eller 12 terminar i året.

Bruken av Framsikt har vorte utvida kvart år. I løpet av 2022 er planmodulen tatt i bruk. På sikt skal alle kommunale planar inn i Framsikt. Alle mål og tiltak knytt til planane skal svarast ut i programmet.

Innkjøp

Kvam deltek på ei rekkje rammeavtaler saman med Bergen Kommune og andre nabokommunar og dette utgjer "grunnmuren" i innkjøpsarbeidet. Personalmessig har me mangla ressursar i 2022 og det har vore utfordrande å gjennomføra eigne innkjøpsprosessar. For å bøta på dette har det vore nytta noko konsulentbistand. I løpet av hausten har me fått attende både ein controller og ein jurist frå fødselspermisjon. Begge desse skal arbeida ca 50% med innkjøp og me går inn i 2023 med tilnærma "normal" bemanning på innkjøp.

Juridisk og informasjon

Juridiske rådgjevarar og informasjonsrådgjevar syt for generell rådgjeving og bistand til heile kommunen. Ut over juridisk rådgjeving og tvistehandtering, bidreg juristane ved offentlege anskaffingar og har grunneigarrolla for kommunen. Informasjonsrådgjevar arbeidar etter gjeldande kommunikasjonsstrategiar, og arbeidar med informasjon og kommunen sin grafiske profil.

Fellessekretariat og arkiv

Kvam herad skal ha ei heilskapleg forvaltning av arkiv og dokument

Oppfølging av tilsyn av arkivforvaltning: Tre av seks pålegg er lukka innan fristane som vart gitt av Arkivverket våren 2021. Det som står att er:

- Oppdatering av arkivplanen: Arkivplanen skal sikre at Kvam herad tek i vare arkivansvaret sitt etter arkivlova § 6. Oppdateringa er starta, men ein er ikkje i mål.
- Utarbeiding av retningslinjer for elektronisk behandling av arkivdokument
- Flytting av arkiv frå det gamle arkivrommet til det nye.

Arkivverket har fått tilbakemelding på at dette skuldast ressursmangel. Dei meiner dei attståande avvika gir grunn til uro over forvaltninga av arkiva i Kvam, og har varsla Statsforvaltaren i Vestland om dette. Utfordringa er å finne nok tid til å jobbe med avvika.

Langtidsbevaring av arkiv: Det er oppretta prosjekt på uttrekk (kopi) av avslutta system og fagprogram, mellom anna den gamle databasen til Acos WebSak. Både Acos og Interkommunalt arkiv i Hordaland hjelper Kvam med dette arbeidet i tillegg til ressursar frå IT og arkivleiar.

Fellessekretariatet har ei sentral rolle som informasjonsformidlar og vera kontaktpunkt mellom innbyggjarane og kommunen. Det vert endring i telefonsystemet når Kvam endrar leverandør frå

Telenor til Telia. Fasttelefon går ut, og det vert ringing gjennom datasystem (Teams) eller mobiltelefonar. Endringa er delvis sett i drift. Framleis er det nokre beredskapstelefonar som ligg igjen på Telenor.

Det er òg ønskjeleg å få vurdert digitale sjølvbeteningsløysingar og andre informasjonsskjermar. IT-leiar, arkivleiar og informasjonsrådgjevar jobbar med å vurdere behovet.

Kvam herad skal sikra at rett informasjon er tilgjengeleg til rett person og syta for innebygd personvern i alle løysingar

Tilrettelegge for innsyn: Mål om å svare raskt på innsynskrav, ha gode, søkbare postlister og ha gode rutinar for rask tilgjengeleggjering av politiske dokument. Rask behandling av innsynskrav i tråd med regelverket er ei utfordring i ein travel kvardag.

eDialog – Sikker digital post: Ei teneste frå KS som er tatt i bruk i Kvam der innbyggjarane og tilsette kan sende dokument (inkl. konfidensielle opplysningar) til Kvam herad via ein sikker og effektiv kanal.

Digitalisera eigedomsarkivet: Eigedomsarkivet vart sendt til Danmark for digitalisering. Eigedomsarkivet fram til og med 2015 vil i løpet av 2023 bli tilgjengeleg for innbyggjarane. Etter kvart skal eigedomsarkivet for 2016-2021 også bli tilgjengeleg.

IKAH har digitalisert deler av kulturarkivet til Kvam, som innbyggjarane har fått digital tilgang til via IKAH sine heimesider.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Administrasjon	31 246	37 341	35 519	41 113	3 772	9,2 %
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 854	2 583	3 040	3 035	452	14,9 %
Administrasjonslokaler	3 592	3 919	3 027	4 499	580	12,9 %
Interkommunale samarbeid (§§ 27/28a - samarbeid)	15	0	0	0	0	0,0 %
Sum	**36 707**	**43 844**	**41 586**	**48 648**	**4 804**	**9,9 %**

Kommentar til status økonomi

Samla sett har tenesteområdet eit mindreforbruk på 4,8 mill i forhold til budsjett 2022.

Administrasjon har eit mindreforbruk på 3,8 mnok i 2022. Mindreforbruket skuldast i hovudsak at det ikkje vart nytta av pott for overlappende stillinger på 3 mnok i 2022. I tillegg var det eit mindreforbruk på driftsprosjektet P19190 Lean.

Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen og Administrasjonslokale har til saman eit mindreforbruk på 0,6 mnok som i er lågare kostnad til elektrisitet enn justert budsjett og fordeling av indirekte kostnader til sjølvkostområdet.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Administrasjon nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *) **)	4 477	4 671	4 085	4 897
Administrasjon, kommune Lønn ekskl. sykelønn Beløp pr innb (kr) *)	3 503	3 285	3 319	4 618

**) Inflasjonsjustert med deflator*
***) Justert for utgiftsbehov*

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	**Vedteke totalt**	**Påløpt totalt**	**Vedteke ferdigår**	**Rev. bud.**	**Rekneskap**	**Avvik i kr**	**Driftskonsekvens**
Deponering av elektronisk arkiv	388	70	2023	188	70	117	Nei
Digitalisering eigedomsarkiv	2 500	1 366	2023	706	393	313	Nei
Forprosjekt ventilasjon og varmeanlegg Kvam rådhus	350	0	2023	350	0	350	Nei
IT-investeringar - årlege	-	-	LØPANDE	1 800	753	1 047	Nei
Skjermar HST	313	0	2023	313	0	313	Nei
Tilfluktsrom/arkivrom	675	531	2023	727	84	642	Nei
Sum	**4 225**	**1 967**		**4 082**	**1 301**	**2 781**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020 – 2. Prosjekt heiltid		Iht. plan		HST sak i møtebolk 5

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg k) Rekrutteringspott (3 MNOK) til å finansiera overlappande stillingar.	HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg k) Rekrutteringspott Rådmannen får fullmakt til å bruka inntil 3 mill.kr. i løpet av budsjettåret til å finansiera overlappande stillingar i samband med rekrutteringsarbeid. Potten vert finansiert med disposisjonsfond for ekstra kraftinntekter, konto 25600200.	Ikke startet		I praksis ikkje delt ut/nytta pott i 2022, då det har vore vakante midlar til bruk i andre einingar.
HST Interpellasjon 5. april 2022: Endra registrert namn i offentlege register til "herad", og iverksetja endring av e-postadresser slik at dei syner 'herad', og ikkje 'kommune'.	Kvam heradsstyre ber rådmannen om å endra registrert namn i offentlege register til "herad" og iverksetja endring av e-postadresser slik at dei syner "herad", og ikkje "kommune".	Iht. plan		Kvam herad er registrert i Brønnøysundsregistra. Når deg gjeld epost, er mottaksadressa @kvam.herad.no på plass, men det står noko att på avsendarkonto.
HST Interpellasjon 5. april 2022: Kvam herad tildeler 200.000 kroner til Raudekrossen sitt arbeid for flyktningar i nærområda til Ukraina.	Kvam herad tildeler 200 000 kr. til Raudekrossen sitt arbeid for flyktningar i nærområda til Ukraina. Finansiering: Dispensasjonsfond.	Ferdig		Beløpet er innbetalt og Kvam herad har motteke takkebrev frå Raudekrossen.
Revidering av etiske retningslinjer 2020. Val av arbeidsgruppe		Forsinket		Val av arbeidsgruppa vart gjennomført i HST-017/20, men arbeidet stoppa opp under pandemien, og har ikkje vorte teke opp att i etterkant. Må vurderast om gruppearbeidet skal gjennomførast våren 2023, eller overlatast til nytt heradsstyre.

Barnehagar

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Barnehagar

Utvikling og utfordringer

Utvikling 2022

Barnehagesektoren har fokus på felles kompetanseheving, utvikling av felles system og implementering av desse i heile sektoren. Å få ei felles forståing, ta i bruk nye system og at alle går i same retning er ein omfattande og tidkrevjande prosess.

Kompetanseheving:

Det er utarbeida felles kompetanseplan for alle barnehagane i Kvam 2021-2025.

- PPT har gjeve opplæring i "Sjå barnet innanfrå" til personale i barnehagane Sjydnahaugen, Bjørketeigen, Strandebarm og Tørvikbygd. I 2023 skal Norheimsund og Ålvik gjennomføra opplæringa. "Sjå barnet innanfrå" skal fremje trygg tilknyting mellom barn og omsorgspersonar. Barn skal få hjelp til å kjenna seg trygg og på den måten stå sterkare rusta til å møta utfordringar seinare i livet.
- Alle barnehagane har fått opplæring i BTI (betre tverrfagleg innsats) og implementeringsarbeidet er igang.
- Kvam herad sine barnehagar deltar i regional ordning for kompetanseutvikling (Rekom). Rekom skal bidra til at barnehagane utviklar sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Ordninga er eitt av fleire verkemiddel som skal sikra at barn får eit likeverdig barnehagetilbod av høg kvalitet.
- Regelverk for psykososialt barnehagemiljø. Ny lov skal sørge for at alle barn får ein trygg og god barnehagekvardag. Planleggingsdagar og personalmøter har vorte brukt og skal brukast til å trygga og auka tilsette sin kompetanse i innhaldet i lova. Barnehagane gjennomfører Udir sine kompetansepakkar om trygt og godt barnehagemiljø. Dette skal sikre lik kompetanse og kunnskap om kva me skal gjera dersom barn ikkje opplever eit trygt barnehagemiljø. Mobbeombodet i Vestland har gjeve opplæring til personale. Barnehagane i Kvam har laga ein ny handlings og aktivitetsplan for trygt og godt barnehagemiljø som gjeld alle barnehagane.
- Nyutdanna barnehagelærarar får oppfølging og rettleiing dei to fyrste åra.
- Kvam herad har laga kompetansepakkar som tilsette skal gjennomføra i arbeidstida. Det har ikkje vore nok tid til dette i 2022 og må vidareførast til neste år.
- Alle styrarane har deltek i leiaropplæring for å forstå leiarrolla, kartlegga utfordringar og finna løysingar for endring av praksis. Ein styrar deltek på styrarutdanning ved NHH og tre barnehagelærarar deltek på vidareutdanning i regi av Udir.

Felles system:

- Barnehagane har felles årsplan, felles visjon og hovudmålsetjing.
- Barnehagane er i gang med å utvikla felles system for alle kommunale barnehagar (malar, skjema og liknande). Dette saman med felles visjon og målsetjing sikrar meir likskap i barnehagane våre.

- Det er laga plan for arbeid med fleirspråklege barn i barnehagane i Kvam, og barnehagane føl felles foreldremøteplan som gjeld frå barnehage til ungdomsskule.
- Alle barnehagane i Kvam brukar Leikbasert læring for femåringane i barnehagane, og barnehagane føl felles plan for overgang barnehage – skule.
- Hausten 2021 vart det laga ein eigen plan for gjennomføring av tidleg innsats, spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn i barnehagane. Denne gjeld framleis for 2022. Det ordinære barnehagetilbodet har blitt styrka og fleire barn får støtte og hjelp tidlegare ved at eventuelle utfordringar vert arbeidd med på eit tidleg tidspunkt. Gjennom denne endringa har Kvam fått eit gjennomgåande støttesystem frå barnehage til ferdig grunnskule. Det er gjennom dette støttesystemet tilsett spesialpedagogar som er fast stasjonerte ute i barnehagane. Dette styrker tilbodet til alle og aukar kvaliteten på det allmennpedagogiske tilbodet. Fleire barn kan få god hjelp utan at det må ha vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Det er for tidleg å seia noko om talet på tilviste saker på individnivå til PPT går ned, men tendensen er der.
- Barnehagemynde byrja i 2022 å gjennomføra tilsyn i barnehagane innan tema trygt og godt barnehagemiljø. Dette fortset i 2023.
- Barnehagane i Kvam har fokus på godt arbeidsmiljø og saman med KLP deltek barnehagane i prosjektet "Bli i jobben." Målet er å styrka arbeidsmiljøet slik at sjukefråværet vert redusert og tilsette blir verande i barnehagane våre.

Utfordringar 2022

- Regjeringa har auka fokus på kompetanse i barnehagar, og arbeider for at minst 50% av dei tilsette som arbeider direkte med barn skal vera barnehagelærar. Det har vore utfordrande å få tak i nok pedagogar i 2022. Dette er ei utfordring ein ser i mange andre kommunar og. Sjølv med styrka grunnbemanning i barnehagane er det framleis krevjande å få til god bemanning i heile barnehagen si opningstid. Personale arbeider 7,5 time pr dag og barnehagen kan vera open inntil 10 timar. Det betyr i praksis at det kan vera 1 tilsett åleine med ei stor barnegruppe morgon og ettermiddag. Den auka grunnbemanninga hjelper på huset samla sett, eks når dei ikkje får tak i vikar kan det hjelpe på ei avdeling eller dei set inn den auka grunnbemanninga på ei avdeling som har ekstra utfordringar. Det har vore vanskeleg å rekruttera til ledige stillingar, slik at effekten av auka grunnbemanning ikkje har fått full effekt fordi stillingar står ledig.
- Rekruttering. Det har vore brukt mykje ressursar på bemanning og utlysing av stillingar i 2022. Ved barnehageopptaket 2022-2023 bemanna me barnehagane for at dei skulle vera klar til å ta imot barn i løpet av året. Me klarte ikkje å bemanna dei største barnehagane slik som planlagt grunna for få kvalifiserte søkjarar. Barnehagane bør vera fullbemanna ved barnehageoppstart i august, både med pedagogar og fagarbeidarar, slik at ein sikrar seg kvalifisert personale og unngår færrast mogleg dispensasjonar og tilsetjingar i løpet av året. Den auka grunnbemanninga barnehagane fekk i 2022 har i hovudsak gått inn i ordinær grunnbemanning pga. få søkjarar til ledige stillingar og få vikarar. Det har vore særleg utfordrande å få nok vikarar, i tillegg til at det er særleg vanskeleg å finna vikarar til ytre strok. Vikarane er mykje i bruk og vert på lik linje med resten av bemanninga sjuke innimellom i løpet av året.
- Løpande opptak. Alle barn med rett til barnehageplass får plass, og i hovudsak i den barnehagen dei ynskjer ved hovudopptaket. Etter innføring av løpande opptak ser me ei utfordring med å plassera barn midt i året. Mange søkjer barnehageplass i Norheimsund og Øystese områda, men det er ikkje nok plassar/areal i barnehagane med stort søkjartal. Føresette får tilbod om barnehageplass i ein annan barnehage enn dei søkte, og fleire takkar nei til slikt tilbod. Etter innføring av løpande opptak skal det ikkje vera ventelista i barnehagane. I 2022 har foreldre likevel opplevd å ikkje få tilbod om barnehageplass når dei har ynskt grunna utfordringar med å

få tak i bemanning. Målet har vore å gje foreldre tilbod om plass i ein barnehage som har ledig areal snarast mogleg, men nokre har måtte venta ei stund.

- Styrarane opplever eit stort og aukande arbeidspress. Dei har mange oppgåver både administrativt, pedagogisk og som personalleiar og opplever at arbeidstida ikkje strekk til. Dei siste åra har mykje av arbeidstida deira gått til omorganiseringa av bemanning og vikararbeid. Dette har medført at arbeid med innføring av f.eks nye system går seint. Styrarane må setje av meir tid til administrative arbeidsoppgåver. Vedtak om auke i administrasjonsressurs i budsjettvedtaket i 2022 vil avhjelpa styrarane med vikararbeid og andre administrative oppgåver og styrarane får såleis frigitt tid til system- og utviklingsarbeid.
- Dei siste åra har barnehagane hatt lite og dårleg digitalt utstyr, mangla kompetanse og lisensar som samsvarar med behovet og rammeplanen. Det har i 2022 ikkje vore prioritert tid til å laga plan for digitalisering i barnehage, og dette arbeidet må derfor løftast og prioriterast framover, det same på innkjøp av digitalt utstyr til personale og til bruk med barn.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Førskole	57 610	63 722	64 131	66 375	2 654	4,0 %
Styrket tilbud til førskolebarn	7 872	7 707	8 275	9 619	1 912	19,9 %
Førskolelokaler og skyss	10 318	12 218	10 633	12 300	81	0,7 %
Sum	**75 800**	**83 647**	**83 038**	**88 294**	**4 647**	**5,3 %**

Kommentar til status økonomi

Barnehagetenesta har i 2022 brukt 4,6 mnok mindre enn budsjett. 2,0 mnok av mindreforbruket er knytt til driftsprosjekt som ikkje er gjennomført ihht til budsjett. Barnehage har hatt utfordringar med å fa tak i nok tilsette i 2022, noko som har ført til mindreforbruk på lønskostnader. Elektrisitetskostnadene har ikkje vorte så høge som forventa. På inntektssida er brukarbetalingane litt under budsjett, mens lærlingetilskotet og tilskot frå staten er høgare enn budsjett.

KOSTRA Nøkkeltal
Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Dekningsgrad				
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (B)	94,0 %	97,6 %	93,6 %	92,4 %

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Deling av Øystese barnehage, del 1, innveding oppgradering	3 125	2 832	2023	300	100	200	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 2, tilbygg	11 000	6 538	2023	9 547	5 087	4 460	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 3, vegomlegging	3 875	3 779	2022	3 875	3 779	96	Nei
Deling av Øystese barnehage, del 4	1 875	3 191	2023	1 875	3 191	-1 316	Nei
Nye PCar Barnehage	188	217	2022	188	217	-30	Nei
Sum	**20 063**	**16 557**		**15 785**	**12 374**	**3 411**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-3: "Auke i grunnbemanninga oppvekst/barnehage. 2.0 mill kr. Heradsstyret forventar ei innsparing på kring ein 1 mill kr i redusert sjukefråvær og vikarbruk som fylgje av dette vedtaket. "		Ferdig	Middels risiko	Midlane er fordelt ut frå størrelsen på barnehagane med 0,15 årsverk på den minste (Tørvikbygd barnehage) til 1 årsverk på den største (Norheimsund barnehage) Heradsstyret forventar ei innsparing på kring ein 1 mill kr i redusert sjukefråvær og vikarbruk som fylgje av dette vedtaket. Heile budsjettet til kortidsfråvær på kr. 500.000 og budsjettet til velferdspermisjonar på kr 156.000 er fjerna. Samt at budsjettet til vikar ved kurs og møter vart redusert med kr. 130.000. I 2021 var overforbruket på desse postane på om lag kr. 600.000 og i 2020 var overforbruket på om lag kr. 400.000. Dette viser at budsjettet tidlegare år i utgangspunktet har vore for lågt i forhold til behovet for vikar. Dei største barnehagane har 6 avdelingar og det er ofte meir enn ein tilsett som er sjuk på ein dag. Styrka grunnbemanning med 1 årsverk dekkar ikkje opp for dette fråværet. Korttidsfråvær er ofte knytt til influensa, omgangssjuke ol. Barnehagane er flinke til å omdisponere personell mellom avdelingane, dersom det og er barn som er fråverande frå barnehagen. Barnehagane dekker slik inn ein del av korttidsfråværet. I andre tertial er

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
				det likevel eit meirforbruk til vikar på 230 000 knytta til korttidsfråvær.
Budsjettvedtak 2022-6: "Helse og oppvekst.vert styrka med 200.000 kr ekstra til innkjøp av utomhusklær. (100.000 kr øyremerkt ekstra på kvar sine budsjett)"		Ferdig		Det er kjøpt inn kjeledressar til tilsette i barnehage og skule/SFO

Grunnskuleopplæring

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Grunnskuleopplæring

Utvikling og utfordringer

Utvikling og utfordringar

Utstyr:

- Det er kjøpt inn digitale ressursar i kombinasjon med bøker. Læreverka er felles på tvers av skulane. Det vert jobba med implementering av LK 20. Gjennomføring av udir sine komptansepakkar gjennom heile 2022, men alle skulane har ikkje fullført alle modulane.
- Det er kjøpt inn utstyr til programmering til alle skulane for variasjon i undervisninga og som støtte for å nå kompetansemål i faga. Fleire tilsette har teke vidareutdanning i programmering. Programmering har også vore tema på del av planleggingsdag.
- Dekningsgrad av maskiner/nettbrett til frå 5-10 trinn er 1-1. PC-tettleiken på 4. trinn har auka i 2022.

Digitalisering/GDPR

- Deltaking i «Veiledertenesten» i DigiVestland for å få støtte til personvernarbeid (GDPR) i skulen.
- Det er ikkje laga digitaliseringsplan som syner kompetanse og progresjon. Arbeidet vert teke opp i samarbeid med regionen når ny nasjonal digitaliseringsstrategi kjem på plass mot sommaren 2023.

Bemanning

- Bemanning i skulane. Det har vore ein aukande belastning på tilsette i skulane gjennom året. Sjukefråværet er ikkje nødvendigvis arbeidsrelatert, men det aukar likevel presset på dei som er att. Kombinert med at det fleire stader er vanskeleg å få nok kvalifiserte vikarar, fører dette til lågare kontinuitet for både tilsette og elevar. Dei miste skulane er mest sårbare her då det er lite handlingsrom ved fråvær.
- Det har vore manglande kontinuitet i skuleeleiarstillingar og ikkje nok kapasitet til å fylgja opp frå skuleeigarnivå

Systemarbeid og tverrfagleg samarbeid

- Skulane har utarbeida planar for arbeid med det tverrfaglege temaet folkehelse og livsmeistring. I tillegg jobbar skulehelsetenesta og skulane med å vidaretutvikla eit systematisk samarbeid for å gje elevane eit samanhengane og heilskapleg tilbod.
- Det er utarbeida ny plan for særskild språkopplæring og skulane har fått auka rammer for å imøtekoma lovkrava på dette området.
- Implementering av BTI er i full gang i alle skulane.
- Arbeid med felles planar og rutinar for å sikra eit likt og godt tilbod til alle elevane i Kvam.
- Trygt og godt skulemiljø. Oppfølging av § 9A i opplæringslova både på individ -og systemnivå. På individnivå har det vore komplekse saker som krev tett oppfølging både frå skuleleiar og

skuleeigar. Det har vore fokus på å vidareutvikla system for førebyggjande arbeid, mellom anna bruk av kartleggingsverktøy. Auka tal miljørettleiarar i skulane vil ha ei sentral rolle i dette arbeidet. Heradet har fått råd og rettleiing frå Mobbeombodet i Vestlandet og kompetansesenter.

- Målet i 2022 har vore å auka kompetansen på utfordringar som skal løysast i ordinær undervisning og ha eit sterkt fokus på inkluderande læringsmiljø for alle.
- Fokus på Støttesystemet og ordinær undervisning. Gjennom å styrka den ordinære undervisninga, skal ein redusera behovet for spesialundervisning. Det er framleis stort trykk på tilvisingar til PPT. Det å stola på at tiltaka som vert sett inn tidleg i ordinær undervisning med støttesystem kan ofte vera dei som er mest verksame for elevane, er ei utvikling som tek tid.
- Deltaking i oppfølgingsordninga (forfase) der det har vore jobba med å identifisera kva faktorar som opprettheld utfordringane skuleleiarar og skuleeigar møter.
- Det er utarbeida lokal plan for SFO og nye vedtekter som vert gjeldande frå 01.08.23

Kompetanseheving:

- Tilbod om kompetanseheving for lærarar slik at dei har verktøy til å møta t.d. elevar med dysleksi, språkvanskar, ADHD og matematikkvanskar i ordinær opplæring, samt gjennomført foreldre- og elevopplæring i kompenserande lese- og skrivestøtte. Alt dette i tett samarbeid med PPT.
- Tilbod om vidareutdanning for lærarar.
- Det vart ved årsskiftet tilsett fleire miljørettleiarar i skule.

Flyktningsituasjonen:

- Elevtalsutviklinga kombinert med mottak av flyktningar har auka presset på dei største skulane. Bustad til flyktningane har ikkje samsvara med kvar det har vore kapasitet i skule.
- Vaksenopplæringa har hatt aukande elevtal og har tilpassa seg flyktningsituasjonen. Dei har gitt tilbod til alle elevar som her rett til opplæring.

Vaksenopplæringa

- VO har vore gjennom prosess med byte av lokale og er flytt frå gamle ungdomsskulen i Norheimsund til lokale på gateplan i Norheimsund sentrum(rett ovanfor biblioteket)

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Grunnskole	111 946	116 686	117 836	120 436	3 751	3,1 %
Voksenopplæring	5 530	5 866	6 046	5 835	-31	-0,5 %
Skolefritidstilbud	2 581	3 667	2 494	3 139	-528	-16,8 %
Skolelokaler	22 931	25 044	20 933	26 503	1 459	5,5 %
Skoleskyss	3 707	3 399	4 120	4 120	721	17,5 %
Sum	**146 695**	**154 662**	**151 428**	**160 033**	**5 372**	**3,4 %**

Kommentar til status økonomi

Grunnskule har eit mindreforbruk på ca 3,7 mnok.

2,7 mnok gjeld innsparing lønn og sjukelønnsrefusjon , skulen har hatt utfordringar med sjukdom og å skaffa nok og utdanna ressursar til skulane. Refusjonar frå andre er på ca 0,5 mnok over budsjett. Fondsdisponering ca 0,9 mnok i differanse mellom avsetning og bruk av fond. Lønnspott ca 1,1 mnok og sjukeløn refusjon på PPT 0,3 mnok.

Vaksenopplæringa har hatt innsparing på spesial pedagogikk og lønn PPT. Vaksenopplæring for framandspråklege og drift av lokaler har hatt eit meirforbruk.

Skule fritidsordninga (SFO) har ein meirkostnad med vikarar i 2022, driftskostnader som til dømes husleige og lågare inntekt på brukarbetalingar, ca 0,5 mnok.

Skulelokaler har eit mindreforbruk på ca 1,5 mnok. Tenesta har eit meirforbruk på lønn, men sparar inn på driftskostnader som i hovudsak gjeld elektrisitet.

Kostnad med skuleskyss varierer frå år til år, og i 2022 vart det spart inn ca 0,7 mnok på skyss til og frå skulen.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Produktivitet				
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	30,2	52,4	36,4	48,6
Dekningsgrad				
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	10,4 %	10,5 %	7,9 %	9,5 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	72,6 %	76,5 %	73,3 %	69,4 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	72,0 %	76,3 %	70,5 %	67,9 %
Kvalitet				
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	43,0	41,8	43,1	43,0

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
0*Mellombels lokaler Vaksenopplæringa	875	33	2026	100	33	67	Nei
ENØK tiltak kommunale bygg	500	0	2025	500	0	500	Nei
Heissjakt Øystese barneskule	1 250	14	2025	150	14	136	Nei
IKT prosjekt i skule og barnehage - årleg	-	-	LØPANDE	1 538	1 656	-119	Nei
Kommunale funksjonar i Kvam VGS	46 143	724	2024	14 049	187	13 863	Nei
Norheimsund skule - uteområde	500	42	2023	482	24	458	Nei
Ombygging Øystese barneskule	949	918	2023	687	656	31	Nei
Oppgradering vamepumpe ved kvam ungdomsskule	0	878	2022	0	878	-878	Nei
Skulekjøken Øystese skule	3 050	3 737	2022	0	617	-617	Nei
Tak på idrettsbygget Ålvik skule	1 500	1 354	2022	1 500	1 354	146	Nei
Varmepumpe Kvam Ungdomsskule	2 625	251	2022	2 625	251	2 374	Nei
Ventilasjonsanlegg Ålvik Skule	1 875	0	2022	1 875	0	1 875	Nei
Sum	**59 267**	**7 951**		**23 506**	**5 669**	**17 837**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-7: "Heradsstyret bed rådmannen om å reversera 1 mill kr kutt i spesialundervisning/støtteteam i skulen."		Ferdig		

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg i) Kjøp og gjennomføring av eit førebyggjande haldningsprogram skule med inntil kr 500.000.	**HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg i) Førebyggjande haldningsprogram skule.** Rådmannen får fullmakt til å bruke inntil kr 500.000 til kjøp og gjennomføring av eit førebyggande haldningsprogram, t.d. MOT eller Mitt Val, med tema mobbing, rus, psykisk helse, livsmeistring, negativ åtferd/haldningar o.l. Haldningsprogrammet skal nyttast i Kvammaskulen. Finansiering: Disposisjonsfond	Iht. plan		Det er gjennomført 3 drøftings/arbeidsmøter med Mobbeombodet i Vestland og representant frå UH-sektoren for å innhenta råd og rettleiing i arbeidet med å styrka arbeidet med trygt og godt skulemiljø. Rådmannen viser ellers til orientering frå Mobbeombodet i Vestland i heradstyret 27.09.22 og til orientering frå administrasjonen om status på arbeidet og plan for hausten. Midlane som ikkje vart brukt opp hausten 2022, vert overført til 2023 og arbeidet held fram. Viser til tiltaksliste i budsjettprosessen der det er signalisert behov for å gje meir kompetanseheving til tilsette knytt til trygt og godt skulemiljø. Planlegg kompetansehevingstiltak

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
				våren 2023
Rehabilitering og påbygg av Øystese skule - prosjektplan		Iht. plan	Middels risiko	Arbeid med skulekjøkken er ferdig og teke i bruk. Heis er ikkje montert i heissjakt. Montering vert utsett til etter avklaring av vidare prosjekt med Øystese barneskule. Ideskisse for barneskulen er ferdig, men må justerast noko etter innspel frå skuleleiinga. Politisk sak knytt til skulen er venta våren/sommaren 2023.

Kommunehelse

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Kommunehelse

Utvikling og utfordringer

Pandemien i 2022

Fyrste del av 2022 har som 2020 og 2021, vore prega av coronapandemien. Kommuneoverlegen er kommunen sin smittevernlege og han har vore svært sentral i arbeidet knytt til pandemien. Det vart tidleg i pandemien oppretta eigen teststasjon og smittesporingsgruppe. Desse teneste er no avvikla. Vaksinasjonsprogram for covid-19 vart vidareført til 2022. Vaksinekoordinator har vore sentrale i planlegginga og gjennomføringa av vaksineringa som i samarbeid med kommuneoverlegen, fastlegane, helsesjukepleiarane og pleie- og omsorgstenesta. I siste del av 2022 er stilling til vaksinekoordinator redusert og vert lagt ned fra 01.01.23. Leiar ved helsestasjon tok etter kvart over nokre av vaksinekoordinator sine oppgåver. Vaksinering mot covid-19 skjer no ved fastlegekontora og i pleie- og omsorgstenesta. Kommunen har informasjon om råd for vaksinering mot covid-19 på heimesida for kvam herad.

Legetenesta

Siste åra har det både i fagmiljøa og i nasjonale media vore peika på at fastlegeordninga er i krise. Rekrutteringsvanskar og flukt frå fastlegestillingar skjer ikkje berre i småkommunar, men også i dei store byane. I Kvam har me i mange år hatt eit stabilt fastlegekorps, men me er no i eit begynnande generasjonsskifte og opplever at det er problem med å rekruttera nye fastlegar i ledige heimlar. Kommunen greidde ikkje å rekruttera ny lege til ledig heimel ved Helsebanken legekontor på nyåret i 2022. Det har vorte brukt mykje ressursar på å få lagt vikarkabalar for denne heimelen og fleire foreldrepermisjonar på legekontor og sjukeheim, på best mogleg måte. I perioden august-desember 2022 måtte me likevel halda Ålvik legekontor stengt, og oppgåvene flyttast til Helsebanken legekontor.

Med bakgrunn i den krevjande rekrutteringssituasjonen som kommunen er i, oppretta rådmannen eit rekrutterings- og stabiliseringsutval med representantar frå fastlegane og administrasjonen i 2021. I 2022 har kommunen hatt fleire møter med forhandlingsutvalget for fastlegane i Kvam for å drøfta mogleg kommunal overtaking av legekontora. Forhandlingane held fram i 2023.

Miljøretta helsevern

Det har vore arbeidd lite med miljøretta helsevern i 2022. Det er løyst nokre saker som er meldt inn. Det er ikkje utført planlagt tilsyn med miljøretta helsevern. Det er eit ynskje og behov å få på plass ein samarbeidsavtale om kompetansemiljø innan miljøretta helsevern med nabokommunar. Dette har det ikkje vore konkret framdrift med i 2022.

Ergo- og fysioterapitenesta

Pandemien påverka tenestetilbodet heilt i starten av 2022, men resten av året har det vore normal drift. Det er noko etterslep i utviklingsarbeid som vart satt på vent under pandemien som kravde fysisk tverrfagleg involvering, t.d. utvikling av kvardagsrehabilitering. Ergo- og fysioterapitenesta arbeidar tverrfagleg både på system og individnivå for å møte dei overordna målsettingane med at flest mogleg skal bu i eigen heim (helse- og omsorgsplanen), vera ein del av trygge vaksne for barn og unge (oppvekstplanen)og helse i alt me gjer (helse- og omsorgsplanen). Ergo- og fysioterapitenesta har mykje kompetanse innan forebyggande arbeid, tidleg innsats, tilrettelegging for eit sjølstendig liv, kurative tiltak, habilitering og rehabilitering. Ergo- og fysioterapitenesta jobbar aktivt ut i frå: «Kva er viktig for deg?»

Det vart jobba mykje med rullering av ergo- og fysioterapiplanen i 2022. Det var fyrste temaplanen som skulle nytte Framsikt, og dette vart eit krevjande nybrottsarbeid. Meir analysearbeid må utførast før planarbeidet held fram, med mål, prioriteringar og tiltak.

Tenesta nyttar *prioriteringsnøkkelen* som ledd i å sikra lik og rett prioritering av oppdrag/tiltak.

Tenesta har i 2022 gjeve tilbod til 1842 (2021:1752 brukarar, før pandemien 2019: 1851 brukarar). Dette syner at me nå er tilbake i full drift etter pandemien. Pasientar på KRB er ikkje med.

På institutta er det jobba tilsvarande 2,3 driftstilskot utover dei 6,35 driftstilskotet for å gje dette tilbodet. Det er i tillegg avvik frå prioriteringsnøkkelen. Dette gjeld pasientar som har lågast prioritet. Fysioterapeutane strekk seg langt for å gje pasientane med 1. prioritet behandlingstilbod. Det er synt at trening kan utsette mange operasjonar. Dette gjev auka behov for tenesta då det er mange som treng opptrening etter operasjon og. Det satsast og mykje på tiltak og informasjon som gjer at pasientane har moglegheit for å ta vare på eiga helse. For pasientar med lågast prioritet har det vore ventetid på 6 måneder. For psykomotorisk fysioterapi har ventetida vore opp i 12 måneder. Desse pasientane har behov for lang oppfølging og er ekstra sårbare. Det er difor ei belastning med lang ventetid. Både ungdom og nybakte mødre med depresjon er ei prioritert gruppe.

Ergoterapi Av 1842 brukarar har 137 fått ergoterapeut (2021: 86 brukarar, og før pandemien 2019: 96). Dette er ein auke i brukarar. Dette er i tråd med satsing på at fleire skal bu lengst mogleg heime og kunne leve eit mest mogleg sjølvstendig liv. Det har vore 8 avvik frå prioriteringsnøkkelen. Det er eit lite fagmiljø med 100% kommuneergoterapeut og 20% stilling på KRB (denne stillinga er lagt under rehabiliteringsavdelinga), og dette gjer satsinga sårbar. Kommune-ergoterapeuten er ein del av demensteamet og dei har begynt å jobbe meir med oppfølging. I framtida er det forventa ei auke i demente og vil krevje meir oppfølging av ergoterapeut på system- og individnivå.

Gruppetilbod: Som eit ledd i arbeidet med ventelister har det vore satse på fleire grupper. Det har i 2022 vore 32 grupper fordelt på 3 institutt. Pga stor arbeidsbelastning måtte bassenggruppene leggjast ned. I Strandebarm og Ålvik er det lågterskelgrupper og talet deltakarar kjem i tillegg til dei 1842 pasientane. Fastlønte fysioterapeutar har framleis med styrke og balansegruppa, og det har vore auke i talet deltakarar då etterspurnaden har vore stor. I samarbeid med Grannehjelpa har det vore etablert eit lågterskeltilbod, trakkatrimmen, for å gje eit tilbod til dei som har noko betre funksjon og avhjelpe venteliste.

Eldre/vaksne/rehabilitering: Ergo- og fysioterapitenesta har vore med å gje tenester for at flest mogleg bur lengst mogleg heime (44% av brukerne er over 85 år). Dette syner m.a. variasjonen i type hjelpemidlar som er søkt på, tid til bustadtilrettelegging og auka tal heimebehandlingar. I tillegg er det godt samarbeid med institutta for å gje gode tenestar. Det er mange av dei eldre som får tilbod på instititutta. I Strandebarm og Ålvik er 46% av pasientane over 67 år. Rehabiliteringsavdelinga er mykje nytta og vert høgt prioritet i tenesta. Det gjeld og rehabiliteringspasientar som kjem rett heim

Barnefysioterapi: Det er 1,2 stilling kombinert med leiar og barnefysioterapi. I tillegg har det vore nytta kommunale timar for å teste ut barselgruppe for å sikre god relasjonsbygging mellom barn og vaksne, og trygga foreldre i ei sårbar tid. Det har vore 15 4-mndr.grupper på helsestasjonen. For å hindre avvik i frå prioriteringsnøkkelen har det fått konsekvensar for oppfølging og leiaroppgåvene. Det er lite ressursar til det førebyggande arbeidet, tilsvarande ca. 100% stilling etter rettleiande norm.

Prosjekt: Ein fysioterapeut har vore prosjektleiar for aktivitetsprosjekt ved Strandebarmheimen og omsorgsbustadane. Det har gjeve auke i aktivitetstilbodet. Prosjektet var finansiert med eksterne midlar

og går nå over i ein driftsfase. Det har vore deltaking i prosjektet BTI og oppvekstplanen. Ergoterapeuten sit i prosjektgruppa i velferdsteknologi.

Nettverk: Ein fysioterapeut deltek i ressursnettverk i kreftomsorg og palliasjon. Ein fysioterapeut deltek i tverrfagleg nettverk i «Gode pasientforløp».

Kompetanse: Ein av dei fastlønte tek master i folkehelse og samhandling. Institutta står føre eit generasjonsskifte. 5 av 7 vil nå pensjonsalder innan dei neste 3 åra. Det er viktig å planleggja godt for å erstatta kompetanse når fleire sluttar ved oppnådd aldersgrensa. Nokre av fysioterapeutane har små driftsheimlar, dette gjev utfordringar i samband med både rekruttering, kompetanseheving og vidareutdanning. Det er ei aukande uro i ergo- og fysioterapitenesta over manglande satsing på auking av driftsheimlar som gjer det økonomisk mogleg å ta vidareutdanning. Me treng å kunne halde fram med høg kompetanse innan både psykomotorisk fysioterapi, generell fysioterapi og manuell terapi. Me har allereie mista tilbodet om lymfødembehandling.

Heiltidskultur: Det er ingen av dei faste fysioterapeutane som har 100% stillingar. Det er 4 av 7 driftsheimlar som er deltidsheimlar. Det er trong for meir satsing på heiltidskultur.

Rus og psykisk helse (ROP)

- I løpet av 2022 hadde tenesta 110 tilvisningar. I 2021 var det 104. Tenesta ser ein auke i tilvisningar av ukrainske flyktninger.
- I tillegg til å tilby individuelle samtaler, har ROP bidratt med rettleiing i institusjonar, samt bidratt med kompetanse inn i foreldremøter på ungdomsskule og vidaregåande som eit ledd i det førebyggjande rusarbeidet i kommunen.
- Ellers går dagtilbodet Holmsund som normalt, ca 12 brukarar på den eldste gruppa og 5-6 brukarar i den unge gruppa. Opningstidene er tirsdag-torsdag og fredag. Det er to tilsette i 50% stilling.
- Rop driv Kafepåfyll, som er ein lågterskel kafè med høve for litt mat og en god prat. Den vert drifta av ein tilsett frå ROP og ein frivillig.
- Nytt i 2022 er Kanskje-kafe. Eit lågterskel tilbod for og med brukarar. Den vart opna fyrste gong 01.juni 2022 og har vore ein suksess så langt. Mange besøkande og fleire brukarar som engasjerer seg kvar veke i ulike prosjekt. Ope onsdag-fredag frå 11.00-15.00. Avdelinga har hatt prosjektmidlar til ein 60% stilling i 2022.
- Avdelinga jobbar med å få implementert ei nytt digitalt verktøy i avdelinga. Dette er et sjølvhjelpsprogram kor pasienten kan jobbe sjølvstendig heime, parallelt med at pasienten får oppfølging frå behandlar i ROP. Dette har avdelinga stor tru på kan hjelpa på arbeidspresset i avdelinga, og gje pasienten eit betre tilbod.

Helsestasjon- og skulehelsetenesta

Utvikling

- Digitale verktøy. I 2022 har tenesta oppgradert fagprogrammet Visma Hs Pro, og teke i bruk nye verktøy i digi-helsestasjon. Dette fører til meir effektivitet, mindre kostnader med innkallingar til konsultasjonar, betre innbyggjardialog, og auka sikkerheit og kvalitet.
- Samarbeid med eksterne. Gjeve tilbod om vaksine mot hjernehinnebetennelse til elevar ved dei vidaregåande skulane i kommunen. Elevane har fått vaksinen gratis, og det var stor oppslutning om vaksineringa. Statsforvaltaren i Vestland og kommunen deler på kostnaden. Tenesta har også starta barselgrupper i lag med psykomotorisk fysioterapeut. Gode tilbakemeldingar på tilbodet.

- Rekruttering. Tenesta klarte å rekruttera helsesjukepleier til ledig fast stilling hausten 2022. Me jobbar kontinuerleg med rekrutteringsarbeid, for å få sjukepleiarar som bur i kommunen vår til å ta vidareutdanning.
- Samordning og samarbeid. Faste samarbeidsmøter med leiar for skule. Retningslinjene for skulehelsetenesta fokuserer særleg på korleis skulen og skulehelsetenesta skal samhandla. Skulehelsetensta har vore forplikta til samarbeid gjennom lov, men dette har ikkje vore gjensidig for skulane. No er dette endra m.a gjennom Meld.St. 21 (2016-2017) og lovendring i 2022 i 14 velferdstenestelover (m.a opplæringslova og helse- og omsorgstjenestelova) der alle har plikt til samarbeid og samordning mellom tenestene på individ og systemnivå
- Delteke i tverrfagleg samarbeid m.a arbeidet oppvekstplan, plan for foreldrestøtteprogram, BTI og konsultasjonsteam for vald og overgrep
- Kompetanseheving – kurs om tankevirus til bruk i undervisning med ungdom og oppdatert felles undervisningsopplegg i skulane. Deltek i ulike nettverk; helsestasjon for ungdom, jordmødre i kommunane og leiarar for helsestasjon-og skulehelsetenesta.

Utfordringar

- Det er eit stort press på tenesta og det kjem stadig fleire oppgåver som skal løysast. Tenesta ser ein vekst i samansette hjelpebehov, og fleire unge som opplever dårleg psykisk helse og utanforskap som påverkar folkehelse og livskvalitet.

Det er behov for at helsesjukepleiarane er nok tilstades for elevane både på individ- og systemnivå. Tenesta er ein viktig partnar i arbeidet med å skape ein helsefremmande skule, blant anna gjennom å samarbeide med dei tilsette i skulen om tiltak som fremmer eit godt psykososialt og fysisk lærings- og arbeidsmiljø for elevane. Bemanningsnorma er ikkje bindande, men ligg under når det gjeld skulehelsetenesta. Dei siste åra er det gitt auke i tilskudd både i dei statlege overføringane til kommunane, og i ein eigen tilskuddsordning for helsestasjon-og skulehelsetenesta for å bøta på underbemanninga.

- Mottak av flyktningar. Tenesta har brukt 20% ekstra stillingsressurs til helsestasjon for flyktningar i samband med mottak av fleire flyktningar i 2022. Dette har ført til redusert skulehelsetenestetilbod til elevane.
- Framleis koronaarbeid i 2022- Tenesta har hatt stor arbeidsbelastning over fleire år, og løysingsorienterte, fleksible og lagorienterte tilsette har løyst oppgåvene på best mogleg sjølv med høgt arbeidspress i tenesta. Leiar har og dette året hatt ekstraarbeid med oppfølging av vaksinekoordinator og organisering av koronavaksinering. Tenesta har prioritert dei viktigaste oppgåvene i nokre periodar, og flytta nokre av oppgåvene framover i tid. Dette har blant anna medført at noko gruppetilbod(COS) til foreldre har vorte utsett. Tenesta har prioritert individuell cos-veiledning til nokre flyktningefamiliar. Avvik er registrert knytt til tenestekvalitet.
- Rekruttering - Sjølv med fleire utlysingsrundar har ein ikkje klart å rekruttera helsesjukepleiar til vikariat i 80% eller til prosjektstilling som er finansiert med øyremerka midlar frå helsedirektoratet til skulehelsetenesta. Desse midlane er overført til 2023/24. Rekrutteringsutfordring er ein felles problematikk i distrikt-Norge, og mange kommunar slit med å rekruttere kvalifiserte helsesjukepleiarar. Rekrutteringsarbeidet må prioriterast videre i åra som kjem.
- Bruka meir tid på implementering. Tenesta skal vera utviklingsorientert og nytta forskingsbasert kunnskap og metodar. Det vert derfor viktig å ikkje "gapa" over for mykje og setje i gang for mange nye prosjekt på ein gong men bruka meir tid på implementering.

Familiesenter - Psykolog for barn og unge - kommunepsykolog - Utekontakt

Utvikling:

- Rekruttering: Lukkast med å rekruttera/behalda psykologar i alle stillingane i 2022 (3 stillingar), og rekruttera familieterapeut til ledig stilling i familiesenteret. Viktig at kommunen framover er konkurransedyktig når det gjeld lønn, tilbod om vidareutdanning og deltaking i nettverk. Ved årsslutt er personalsituasjonen i Familiesenteret god, ingen vakante stillingar.
- Samarbeidet med BUP Voss – psykisk helsevern for barn og unge – er meir etablert med faste møtepunkt, deltaking i underutval og bruk av nettressursen Barn og unges Helseteneste. BUP Voss har no fleire tilbod til barn og foreldre i Kvam, men framleis ikkje etablert fast utekontor.
- Foreldrestøtteprosjektet er avslutta, der m.a. målet var å etablera faste foreldrekurs, som no er i gang.
- Aktiv pådrivar i utvikling av ein heilskapleg og tverrfagleg strategi for foreldrestøtte, som i første omgang inkluderer kompetanseheving til barnehagetilsette.
- Delteke i interkommunalt fosterheimsprosjekt i regi av Statsforvaltaren.
- Deltaking i tverrfagleg systemarbeid, ma implementering av BTI, utarbeiding av Oppvekstplan og medlem i konsultasjonsteamet.
- Tildelte forprosjektmidlar til FACT-ung er ikkje nytta i 2022 pga prioritering av drift.
- Fritid: Besøkstalet på Ungdomsbasen har stabilisert seg etter pandemien. Stor pågang til Ung Fritid sitt ferietilbod, særleg familieaktivitetar og actionprega aktivitetar til ungdom.
- Utekontakten er stadig etterspurd og deltek i det førebyggjande arbeidet for å motverka utanforskap. Det gjeld fritids- og ferieaktivitetar som Ung Fritid, utvikling av Ungdomsbasen, ungdomsmedverknad, oppsøkjande arbeid på skulane, rusførebyggjande arbeid, deltaking i plan – og prosjektarbeid.

Utfordringar:

- Psykologtenesta er del av tilbodet i Familiesenteret. Det er lovpålagt at kommunane skal ha tilgang på psykologkompetanse. Det er få nasjonale retningslinjer om organisering eller prioritering av oppgåver, men ei forventning om allmennpsykologisk hjelp og bidrag til kommunen sitt plan- og utviklingsarbeid. Psykiske helseplager blant ungdom ser ut til å auka, det same gjeld forventningar om lett tilgjengleg hjelp. Begge delar stiller store krav til prioritering av oppgåver opp mot deltaking i systemarbeid og leiing. Press på tilbodet om individuell hjelp er framleis høgt. Ressursen er knapp og skal balanserast mot leiarfunksjon og systemarbeid.
- Familiesenteret som eiga avdeling er ikkje lovpålagt. Avdelinga skal prioritera hjelp og støtte til familiar som har vedtak om hjelpetiltak etter barnevernlova, utvikla kurs- og gruppetilbod for særskilde utfordringar og ha høg kompetanse. Familiesenteret si rolle har også fylt nokre av «mellomromma» mellom ulike tenester, frå lett tilgjengeleg psykisk helsehjelp for barn og unge, tilby støtte og hjelp til foreldre som ber om det og tilby foreldrekurs. Det er stabil pågang av familiar som søkjer råd og rettleiing på eiga hand. Det same gjeld kursdeltaking. Dette er ei ønskt utvikling, i tråd med nasjonale strategiar om tidleg innsats og førebygging. Men utviklinga har samstundes utfordra ressursbruken med tanke på familiar med komplekse utfordringar som har vedtak etter barnevernslova. Ressursane strekk ikkje til i tilstrekkeleg grad til dei familiane som har komplekse utfordringar. Barnevernet etterlyser tettare samarbeid rundt familiane, og felles tiltaksutvikling kring komplekse utfordringar. Både tidleg innsats, og verksame tiltak for å møta samansette utfordingar er nødvendig for å oppfylla krava i ny barnevernslov/Oppvekstreforma. Jmf utfordring omtalt under barnevern.

- Barn, unge og familiar ber ofte om hjelp i Familiesenteret pga lang reiseveg til Familievernkontor (Odda, Bergen) og BUP Voss. Foreldre ber om hjelp til å samarbeid ifm samlivsbrot og ved konfliktar. Ungdom i vidaregåande skule ønskjer ofte hjelp lokalt for å unngå skulefråvær, jmf fråværsgrense. Behovet for utekontor frå desse tilboda i Kvam er tematisert fleire gonger med, men tydeleg signal frå Kvam herad har til no ikkje medført at det er oppretta utekontor.
- Familiesenteret fyller nokre behov i «mellomrommet» mellom tenestene, enten innad i kommunen eller mellom sektorar. Eit behov er foreldrestøtte til dei som har barn med særskilde utfordringar, og som har kontakt med mange tenester. Avdelinga har bygd opp kompetanse som kan bidra med hjelp og støtte til denne målgruppa, men her strekk ikkje ressursane til.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	9 774	9 223	9 635	9 574	351	3,7 %
Annet forebyggende helsearbeid	3 772	5 825	2 137	3 134	-2 691	-85,9 %
Diagnose, behandling, re-/habilitering	25 323	27 150	22 102	24 149	-3 001	-12,4 %
Sum	**38 868**	**42 198**	**33 880**	**36 856**	**-5 341**	**-14,5 %**

Kommentar til status økonomi

Kommunehelse har eit samla overforbruk på 5,3 mnok. Avviket på Helsestasjon skuldast mindreforbruk på lønn.
Meirforbruket 2,6 mnok på anna førebyggjande helsearbeid skuldast at budsjettet for utbetalingar av ENØK-tiltak i private heimar er lagt til denne tenesta i 2023. Det er altså ikkje eit reelt meirforbruk på kommunehelse.

Meirforbruket på Diagnose, behandling, re/habilitering fordelar seg mellom meirforbruk på vikarar i fastlegetenesta og meirutgifter til kjøp av tenester. Det er brukt 0,7 mnok på korona-relaterte kostnader. Kommunen har motteke ekstra rammetilskot for å kompensere dette, men tilskotet er ikkje fordelt ut på tenestene.

KOSTRA Nøkkeltal
Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) *) **)	5 208	4 699	3 658	3 639
Produktivitet				
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	4,8	2,9	4,7	6,8
Dekningsgrad				
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)	97,8 %	102,1 %	98,0 %	93,6 %
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	8,9	9,4	10,0	12,1
Kvalitet				
Gjennomsnittlig listelengde	890,0	811,0	994,0	721,0

Reservekapasitet fastlege	102,0	101,0	100,0	106,0

**) Inflasjonsjustert med deflator*
***) Justert for utgiftsbehov*

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	**Vedteke totalt**	**Påløpt totalt**	**Vedteke ferdigår**	**Rev. bud.**	**Rekneskap**	**Avvik i kr**	**Driftskonsekvens**
Oppgradering fagsystem Gerica	150	0	2023	150	0	150	Nei
Sum	**150**	**0**		**150**	**0**	**150**	

Status politiske vedtak

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
FSK 133/21 Utgreiing om oppretting av kommunalt fastlegekontor	"Heradsstyret bed rådmannen om å ferdigstilla forprosjekt ved Øystese Skule snarast og leggja fram konklusjonar og framdrift /finansiering av naudsynt investering ved skulen til heradsstyret sitt møte i mai 2022."	Forsinket		Subsidiering av basistilskot per pasient for 2023 vart vedteke i HST-131/22 som eit stabiliseringstiltak for næringsdrivande fastlegar og rekruttering av eventuelle nye legar. Forhandlingane om eventuell overtaking av fastlegekontora held fram i 2023.

Pleie og omsorg

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Pleie og omsorg

Utvikling og utfordringer

Pleie- og omsorgstenestene er fordelt på tenester til heimebuande, heildøgns omsorg og til menneske med utviklingshemming. I tillegg har tenestene eit tenestekontor.

Tenester til heimebuande

I 2022 arbeidde tenestene vidare med dei same utviklingsarbeida som i 2021 .

Leiarar, representantar frå dei tilsette og brukarar har delteke i utviklingsarbeidet som held fram i 2022. Kommunen har også delteke i ulike nettverk og prosjekt knytt til *Leve hele livet* – reforma.

Ein har har deltatt i to læringsnettverk:

Det gode pasientforløp, støtta av FHI og KS.

Dette nettverket har som mål å jobba fram betre rutinar i overgangane mellom tenestene, og sikra brukarane sitt behov for heilskaplege , trygge og koordinerte tenester, med fokus på «kva er viktig for deg»-spørsmålet.

Det gode demensforløp, i regi av USHT.

Hensikta med nettverket er å betra kontinuitet, forutsigbarheit og tryggleik i tenestetilbodet til personar med ein demenssjukdom. Me har som mål og etablere gode rutinar og å ha fokus på å legga til rette for at ein lett kan finne informasjon om tenester og anna informasjon kring demenssjukdom på kommunen sine heimesider. Kommunen jobbar og ut mot samfunnet elles med kunnskap og informasjon om demenssjukdom. Begge desse læringsnettverka tek utgangspunkt i innsatsområda i Leve hele livet-reforma.

Dagtilbodet ved Øysteseheimen har i snitt hatt 20 brukarar i 2022. Gruppa har eit stort spenn i alder, diagnosar og utfordringar. Det gjev utfordringar knytt til lokala og behovet for å skreddarsy opplegg til t.d yngre demente, som kan ta større omsyn til brukarane sine behov for tilrettelegging. Men det er funne gode og kreative løysingar. Tenesta har hatt god fagleg dekning , og rammeauke med 30 %-stilling.

Med tilskot frå Statsforvaltaren skulle prosjektet Plusskamerat vera eit tilbod til eldre heimebuande under pandemien. Midlane vart overført frå 2021 til 2022, og plusskameratar kom på besøk til brukarar om lag ein gong i veka. Det var og planlagt felles sosiale møteplassar. Grunna smittevernreglar og smitteutbrot, har det vore utfordrande å få dette til, men ein middag vart arrangert i regi av prosjektet på Spildegarden.

Arbeidet med kompetanseheving i dei ulike yrkesgruppene har halde fram. Tenesta vidareutviklar og har meir fokus på kompetanseplanar for dei ulike faggruppene i KS læring der det er ulike digitale opplæringsprogram, t.d. innan medikamentopplæring, smittevern, ferievikaropplæring m.m.

20 tilsette har gjennom 2022 fortsett vidareutdanninga for helsefagarbeidarar i observasjons- og vurderingskompetanse, i samarbeid mellom kommunen og Fagskulen i Viken. Denne vidareutdanninga fortset til våren 2023. Me ser stor gevinst i denne kompetansehevinga, og det gjer fagarbeidarane ein

kompetanse som er nødvendig når me ser at dei får eit større ansvar, og til å ta på seg nye oppgåver i framtida.

I tillegg har fleire sjukepleiarar avslutta vidareutdanningar som sårsjukepleie , E-helse og akuttmedisinsk eldreomsorg. Ein sjukepleiar har starta på ein master i avansert klinisk sjukepleie.

Tenester for heimebuande har merka rekrutteringsutfordingane i større grad i 2022. Me har hatt lite søkjarar til sjukepleiarstillingar i kommunen, samt at ein byrjar å sjå utfordringar med å rekruttere helsefagarbeidarar. Dette har ført til at ein i større grad må ha tatt i bruk vikarbyrå, for å få dekka behova for kompetanse. I tillegg har tilgang på andre vikarar vore i nedgang. I samband med ferieavviklinga i 2021 hadde pleie- og omsorgstenesta vanskar med å skaffa nok kvalifisert personell, spesielt vikarar med sjukepleiarfagleg kompetanse. Vikarbyråa greidde heller ikkje levera nok sjukepleiarar til kommunen. Sommar 2022 prøvde me ut eit pilotprosjekt med sjukepleiar på topp, for å sikra fagleg forsvarlegheit i alle grupper. Her vart det gjort mange erfaringa som tenesta vidare skal bruka, for å sjå på alternative løysingar for bruken av aktuell fagkompetanse, slik at me får sikra meir hensiktsmessig bruk av ressursane, knytt til aktuell kompetanse og oppgåver. Dette skal jobbast vidare med i 2023.

Deltidsproblematikk og sjukefråvær er sentrale utfordringar for pleie- og omsorgstenesta både nasjonalt og lokalt. I tenester til heimebuande har sjukefråvære samla sett hatt ein nedgang frå 9,77 til 9.04 % frå 2021 til 2022. Det vert arbeidd med kva tiltak som kan bidra til å skapa ein heiltidskultur, fleire større stillingar og redusert sjukefråvær. Ved å oppretta større arbeidsgruppe og ta i bruk årsarbeidstid og årsturnus, har fleire tilsette fått tilbod om større stilling. I heimetenesta ser me no ein gevinst med å samle heimetenesta i Ålvik i den same gruppa som Øystese/Norheimsund. Dette har gitt ei større fleksibilitet i gruppa når det gjeld å bruka personalet.

Tal innleggingar i korttidsavdelinga i 2022, viser at det var ein liten auke frå 224 i 2021, til 233 i 2022. 95 av desse pasientane har kome inn frå heimen, medan 126 pasientar har kome via sjukehusa. Me har kunna ta i mot alle pasientar som har vore meldt utskrivingsklare frå sjukehusa, såleis er det ingen betalingsdøgn i 2022. Årsaka til dette, er at pasientar som er ferdigbehandla og treng eit høgare omsorgsnivå, har fått relativt raskt plass og såleis ikkje blitt liggjande på kortidsavdelinga. Gjennomsnittleg liggetid har vore 18 dagar. Berre 10 pasientar har hatt opphald mellom 50- 120 dagar. Det er avgjerande for kortidsavdelinga at ferdigbehandla pasientar raskt får eit tilbod i heimen eller eit høgare omsorgsnivå, om det er naudsynt. Dette er i tråd med omsorgsfilosofien for tenesta og ei ønska utvikling. Kommunen har styrka tilbodet i heimetenesta slik at dei i større grad enn tidlegare har greidd å ta imot utskrivingsklare pasientar ikkje berre til korttidsavdelinga, men også til brukarar i eigen heim. 75 % av pasientane har reist heim til eigen heim etter opphald i kortidsavdelinga.

41 pasientar har fått tilbod i ØHD-senga (øyeblikkeleg hjelp døgntilbod) mot 42 i 2021. Beleggsprosenten har gått ned frå 62% i 2021 til 47% i 2022. Gjennomsnittleg liggetid har vore 4,2 dagar. Av dei som har vorte innlagde i ØHD – senga, har 17,1 % hatt bruk for sjukehusinnlegging.

I heimetenesta har tal på brukarar og tal på vedtakstimar vore stabilt samanlikna med tidlegare år.

Heildøgns omsorg

Arbeidet med utviklingsprosjektet i pleie og omsorg, er vidareført i 2022. Det har også gått med ein del ressursar til nybygg-prosjektet «Strandebarm omsorg». Samarbeidet med frivillegsentralen Grannehjelpa om aktivitetar i ulike grupper, har halde fram. Eit nytt prosjektsamarbeid med Kvam kulturskule om musikkterapi, starta opp i februar.

Arbeidet med ny demensplan starta i januar, men vert ikkje ferdigstilt før i 2023.

Sjukefråvær og mangel på helsepersonell er ei utfordring, spesielt mangel på helsepersonell med kompetanse. I 2022 var sjukefråværet høgt, totalt 13.4%, der langtidsfråværet var høgast. Det er på gang eit generasjonsskifte, der mange går av med pensjon. Det har vorte arbeidd vidare med fokus på heiltidskultur og korleis organisering av sjukepleiarar.

8 lærlingar i helsefag starta opp i august, men 2 av dei avlutta lærekontrakta. 7 lærlingar tok fagbrev i løpet av 2022. Gloppenmodellen for yrkesopplæring av minoritetspråklege vaksne starta opp i august med 3 elevar, men ein av dei har trekt seg.

Tenester til menneske med utviklingshemming

Tenesteutvikling

- Me er i gang med å forankra arbeidet med den nasjonale veiledaren som heiter «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming» gjennom faste møter med miljøterapeutgruppa og deltaking i CRPD- nettverk over 2 år for gruppeleiarane. Det er også gitt informasjon ut i arbeidsgruppene ellers.
- Me opplever god dialog med pårørande, og har mykje tverrfagleg arbeid kring brukarar med samansette behov. Tenesta opplever støtte frå legetenesta, kjappe tilbakemeldingar og god samhandling.
- Redusert antal avvik og nedgang i utfordrande åtferd.
- Auke i søknadar til avlastninga. Aldersspennet er stort, frå 5 til 17 år, med og utan utviklingshemming. Det er utfordrande å planleggja og organisera tilbod når behov er prega av store variasjonar.
- Utført mykje naudsynt vedlikehald og måling av bygningsmassen i Øystese og Kalhagen. Uteområdet kring avlastninga i Tolomarka har fått flotte leikeapparat, asfaltert gangveg og bålplass. Dette er tiltak som skapar trivnad og engasjement.

Personal og kompetanse

- Ein leiar fullførte nasjonal leiarutdanning for primærhelsetenesta ved BI Oslo.
- To tilsette er i gang med desentralisert vernepleiarutdanning
- Fire tilsette tek fagskulen i Viken si vidareutdanning innan observasjon- og vurderingskompetanse.
- Det har vore god tilgang på kvalifiserte søkjarar til utlyste stillingar i Tolomarka. I dei andre gruppene er det mykje preg av interne søkjarar frå andre grupper i PLO eller Oppvekst.
- Den største utfordringa er knytt til overtid i alle grupper. Det har vore spesielt høgt forbruk i Tolomarka omsorg og avlastning, men også bufellesskap Øystese har til tider hatt høgt forbruk.
- God sommaravvikling i alle grupper, flinke vikarar.

- Hatt kurs tilsette har etterspurd: t.d LMP, forflytning, tannstell, reinhald, fyrstehjelp med hjertestartar, brannførebygging

Tenestekontoret helse og omsorg

I 2022 har tenestekontoret arbeida med ei rekkje fagsystem (ny legemodul i fagprogrammet Gerica, Integrasjon fastlegar, Henvisning 2.0, endra plattform for eLås, ny plattform eSense med tilgang til fagsystem for Responssenter i Bergen), og hatt opplæringsmøter med alle leiarar i PLO i fagsystema Gerica og Gat.

Tenestekontoret har vore nettverksleiar for Hardanger i KS eKomp i Vest som er eit kompetansenettverk for innføring av e-helseløysingar. Hardangernettverket har deltakarar frå Voss, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Kvinnherad og Kvam i tillegg blir representantar frå Helse Fonna, Helse Bergen og Helse Vest IKT invitert inn i møte. Kvam har tatt i bruk DigiHelse, DigiHelsestasjon og Kjernejournal.

Tenestekontoret har handsama ein vesentleg auke i tal på nye vedtak på langtidsplass/langtidsbetalingar i 2022, og fått nye oppgåver innan arkiv for NAV og registering av oppdragstakarar (støttekontaktar, BPA o.l.).

Digitalisering og velferdteknologi i pleie og omsorg

Helse og omsorg har eige velferdsteknologiprogram og deltek også i eksterne prosjekt og nettverk, som KS sitt eKomp prosjekt, Vestlandsprosjektet og e-helse Vestland.

KS sitt eKomp prosjekt hjelper kommunane med å ta i bruk nasjonale e-helseløysingar. Nettverket ivareteke kommunane sine interesser både regionalt og nasjonalt. Kvam har ansvar for å drifta nettverket for Hardangerkommunane (Kvam, Voss, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang og Kvinnherad).

Elektronisk meldingsutveksling mellom kommunen og sjukehusa er i bruk i dei fleste fagavdelingane våre og elektronisk meldingsregister for dødsmeldingar er teke i bruk.

Ein har i siste halvdel 2022, delteke i ei arbeidsgruppe som arbeider med innføring av innleggingsrapport som fyrste melding frå kommunane.

Alle våre analoge tryggleiksalarmar er no erstatta med digitale tryggleiksalarmar. Denne endringa gjer det mogleg å knyte fleire løysingar saman. Til dømes får no alle mottakarar av tryggleiksalarm installert røykvarslar som varslar automatisk til responssenteret. Kommunen har samarbeidsavtale med Bergen kommune om responssenterløysing og er godt nøgd med denne ordninga.

Sporingsteknologi (GPS) er etablert som tenestetilbod. Teknologien gjer brukar høve til å leve eit aktivt liv, samstundes som både pårørande og helsepersonell kan vere trygge for at brukar ikkje går seg bort. Det er også teke i bruk ulik sensorteknologi som bevegelses-sensorar, sengematter, epilepsi-alarmar og dørsensorar. Tenesta bruka Lifecare mobil pleie som arbeidsverktøy for dei tilsette og elås-system hos brukarane. Det vart i 2021 kjøpt inn RoomMate utstyr til bruk ved digitale tilsyn i heimetenesta med oppstart hjå brukarar i 2022. Her er det starta eit arbeid kring GDPR og DPIA, for å kunna ta dette i bruk. Dette arbeidet vil bli vidareført i 2023.

Velferdsteknologi som har vorte ein del av drifta i pleie og omsorg i 2022:

- 172 tryggleiksalarmar
- 122 pasientvarslingsanlegg i heildøgnsomsorg
- 6 stk. GPS-klokker
- 106 e-låsar
- 5 epilepsialarmar
- 1 blodsukkermålar
- 40 rørslesensorar
- 8 døralarmar (fordelt på heildøgnsomsomsorg og MMU)
- 1 Evondos medisinstøtte har me hatt i bruk. Denne avtalen er sagt opp og vert avslutta i mars 2023.
- Digitale tilsyn er eit tilbod som me jobbar for å kunna tilby i 2023. Det er ein del arbeid i forhold til personvern som må gjerast

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelser	7 851	5 151	8 380	8 747	3 596	41,1 %
Helse- og omsorgstjenester i institusjon	64 129	71 538	59 800	60 527	-11 011	-18,2 %
Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	115 214	131 044	117 290	121 416	-9 628	-7,9 %
Tilbud om øyeblikkelig hjelp døgnopphold i kommunene	0	1 239	1 301	1 244	4	0,4 %
Institusjonslokaler	11 911	12 575	11 706	14 329	1 753	12,2 %
Sum	**199 105**	**221 547**	**198 476**	**206 262**	**-15 286**	**-7,4 %**

Kommentar til status økonomi

Pleie og omsorg har eit samla overforbruk på 15,3 millionar kr. 4,2 mnok av meirforbruket er knytt til korona. Kommunen har motteke ekstra rammetilskot for å kompensere dette, men tilskotet er ikkje fordelt ut på tenestene. Tenesteområdet har eit innsparingskrav på 5 mnok frå tidlegare år som dei ikkje har klart å realisere. Området har driftsprosjekt som ikkje er gjennomført ihht plan, noko som medførte eit mindreforbruk på 0,8 mnok.

Ellers på tenesta er det eit meirforbruk på drift på totalt 6,9 mnok. Det meste av overforbruket er knytt til vikarlønn, overtid, kjøp frå vikarbyrå og kjøp av plassar i andre kommunar. Det er også meirforbruk på medisinsk forbruksmateriell, kjøp av vaskeritenester og fleire andre postar.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Korrigerte brutto driftsutgifter,	88,2	88,0	88,1	87,9

pleie, av korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon (B)				
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B) *)	269 368	331 328	325 714	312 866
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B) *)	1 565 660	1 529 039	1 519 538	1 347 153
Dekningsgrad				
Andel beboere i institusjoner 80 år og over (B)	62,0 %	68,0 %	64,3 %	72,4 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	15,9 %	18,0 %	18,7 %	18,7 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	17,2 %	15,7 %	16,6 %	18,3 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	16,4 %	12,0 %	15,9 %	12,7 %
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	9,4 %	8,3 %	3,6 %	4,1 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	36,7 %	31,8 %	27,9 %	33,1 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	8,7 %	8,6 %	10,4 %	11,8 %
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	63	54	42	60
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	13,5 %	13,3 %	16,5 %	18,3 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	**Vedteke totalt**	**Påløpt totalt**	**Vedteke ferdigår**	**Rev. bud.**	**Rekneskap**	**Avvik i kr**	**Driftskonsekvens**
0*Sansehage Toloheimen	2 975	16	2025	450	16	434	Nei
Dagsenter Strandebarm	200	36	2022	150	0	150	Nei
Dagsenter Øystese	176	178	2022	0	72	-72	Nei
Garderobeanlegg Helse	1 750	1 396	2023	1 750	1 396	354	Nei
Legionellastyring institusjonar	500	247	2023	500	247	253	Nei
Nye PCar pleie og omsorg	300	318	2022	300	318	-18	Nei
Oppgradering trygdebustader Ålvik	3 506	0	2023	3 506	0	3 506	Nei
Skifte av SD - anlegg i kommunale bygg 2020-2024	5 000	2 300	2024	1 412	714	698	Nei
Tolomarka bufellesskap	6 999	8 806	2022	-400	550	-950	Nei
Utbygging av Strandebarm Omsorg	101 925	106 554	2023	69 218	87 112	-17 894	Nei
Velferdteknologi - årleg	-	-	LØPANDE	3 908	1 517	2 391	Nei
Sum	**123 331**	**119 850**		**80 794**	**91 943**	**-11 149**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-6: "Helse og oppvekst.vert styrka med 200.000 kr ekstra til innkjøp av utomhusklær. (100.000 kr øyremerkt ekstra på kvar sine budsjett)"		Ferdig		Kjøp er gjennomført

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 123/21 Overføring av ansvar for arbeidskøyring frå fylkeskommunen til kommunen	"Kvam heradsstyre gjev rådmannen i oppdrag å reforhandla avtalen mellom Kvam herad og Hardanger AKS om medfinansiering for VTA- plassar og betaling for kommunale plassar, der særskilt tilrettelagt arbeidskøyring for enkelte brukarar vert del av ny avtale. Rådmannen ber fylkeskommunen om å opprettholda si ordning til dess Hardanger AKS AS er klar til å overta."	Forsinket		Mellombels ordning som sikrar at aktuelle arbeidstakarar får tilbod om transport til arbeid.
HST 143/21 Utgreiing om kommunale måltidstilbod	Sjå lenke for vedtak: Dokument 21/105430 - Utgreiing om kommunale måltidstilbod - Kvam herad - Nettsider for Kvam herad (www.kvam.no)	Forsinket	Middels risiko	Eige prosjekt i samarbeid med PwC. Kjem som eiga sak i HST
HST- sak 055/20 Demenstilbodet i Kvam	Kvam heradsstyre ber rådmannen om å starta opp arbeidet med temaplan for demensomsorga i Kvam hausten 2020, med mål om å leggja fram sak til politisk handsaming våren 2021.	Iht. plan		Demensplanen kjem som eiga sak i heradstyre etter intern høyringsrunde i haust

Sosialteneste

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Sosial

Utvikling og utfordringer

Utvikling og utfordringar Nav Kvam 2022

I løpet av 2022 har Kvam herad busett eit historisk høgt tal flyktningar, tilsaman 75 personar kom til kommunen vår på denne måten i 2022. Dette har gjort at både flyktningtenesta, sosialtenesta og trivselsvaktmeistrane har hatt eit uvanleg stort arbeidspress. Det har vore nødvendig med kreativitet og stort pågangsmot for å løyse oppgåvene.

Ein annan milepåle for NAV Kvam i 2022 er at me i desember flytta inn i nye lokale på rådhuset, i KFL-bygget. I samband med flytting har tilsette gjort eit stort arbeid med å planlegge og bestemme sikkerheit, innreiing, gjenbruk av møblar og å flytte arkiv, både kommunalt og statleg. Dette arbeidet har vore løyst stort sett innanfor normale rammer i tillegg til vanleg produksjon og brukartenester. Denne ekstra innsatsen frå dei tilsette gjer at me har fått eit godt eigna lokale å arbeide i innanfor fastsette rammer.

Prosjektet “trivselsvaktmeistrar i tverrfagleg team” har også i 2022 hatt gode resultat. Brukarane i prosjektet får god oppfølging og Kvam herad har fått betre kunnskap om kven som treng oppfølging og kva for kommunale bustader som er eigne for kva bebuar. Dette gjev auka branntryggleik, sparar kommunen for ekstraordinært vedlikehald og reparasjon av skade. Prosjektet bidreg og til godt tverrfagleg samarbeid i tillegg til at kunnskapen om bustadsosialt arbeid aukar.

NAV Kvam har hatt stabil bemanning i 2022, og ikkje hatt langtids sjukefråvær.

Det er gjennomført kompetanseheving for ein sakshandsamar og fagleiar i sosiale tenester i forvaltningsrett.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	7 910	10 574	9 826	10 520	-54	-0,5 %
Tilbud til personer med rusproblemer	60	328	217	221	-107	-48,4 %
Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	4 475	4 493	4 448	4 448	-45	-1,0 %
Introduksjonsordningen	2 240	3 941	2 426	4 429	489	11,0 %
Kvalifiseringsordningen	363	274	1 997	1 997	1 723	86,3 %
Økonomisk sosialhjelp	7 170	9 574	8 011	10 014	440	4,4 %
Sum	**22 218**	**29 183**	**26 924**	**31 629**	**2 446**	**7,7 %**

Kommentar til status økonomi

Tenesta har eit samla mindreforbruk kr 2,4 millionar som skuldast lågare utbetalingar til økonomisk sosialhjelp, kvalifiserings- og introdouksjonsordninga.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Introduksjonsordningen brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	296	482	561	954
Dekningsgrad				
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	35,5 %	37,6 %	36,3 %	36,1 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	4,1 %	4,5 %	4,9 %	4,5 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B) **)	4,2 %	4,9 %	4,3 %	5,7 %
Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere med sosialhjelp som hovedinntekt (måneder)	7,6	5,1	5,8	4,9

**) Inflasjonsjustert med deflator*
***) Justert for utgiftsbehov*

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Kjøp av varebil NAV SV68267	0	255	2023	0	255	-255	Nei
NAV lokaler	9 950	8 017	2022	9 950	8 017	1 933	Nei
Sum	9 950	8 272		9 950	8 272	1 678	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-2: "Sosialhjelp skal utmålast utan å ta omsyn til barnetrygd. Verknad kr 750.000"		Ferdig	Middels risiko	Dette er ein del av den ordinære saksbehandling til Nav og er implementert i drift

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 025/22: Mottak av 95 flyktningar frå Ukraina	Kvam heradsstyre vedtek at Kvam herad tek imot 95 flyktningar i 2022 i tråd med oppmodinga frå integrerings- og mangfaldsdirektoratet (IMDI).	Ferdig		Kvam herad tok i mot 75 flyktningar i 2022.
HST 039/22 Søka Husbanken om utvida lånerammer for startlån med 10 MNOK	**HST 039/22 Utvida lånerammer for Husbanklån** Rådmannen får fullmakt til å inngå avtale med Husbanken om inntil 10 mill. kr. i lån til vidare utlån (Startlån) for 2022. Kvam heradsstyre utvidar den samla budsjettramma for vidareutlån (startlån) med inntil 56,1 mill.kr. i 2022, finansiert med ubrukte lånemidlar frå 2021 på 16,1 mill.kr., bunde fond på 30 mill.kr. og opptak av nytt lån på inntil 10 mill.kr.	Ferdig		Søknaden er innvilga av Husbanken.

Barnevern

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: [Barnevern]

Utvikling og utfordringer

Utvikling 2022:

- Tenesta har vidareutvikla internkontrollen. Det er noko arbeid igjen før tenesta er i mål, men viktige forbetringar er gjennomført og det gjev effekt på tenesta sine kvalitetsmål.
- Inngått kontrakt med Netcompany om å levera nytt fagsystem til barneverntenesta. Det nye fagsystemet er forsinka og etter ny plan skal det takast i bruk i april 2023. Det er knytt store forventningar til at eit nytt fagsystem vil gje bedre arbeidsflyt, kontroll og forvaltning.
- Barneverntenesta har m.a delteke i implementering av BTI-modellen og handlingsveiledaren og utarbeiding av oppvekstplan
- Tenesta har deltek i to prosjekt med støtte fra Statsforvalteren. Det eine handlar om fosterheimsarbeid, det andre om familiar i vedvarende konflikt.
- Førebudd tenesta på å ta i bruk ny lov frå 01.01.2023. https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2021-06-18-97
- I 2022 begynte to tilsette på vidareutdanning.

Utfordringer 2022:

- Bemanningssituasjonen i tenesta har også i 2022 gjort det nødvendig å prioritera kjerneoppgåvene i barnevernet. Alle tilsette har jobba hardt, og slitasjen over tid har prega tenesta, men ved utgangen av 2022 hadde tenesta endeleg tilsette i alle stillingsheimlane .
- Svak nedgang i tal meldingar til barnevernet i 2022.
- Dei fleste nye fosterheimane er slekts- eller nettverksrekruttert. På gruppenivå ser tenesta at denne fosterheimsgruppa trenger tettare oppfølging og støttetiltak enn det tradisjonelle fosterheimar har gjort.
- Har teke oppatt samarbeid og møter med samarbeidande tenester på systemnivå etter at samfunnet vart opna opp att etter pandemien. Men tenesta har ikkje fått gjennomført alle samarbeidsmøter slik som er ynskt på grunn av kapasitetsutfordringar. Det er lovfesta i 14 lover at tenestene skal samarbeida både på individ og systemnivå.
- Det vart gjennomført ei organisasjonsendring i 2018 der familieveiledarane i barnevernet vart organisert i Familiesenteret. Det er ei nasjonal føring mot tidleg og heilskapleg kommunal innsats. Familiesenteret har tatt eit stort ansvar for dette arbeidet i kommunen. Utfordringa for barnevernet er at innsatsen vert utført av dei same ressursane som tidlegare berre vart nytta til å jobba inn i familiar med vedtak frå barneverntenesta. Over tid har dette ført til utfordringar knytt til tilgjenge, utviklingsarbeid, satsingsområde for felles innsats i komplekse enkeltsaker, der barnevern har ansvar for kvaliteten opp mot barn, familie, nemnd, domstol og statsforvalter.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Barnevernstjeneste	5 217	6 822	7 199	7 185	362	5,0 %
Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	2 773	4 226	3 543	4 223	-3	-0,1 %
Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet	8 677	11 626	11 512	13 351	1 726	12,9 %
Sum	16 667	22 674	22 254	24 759	2 085	8,4 %

Kommentar til status økonomi

Barnevern har eit mindreforbruk på ca 2 mnok i 2022.

Barnevernteneste har spart inn på lønnskostnader og har høgare inntekt enn estimert.

Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet har lågare kostnad enn budsjett på driftsavtale med andre og kommunar og hjelpetiltak barnevern, dette gjeld i hovudsak einslege mindreårige flyktningar.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak *)	142 542	208 086	208 613	237 744
Dekningsgrad				
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	3,1 %	2,5 %	2,4 %	3,0 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	5,2 %	3,1 %	3,9 %	3,8 %
Kvalitet				
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	4,8	4,5	5,6	5,9

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Vatn og avlaup, avfall og renovasjon

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Vatn og avløp, avfall og renovasjon

Utvikling og utfordringer

Året har i stor grad vore prega av uro i Europa. Dette har mellom anna påverka prisnivået knytt til deler og materiell, der ein for enkelte deler har opplevd opp mot 40 % prisauke. Situasjonen i Europa har og ført til auke fokus på trygging av kommunale VA-anlegg.

Det har vore arbeida mykje med å leggje til rette for at Kvam herad skal kunne overta Vikøy Vassverk i løpet av året. Etter avtale har Kvam herad hatt driftsansvaret for vassanlegget heile 2022.

I samband med den planlagde utviklinga på Kvamskogen (områdeplan) er det utvikla ein trykkmodell for området som viser behov for auka vasskapasitet på vestre deler av Kvamskogen.

Det har pågått mykje saneringsarbeid og det er viktig at det vert gode VA-anlegga i kommunen då desse skal vare i 100 år. Ulike tiltak er sett i verk for å få auke kvalitet i alle ledd internt og eksternt, mellom anna gjennom orientering og informasjon til konsulentar, utførande og røyrleggarar i kommunen.

BIR har opna sin nye gjenvinningsstasjon Sandvenhagen

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Produksjon av vann	4 810	5 512	-117	-273	-5 785	-2117,5 %
Distribusjon av vann	-8 778	-9 721	-4 195	-4 235	5 486	129,5 %
Avløpsrensing	-204	-167	-149	-185	-18	-9,7 %
Avløpsnett/innsamling av avløpsvann	-2 533	-4 683	-3 686	-3 691	992	26,9 %
Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l	2	177	-25	-20	-198	-972,1 %
Innsamling , gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-140	-238	-102	-102	136	133,6 %
Sum	**-6 843**	**-9 121**	**-8 274**	**-8 507**	**614**	**7,2 %**

Kommentar til status økonomi

VAR-området skal ikkje gå med overskot over tid, og er underlagt heilt særskilde reglar for sjølvkostberekning. VAR-noten gjev eit godt bilete av kostnadane og inntektene på dei ulike avgiftsområda.

Sjølvkostmodellen tek utgangspunkt i målt og estimert forbruk, og det vil vera usikkerheit knytt til det faktiske forbruket.

Totalt for rammeområdet var det i 2022 eit meirforbruk på 614 000 kr.

Det var tenkt at ein skulle kome i hamn med overtaking av Vikøy Vassverk i 2022, og det vart dermed budsjettert med ei inntekt på nær 3,6 mnok i tilknytingsavgift, men siden ein ikkje har fått landa ein

avtale endå, vil desse manglande inntektene visa som eit avvik på rammeområdet.

Det vart utgiftsført 1,4 mnok meir i avskrivning enn budsjettert og ført 3,7 mindre i bruk av fond.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Avløpsrensing brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	583	643	745	818
Distribusjon av vann brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	1 436	1 336	995	974
Dekningsgrad				
Avløp - Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste (B)	68,8 %	57,0 %	85,5 %	60,9 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett			Budsjett for året			Driftskonsekvens
	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	
Fornying teknisk utstyr VAR - årleg prosjekt	-	-	LØPANDE	869	0	869	Nei
Høgdebasseng Torpe	8 000	8 015	2022	1 853	1 921	-68	Nei
Kloakksanering Ålvik	1 593	1 129	2023	1 243	726	517	Nei
Movatnet pumpeledning	3 700	4 185	2023	3 694	4 179	-485	Nei
Ny avløpsbil med lasteplan og ein liten kran.	750	645	2023	0	645	-645	Nei
Ny pumpestasjon P5, Tolo	5 000	277	2023	300	263	37	Nei
Ny vassleidning Børve	900	864	2022	286	250	36	Nei
Ny vassleidning, Fosse	2 400	38	2027	394	32	362	Nei
Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	4 500	2 001	2024	1 091	584	507	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg avlaup	-	-	LØPANDE	711	545	166	Nei
Oppgradering av kummar i heradet - årleg vatn	-	-	LØPANDE	1 984	1 171	813	Nei
Oppgradering av pumpestasjonar i Steinsdalen	5 000	4 879	2022	472	360	112	Nei
Oppgradering av reduksjonskummar - årleg	-	-	LØPANDE	2 448	650	1 798	Nei
Oppgradering av VA-leidningskart	3 000	2 096	2023	1 000	485	515	Nei
Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	129 430	85 080	2024	827	1 235	-408	Nei
Prosjektering av reinseanlegg på Tangerås	200	0	2023	200	0	200	Nei
Pumpestasjon og overføring frå Laupsa til Notanes	5 500	1 880	2023	3 680	64	3 616	Nei
Reinseanlegg/overføring Vikøy	1 500	81	2024	0	26	-26	Nei
Reserveforsyning vatn	2 000	1 359	2023	422	350	72	Nei
Sanering Børveneset , prosjektering	200	0	2023	200	0	200	Nei
Tolo reinseanlegg - byte av sil	860	608	2022	252	0	252	Nei
Utskifting av hovudvassleidning Skålheim - Mo i Øystese	3 150	772	2023	1 360	682	678	Nei
Vannkiosk Øystese	650	569	2023	650	569	81	Nei
VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret	3 500	4 138	2022	2 224	3 535	-1 311	Nei
VA-sanering i Skårdalsvegen i Øystese	1 275	1 033	2022	1 182	943	239	Nei
VA-sanering norheim del III	15 000	11 729	2023	13 200	9 926	3 274	Nei
VA-sanering ved rådhuset/Norheimsund skule	1 700	1 509	2022	501	309	191	Nei
Sum andre prosjekt	0	1 021		0	1	-1	
Sum	**199 808**	**133 908**		**41 042**	**29 452**	**11 591**	

Plan og byggesak

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Plan og Byggesak

Utvikling og utfordringer

Plan og byggesak - offentlege planar

Kommunedelplan på Kvamskogen

ABO plan og arkitektur har jobba godt med kommunedelplanen i 2022. Naturfarekartlegging og naturkartlegging er gjennomførd. Kommunen fekk tilskot frå Miljødirektoratet for kartlegging av verdifulle myrområder, som er gjennomført.

Områdeplanen i Øystese

Det har vore jobba litt med områdeplanen i Øystese, men planen vart forseinka grunna manglande ressursar til gjennomføring av innkjøpsprosessen for kjøp av utgreiing av flaum i vassdraga som ligg innafor plangrensa. Konkurransen vart kunngjort like før jul. Det er sett krav til kartlegging i uttalen frå NVE til betre kartlegging av naturfare og potensiell fare for kvikkleire.

Reguleringsplan for ny bru til Rosseland og Fjærabygda

Motsegna frå NVE står er framleis uavklart, det vert vurdert kva for tilleggsdokumentasjon på flaum som må på plass for at NVE skal trekke sitt motsegn. Yttlegare kartlegging av elvebotnen er bestilt, men ikkje gjennomført ennå. Rammer for planen vart utvida i budsjettvedtak for 2023.

Reguleringsplan for Skarpen

Det vart søkt om nedsett fartsgrense for fylkesvegen forbi planområde, det kom motsegn til kryssløysing i planen. Søknad om nedsett fartsgrense førde ikkje fram. Det vart sett i gong ein prosess med å søke om fråvik frå krav i handboka til Statens vegvesen med omsyn til kryssløysing. Fylkeskommunen vedtok å innvilga søknad om fråvik og forslag til regulert kryssløysing vart akseptert. Det er jobba med å utgreie områdestabiliteten for næringsområdet.

Ny gang- og sykkelsti mellom Ålvik og Vikedal

ABO har laga forslag til plankart. Neste steg er å gjennomføre eit møte med råka grunneigarar langs strekninga.

Status private planar

3 private planer vart vedtekt i år, ein bustadplan i Tørvikbygd, ein bustadplan i Vikøy og ei utviding av settefiskanlegg i Tørvikbygd. Det var vedteke ein mindre endring i Eikedalen, endringa gjaldt eit hytteområde.

Status byggesak

Kommunen har handsama 213 byggsøknadar, 57 dispensasjonar og 69 delesaker i 2022.

Status geodata

Det vart gjennomført fotografering for kartlegging av kommunen i mai 2022, nye kart er venta ein gong på nyåret.

Framtidige utfordringar

Plansakshandsaming og byggesakshandsaming vert i stor grad handsama i tråd med sakshandsamingsfristar i plan- og bygningslova. Det er nokre avvik på enkelte byggesaker. Dei fleste avvik kjem i samband med politisk vedtak om utsett byggesak i Kvam Miljø-, plan- og bygningsutval fordi utvalet ynskjer synfaring før vedtak.

Det vert spannande å sjå korleis utviklinga vert med tal på byggesaker. Me har allereie i 2022 ein liten nedgang i inntektene til kommunen.

Kommunen skal i gang med å laga betre standardmalar for sakspapir der me må vurdere dispensasjon frå plan, byggeforbod i strandsona o.l. Med betre malar, så håpar me å oppnå ei gevinst på tid og meir einsarta sakspapir.

Me har nytta tenester frå Terratec AS også i år for å unngå fristoverskridingar på innmåling av eigedomar. Det er tilsett ny landmålar som starta 2.1.2023. Då vert kapasiteten på oppmåling av eigedomar i Kvam auka.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Plansaksbehandling	3 501	2 977	4 512	4 930	1 953	39,6 %
Byggesaksbehandling og eierseksjonering	559	1 165	167	170	-995	-587,0 %
Kart og oppmåling	683	878	896	775	-103	-13,2 %
Sum	**4 743**	**5 019**	**5 575**	**5 874**	**855**	**14,6 %**

Kommentar til status økonomi

Rammeområdet for plan og byggesak har eit totalt mindreforbruk på 0,85 mnok i 2022.

Det er i hovedsak pga mindreforbruk på inneverande års budsjett på driftsprosjekta P71200 Klima og energiplan, P80191 Områdeplan Øystese og mottekne spelemidlar på P71091 Kompensasjonsmidlar tettstadsutvikling Ålvik. I tillegg var det budsjettert med tilsetning av miljøkonsulent i 2022, medan tilsetjinga vart i 2023.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Produktivitet				
Behandlede byggesøknader i alt (antall)	270	213	67 853	3 255
Behandlede dispensasjonssøknader (antall)	72	57	17 251	769
Behandlede søknader om opprettelse av grunneiendom (antall)	130	69	12 257	647
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	31	70	30	32

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
0* Oppdaterte kart	1 450	399	2023	725	399	326	Nei
Utomhus Norheimsund skule, rådhus og KFL	125	181	2025	125	181	-56	Nei
Sum	**1 575**	**580**		**850**	**580**	**270**	

Status politiske vedtak

MPB-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
1. gongshandsaming av reguleringsplan for ny vidaregåande skule i Norheimsund sentrum	Med heimel i plan- og bygningslova §§ 12-10 og 12-11 vedtek Kvam formannskap å senda planframlegget for ny vidaregåande skule i Norheimsund ut på høyring og til offentleg ettersyn. Plankartet er datert 04.09.2020, og registrert i journalpost 20/17875 – vedlegg 1. Føresegnene er datert 04.09.2020, og registrert i journalpost 20/17875 – vedlegg 2	Ferdig		Klagar fekk ikkje medhald. Planen er arkivert.
Handsaming av klagar på Heradsstyret sitt vedtak 092/19 om godkjent reguleringsplan for Kvednaskogen	Framsette klagar på vedtak HST - 092/19 er tatt opp til handsaming, jf. forvaltningslova § 28 og plan- og bygningslova § 1-9. Klage frå eigar av gnr. 22 bnr. 133, datert 20.02.20 vert tatt til fylgje. Veg SKV_23 vert endra slik at den vert lagd sør for gnr. 22 bnr. 133. Klage frå eigar av gnr. 22 bnr. 95, datert 11.02.20 vert ikkje tatt til fylgje. Påklaga forhold må løysast mellom dei private partane i samband med gjennomføring av planen. Klage frå eigar av gnr. 22 bnr. 191 datert 18.02.20 vert ikkje tatt til følgje. Forholda som vert klaga på kan løysast ved å justera på eigedomsforholda i samsvar med vedatt plan saman med evt. økonomisk kompensasjon mellom partane. Klage frå eigar av gnr. 22 bnr. 9 datert 21.02.20 vert ikkje tatt til fylgje. Prosjektering og gjennomføring av naudsynte tiltak knytt til handtering av overvatn vert	Ferdig		Klagehandsaming er avslutta og planen er arkivert

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
	handtert i samband med byggjesak, jf. krav sett i reguleringsføresegna pkt. 2.1. der det er eit vilkår at det skal liggja føre ei godkjend løysing for handtering av overflatevatn før det kan gjevast løyve til nye bygg. Klage frå eigar av gnr. 22 bnr. 145 vert ikkje tatt til fylgje. Tal hytter er grundig vurdert opp mot ulike planomsyn. I løpet av prosessen er tal på hytter redusert for at utbygginga betra skal tilpassa seg omgjevnadane. Klage frå eigar av gnr. 22 bnr. 188 datert 02.03.20 vert delvis tatt til fylgje. Planen skal visa alternativ plassering av tilkomst.			
Kvamskogen, Lølihaugen, gnr. 26 bnr. 1 m.fl	Med heimel i plan- og bygningslova §§ 12-10 og 12-11 vedtek Kvam miljø-, plan- og bygningsutval å senda planframlegget for Lølihaugen, gnr. 26 bnr. 1 mfl. til offentleg ettersyn. Plankart og føresegnene er datert 29.05.20	Iht. plan		Planen må igjennom omfattende justeringar. Planen må derfor ut på ny høyring.
Laupsa, regulering av bustadområde - ny høyring		Iht. plan		Søkar og planleggjar har fått beskjed om å justere planen. Kommunen ventar på justert planframlegg

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020 – 1. Regulering gang og sykkelveg Ålvik – Vikedal	Det skal setjast i gang regulering av gang og sykkelveg mellom Ålvik og Vikedal. Prosjektet skal finansierast med kr 300.000 kr frå kraftfondet. Planen skal inn i planstrategi.	Iht. plan		Prosjekt går som planlagt. Konsulent er i gong med å utarbeida reguleringsplanforslag. Neste steg er møte med grunneigarar som vert råka.
Budsjettvedtak 2020 – 14. prosjektplan for gang og sykkelsti Tangerås – Bakka	Kvam herad ber rådmannen om å oppretta prosjekt plan for gang og sykkelsti Tangerås – Bakka	Ikke startet		Det ligg i planstrategien at det skal etablerast ein reguleringsplan for gang- og sykkelsti på Bakka, men det er ikkje sett av midlar til gjennomføring av reguleringsplan. Det må settast av midlar før me kan starte reguleringsplanen.
Budsjettvedtak 2020 – 4. Utvikling på Kvamskogen	Kvamskogen er eit viktig område for heradet. Heradet støttar blant anna ein moglegheitsstudie for området. Parallelt med dette er det kome ynskje frå velforeininga om å gå vidare med arbeidet som gjeld tilrettelegging av turstiar og løyper (uversløype). Heradet ynskjer å bidra med administrativ hjelp og midlar til	Iht. plan		Kvam herad, Kvamskogen vel og Kvamskogen næringslag, samarbeider om prosjektet. Vert gjennomført iht plan. Har fått utbetalt delar av søknadssummen. Vert søkt etter plan- og bygningslova etterkvart som prosjektet går framover. Prosjektet er vellukka så langt og ny infrastruktur er på plass,

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
	planlegging av prosjekta som kan lata seg gjennomføra innanfor allereie godkjente planar. Arbeidet må gå i samhandling mellom Velforeining , næringslag og grunneigarar. Det vert sett av 150.000 kr til arbeidet. Finansiering: P 71182 (utvikling av Kvamskogen)			
Budsjettvedtak 2020 –6. Prosjekt Kvamsøy	Kvam herad eig ein stor del av denne øya. For å få ei tenleg utvikling, leggja til rette for ei god forvaltning, og bruk for framtida, er ein plan naudsynt. Eit arbeid med ein plan som tek opp i seg tema: Friluftsliv, kultur og kulturminne, ålmenta sin tilgang, samt ivaretek dei andre eigarane av øya, må startast opp. Det vert oppretta eit prosjekt med kostnadsramme : 300.000 kr Dette skal finansierast med midlar frå kraftfondet. Planen skal inn i planstrategi.	Forsinket		HST- 094/19 Vedtak: Kvam herad eig ein stor del av denne øya. For å få ei tenleg utvikling, leggja til rette for ei god forvaltning, og bruk for framtida, er ein plan naudsynt. Eit arbeid med ein plan som tek opp i seg tema: Friluftsliv, kultur og kulturminne, ålmenta sin tilgang, samt ivaretek dei andre eigarane av øya, må startast opp. Det vert oppretta eit prosjekt med kostnadsramme i 2020 på 300.000 kr. Finansierast med midlar frå kraftfondet. Prosjektet kom godt i gang i 2020. Synfaringar, møte og samarbeid i mellom Kvam herad, grunneigarar, Bergen og omegn friluftsråd, samt fleire lokale lag og organisasjonar. Tema for arbeidet har vore kjøp av eigedom, rydding, skilting og informasjon. I 2021 har vore betre merking og utbetring av gjerdeklyvarar i rundløypa frå kaien og forhandlingar imellom Bergen og omegn friluftsråd og speidarane om nytte og drift av toalett. I 2022 har Kvam herad overtatt gnr 55 bnr 14
Budsjettvedtak 2022-13: "Heradsstyret bed rådmannen om å setja ned ei arbeidsgruppe med mål å finna eigna lokasjonar der det kan etablerast anlegg for motorsport i Kvam. Ungdomsrådet er naturleg å involvera i dette arbeidet i tillegg til eksisterande motorsport miljø."		Iht. plan		Det er etablert ei arbeidsgruppe der plan- og byggesak, samfunn og utvikling, teknisk og oppvekst er med. Arbeidsgruppa er i gong med å sjå på alternative lokalitetar, opprette kontakt med ungdom som driv med eller er interesserte i motorsport. Kommunen har teke kontakt med forbundet og dei ønskjer ein dialog med kommunen og ungdommane. Resultat av plassering med fordelar og ulempa vert lagt fram som ein politisk sak i 2023.

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Fagplan kommunal vegar 2020 - 2027	Vedtak 1. Kvam heradsstyre tek fagplan for kommunale vegar 2020-2027 til vitande med følgjande tillegg: • Under punktet opplisting av hovudmål for den kommunale vegdrifta:Kommunale vegar og anlegg skal ha minst mogleg klima- og miljøavtrykk og ha estetisk god utforming. • Vegar skal driftast og planleggjast på ein måte som gjer det lett for trafikkantar å sjå og verta sett, og ha formålstenleg skilting. 2. Kvam heradsstyre ber rådmannen leggja fram ei sak om kva vegar som skal vera kommunale i framtida, med bakgrunn i vedteken vegnorm for Kvam herad. 3. Kvam heradsstyre ber rådmannen leggja fram liste og prioritering over kommunalevegar som kan skrivast opp med tanke på vogntoglengde.	Ferdig		Sak 008/22 "Kommunale Vegar - nedklassifisering/privatisering - etter høyring" vart handsama av Kvam heradsstyre den 15.2.2022.
HST 079/21: Uttale til nedsett fartsgrense mellom gamle Ungdomsheimen og NAF	Kvam heradsstyre godkjenner at det vert sendt ei oppmoding til Vestland fylkeskommune om nedsett fartsgrense til 60 km/t mellom gamle ungdomsheimen og NAF. Det er ein forutsetning for fysisk innføring av fartsgrense på 60 km at rekkefylgjekravet på strekninga samstundes vert fjerna, når etablering av gang og sykkelveg finn stad.	Forsinket		Kommunen venter på at Vestland Fylkeskommune skal sende sak om nedsett fartsgrense til Statens vegvesen. Signalene var at brevet skulle ut før 2023.
HST- sak 052/20 Fykse barnehage. Overdraging av tomt	Tomta vert seld til Fykse sanitetslag for 1 krone. Ved eventuelt seinare vidersalg av eigedomen, skal verdien av tomta setjast i trå med takst 150.000. justert for indeks fram til salstidpunktet, og skal tilfalla Kvam herad.	Forsinket	Låg risiko	Semje om eigedomsoverdraging, men ikkje tinglyst pr dags dato.
Oppstart og finansiering av reguleringsplan - Skarpen næringsområde	Kvam heradsstyre vedtar følgjande: 1. Det vert oppretta eit nytt prosjekt: Reguleringsplan for Skarpen næringsområde	Forsinket		Reguleringsplanen er ikkje vedtatt. Motsegner i frå fylkeskommunen er trekt. Planen kan endeleg vedtakast.

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
	2. Prosjektet, fram til offentleg ettersyn, vert budsjettert til kr. 750.000,- Arbeidet vert lyst ut på anbod 3. Finansiering av prosjektet: Kraftfondet kr 750.000,- 4. Planarbeidet vert starta opp og kunngjort i samsvar med plan- og bygningslova og forskrift om konsekvensutgreiingar.			
Rullering av kommundelplanen for Kvamskogen - arealstrategiar	Kvam heradsstyre viser til mål og arealstrategiar som det er gjort greie for i saka og legg desse til grunn for vidare arbeid med rullering av kommunedelplanen for Kvamskogen.	Ferdig		Arealstrategi for Kvamskogen er oppdatert.

Samfunn og utvikling

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Samfunn og utvikling

Utvikling og utfordringer

Energi og miljø

Kvam herad vedtok i 2021 kommunedelplan for energi og klima, med målsetjing om å redusera klimagassutsleppa med 55% innan 2030. Viktige tema i planen er :

- Energi
- Areal og transport
- Jordbruk og skogbruk
- Bygningar
- Biologisk mangfald
- Næring
- Klimaleiing
- Haldningsskapande arbeid
- Samarbeid med andre

Kvam herad gjorde og vedtak i 2021 om å melda seg inn i Klimapartner Vestland. Via medlemskapet i Klimapartner Vestland, pliktar kommunen seg til:

- Utarbeida årleg rapport over eigne utslepp av klimagassar, samt laga planar og gjera tiltak for å redusera desse.
- Innføra miljøstyring og miljøsertifisering av eiga verksemd.
- Delta på partnerarrangement med representant(ar) frå toppleiinga.
- Arbeida for å utvikla produkt eller tenester som bidreg til reduksjon av klimagassutslepp.

Naturforvaltning og friluftsliv

Friluftslivets ferdselsårer

Friluftslivets ferdselsårer er eit nasjonalt prosjekt som skal føre til betre planlegging og forvaltning av ferdselsårer som vert nytta til rekreasjon og friluftsliv. Målet er å identifisera, ta i vare og utvikla viktige stiar, turvegar, løyper og leier i kommunane. Gjennom ein plan for friluftslivets ferdselsårer vil kommunane ha betre kunnskapsgrunnlaget og få eit verktøy for å forvalte ferdselsårene på ein meir heilskapleg og berekraftig måte.

Kvam herad har søkt og fått til skot til steg 1 og 2. Det vil bli søkt om støtte til steg 3 og 4 i 2023.

Dagsturhytta - Kvilekroken

Hytta og turen har vorte veldig bra med merka sti opp, fin uteplass, toalett og moglegheit for å låna kajakk og kano til bruk på vatnet

- samarbeid med turlaget om drift av hytta
- mange som vitja Kvilekroken (per 13.feb 2201 gjester som er registret i postkassetrimmen)
- nynorskbibliotek på hytta

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Rekreasjon i tettsted	1 556	1 711	1 927	2 009	298	14,9 %
Naturforvaltning og friluftsliv	1 574	1 602	1 335	2 357	755	32,0 %
Kulturminner	75	104	0	0	-104	0,0 %
Sum	**3 204**	**3 417**	**3 262**	**4 367**	**949**	**21,7 %**

Kommentar til status økonomi

Rammeområdet samfunn og utvikling hadde eit samla mindreforbruk på 0,95 mnok i 2022.

0,3 mnok er bruk av fondsmidlar til driftsprosjektet P71091 Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik, medan utgiftssida ligg på tjenesteområdet for samferdsel.

Det var budsjettert med 1 mnok i tilskot til private frå Klima og energifondet i 2022 og 7 mnok i 2023. Heile tilskotsordninga på 8 mnok vart løyvd i 2022, medan utbetalingane enda på 2,6 mnok og er rekneskapsført på tenesteområdet for kommunehelse i 2022.

Naturforvaltning og friluftsliv hadde eit meirforbruk på 0,3 mnok som er kjøp av tenester på viltforvaltning frå andre kommunar, samt meirutgifter på drift og tilsyn av friluftsområder.

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Dagsturhytte	0	288	2024	0	1	-1	Nei
Sum	**0**	**288**		**0**	**1**	**-1**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-11: "Heradsstyret er kjent med at det gjenstår eit kommunalt bidrag på ca 2,5 mill til Hardanger og Voss Museum sitt prosjekt Tett På. Dette er ikkje teke inn i budsjettframlegget men tenkt løyst etter søknad om stønad til Kraftfondet ved neste tildeling."		Ikke startet		Hardanger og Voss museum har via vedtak i heradsstyret fått løyvd 2,5 mill kr til prosjektet.
Budsjettvedtak 2022-5: "Fritidskortet. Heradet kompenserer ordninga for 2022 med 1 mill. for å fullfinansiera den."		Ferdig		Odninga vert gjennomført med kommunale midlar ut 2022. Har fått midlar til koordinatorstilling på inntil 380.00,- kr i 2022 og fram til 2024.
Budsjettvedtak 2022-9: "Heradsstyret set av 1 mill kr i 2022 slik at føretak som ynskjer å etablere solcelleanlegg i landbruk/næring kan søkja tilskot frå Kvam herad. Maks grense for tilskot er inntil 15 % av prosjektkostnad og maks tilskot pr anlegg er inntil 50 000 kr."		Ferdig		Arbeidet har starta opp og søknadsskjema er på plass. Ein søknad så langt i 2022.

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 026/22: Kvam heradsstyre ber rådmannen greia ut moglegheitene for fjernvarmeanlegg i Kvam- både når det gjeld kapasitetsauke på eksisterande anlegg og etablering av nye.	1. Kvam heradsstyre ber rådmannen greia ut moglegheitene for fjernvarmeanlegg i Kvam- både når det gjeld kapasitetsauke på eksisterande anlegg og etablering av nye. 2. Kvam heradsstyre ber rådmannen koma tilbake med politisk sak til heradsstyret med overslag som viser investeringar og potensielle innsparingseffektar. Arbeidet vert knytta opp til handlingsdelen til klima og energiplanen.	Ikke startet	Høg risiko	Vurderingar krev innleie av konsulent. Treng avklaring på omfang/bestilling før anbodsprosess vert sett i gang.
HST 027/22: Utgreiing av hurtigladestasjonar for elbil i Kvam	Kvam heradsstyre ynskjer hurtigladestasjonar for elbil i alle dei definerte bygdesentra i Kvam, med	Ikke startet		Har starta innleiande dialog med potensiell aktør.

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
	serskilt vekt på trafikk-knutepunktet i Tørvikbygd. Heradsstyret ber rådmannen greia ut kommunal medfinansiering av ei slik investering, i dialog med Fylkeskommunen. Rådmannen skal komme tilbake med politisk sak til heradsstyret seinest til budsjettmøtet. Heradsstyret bed om at det også vert vurdert løsninger for ladepunkt for sykkel i samband med dette.			
HST 040/22 Søknad om tilskot til Hardangerbadet AS. Tildelt til saman 2 MNOK.	**HST 040/22 Søknad om tilskot til Hardangerbadet AS for 2021** For å sikra grunnlaget for, og drifta av den kommunale skulebadinga og annan «allmenn idrettsleg verksemd», innvilgar Kvam heradsstyer Hardangerbadet AS eit tilskot til drifta på 2 mill.kr. Tilskotet vert gjeve med følgjande vilkår: • Hardangerbadet Eigedom AS ettergjev gjeld eller aukar eigenkapitalen i selskapet med minimum 1 mill.kr. • Kausjonistane dekker underskotet på 1 mill.kr. i Kvammabadet KF, og fråseier seg sitt moglege regresskrav mot Hardangerbadet AS. Rådmannen får høve til å betala ut halve tilskotet - inntil 1 million kroner - med ein gong. Resterande tilskot frå Kvam herad til Hardangerbadet AS kan betalast ut når vilkåra elles er oppfylte. Kvam heradsstyre føreset at Hardangerbadet AS anna kvar månad i 2022, held fram med å levera perioderekneskap og rapportar på besøkstal, fordelt på dei ulike billettgruppene.	Ferdig		Det er utbetalt 2,0 MNOK i samsvar med vedtaket.
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg e) og HST 043/22 Utkast til økonomiplan 2023-2026 - tillegg 2) Kvam herad opprettar eit klima og energifond med 3 MNOK i 2022 og 5 MNOK i 2023.	**Kvam herad opprettar eit klima og energifond.**Fondet skal etter søknad gje tilskot til klima- og energitiltak i burettslag og sameige, næringsverksemder og private bustader. Fondet skal bidra til å redusera klimagassutslepp og effektivisera energibruken i Kvam.- Energiforbetring i bustader- Energiforbetring i burettslag og sameige- Tilskot til ladeinfrastruktur for elkøyretøy i næringslivet- Tilskot til solcelleanlegg i privatbustader, burettslag, sameige og yrkesbygg. Tilskot til rådgjevingstenester kan også gjevastTilskota kan gjevast for inntil 30% av dokumenterte	Iht. plan	Middels risiko	Midlane for 2022 vart lyst ut i 2022 og vart eit svært populært og etterspurt tiltak. Retningsliner vart utarbeidd og tiltak vart gjennomført fortløpande i 2022. Midlane for 2022 er nytta fullt ut. Ny rapport kjem for 2023.

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
	kostnader, med tak på kr 50.000,- pr bustad, eller seksjon, og gjeld tiltak som ikkje er avslutta pr 01.06.22Heradsstyret bed administrasjonen utarbeida nærare retningsliner for tildeling. og føreset at søknads- og saksbehandlingssystem er i gang i løpet av hausten 2022.Kvam heradsstyre set av tre millionar kroner for 2022, og nye fem millionar for 2023.Finansiering: Disp.fond - ekstra kraftinntekter.			
HST 088/21 Mellombelse lokaler for Kvam kulturskule	Kvam kulturskule vert mellombels plassert i sentrumsnære næringslokale i Norheimsund, i samlokalisering med biblioteket i Høganesgården, i tidsrommet desember 2021 – juni 2027. Estimert flytte- og leigekostnad i perioden på om lag 1,4 mill.kr. vert innarbeidd i budsjett/økonomiplan.	Ferdig		Kulturskulen er etablert i Høganæs-gården.
HST 089/21 og HST 044/22 Mellombelse lokaler for vaksenopplæringa	HST 089/21 "Vaksenopplæringa vert mellombels plassert i sentrumsnært næringslokale i Norheimsund i byggjeperioden til ny vidaregåande skule. Estimert leigekostnad på om lag 3 mill.kr. i perioden august 2022 - juli 2026, vert innarbeidd i budsjett/økonomiplan. " HST 044/22 Mellombels plassering av Vaksenopplæringa - behov for auka økonomiske rammer Kvam heradsstyre gjev rådmannen fullmakt til å innarbeida leige- og flytteutgifter på om lag 4,2 mill.kr., samt ein margin på 0,2 mill.kr, i 2. tertial 2022, og økonomiplanperiode for 2023-2026. Det vert oppretta eit investeringsprosjekt på 0,7 mill.kr. eks. mva. til innkjøp av ulikt utstyr, finansiert med lån.	Iht. plan	Middels risiko	Avtale om leige er inngått og oppussing av lokale pågår. Innflytting våren 2023.

Kultur

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Kultur

Utvikling og utfordringer

Kino

I tillegg til ordinære framvisingar (fredagar og sundagar) har kinoen samarbeidd med Kvam Filmklubb, Den kulturelle skulesekken og Demensforeininga i Kvam.

Det er og vist eigne framsyningar for borna i Ferieklubben og for Ung Fritid (sommar- haust- og vinterferie), samt samarbeid med Ungdomsbasen.

Det har vore 155 framsyningar i 2022, med 3 167 vitjingar. Dei mest vitja filmane, var Spiderman, Kardemommeby, Krigsseileren og Teddybjørnens jul.

Kinoen i Kvam har same utfordringar som andre, med litt publikumssvikt etter pandemien. Trenden er likevel at talet på dei som vitjar kinoen går opp tatt, men det er avgjerande kva filmtilbod kinoen får visa framover, og om publikum viser interesse for å gå på kino.

I kommunebarometeret ifrå 2021 ligg Kvam på plass nr 147. Det var 0,41 kinovitjingar pr innbyggjar. Noko lågt samanlikna med andre kommunar.

Kultur

Kulturprisen for 2022, vart tildelt Fosse- stiftinga i Strandebarm. Noko av grunngjevinga. " *Fossestiftinga er ein verdig vinnar gjennom sitt einestående engasjement der dei fremjar Jon Fosse sitt forfattarskap. Dei har i mange år lagt ned mykje arbeid, no med auka aktivitet med tilstellingar og kjøp og drift av det som no har vorte Fossehuset».*

Kulturminnedagen 2022 vart gjennomført i Strandebarm 25.9.22. Tema for dagen var: "*Kulturhistorisk vandring i gudshus og samfunnshus i Strandebarm og Norheimsund».* Arrangementa var eit samarbeid med frivillige lag og organisasjonar og Kvam herad. Det var godt oppmøte på arrangementa.

Andre tiltak for gjennomføring av kulturminneplanen i 2022. Det vart lyst ut lokale kulturmidlar for tiltak på "gul liste". Det vart delt ut midlar til Omaholmen (vindauge i bygning), Røyrvik(tak på naust), Folkets Hus (kjøken) og golv på Nes gardssag.

I 2022 fekk Kvam herad utarbeidd "Rapport om naustmiljøa i Kvam. Oppfylging av kulturminneplanen. Rapporten stadfestar at Kvam herad er rik på kulturminne langs med fjorden, kulturminne som fortel ein viktig del av vår eigen historie. Kvam herad er i dialog med fylkeskommunen om å fylgja opp rapporten med eit felles prosjekt

Born og unge

Kvam har deltatt på pilotprosjekt saman med Bufdir om ordninga med fritidskort fram til prosjektperioden vart avslutta 31.7.22. Kvam valde å gå vidare med kommunal variant av ordninga etter at pilotprosjektet var avslutta. Kvam herad har fokus på at dette skal vera ei universell ordning, og nyttar «Friskus» som verktøy for lag/organisasjonar og betaling av kontingent.

Målet med ordninga har vore at alle barn og unge skal kunna delta på faste, organiserte aktivitetar, uavhengig av familien sin økonomi, og at dei skal kjenna at dei har ein stad å høyra til der dei kan få oppleva meistring på fritida. I 2022 var det 828 barn og unge som nytta fritidskortet. Det er 69 % av alle barn og unge i kommunen. Fritidskortet gjev born i alderen 6-18 år kr 1000 pr halvår til å betala medlemskontingent på fritidsaktivitetar.

Fritidskortet pluss er ei ordning der dei som har behov for det får auka verdi på kortet.Det er ein stor auke i talet på dei som nyttar seg av denne ordninga, totalt ca. 60 barn/unge/familiar i 2022.

Ordninga med fritidskort fører også til inntekter/medlemskontingengar til lag og organisasjonar i Kvam som gjev tilbod til barn/unge.

Kvam har søkt og fått tilskot frå Bufdir til deler av fritidskoordinatorstillinga fram til 31.12.24

Leikeområde

Desse laga søkte og fekk tilskot til utbetringar og vedlikehald av leikeplassar: Oma grendautval, Tørvikbygd grendautval, Tolohagen Vel, Torebøen Vel, Sandven Vel, Fykse grendalag, Nedre Valland leikeplass, Vavollen vel, Sundsvik Vel, Hegrehaugen Vel, Dalheim Vel og Heleberhaugen Vel. Totalt vart det fordelt 200 000.

Ferieklubben

Sommaren 2022 var ferieklubben for born i alderen 6-10 år 2 veker etter skuleslutt, og to dagar før skulestart. Klubben hadde base på SFO på Norheimsund barneskule, og det var ca 40 born med kvar veke. Døme på aktivitetar var: temadagar, utflukter, bading, kino, turar i nærmiljøet mm.

Ung fritid

Samarbeid med Oppvekst om planlegging og gjennomføring av ferieaktivitetar for barn og unge i skulen sine feriar. Prosjektmidlar frå Buf-dir og kommunale midlar finansierer tiltaka.

Menneske med nedsett funksjonsevne

Kvam herad organiserer ulike fritidstilbod for personar med nedsett funksjonsevne, t.d. klubb, boccia og ulike kulturarrangement. Tiltaka er tilpassa ulike funksjonsnivå og interesser, og er faste vekestilbod i tillegg til sporadiske tilstellingar. Kvam har ledsagarordning der dei som søkjer og får ledsagarbevis kan få med 1 ledsagar gratis på arrangement. Arrangørar som får kommunalt tilskot er pliktar delta i ordninga.

Idrett og friluftsliv

Det har vore innsendt og handsama 17 ordinære spelemiddelsøknadar i 2022, tilsaman kr 20 604 000 og det har vore innsendt og handsama 1 nærmiljøsøknad, tilsaman kr 300 000.

Treningstider - utleige av idrettshallar

På papiret er idrettshallane i Kvam nesten heilt fulle på vanlege ettermiddagar. Mange lag og organisasjonar tilbyr trening i hallane våre. Om laga brukar treningstidene dei har søkt om og fått tildelt har me ikkje oversikt over, men inntrykket er at hallane er mykje brukt.

Fylgjande har treningstider i hallane våre.

- Strandebarm IL (mange ulike grupper)
- Norheimsund fotball
- Kvam handballklubb
- Rossvoll VBK
- Kvam gym og trampettklubb
- Kvam Innebandy
- Kvam Badminton
- Kvam Revmatikarlag
- Norheimsund skulemusikk
- Øystese fotballklubb
- Øystese idrettslag
- Kvam basket
- Kvam LSK
- Kvam klatreklubb

Idrettsrådet

- Kvam herad deltek på alle møter i idrettsrådet
- Idrettsrådet kjem med innspel til fordeling av kommunale midlar (midlar som gjeld idrettslag)
- Idrettsrådet fordeler og tilskotsmidlar som kjem frå Norges idrettsforbund

Oppfylgjing av plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i 2022.

Planen er i aktiv bruk og vert nytta som grunnlag for vidare arbeid innan eigenorganisert fysisk aktivitet, friluftsliv, bruk og drift av anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Kunstgras

- synfaringsrapportar av banane i Kvam
- møte med klubbane, kretsen og Norges fotballforbund

Bibliotek

I 2022 har biblioteka i Kvam hatt «normale» opningtider, dvs like mange timar ope som før pandemien. Det har vore eit godt år med auke i utlån og ikkje minst auke i dei som vitjar biblioteka.

Gjennom heile året har biblioteket gjennomført språktreff kvar tysdag og digitale tematreff kvar torsdag. Biblioteket har nytta plattforma Whereby. I tillegg har biblioteket hatt ei rekkje gode arrangement og kampanjar:
Vinterlesbingo for vaksne, Klimaveka, Pride, Kafe Påfyll, Sykle til jobben-aksjonen, Sommarles, Møteplass for Ukrainske flyktningar, Gjenbruksveka, KvammaVEKO, konsertar, forfattarbesøk, forteljarstunder og teaterframsyningar.

Utlånstal *(fysiske utlån)2021 samanlikna med 2022* (inkl. fornyingar)

	2021	**2022**	**Nedgang/ oppgang i tal**	**Nedgang/ oppgang i %**
Nhs. hovudbibliotek	16980	21384	+ 4404	+ 26 %
Strandebarm filial inkl.Strandebarm skule	6170	5867	- 303	- 5 %
Ålvik filial	2 865	3931	+ 1066	+ 37%
Sum utlån	26 015	31182	+5167	+20 %
Tal på fysiske besøk i biblioteka	**16361**	**22355**	**+5994**	**+36,5%**

I mai 2022 gjekk Kvam bibliotek over frå det gamle biblioteksystemet Mikromarc til det nyutvikla systemet Quria. I samband med overgangen vart organiseringa av katalogane til både folkebiblioteket og skulebiblioteka i heradet endra og slått saman. Biblioteket heldt stengt for utlån/innlevering i 1 veke og to dagar for å få på plass alle endringane, men alle faste arrangement gjekk som vanleg. Dagane med stengt bibliotek, vart nytta til kurs og opplæring.
Quria-systemet er relativt nytt på marknaden og framleis ikkje heilt skreddersydd til norske bibliotekforhold, men me ser at det opnar opp for nye og framtidsretta tenester til publikum. Med det nye systemet kom og ny nettløysing: https://www.kvam.axiell.no/ Denne er eit stort steg i riktig retning samanlikna med web-søket som var knytt til det gamle systemet til biblioteket.

Det at me har to system å henta informasjon frå i 2022, gjer at me ikkje kan visa riktige *lister* over kva for bøker som har vore mest utlånt det siste året, men me føler oss sikre på at trenden med krim for vaksne og teikneserieromanar for born har halde seg like populært som i 2021.

Dette er dei tre titlane som var mest utlånt :
Krim, vaksne : Uvigslet jord (Agnes Lovise Matre)
Annan skjønnlitteratur, vaksne : Å vanne blomster om kvelden (Valerie Perrin)
Sakprosa, vaksne : Min skyld (Abid Q. Raja)

Kvam bibliotek tilbyr lån av e-bøker og e-lydbøker gjennom appen *Bookbites.* Bruken og utlånet var høgt i 2022 og me brukte ein større del av bokbudsjettet til å kjøpa inn elektroniske medium.

I 2022 løyvde heradsstyret kr 250 000 til meiropen løysing i Ålvik bibliotek. I tillegg skaffa me kr 100 000 frå Vestland fylkeskommune til same formål. Endå manglar det i underkant av kr 100 000 før me kan gå i gang med prosjektet.

Biblioteket er tilbake etter pandemi. Me opplevde auke i besøk og utlån og jamn deltaking på arrangement. Viss me skal nemne noko av alt det kjekke som skjedde dette året, hadde me vitjing av den store forfattaren Tore Renberg i samband med KvammaVEKO. Han hadde to reflekterte og gode foredrag på biblioteket i Norheimsund, begge med psykisk helse som bakteppe. Det var fulle hus begge dagane.

2022 var det året me sette ekstra fokus på miljø og klima i Kvam bibliotek. Bibliotektet var med å arrangera Klimaveka der me sette søkelys på klima og miljøtiltak og kva me sjølv kan gjera for å få ein skilnad i den store miljørekneskapen. Arrengementa var samarbeid med Kvam vgs, Grannehjelpa og Samnanger bibliotek. Me hadde teaterframsyning for dei minste i heile kommunen – med handling frå havets botn. Me hadde foredrag om isen som smeltar og havet som stig. På Språktreff var miljøvern tema og på tematreff i Torefjell hadde me samtale med Natalia Golis om grøn politikk.
Bibliotektet var og med på "Sykle til jobben", deltok og i BIR si Gjenbruksveka med kurs, utstillingar og fokus på gjenbruk i dei faste aktivitetane våre. Bibliotektet har og slutta med eingongkoppar og bestikk. Eit lite steg som gjev stor meining.
Sjølve prinsippet med bibliotek er gjenbruk! Utlån av same bok om att og om att til nye personar, er gjenbruk. Det er me krye av.

I fylgje kommunebaromteret i frå 2021, så avla innbyggjarane i Kvam 2,01 vitjingar på biblioteket. Noko lågare enn fleirtalet i av kommunane i landet. Når det gjeld andelen vaksne som er aktive låntakarar, så ligg Kvam på 28 plass i landet. På landsbasis er 28,1% av dei vaksne aktive lånarar, i Kvam er talet på 45,5%.

Kulturskulen

Nytt i 2022 er eit samarbeid med Helse og omsorg der to tilsette frå kulturskulen også er i arbeid for Helse- og omsorg i eit musikkterapiprosjekt.

I fylgje kommunebarometeret, så får kulturskulelevane i Kvam 18,84 timar med undervisning i 2021. Når det gjeld andel av elevar som går på kulturskulen, så låg Kvam på 60 plass i landet i 2021. I 2017, var kommunen på 127 plass. Nasjonalt er 22.43% mellom 6 og 15 år på kultur- og musikkskule. I Kvam er dette talet på 33,17.

Utvikling og utfordringar:

Kulturskular over heile landet ser eit synkande elevtal. Her i Kvam har denne trenden vore mindre enn mange andre stadar, men me ser det også her. Dette tyder ikkje at kulturskulen har utspelt si rolle, eller at det ikkje finst behov for kulturskulen sine tenester. Mykje forsking viser til at det kanskje meir enn nokon gong er viktig å læra og uttrykke seg og finna ro eller gleda i det å skapa. Ei utfordring for kulturskulen er difor å halde fram nyskapingsarbeidet som alt er på gang. Ein skal ikkje gå bort frå den tradisjonelle ein-til-ein undervisning på td. song, piano eller trombone, men ein må gjera dette samstundes som ein ser etter nye fagtilbod og nye måtar å organisere seg på.

Hendingar i 2022:

Også første del av 2022 vart vart noko prega av korona og nedstenging. Som erstatning for to avlyste kakaokonsertar i Kabuso vart det ein laurdagskonsert i Strandebarm på våren. På hausten fekk me to fine konsertar i Kabuso. Damekoret FRYD og gutekoret Gullgutane hadde ein fin vårkonsert før sommarferien og også ein stemningsfull julekonsert i desember. Den store satsinga i 2022 var likevel «Tre nøtter til Askepott». Ei framsyning med over 80 unge og eldre aktørar i sving. Framsyninga vart sett opp i Norheimsund idrettshall og nær 1200 personar såg framsyninga.

Flytting og byting av kulturskulelokale skjedde også i februar. Me flytta kulturskulehjartet frå den gamle ungdomsskulen i Norheimsund til Høgenæsgården i Grova. Der trivst me godt.

Me gjennomførde fleire nye aktivitetar og prosjekt i 2022; bla lagde me musikkvideo og adventskalender som vart publisert på kulturskulen si facebookside.

Økonomi:

Trass eit snev av korona i starten på 2022, vart det ikkje naudsynt med noko redusert elevbetaling. Me har vore bortimot vore tilbake til normal undervisning heile 2022. Me fekk eit kommunalt tilskot til vår store produksjon «Tre nøtter til Askepott».

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Aktivitetstilbud barn og unge	89	1 214	1 684	1 643	429	26,1 %
Bibliotek	2 946	3 497	3 273	3 323	-174	-5,2 %
Kino	815	750	659	733	-17	-2,4 %
Muséer	1 167	1 080	795	882	-197	-22,4 %
Kunstformidling	277	186	723	717	530	74,0 %
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	1 555	1 551	1 699	1 699	148	8,7 %
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	6 865	7 659	2 092	4 999	-2 659	-53,2 %
Musikk- og kulturskoler	5 670	6 415	6 216	6 291	-124	-2,0 %
Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	2 432	3 286	5 687	2 880	-406	-14,1 %
Kommunale kulturbygg	458	376	224	293	-83	-28,2 %
Sum	**22 273**	**26 014**	**23 052**	**23 461**	**-2 553**	**-10,9 %**

Kommentar til status økonomi

Rammeområdet for kultur hadde eit samla meirforbruk på 2,5 mnok i 2022. Det største avviket er på drift og tilsyn av kommunale idrettsbygg som er ei feilbudsjettering av utgifter og inntekter vedrørande Kvammabadet KF.

Bibliotek har eit meirforbruk på 0,25 mnok som i hovedsak skuldast meirutgifter på løn samt auka pris på lisens og bøker, musikk og video.

Museèr har nytta 0,2 mnok meir enn budsjettert. Årsaken er auka kommunalt tilskot til Hardanger og Voss museum, i tillegg til auka kostnader til straum og husleige ved musea i 2022.

Det er nytta 0,1 mnok meir på drift og tilsyn av kulturbygg i 2022.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger (B) *)	356	402	368	479
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B) *)	403	454	322	512
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år *)	7 028	7 152	2 942	5 564
Dekningsgrad				
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	27,9 %	29,8 %	13,2 %	20,0 %
Kvalitet				
Besøk i folkebibliotek per innbygger	2,0	2,6	3,8	3,9
Medie- og lønnsutgifter i folkebibliotek per innbygger	291	337	284	412
Kommunekasse				
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger (B) (Kommunekasse) *)	19	247	223	228

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
0* Ny inngangsdør Ingebrigt Vik museum	100	112	2022	100	112	-12	Nei
Ny varmepumpe Norheimsund idrettshall	1 125	626	2022	1 125	626	499	Nei
Sjølvbeteningsløysing Ålvik bibliotek	313	0	2023	1	0	1	Nei
Vaskerobot Øystese Idrettshall	938	892	2022	938	892	46	Nei
Sum	**2 475**	**1 630**		**2 163**	**1 630**	**533**	

Status politiske vedtak

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg f) Prosjekt – meir ope biliotek - Ålvik	HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg f) Prosjekt – meir ope biliotek - Ålvik Kvam heradsstyre bed rådmannen investera i og installera kortlesar, bokscanner, og evt anna naudsynt utstyr til biblioteket i Ålvik, slik at det vert mogleg for brukarane av biblioteket å koma seg inn alle dagar i veka. Erfaringane med prosjektet kan brukast i vurdering av liknande tiltak ved dei andre biblioteka i Kvam. Det vert sett av inntil kr 250.000,- til dette. Finansiering: Lån	Forsinket	Låg risiko	Kvam herad har også fått eksterne midlar. Prosjektet manglar midlar og treng å få utvida ramme i 1.tertial.
Oppfylging av kulturminneplanen. Intensjonsavtale om drift av Ålvik industriarbeidermuseum	Kvam herad vedtek intensjonsavtalen slik den ligg føre, som grunnlag for vidare samarbeid i mellom Kvam herad og Kraftmuseet i Tyssedal.	Forsinket		

Kyrkja

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Kyrkja

Utvikling og utfordringer

Viser til kyrkja si eiga årsmelding for 2022 for meir informasjon.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Den norske kirke	4 651	5 270	5 270	5 270	0	0,0 %
Andre religiøse formål	-1	0	0	0	0	0,0 %
Gravplasser og krematorier	1 100	1 125	1 125	1 125	0	0,0 %
Sum	**5 750**	**6 395**	**6 395**	**6 395**	**0**	**0,0 %**

Kommentar til status økonomi

Kyrkjeleg fellesråd fekk totalt 6,4 mnok i tilskot i 2022. Fordelt med 4,8 mnok i tilskot til kyrkja i 2022, 1,1 mnok i tilskot til kyrkjegardar og 0,5 mnok i tilskot til vedlikehald av kyrkjer.

Til samanlikning vart det utbetalt totalt 5,7 mnok i 2021.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Den norske kirke brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	576	618	597	997
Dekningsgrad				
Døpte i prosent av antall fødte (B)	59,0 %	80,5 %	59,5 %	81,3 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringer (B)	67,8 %	59,0 %	52,9 %	69,6 %
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	78,9 %	78,2 %	66,8 %	78,1 %

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2022-8: "Heradsstyret løyver og 500 000 kr ekstra til Kyrkjeleg fellesråd for å styrka vedlikehaldet av kyrkjebygga i Kvam."		Ferdig		Stønaden på kr 500.000 er utbetalt.

Samferdsel

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Samferdsel

Utvikling og utfordringer

Det kommunale vegnettet er gjennomgått etter tidlegare politisk vedtatt vegnorm og fleire korte vegstrekk er nedklassifisert til private vegar. I ettertid har det kome nokre reaksjonar på nedklassifiseringa, og kommunen har mellom anna lagt ut rettleiar for korleis private kan danne veglag.

Asfaltering har vorte utført etter prioriteringsliste og fleire lange vegstrekk har fått nytt dekke. Dette gjeld mellom anna Liabrekka, Rosselandsvegen, Lambadalen, Tolo og Trånavegen.

Uro i Europa har ført til spesielt stor kostnadsauke knytt til tilsettingsstoff for asfaltering.

For å betra trafikktryggleiken, har det vorte utført fleire tiltak knytt til lys, rekkverk og fartsreduserande tiltak i løpet av året.

Maskinparken til drift av vegnettet har fungert bra, med nokre få unntak.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Kommunale veier	12 790	16 870	12 277	13 578	-3 291	-24,2 %
Sum	**12 790**	**16 870**	**12 277**	**13 578**	**-3 291**	**-24,2 %**

Kommentar til status økonomi

Det vart eit meirforbruk på rammeområdet Samferdsel på nær 3,3 mnok i 2022.

Ein del av dette er knytt til høgare drivstoffutgifter, samt auka elektrisitet- og vedlikehaldsutgifter av veglys.
Dette utgjorde til saman ca. 1,1 mnok.

Det var knytt spenning til om ein klarte å halde seg innanfor ramma for snøbrøyting då det kom større snøfall tidleg på året som tok store delar av budsjettet. Det enda med eit meirforbruk på nær 0,7 mnok på snøbrøyting.

Ein fekk heller ikkje inn like mykje inntekter for snøbrøyting av Fylkeskommunale vegar som budsjettert.

Det vart òg ført avskrivingar for vel 1 mnok meir enn budsjettert.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til samferdsel i kr per innbygger *)	1 936	2 363	2 093	2 770
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbyggere, komm. veier og gater *)	1 212	2 428	1 323	1 631
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei *)	11 051	27 226	27 145	17 711
Dekningsgrad				
Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent)	14,3 %	14,8 %	14,3 %	7,5 %
Andel kommunale veier og gater med belysning i prosent av alle kommunale veier (prosent)	83,0 %	86,1 %	65,8 %	41,5 %
Kvalitet				
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb	18	18	109	101

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	**Vedteke totalt**	**Påløpt totalt**	**Vedteke ferdigår**	**Rev. bud.**	**Rekneskap**	**Avvik i kr**	**Driftskonsekvens**
0* Varmepumpe Sandven	350	384	2022	29	63	-34	Nei
0/1*Rekkverk kommunale vegar - årleg	2 813	1 012	2025	72	0	72	Nei
Asfaltering - årleg prosjekt	-	-	LØPANDE	2 625	2 738	-113	Nei
Fornying teknisk utstyr - årleg	-	-	LØPANDE	754	643	111	Nei
Gatelys i Tørvikbygd	500	0	2023	100	0	100	Nei
Kommunale bruer - årleg	-	-	LØPANDE	313	164	149	Nei
Oppgradering av kommunale kaiar	9 375	6 222	2029	3 722	1 085	2 637	Nei
Overvassleidning Norheimshagen	1 100	19	2024	1 100	19	1 081	Nei
Rassikringstiltak - årleg	-	-	LØPANDE	4 346	1 282	3 063	Nei
Riving av bustadhus og omlegging av kommunal veg i Øystese	638	208	2023	638	208	430	Nei
Trafikksikringsplan - årleg	2 250	1 659	2099	626	877	-251	Nei
Uteområde Sandven drenering /asfaltering	625	222	2023	198	45	153	Nei
Veg Sandvenhagen/Sæland	9 513	7 545	2024	9 012	6 398	2 614	Nei
Sum	**27 163**	**17 270**		**23 533**	**13 522**	**10 011**	

Status politiske vedtak

Budsjettvedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
Budsjettvedtak 2020 – 15. Bestillingsskyss, tilsvarane modell som i nabokommunar	Kvam herad ser på muligheten for å innføre ordning med bestillingsskyss, tilsvarnade modell som i nabokommunar som har ei slik ordning.	Ikke startet	Låg risiko	Ikkje gjennomført

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg h) Kostnadsoverslag for ferdigstilling av gangveg «Pensjonisten – Torget» i Ålvik.	**HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg h) Ferdigstilling av gangveg «Pensjonisten – Torget» i Ålvik.** Kvam heradstyre ynskjer ferdigstilla gangvegen mellom «Pensjonisten» og Torget i Ålvik. Ein bed administrasjonen koma tilbake til heradsstyret med kostnadsoverslag i løpet av 2022, med sikte på å innarbeida det i investeringsbudsjettet for 2023.	Iht. plan	Høg risiko	Vedtatt budsjett for prosjektering av ny vegløysing for 2023. Vil kome attende til prosjektet når løysing er ferdig prosjektert og framlegg til reguleringsendring er klar.
HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg j) Etablera gatelys som er prioritert i trafikksikringsplanen. Starta med strekkja frå gravplassen i Tørvikbygd til Heradstveitvegen.	ST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg j) Gatelys Rådmanne får i oppdrag å få framdrift i etablering av gatelys som er prioritert i trafikksikringsplanen. rådmannen får i oppdrag å strata med strekkja frå gravplassen i Tørvikbygd til Heradstveitvegen. Heradstyret kjem tilbake til ein heiheitleg plan i budsjettet for 2023 kostnadsramme kr 400,000 finansiert: Lån	Iht. plan	Låg risiko	Innhenting av pris knytt til tradisjonelle gatelys på strekka syner at budsjettet ikkje er tilstrekkeleg. Kommunen har derfor vorte kontakta av leverandør av gatelys som vert drivne av solceller med førespurnad om eit prøveprosjekt. Kommunen har takka ja til dette, og vil derfor prøve desse gatelysa på strekka. Prøveprosjektet vil medføre ei monaleg innsparing, samstundes som kommunen unngår grøftekostnadar langs vegen. Arbeidet vil verta utført våren 2023. I tidlegare tertial er løyvinga derfor overført til 2023.

Bustad

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Bustad

Utvikling og utfordringer

Det er arbeida vidare med rutinar og praksis knytt til tildeling av kommunale bustadar i løpet av året. Dette skjer gjennom ei tverrsektoriell gruppe med vekentlege møter. Samstundes har ein hausta gode erfaringar knytt til arbeidet med trivselsvaktmeisterane som gjennomfører heimebesøk med hjelp, tilsyn og kontroll med tilstanden på den kommunale bustaden.

Det har vore for kort tid frå behov for nye bustadar vert meldt, til anskaffing må gjennomførast. I 2022 vart det kjøpt inn 4 stk. bustadbygg, med tilsaman 6 bueiningar inkl. 1 stk. hybelbustad. I tillegg fekk tidlegare avlastinga ved Bjørketeigen endra bruk til ein horisontal-delt 2-mannsbustad.

Når bustader må skaffast på kort tid, er det gjerne ved kjøp av eldre bustadar. Det medfører ekstra arbeid og kostnadar for driftsavdelinga i form av oppussing og tilrettelegging for brukargruppa.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Kommunalt disponerte boliger	-1 369	-570	-5 539	-1 986	-1 416	-71,3 %
Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig	1 103	836	877	872	36	4,1 %
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	205	286	351	344	58	16,8 %
Sum	**-61**	**553**	**-4 311**	**-769**	**-1 322**	**-171,9 %**

Kommentar til status økonomi

Bustad hadde eit meirforbruk på totalt 1,32 mnok i 2022

På varer og tenester var overforbruket 1,75 mnok, der mykje av utgiftene kan knyttast til auka materialprisar, fokus på ENØK-tiltak, samt påkostningar og tilpassingar av nyskaffa bustader. Sistnemnte har òg medført noko auka arbeidsmengde på bustader dette året, så lønnsutgiftene på dette rammeområdet enda med eit meirforbruk på 1,2 mnok.

1,3 mnok av desse utgiftene er knytt til ENØK-tiltak i kommunale bustader som vart finansiert ved bruk av bundne driftsfond.

Me har òg etterfakturert noko meir straumutgifter enn budsjettert, samt at me har fått inn noko meir i renteinntekter på formidlingslån enn tenkt. Til saman ca. 285 000 kr meir inntekter enn budsjettert.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Eiendomsforvaltning, kommune nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) *)	7 092	7 395	6 704	7 945
Kommunale boliger brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	2 160	2 315	1 866	2 100
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	26	26	20	30
Dekningsgrad				
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere	91,0 %	90,0 %	53,0 %	55,0 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Leier Antall personer	1 054	1 073		

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	**Vedteke totalt**	**Påløpt totalt**	**Vedteke ferdigår**	**Rev. bud.**	**Rekneskap**	**Avvik i kr**	**Driftskonsekvens**
Brannsikring trygdebustad Hatlevegen	500	86	2024	500	86	414	Nei
Bustader tom 2022	-	-	LØPANDE	25	0	25	Nei
Husbanklån	100 585	52 107	2099	26 100	0	26 100	Nei
Oppgradering av brannvarslingsanlegg i kommunale bygg	2 250	1 021	2029	500	440	60	Nei
Oppgradering bygg 2021	1 250	1 255	2022	361	369	-8	Nei
Oppgradering bygg -årleg prosjekt	-	-	LØPANDE	1 250	634	616	Nei
Sum	**104 585**	**54 469**		**28 736**	**1 529**	**27 208**	

Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft

Utvikling og utfordringer

Konsesjonskraft

Tema kraft er omtala i eit eige kapittel i årsmeldinga.

Landbruk

Landbrukskontoret i Kvam tek seg av saker innanfor landbruksforvaltninga, det har vore stabile tal for dei fleste ordningane:

- Søknader om produksjonstilskot, 177 stk. (2021 177 stk.)

Det vart utbetalt om lag kr. 40 millionar i produksjonstilskot

- Søknader om sjukeavløysing, 16 stk. (2021, 13 stk.)
- Søknader om regionalt miljøprogram, 112 stk. (2021, 116 stk.)
- Søknader om spesielle miljøtilskot i landbruket, 19 stk. (2021, 22 stk.)

Det vart løyvd kr. 763 062.- (2021, 452 744.-) i tilskot til SMIL-sakene

- Søknader om tiltak i beiteområde, 8 stk. (2021, 8 stk.)

Det vart løyvd kr. 117 480.- (2021, 69 854.-) i tilskot

- Søknad om tilskot til drenering, 7 stk. (2021, 7 stk.)

Det vart løyvd kr. 201 402.- (2021, 158 800.-) i tilskot

- Skriving av fråsegner
- Motorisert ferdsle i utmark, det var 21 søknader om motorisert ferdsle i 2022 mot 35 året før
- Hjorteviltutvalet har ikkje hatt møte.
- Hjortejakt, i 2022 vart det tildelt løyve på 637 dyr og felt 445, dette er ein fellingsprosent på 70. I 2021 vart det felt 477 dyr og fellingsprosenten var 75.
- Skogsvegar, arbeidet med den viktige skogsvegen på Melstveit har starta.
- Skogkultur
- Skogavgift

Det vert leigd inn kompetanse på skog og utmark frå landbrukskontoret i Ullensvang.

Næring

Kraftfondet:

Kraftfondet har hatt 2 utlysingar i 2022 og det er handsama 38 søknader med samla tilskot på kr. 6 709 580.- Sidan kraftfondet vart revitalisert i 2018 er det handsama over 150 søknader og løyvd over 18 millionar i tilskot.

		Totalkostnad	Søkt	Innvilga
Arrangering av fjellturer for turister	Bjørn Tore Mundheim	200000	100 000	0
Kulturnaustet, publikumsbygg ved Hardanger fartøyvernse	Hardanger og voss museum	2500000	2 500 000	2500000
Arrangering av Bygdapride 2022 i Kvam, samt andre arrar	Fargerikt Kvam	170000	60 000	0
Lavlandsløype/sti på Kvamskogen	Kvamskogen Vel	1387000	500 000	300000
Søknad om støtte frå Kraftfondet i Kvam	Kvamskogen Næringslag	312500	150 000	100000
Marknadsføring og produktutvikling	Hardangerbadet AS 2	360000	210 000	25000
Søknad om tilskot til vøle av Strandebarm Sportell	Strandebarm Idrettslag	910000	440 000	0
Bedriftsutviklingstilskot til A.S.A. Maskin AS	A.S.A. Maskin AS	3903000	425 000	50000
Guida fotturar i Kvam	Hardangerfjord Adventure AS	160000	85 000	0
Pakketering av reiseopplevingar i Kvam	Hardangerfjord Adventure AS	300000	185 000	100000
nSilo Syresystem - Næringsfond	Tor Bruland	208000	104 000	50000
Søknad om stadsutvikling i Tørvikbygd	Tørvikbygd Grendautval	150000	150 000	50000
Fornying av sitjebenkar i miljøgata i Norheimsund sentrum	Norheimsund Næringslag	78000	50 000	50000
Støtte til etablering av pub/diskotek/utestad i Holmatun i Ø	HOLMATUN AS	642436	321 218	50000
Prosjekt Base Camp	Meisfjord, Katrine	2410000	700 000	50000
Etablering og oppstart av Fjærabygda Gardsmat AS	Fjærabygda Gardsmat AS	2987000	700 000	400000
Søknad om kommunal delfinansiering til opparbeiding av o	Soltorp Sameige	107500	47 500	47500
Desentralisert utdanning - Frå prosjekt til varig tilbod -	Hardanger og Voss Næringshage	2400000	202 080	202080
Masterplan Øystese 2060 v/Øystese Utvikling AS	Øystese Utvikling AS	500000	300 000	50000
Skummesalen - eit attraktivt opplevingssenter for fremje	Mathuset i Hardanger AS	800000	300 000	100000
Fleire vegar til fagbrev i Kvam	Handalag Opplæringskontor	550000	160 000	130000
Søknad for fornying av nettbutikk, økning av markedsførin	Lokal bokashi AS	138012	84 900	0
TANKKONTROLL YX STRANDEBARM - GODKJENNING AV AI	Kollen Eiendom AS	494530	300 000	0
Lansering av nettbutikk etter markedsavklaring	Eva Mia Interiør AS	848490	638 490	0
	Totalt våren 2022	**22516468**	**8 916 300**	**4254580**

Søknad om midlar til marknadsføring - ny heimeside og pr	Geoplan AS	70000	70 000	0
Etablering av Hardanger Fritid AS	Hardanger Fritid	1985000	280 000	50000
Søknad om etablerarstøtte	Sevik pizzeria	120000	50 000	50000
Helse i Hardanger - HiH	Helse i Hardanger AS	15000000	3 000 000	2000000
Kvam U40 - pilotprosjekt	Kvam Næringsråd	200000	90 000	60000
Eteblererstøtte til Matkjelleren Skutevik	Jensen, Lena	250000	250 000	50000
Støtte til ENØK-tiltak	Asbjørn Eide Snikkarverkstad	140000	70 000	0
Søknad om tilskudd til utgifter vdr. ndt - inspeksjon av krit	Norheimsund Skiheis as	35369	35 369	0
Markedsføringsmidler til Barmen as	Barmen as	150000	150 000	75000
Vidareføring av stadsutvikling i Skutevik i Tørvikbygd	Tørvikbygd båtlag	615000	500 000	0
Sjølvgåande finsnittar. Støtte til kjøp og marknadsføring av	Steinvik park og anlegg AS	1610000	100 000	100000
Søknad om støtte til nytt datanlegg for barn og ungdomsat	Kvam Bowlingklubb	72000	50 000	30000
Gamle Stupen og sti i Øystese, renovering/gjennoppbyggir	ØYSTESE GRENDAUTVAL	848350	60 000	40000
Rehabilitering av Breidablik Turisthytte Fase 2	Bergen og Hordaland Turlag	1633000	500 000	0
	Totalt hausten 2022	**22728719**	**5 205 369**	**2455000**

Næringsutvikling:

Det vart etablert 83 nye aksjeselskap og enkeltmannsforetak i 2022 mot 129 året før.

Det har vore mykje arbeid i 2021/22 med kompensasjon for bedrifter råka av korona. Tilsaman er det fordelt over 7 millionar kroner.

Kvam herad samarbeider godt med Næringshagen og Kvam næringsråd, deltek på møter og støttar opp under aktivitetane deira.

Kommunen deltek aktivt i Team Hardanger, samarbeidet mellom fyrstelina i Hardangerkommunane. Det har hatt ekstra fokus på korona-situasjonen.

Næringsområdet i Sandvenhagen er ferdig opparbeidd og det er seld fleire tomter. BIR opna ny gjenvinningsstasjon våren 2022.

Arbeidet med regulering av nytt næringsområde på Skarpen har halde fram og er klar for politisk handsaming. Ein privat aktør har inngått intensjonsavtale med grunneigar om opparbeiding.

Klima- og energifond:

Heradsstyret løyvde kr. 8 millionar til til eit klima- og energifond. Det var svært stor interesse og på ein god månad var 450 søknader handsama og midlane tildelt.

Det har vore gjeve 3 tilskot til solcelleanlegg.

I september vart det gjennomført ein stor plastryddeaksjon i Hardangerfjorden. Svært mange var engasjert i innsamlinga.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Kommunal næringsvirksomhet	20	-57	1 267	1 255	1 311	104,5 %
Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	-44 478	-106 258	-27 531	-121 560	-15 301	-12,6 %
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2 531	2 726	3 669	3 734	1 008	27,0 %
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	420	456	658	663	207	31,2 %
Sum	**-41 507**	**-103 133**	**-21 938**	**-115 908**	**-12 775**	**-11,0 %**

Kommentar til status økonomi

Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft har totalt meirforbruk på 12,7 mnok i 2022.

Kraft har eit meirforbruk på 15,3 mnok på rammeområdet. Grunnrenteskatt har ein auke på 10 mnok og overskotsskatten har ein reduksjon på 6 mnok samanlikna med budsjett. Inntekter for sal av heimfallskraft er redusert med 17 mnok. Sal av konsesonskraft er auka med 4 mnok.

Landbruk har eit mindreforbruk på 0,2 mnok på drift av landbruksavdeling pga permisjonar i 2022.

Det var budsjettert med overføring til andre på 1 mnok knytt til solcelleanlegg i landbruk/næring, medan det er rekneskapsført 0,13 mnok på tenesteområdet.

Status investeringar

Beløp i 1000

	Totalbudsjett			Budsjett for året			
Investering	Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Infrastruktur ind.område Sandvenhagen del II	25 000	24 744	2024	0	51	-51	Nei
Sum	**25 000**	**24 744**		**0**	**51**	**-51**	

Status politiske vedtak

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 042/22 Tertialrapport 2022T1 tillegg g) og HST 043/22 Utkast til økonomiplan 2023-2026 - tillegg 1) Gratis kontorplassar for fjernarbeid. Leige av to kontor i kontorhotell (kontorfellesskap)	HST 042/22 Tertialrapport 2022, 1. tertial - HST tillegg g) Gratis kontorplassar for fjernarbeid Kvam heradsstyre bed rådmannen leiga to kontorarbeidsplassar i eitt av kontorhotella i Kvam Føremål: Å tilby kontorsplassar gratis til utflytte kvemmingar eller andre som kan tenkja seg å arbeida i eit fellesskap medan dei er i Kvam. Samlokalisering på tvers av profesjonar kan gje synergieffektar, og mogleg vinst for lokal næringsutvikling. I periodar der det er ledig kapasitet kan heradet sine tilsette nytta kontora. Det vert sett av inntil 50.000, til dette for resten av 2022 Finansiering: Disposisjonsfond HST 043/22 Utkast til økonomiplan 2023-2026 - tillegg 1) Leige av to kontor i kontorhotell (kontorfellesskap) Kvam heradsstyre bed rådmannen leiga to kontorarbeidsplassar i eitt av kontorhotella i Kvam. Føremål: Å tilby kontorsplassar gratis til utflytte kvemmingar eller andre som kan tenkja seg å arbeida i eit fellesskap medan dei er i Kvam. Samlokalisering på tvers av profesjonar kan gje synergieffektar, og mogleg vinst for lokal næringsutvikling. I periodar der det er ledig kapasitet kan heradet sine tilsette nytta kontora. Det vert innarbeidd inntil kr 100.000,- til dette føremålet i budsjettet for i 2023 Finansiering: Disposisjonsfond	Iht. plan	Middels risiko	Det er teke kontakt med aktuelle utleigarar hausten 2022. Avgjerd om leige av kontor vert teke våren 2023.
HST Interpellasjon 5. april 2022: Kostnadskompensasjon for frivillige lag og organisasjonar med eigne eller leigde hus og anlegg. Total ramme 1,0 mnok	Det vert sett av kr 1 mill. frå dispensasjonsfond til kompensasjonsordning for frivillige lag og organisasjonar med eige eller leigde hus og anlegg. der frivillige lag og organisasjonar etter søknad får kompensasjon for auka kraftpris.	Ikke startet		Rådmannen la fram sak til 1.tertial, med forslag om å utsetja ordninga pga utviding av den statlege tilskotsordninga til lag og organisasjonar. Heradsstyret var samd i tilrådinga.

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST- sak 079/20: Kraftfondet - søknad frå Hardanger og Voss museum om tilskot til Smietunet, utviding av smie og mekanisk verkstad	Kvam heradsstyre avslår ny søkand om ytterlegare 3 mill.kr. i tilskot til Hardanger og Voss museum til «Tett-på-prosjektet». I staden vert vilkåra i tidlegare tildeling endra til følgjande: Kravet til fullfinansiering vert fjerna slik at Hardanger og Voss museum kan nytta tidlegare tildelt tilskot på 3 mill.kr. til finansiering av av delprosjekta i «Tett på»-prosjektet. 0,3 mill.kr. skal nyttast som Kvam herad sin eigenandel i delprosjektet og nærmiljøtiltaket «Maritim park» som det vert søkt om andre tilskotsmidlar til. Resterande kan nyttast til Smietunet og ev. restsum til andre av dei 7 ulike delprosjekta i «Tett på».	Forsinket		Hardanger og Voss museum arbeider med å få på plass fullfinansiering for å komma vidare med prosjektet. Planlegginga av prosjektet er godt i gang og midlane vert betalt ut ved behov, jf vedlagt tekst.
HST- sak 081/20 Kraftfondet - søknad om støtte i frå Kvamskogen vel til låglandsløype/uværsløype	Kvam heradsstyre utvider det kommunale prosjektet P71182 – Utvikling av Kvamskogen, frå kr 150.000 med kr 300.000 til kr 450.000 til utvikling av turstiar/løyper.	Ferdig		Verksemda har bede om delutbetaling og prosjektet er godt i gang.
HST- vedtak 065/20: Kraftfondet -søknad i frå NAF Kvamskogen as om støtte til reguleringsplan for vidare næringsutvikling på Kvamskogen	Kvam heradsstyre tildeler NAF Kvamskogen inntil 100 000,- kr. arbeidet med reguleringsplan for området rundt NAF´en. Midlane vert utbetalt mot dokumenterte utgifter til plankonsulent.	Ferdig		Verksemda har pt ikkje bede om utbetaling.
Tildeling av midlar frå kraftfondet- 2019. Mathuset Hardanger AS	Saka vart utsett	Ferdig		Verksemda har pt ikkje bede om utbetaling.

Brann- og ulykkesvern

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde: Brann og ulykkesvern

Utvikling og utfordringer

Ny hovudbrannstasjon i Norheimsund vart teke i bruk før jul i 2022, og var eit viktig mål for å sikra mannskapet mot helseskadleg forureining. Dette gjer det mogleg å stetta alle krav frå Arbeidstilsynet, samstundes som det gjer arbeidssituasjonen enklare og tryggare for mannskapet.

I løpet av året er det arbeida med ei risiko- og sårbarheitsanalyse for brann og redningsvesenet som eit fylgje av nye krav i ny forskrift. Funn i analysane viser ein del forbetringspunkt, og analysen vil vonleg verta lagt fram for politisk handsaming i løpet av våren 2023.

Når det gjeld Vest brann- og redningsregion, så har ein i 2022 byrja å sjå samarbeidet sin fulle verdi. Felles mobil øvingscontainer for mellom anna røykdykking, og fullskala dyremarkør til å kunne øva dyreredning, har vorte nytta lokalt i kommunen. Dette har gjort det monaleg lettare å få gjennomført naudsynte øvingar. Dei ulike fagutvala (beredskap, førebygging og nødmeldetenesta) jobbar kontinuerleg for å lage gode felles malar, prosedyrar og rutinar.

Trass utfordringane med eigna øvingsfasilitetar har personell innan brann og redning fått gjennomført øvingar etter plan. Kommunen har utfordringar med å få gjennomført nok øving på alle oppgåvene som ligg i porteføljen, samstundes er oppgåvene til brann og redningstenesta utvida. Tenesta opplever derfor å ikkje ha nok disponible timar til øving eller eigna fasilitetar til å kunne øve effektivt på dei primæroppgåvene ein har i tenesta.

Kvam brann og redning har i perioden 01.01.22 til 31.12.22 hatt 101 oppdrag mot 111 oppdrag i same periode i 2021.

Kvam brann og redning hadde i 2022 ingen større hendingar. Det har vore normal drift i beredskapen. Oppdragsporteføljen for 2022 inneheld bygningsbrannar og andre brannar, trafikkulukker, redningsoppdrag i vatn, naturhendingar, bistand til helse og politi, restverdiredning og akutt ureining.

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Forebygging av branner og andre ulykker	702	145	747	729	584	80,2 %
Beredskap mot branner og andre ulykker	10 950	11 781	9 805	10 015	-1 766	-17,6 %
Sum	**11 652**	**11 925**	**10 552**	**10 744**	**-1 182**	**-11,0 %**

Kommentar til status økonomi

Brann- og ulykkesvern hadde eit meirforbruk på nær 1,2 mnok.

Halvparten av dette er knytt til lønnskostnader, med mellom anna ei etterbetaling på 0,27 mnok til faste

tillegg knytt til etterutdanning. Denne etterbetalinga blei rekneskapsført i november, mens budsjettet for etterbetalinga låg i budsjettet for 2023, difor førte dette til eit større avvik.

På varer og tenester hamna ein 0,48 mnok over budsjett. 0,19 mnok av desse stammar frå ei refusjonsutbetaling knytt til 2020, som på grunn av manglande periodisering i 2021 måtte utgiftsførast i 2022.

KOSTRA Nøkkeltal

Kostra-analyse

	Kvam 2021	Kvam 2022	Landet uten Oslo	Kostragruppe 05
Prioritet				
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	0,71	0,23	0,33	0,46
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	13,1	11,8	16,8	16,1
Beredskap mot branner og andre ulykker brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr) *)	1 555	1 522	1 167	1 728
Kvalitet				
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	515	502	556	598

**) Inflasjonsjustert med deflator*

Status investeringar

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett Vedteke totalt	Påløpt totalt	Vedteke ferdigår	Budsjett for året Rev. bud.	Rekneskap	Avvik i kr	Driftskonsekvens
Brannstasjon KVBR	37 025	30 360	2023	32 978	26 321	6 657	Nei
Redningsutstyr Oma Brannstasjon	313	309	2022	313	309	4	Nei
Utviklingskostnadar Naudsentral	625	520	2023	625	520	105	Nei
Vasstankbil KBR	5 625	5 639	2022	5 520	5 534	-14	Nei
Sum	**43 588**	**36 827**		**39 435**	**32 683**	**6 752**	

Status politiske vedtak

HST- og FSK-vedtak

"-" synast der det ikkje er registrert data

Oppdrag	Beskriving	Status	Risiko	Beskriving av status
HST 033/22 Etablera feiing og tilsyn i kommunal regi. Inngå midlertidig avtale med ekstern leverandør. Tilretteleggja fasilitetar i den nye brannstasjonen.	**Feiing og tilsyn i Kvam herad** Kvam heradsstyre gir rådmannen fullmakt til å · inngå avtale om utføring av tilsyn og feietenester i privat regi fram til 1.6.2023. · setja i gang prosessen med å overta tilsyn og feiing i eigen regi. · tilretteljegga fasilitetar til feie- og tilsynstenesta i ny brannstasjon. Auke budsjettramma i prosjekt P65180 Brannstasjon KVBR med 2 mill.kr., finansiert med lån. · tilpassa budsjetta for ny avtale med privat aktør i 2022, og overgang i 2023	Iht. plan	Middels risiko	Konkurranse om kjøp av bilar til feietenesta er lyst ut og tildelt. Intervju for brannførebyggjarar er gjennomført, men det er ikkje tilsett i stillingane ved årsskiftet. Endring av prosjekt Brannstasjon for å tilretteleggje for feietenesta er bestilt.

Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde

Beskriving av tenesteområde

Lenkje til omtale av tenesteområde:Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde

Status økonomi per teneste

Beløp i 1000

Teneste	Rekneskap 2021	Rekneskap 2022	Opph. bud. 2022	Rev. bud. 2022	Avvik rek/bud 2022	Avvik i %
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	726	1 273	2 059	796	-477	-59,9 %
Sum	**726**	**1 273**	**2 059**	**796**	**-477**	**-59,9 %**

Kommentar til status økonomi

Tenester utafor kommunalt ansvarsområde har eit totalt meireforbruk på 0,5 mnok i 2022.

Det vart overført 1,29 mnok knytt til Ferde AS /Jondalstunnelen mot budsjett på 0,65 mnok.

Leirskule har eit mindreforbruk på 0,16 mnok som skuldast auka inntekt frå andre kommuner og lågare lønskostnad på rammeområdet.